

*K*úria

É v k ö n y v
2 0 2 0

*K*úria

É v k ö n y v
2 0 2 0

BUDAPEST

2021

Borítófotók:
Szél Ágnes

Fotók:
Formanek Ferenc

Portréfotók:
Verbóci Patrícia

Felelős szerkesztő
Erdei Krisztián

Szerkesztők:
Marton Ildikó
Dévényi Olívia
Varga Edina

Olvasószerkesztő:
Bartók Flóra

ISSN 2063-9147

© *Semmelweis Kiadó, Budapest, 2021*

Grafikai tervezés, borítóterv: Tancos László

Layout: Békésy János

SKD: 693

Nyomdai munkák: *mondAt Kft.* • www.mondat.hu

Felelős vezető: Nagy László

TARTALOM

■	Előszó	6
	Orbán Viktor, Magyarország miniszterelnökének bevezetője	6
■	A kihívások és új megoldások éve	9
	Dr. Varga Zs. András, a Kúria elnökének bevezetője	9
■	A Kúria kiemelt szerepe az alkotmányos berendezkedés fenntartásában	13
	A Kúria Polgári Kollégiuma és gazdasági szakága	13
	A Kúria Büntető Kollégiuma	15
	A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának közigazgatási és munkaügyi szakága	17
■	A Kúria hatásköre és feladatai	21
	Jogorvoslati hatáskörök	22
	Az ítélkezési gyakorlat egységesítését biztosító hatáskörök	25
■	A Kúria bírái és munkatársai 2020-ban	29
	Arcok, vallomások	37
	Dr. Székely Ákos	37
	Dr. Somogyi Gábor	39
	Dr. Kovács Zsuzsanna Anna	41
	Dr. Figula Ildikó	43
	Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit	45
	Dr. Mészáros Dóra	47
	Dr. Apor Luca	49
■	A Kúria ügyforgalma	52
■	Egyedi ügyekben hozott határozatok	59
■	A Kúria joggyakorlat-egységesítő tevékenysége	127
	Jogegységi határozatok	127
	Kollégiumi vélemények	144
	Elvi közzétételi tanács	150
	Joggyakorlat-elemző csoportok	152
■	Az ítélkezésen kívüli egyéb tevékenységek a Kúrián 2020-ban	160
■	Találkozások	174
■	Naptár	182
	Belföldi események	182
	Nemzetközi események	190

Tisztelt Olvasó!

Ahogy a gát próbája az árvíz, úgy a jogrendszer próbaköve a válsághelyzet. 2020-ban olyasmi történt, amire nem volt példa a rendszerváltás utáni Magyarország harmincéves történetében. A koronavírus-járvány súlyos kihívások elé állított minket, amelyek gyors megoldásokat követeltek tőlünk. Korábban szinte elképzelhetetlen, csak a katasztrófafilmek világából ismert jelenségek váltak mindennapjaink részévé, mint a karantén, a kijárási tilalom, a távolságtartásról és maszkviselésről szóló szigorú szabályok vagy a világhálón szinte akadálytalanul terjedő ál- és rémhírek áradata.

Bő egy évvel a vírus itthoni megjelenése után elmondhatjuk: a magyar jogrendszer és ennek összes intézménye, élén a Kúriával kiállta a próbát. Magyarországon a járvány hullámveréseinek legveszedelmesebb pillanataiban is biztosítva volt a rend és a törvényesség.

Az elmúlt egy év világosan megmutatta, hogy a magyar közjogi fejlődés – egy évtizeddel ezelőtt, Alaptörvényünk elfogadásával elindult – új korszakának köszönhetően hazánk megerősödött, és felül tud kerekedni a hozzánk begyűrűző válságokon. Kiepítettünk egy teljesen új közjogi rendszert, amelynek

középpontjában az emberi méltóság, a családok és gyermekek védelme, illetve támogatása, valamint a közösségek megerősítése és hazánk szuverenitásának megőrzése áll.

Idén tízéves Alaptörvényünk mellett, hogy az ezeréves magyar állam alkotmányos vívmányaira építkeznek, azt is lehetővé teszi, hogy saját válaszokat adjunk a modern kor kihívásaira. Ehhez azonban a jogszabályok megalkotása önmagában nem elég. Az elfogadott szabályoknak a gyakorlatban is érvényesülniük kell, ami végső soron az igazságszolgáltatás működésén áll vagy bukik. Ezért volt fontos, hogy az Alaptörvény elfogadásával a hazai igazságszolgáltatás legmagasabb szintű bírói fóruma, a Kúria visszakapta az őt megillető rangot és nevet.

Mert egy európai nemzet akkor járhatja be a neki rendelt utat és tartozhat a győztesek táborához, ha alkotmányát tisztelik és védik. Mindez pedig csak úgy valósulhat meg, ha az Alaptörvényünkben lefektetett elvek a bírósági döntésekben is megjelennek. Magyarország ezért köszönettel tartozik Önöknek, magyar bírónak, hogy vállalják és szolgálatuknak tekintik ezt a feladatot.

Budapest, 2021. május 26.

Orbán Viktor
Magyarország miniszterelnöke

A KIHÍVÁSOK ÉS ÚJ MEGOLDÁSOK ÉVE

„[v]an egy örök és változhatatlan elv, a melynek mindenütt,
a hol törvény uralkodik, sértetlenül kell mindig felállani
és ez azon elv, hogy a törvények szorosan megtartandók
és kötelező erejüket csak a jogos törvényhozó hatalom szüntetheti meg.”
(Deák Ferenc)

Tisztelt Olvasó!

Megválasztásomat követően első alkalommal ért a megtiszteltetés, hogy a hagyományait híven őrző Kúria egy-egy éves tevékenységét összefoglaló Évkönyvéhez előljáróban szóljak.

Ennek az alkalomnak a sajátossága, hogy a beszámoló kötet még a hivatali elődöm, dr. Darák Péter elnök úr által vezetett Kúria tevékenységének hű tükré.

Az igazságszolgáltatási tradíciók megőrzése és a szükséges, időnkénti megújulást kísérő reformok rugalmas átvezetése hosszú ideje jellemzi a Kúriát. E kettősség a Kúria fennmaradásának is záloga. Elődöm iránt tanúsított tisztelettel a 2020. év vonatkozásában engedjék meg, hogy az igazságszolgáltatás évtizedes megújulása kontinuitásában az alábbiakat emeljem ki.

2019-ben Magyarország és a magyar igazságszolgáltatás jeles évfordulót ünnepelt. A bírói hatalom gyakorlásáról szóló 1869. évi IV. törvény 150 évvel korábbi elfogadását. Ennek a törvénynek az 1. §-a úgy rendelkezik, hogy az „igazságszolgáltatás a közigazgatástól elkülönítettik”. Ez a tömör mondat a bírói függetlenség foglalatosa, országgyűlési elfogadása a bírói függetlenség

születésnapja. Jelentőségét mutatja, hogy az alkalomról az Országház felsőházi üléstermében tartott kúriai ünnepi Teljes Ülés és tudományos konferencia értékelte.

A bírói függetlenség ma sem jelent kevesebbet, mint 152 évvel ezelőtt jelentett: az igazságszolgáltatásnak minden külső hatalmi befolyástól függetlenül kell működnie. A bírói függetlenség nemcsak a bíróságot védi a külső befolyásolástól, hanem a bíróságok számára is korlátot jelent. Magyarország bíróságai számára alkotmányos szabályban megfogalmazott korlátot: a bírák nem folytathatnak politikai tevékenységet. Közjogi szerepüket szorosan az Alaptörvény és a jogszabályok keretei között kell végezniük. E keretek közül nem léphetnek ki, nem igényelhetnek maguknak olyan szerepet, amelyet az Alaptörvény – és Magyarország alkotmányos hagyományai – más hatalmi ágak számára tartanak fenn.

A Kúria a függetlenségét ebben a vonatkozásban is megőrizte.

A 2020. év küszöbén a magyar Országgyűlés megerősítette a Kúria kitüntetett, Alaptörvényben biztosított jogegységesítő szerepét. A 2019 decemberben elfogadott törvénymódosítások egyrészt vitathatatlanná tették a Kúria eseti döntéseinek kötelező erejét, másrészt a jogegységi panasz intézményével hatékony eszközt biztosított ahhoz, hogy ennek érvényt tudjon szerezni.

Mára látjuk, hogy ez a jogintézmény elkezdte meghozni a várt eredményt. A Kúria 2019-es országgyűlési beszámolója a korábbi évekhez hasonlóan még viszonylag kevés jogegységi eljárást mutathatott be, 2020-ban ez a tendencia felgyorsult, amikor e sorokat írom, 2021-ben pedig kifejezetten gyakorivá, ha nem is mindennapossá, de heti rendszerességűvé vált.

Ezzel összefüggésben kell megemlítenem azt a folyamatot is, amely a valódi alkotmányjogi panasz bevezetésével indult, és az alaptörvény-konform ítékezés megvalósítását célozza. Az új jogegységi panaszeljárások erre is jótékony hatást gyakoroltak. Miként az Alkotmánybíróság és a Kúria között kialakított szakmai párbeszéd által megalapozott intézményi közeledés jogszabályi megerősítése is. A törvénymódosítások lezárták a rendszerváltozás kezdete óta fennálló csendes, de létező vitát az Alkotmánybíróság igazságszolgáltatási jellegéről. A valódi alkotmányjogi panaszok elbírálása ugyan már kizárta az elvi kétségeket, a törvénymódosítás a gyakorlatiakat is.

Végül szót kell ejtenem arról a járványhelyzetről is, amely a Kúriát is jelentős kihívással szembesítette. Az Országos Bírósági Hivatal elmúlt évtizedben végzett munkájának köszönhetően, különösen pedig az azóta kialakított napi szintű munkakapcsolatnak a bírói szervezet részeként a Kúria is helyt tudott állni. Tény azonban, hogy ez a bírói eljárások egyik alapelvét, a közvetlenségének az érvényesítését nehezíti teszi, és rendkívüli, mindennapos erőfeszítéseket igényel a bíraktól. Ki kell emelnem, hogy a nehézségekkel nemcsak a Kúria bírái, hanem minden munkatársa szembézett. Olyan eredményeket mutatnak fel, amelyre nem számíhattunk: csökkentették az ügghátralékot, több ügyet fejeztek be, mint a korábbi években. Tették ezt az új technikai eszközök működésének tanulása, bevezetésük kezdeti zavarai és a nagyon megnehezült kommunikáció közepette. Tették ezt a megfertőződéstől tartva, és sok esetben a megbetegedést legyűrve.

A Kúria és alapvető küldetése nem változott: szolgálnunk kell a törvényeket és arra kell törekednünk, hogy igazságos döntést hozzunk azok ügyében, akik hozzánk fordulnak.

Kérem, engedjék meg, hogy a Kúria 2020. évi Évkönyve Olvasói számára felidézzem Dr. Günther Antal, a Curia egykori elnöke búcsúztatójakor Dr. Grecsák Károly nyugalmazott igazságügyminiszternek a régi Curia újjászervezése vonatkozásában elmondott szavait.* „[a] Curiának ítélkezésében hűnek kell lennie azokhoz a nagy tradíciókhoz, a melyek a Curiát nemzedékről nemzedékre mindjobban összeforrasztották a nemzet közérzetével és a melyeknek eredménye az a szinte csodálatos áhitattal telt köztisztelő, a melylyel minden időben, jóban és rosszban, ez a nemzet a Curiát körülvette.”

Ezekkel a gondolatokkal ajánlom a Kúria tevékenysége iránt érdeklődő tisztelt Olvasók kitüntető figyelmébe a Kúria 2020. évi Évkönyvét.

Dr. Varga Zs. András
a Kúria elnöke

---

* Grecsák Károly: Günther Antal: A Curia újjászervezése, In: *Jogállam*, XIX. évf. 3. füzet, 7.

■ A KÚRIA KIEMELT SZEREPE AZ ALKOTMÁNYOS BERENDEZKEDÉS FENNTARTÁSÁBAN

A Kúria Polgári Kollégiuma és gazdasági szakága

A Polgári Kollégium számára a 2020. év folyamán a legfontosabb kihívást a Covid-19-járvánnyal kapcsolatos rendkívüli szabályok alkalmazása, valamint a jogegységi eszközrendszer és a konzultációs testületek szerepének megváltozása okozta. Emellett továbbra is kiemelt figyelmet kapott a devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződésekkel kapcsolatos problematika kezelése, az új Polgári perrendtartás szabályainak értelmezése, az új Ptk. alkalmazásával kapcsolatos joggyakorlat kialakítása, valamint a földforgalmi törvényen alapuló, tömegesen jelentkező jogviták kezelése.

I. A 2020-as évben a Covid-19 okozta járványhelyzet a Kúria Polgári Kollégiumát is számos nehézség elé állította, így a tavasz folyamán a felülvizsgálati ügyekben a tárgyaláson történő elbírálást tárgyaláson kívüli elbírálással kellett helyettesíteni, és az őszi-téli tárgyalásokat csak különleges egészségügyi óvintézkedések mellett lehetett megtartani. Ugyancsak a járványhelyzet miatt nőtt a személyes jelenlétet nem igénylő, elektronikus eljárás megoldások jelentősége az ügyfelekkel való kapcsolattartás során, ezenkívül a Kúria testületei is informatikai eszközök útján történő tanácskozási kényszerültek.

A Kúria Polgári Kollégiuma 2020. első félévében a járványhelyzetre tekintettel három PK véleményt fogadott el. Az 1/2020. (IV. 30.) PK vélemény a másodfokú eljárásra irányadó szabályoknak a veszélyhelyzet ideje alatt történő alkalmazásáról a másodfokú eljárásban eljáró bíróságoknak adott iránymutatást a tárgyalás tartása, illetve annak mellőzése kérdésében. A 2/2020. (IV. 30.) PK vélemény veszélyhelyzet ideje alatt az elektronikus kép és hang továbbítására alkalmas eszköz útján megtartott tárgyalás feltételeiről adott iránymutatást, kimondva egyebek mellett, hogy „más elektronikus kép és hang továbbítására alkalmas eszköz útján” csak akkor tartható tárgyalás (a továbbiakban: e-tárgyalás), ha az ehhez szükséges technikai feltétel a bíróság tagjain kívül minden – a tárgyalásra idézendő – személynek rendelkezésére áll, és az e-tárgyalás megtartása akkor mellőzhető, ha az ehhez szükséges technikai feltételek nem biztosítottak, vagy ha a tárgyaláson olyan eljárási cselekmény foganatosítása szükséges, amely az e-tárgyaláson nem biztosítható személyes közreműködést igényel. A 3/2020. (IV. 30.) PK vélemény a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható megelőző távotartás elrendelésére irányuló polgári nemperes eljárásra irányadó szabályoknak a veszélyhelyzet ideje alatt történő alkalmazásáról adott iránymutatásokat.

II. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 2020. április 1-jével hatályba lépett módosítása megszüntette az elvi bírósági határozat intézményét, bevezette a jogegységi panaszeljárást és megszűnt a törvényben nem szabályozott konzultatív testületek állásfoglalásai közzétételének lehetősége. Ezzel e konzultatív testületek joggyakorlat-egységesítésében betöltött szerepük gyakorlása helyett csupán belső, szakmai vitafórumként működnek tovább.

A Kúria Polgári Kollégiuma a jogegységi panaszeljárásra való felkészülés jegyében felmérte, hogy mely, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett kúriai határozatok tekinthetők elvi kérdésben iránymutató jelentőségűeknek, és mely jogkérdésekben állapítható meg a Polgári Kollégiumban elvi szinten eltérő joggyakorlat; e vizsgálat eredményeként több elvi jelentőségű jogkérdésben jogegységi eljárás megindítására is sor került.

III. 2018. január 1-jén lépett hatályba a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.), amelynek alkalmazása eddig is számos értelmezési kérdést vetett fel, különösen a keresetlevél visszautasításával kapcsolatos gyakorlat volt vitatott. A Kúria elnöke ezért 2019 folyamán felállított egy joggyakorlat-elemző csoportot e kérdéskör vizsgálatára. A keresetlevél visszautasításának vizsgálata tárgykörében felállított joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleményét a Polgári Kollégium 2020. február 24-ei ülésén fogadta el. A joggyakorlat-elemző csoport munkájában részt vettek a kúriai bírakon kívül az alsóbb fokú bíróságok, a társhivatásrendek, az eljárásjogtudomány és az Igazságügyi Minisztérium képviselői is, és számos kérdéskört megvitattak, megállapításaikat 38 pontban összegezték. Részben e joggyakorlat-elemző csoport megállapításaira tekintettel 2020 őszén sor került a Pp. első novelláris módosítására, amely jelentős mértékben érintette a keresetlevél tartalmára, megvizsgálására és visszautasítására vonatkozó szabályokat. „Az új Pp. jogértelmezési kérdéseivel foglalkozó Konzultációs Testület” 2020 folyamán is folytatta munkáját, két ülést tartott, és aktuális jogalkalmazási kérdéseket (vagyonjogi per fogalma, felülvizsgálat engedélyezésének egyes kérdései, a módosító törvény hatálybalépése stb.) vitatott meg, illetve egyes kérdéseket a Polgári Kollégium elé terjesztett állásfoglalás végett.

IV. 2020-ban is speciális többletfeladatot jelentett a Polgári Kollégium részére – mind az ítélezésben, mind a jogegység biztosítása terén – az ún. devizahiteles perekkel kapcsolatos tevékenység és a különböző devizahiteles törvények értelmezése, noha az ilyen tárgyú ügyek száma jelentősen csökkent, és a legtöbb vitatott kérdésben a korábbi években a Kúria már döntést hozott.

A Kúria döntött a fogyasztói kölcsönszerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétellel kikötött kezelési díj és folyósítási jutalék tisztességtelensége vizsgálatának szempontjairól [BH 2020.180.], miután a Kúria előzetes döntéshozatali kérelme alapján az Európai Unió Bírósága a C-621/17. számú ügyben értelmezte a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv 3., 4. és 5. cikkeit. A Kúria a fogyasztói kölcsönszerződésekkel kapcsolatos ügyekben további fontos kérdéseket tisztázott: kimondta, hogy az üzletszabályzat általános szerződési feltételnek minősítése szempontjából nincs jelentősége a szabályzat terjedelmének, formájának, rögzítése módjának [BH 2020.45.I.]; a tisztességtelenség hivatalbóli vizsgálata a felülvizsgálati eljárásban mint rendkívüli jogorvoslati eljárásban a vonatkozó nemzeti jogi rendelkezésre tekintettel kizárt [BH 2020.80.]; továbbá több határozatban iránymutató módon alkalmazta az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő kikötés tisztességtelensége megállapításának szempontjait [BH 2020.45. III.; BH2020. 115.II.; BH 2020.151.; BH 2020.152.; BH 2020.214.; BH 2020.332., BH 2020.337.].

V. A földforgalmi törvénnyel kapcsolatos perek bírósági gyakorlatának vizsgálatára 2018-ban felállított, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumával közös joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló jelentését a két kollégium együttes ülése 2020. január 20-án fogadta el.

A vizsgálat kezdetén a Polgári Kollégiumban alig volt ilyen tárgyú ügy folyamatban, és csak az aktavizsgálat lezárulta után jelentek meg ezek az ügyek nagyobb számban, így számos kérdés csak utóbb merült fel a Kúria előtt. Az ügyek számának növekedésével ez az ügycsoport egyre jelentősebbé válik, és a Kúria az év folyamán több mint féltucat eseti határozatot tett közzé a felmerült kérdések tárgyában (BH 2020.14; BH 2020.15.; BH 2020.38.; BH 2020.106., BH 2020.204.; BH 2020.207.; BH 2020.237.; BH 2020.269.; BH 2020.300.; BH 2020.301.). Ugyancsak ehhez az ügycsoporthoz kapcsolódóan hozta meg a Kúria az 1/2020. PJE határozatát, amelyben a földforgalmi törvény szerinti elővásárlási jog megsértésének jogkövetkezményei tárgyában foglalt állást. A jövőben az ilyen típusú ügyek számának további növekedésére kell számítani.

VI. A Kúria 2020-ban már egyre több ügyben alkalmazta a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényt (Ptk.), és már vannak olyan jogterületek, ahol kellő tapasztalat és gyakorlati probléma gyűlt össze ahhoz, hogy a joggyakorlat elemzése és irányítása lehetségessé, illetve szükségessé váljék. E munkában változatlanul nagy segítséget nyújt az „Új Polgári Törvénykönyv Tanácsadó Testület”, amelyet a Kúria elnöke az új törvény hatálybalépését követően hívott életre abból a célból, hogy a jogtudomány és a joggyakorlat résztvevői együttesen kísérelhessék figyelemmel a családjogot és a társasági jogot is magában foglaló kódex gyakorlati érvényesülését.

A Kúria Büntető Kollégiuma

A Kúria Büntető Kollégiumában folyó munkára a 2020-as évben – ugyanúgy, mint ahogy valamennyi bíróság működésére, az ország életére, illetve világszerte – a koronavírus-járvány folytán előállt helyzet és a járvány elleni védekezés nyomta rá a bélyegét. 2019-ben lezárult az a több éves fejlesztési munka, amely a bírósági működés elektronizálását szolgálta, és amelynek eredményeként valamennyi bíró és igazságügyi alkalmazott számára biztosításra kerültek azok a technikai eszközök és a kezelésükhöz szükséges tudás, amelyek lehetővé tették az otthonról végezhető távmunka ellátását. Ekként a Kúria Büntető Kollégiuma (is) nagyobb nehézség nélkül, a távmunka eszközeivel élve tudta – az ítélezési szünet okán a sokéves „ügyeleti rendszer” tapasztalatainak birtokában – a veszélyhelyzet szabályainak megtartásával a munkáját elvégezni.

A hatályos általános büntetőeljárás szabályok alapján a Büntető Kollégium az ügyek döntő többségében egyébként is tanácsülésein jár el; az ügyfélnyilvánosságot biztosító nyilvános ülés kivételesnek mondható. A járványügyi veszélyhelyzet- és készültség szabályrendje tovább szűkítette a személyes részvétel lehetőségét az ügyek elbírálása során; arra valóban csak kötelező esetben, valamint országos érdeklődésre számot tartó ügyekben került sor a távmeghallgatás eszköztárának alkalmazásával.

Az ügyérkezés nem csupán a pandémiás helyzetre visszavezethetően, hanem az új büntetőeljárás törvény szándékoltan a hatékonyságot és az időszerűséget előmozdító rendelkezéseinek eredményeként némileg csökkent, ugyanakkor a befejezések száma a korábbiakhoz képest érezhetően emelkedett, ezáltal kedvezően alakult a büntető ügyszakban folyamatban lévő ügyek száma. Mindez rendkívül pozitív eredmény, figyelembe véve, hogy az év során a felső életkorhatár betöltése okán több, igen nagy gyakorlattal rendelkező bírótársunk vonult nyugdíjba: dr. Kónya István elnökhelyettes úr, dr. Katona Sándor és dr. Molnár Gábor Miklós tanácselnök urak, dr. Krecsik

Eldoróda bírónő és dr. Vaskuti András bíró úr. Dr. Feleky István tanácselnök úr decemberben kezdte meg a felmentési időszakát; és ebben a hónapban hunyt el dr. Soós László bíró úr, a kollégium jegyzője.

A Kúria Büntető Kollégiumát 2020. szeptember 1-től – immár elnökhelyettesi beosztásban – a korábbi kollégiumvezető, dr. Székely Ákos vezeti.

Jelentős kihívást jelentett a Kollégium számára a veszély- és járványügyi helyzettel kapcsolatos jogszabályok értelmezése, a gyakorlatban való egységes alkalmazásra vonatkozó álláspont kialakítása. Az év során került elfogadásra a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény – Be. – jelentős módosulását eredményező 2020. évi XLIII. törvény; a 2021. január 1-től hatályos változásokkal összefüggésben a Kollégium tagjai szerepet vállaltak az országos felkészítő képzésben.

A joggyakorlat-elemzések sorában 2020-ban zárult le a büntetés kiszabás országos gyakorlatának vizsgálata. A Kollégium által elfogadott összegző jelentés egyik ajánlásának megfelelően a Kúrián elkészült egy olyan országos adatbázis, amely a statisztikai adat-szolgáltatás elemeit rendszerezve tájékoztatást nyújt valamely bűncselekmény kapcsán a korábban alkalmazásra került joghátrányok neméről és mértékéről.

November utolsó napjaiban került sor – természetesen online formában – az évente megrendezésre kerülő Korrupcióellenes Együttműködés Konferencia megtartására. A korábbi gyakorlatnak megfelelően három, az év során a Kúrián befejezett korrupciós bűncselekmény tárgyában folyt büntetőügy került bemutatásra. Az egyik kárpátaljai személyek honosításával, a másik egy önkormányzati aljegyzőnek a közbeszerzési eljárás során megvalósított cselekményével foglalkozott. A harmadik – BH 2020. 320. számon közzétételre is került – ügy pedig az orvosi hálapénz elfogadása és a vesztegetés elhatárolására szolgált példaként.

A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának közigazgatási és munkaügyi szakága

Közigazgatási szakág

2020 a megpróbáltatások éve volt. A közigazgatási bírászkodás utolsó 15 esztendejét – a bírászkodás más ágaitól eltérően – az állandó változtatások szándéka, illetőleg azok részbeni megvalósulása jellemezte. A közigazgatási bírászkodás szervezetével kapcsolatos viták nem a közigazgatási bírói szervezetből indultak, ugyanakkor a közigazgatási bírák részéről világosan megfogalmazásra került az utóbbi évek változásaira tekintettel a szervezeti stabilitáshoz fűződő igény.

A 2019. év végén elfogadott jogszabályok és az Alaptörvény nyolcadik módosítása várhatóan lezárja a magyar közigazgatási bírászkodás szervezetével összefüggő nyitott kérdéseket, és remélhetőleg évtizedekre szervezeti állandóságot jelent e jogállami szempontól rendkívül fontos ítélkezési területen. A 2019. évi CXXVII. törvény Magyarországon a közigazgatási bírászkodás kétfokú rendszerét vezette be, amely tartalmilag rendkívül hasonlít a különbírászkodás keretében létrehozni tervezett közigazgatási felsőbíróságra épülő szervezeti modellhez. Az új rendszerben a Kúria közigazgatási bírászkodásban betöltött szerepe a tervezett Közigazgatási Felsőbírósággal lényegében azonos azzal, hogy e feladatot a Kúria az egységes bírósági szervezet részeként látja el.

A 2019. évi CXXVII. törvény szerinti átalakítás elsősorban a Kúria feladatát határozta meg újra, jelentős ítélkezési területek kibővítésével. Az új feladatok megjelenése szervezeti változást is eredményezett, mivel a korábbi Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumból kivált a munkaügyi szakág, így 2020. április 1. napját követően a kollégium Közigazgatási Kollégium néven működik tovább. E változás önmagában is jelentős, azonban mégis csupán töredéke a Közigazgatási Kollégium feladatbővülésének, melynek legjelentősebb része a fellebbezési ügyek országos szintű megjelenése.

A magyar közigazgatási bírászkodás egy rövid időszaktól eltekintve mindig három ítélkezési fokon működött, így az új rendszerre való áttérés a Kúria számára komoly átalakítási feladatot jelentett. Ez tartalmilag új ítélkezési szakterület, és azt ellátó ítélkezési tanácsok és szakmai háttér megszervezését tette szükségessé. 2020. január 1-jén az új feladatokhoz a feltételek a legkevésbé sem álltak rendelkezésre, s két-két és fél hónap alatt kellett biztosítani az éves szinten prognosztizálható, mintegy ezerötyszáz ügy törvényi határidőn belüli elbírálásának biztosítását anélkül, hogy a kiváló ügyforgalmi mutatókat felmutató felülvizsgálati ügyszak munkája megakadjon.

Az intenzív felkészülésnek köszönhetően 2020. március elejére a fellebbezési feladatokot ellátó tanácsok, a működésüket biztosító igazságügyi alkalmazotti személyzet, valamint a szükséges technikai és ügyviteli háttér rendelkezésre állt. A világ sorsának alakulását nézve különösen helyesnek bizonyult az intenzív felkészülés, mivel 2020. március közepétől a veszélyhelyzet miatt az új feladatokra való átállást megszervezni már aligha lehetett volna.

2020. április 1. napjától a Közigazgatási Kollégium a törvényi kötelezettségének eleget téve megkezdte a fellebbezési feladatok ellátását, s május hónapban teljesült az új szervezeti keretek véglegesítésének első feltétele is, az új ítélkező tanácsok elnökeinek pályáztatása.

A szervezeti átalakításhoz szorosan kapcsolódott a kollégium elhelyezésének a kérdése. 2020 januárjában a kilátások még meglehetősen borúsak voltak. Azonban a helyzet a Fővárosi Ítéltábla székházból történő kiköltözése kapcsán rendkívüli mértékben javult, és 2020 második felére a kollégium valamennyi szervezeti egysége méltó elhelyezésre került a székházban.

A világvárvány okozta helyzet a kollégium 2020. évi működését komolyan megnehezítette. A nem várt kihívásnak a kollégium megfeszített erővel igyekezett eleget tenni. A joggyakorlatban korábban nem ismert veszélyhelyzeti szabályok értelmezését a kollégium a közigazgatási bírászkodás működőképességének fenntartása érdekében elvégezte, illetve megalkotta azokat a változtatásokat, amelyek informatikai eszközök bevonásával magát a kollégiumi működést tették lehetővé. 2020 őszére a kollégiumban kialakultak azok a járványhelyzet követelményeit betartó, de a működést biztosító munkaszervezési megoldások, amelyek nyomán a kollégium a korábban megszokott rendben láthatta el a jogegységi és szakmai irányítási feladatait. Ennek nyomán a kollégium az első félévben elmaradt, a közigazgatási bírászkodás működésének egészét érintő vitás szakmai kérdésekben hozott fontos döntéseket. A jogegységi határok, illetőleg a kollégiumi vélemények keretében a közigazgatási bírászkodás jövőjét sok tekintetben meghatározó állásfoglalásokra került sor, utalva itt elsősorban az új illetékességi szabályok értelmezésére, valamint a közigazgatási bírakat megosztó szakértői bizonyítás problémakörére.

A 2020-as év a járványhelyzet ellenére is kedvező változást hozott a kollégium ügyforgalmi mutatói tekintetében. A fellebbezési ügyek maradéktalanul feldolgozásra kerültek, és az év végén a folyamatban maradt felülvizsgálati ügyek száma is minden korábbinál alacsonyabb volt, ami egyben jelentette az éven túli ügyek számának minimalizálását, illetve olyan szintre csökkentését, amely szint csak objektív, eljárási okokhoz kapcsolódik. A 2020-as év fokozott, több irányú nehézségeinek ellenére a jövő reményre ad okot, mivel kialakultak azok a keretek, amelyek fejlesztése esetén a kúriai közigazgatási bírászkodás – a magyar közigazgatási bírászkodás részeként – továbbra is hatékonyan és nemzetközi szinten is kiemelkedő eredményekkel láthatja el feladatát.

Munkaügyi szakág

A Kúria munkaügyi szakágának működésében 2020-ban jelentős változás történt. A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának 2012. január 1-jei megalakulásától a kollégium 2020. március 31-ei megszűnéséig mindvégig biztosított volt a két szakág megfelelő szakmai önállósága, így a munkaügyi szakág az ítélkezés egységességére és színvonalára koncentrálhatott.

A szakmaiság megerősítését és a jogegységet biztosította, hogy munkaügyi perekben a Kúrián is erre kijelölt szakszabírok ítélkeztek. A kollégiumon belül a munkaügyi szakág kollégiumvezető helyettesi irányítással elkülönült szakmai tevékenységét részkollégiumi jellegű keretek között három ítélkező tanáccsal, 11 szakszabíróval végezte.

A 2020. április 1-jével bekövetkezett hatásköri és bírósági szervezeti átalakítás döntően érintette a Kúria munkaügyi szakágát. Ezzel az időponttal megszűntek az első fokú eljáró közigazgatási és munkaügyi bíróságok, a regionális kollégiumok, valamint a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiuma is befejezte a működését eddigi formájában.

A munkaügyi perekben első fokon az illetékes törvényszékek mint munkaügyi bíróságok, a fellebbezési eljárásban az ítélőtáblák, míg a felülvizsgálati eljárásban a Kúria jár el.

A Kúria munkaügyi szakága integrálódott a Kúria Polgári Kollégiumába, de annyiban megtartotta a Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumban is biztosított szakmai elkülönültségét, hogy a Kúria Polgári Kollégiumának keretében részkollégium formájában végzi tevékenységét, biztosítva a munkajogi joggyakorlat egységét. A munkaügyi bírakat érintő jelentős szervezeti átalakulás miatt erre különösen nagy szükség van.

Ki kell emelni, hogy valamennyi ítélőtáblán önálló munkaügyi kollégium jött létre, és a kollégiumok vezetői tanácskozási, véleményezési és javaslattevési joggal részt vesznek a Kúria Polgári Kollégiumának munkájában. A Munkaügyi Részkollégium képviselője útján vesz részt az ítélőtáblák munkaügyi kollégiumainak ülésein, ezzel is elősegítve a munkaügyi bíráskodás jogegységét.

Az átalakulás a munkaügyi felülvizsgálati ítélezés folyamatosságát nem érintette.

Ebben az időszakban folytatódott az előző évben elkezdett joggyakorlat-elemzés az „Érvénytelenség a munkaviszonyban” vizsgálati tárgykörben. A joggyakorlat-elemző csoport 2020 novemberében fejezte be tevékenységét, és megállapításait összefoglaló véleményben rögzítette. E jelentést a Kúria Polgári Kollégiuma 2020 decemberében fogadta el.

2020. I. negyedévében elindult az új joggyakorlat-elemzés, amelynek tárgya a klasszikus munkaviszonyoktól jelentős eltérést mutató atipikus munkaviszonyokkal kapcsolatos bírói gyakorlat vizsgálata.

Az elmúlt évtizedekben bekövetkező társadalmi, gazdasági változások jelentős hatással voltak a munkaviszonyokra. A klasszikus munkaviszony kereteit – amely határozatlan időre, teljes munkaidőben történő foglalkoztatásra létesült – a gyakorlat egyre inkább feszegette, megjelentek a munkajogban szabályozottakhoz képest eltérő foglalkoztatási formák. Végül a 2012-es Mt. jelentősebb teret engedett az atipikus munkaviszonyok elhatárolásának és a speciális szabályozásnak.

A rugalmas foglalkoztatási formák egyike az egyre gyakoribbá váló távmunkavégzés, amelynek jelentősége különösen megnőtt a pandémia ideje alatt.

A bírói gyakorlat elemzését indokolja, hogy a Kúria és ezáltal az alsóbb fokú bíróságok országos képet kapjanak az e típusokra vonatkozó eltérő rendelkezések jogszerű értelmezéséről. Az elemzés abba is betekintést nyújthat, hogy mennyire elterjedtek az atipikus foglalkoztatási formák, valamint milyen típusú munkáltatókra jellemzőek.

■ A KÚRIA HATÁSKÖRE ÉS FELADATAI

„A jogkereső közönségnek bízni kell abban, hogy ügyét a bíró egyedül a tárgyalagosság alapján, a törvények értelmében dönti el, egyedül a lelkiismerete szerint és más befolyás egyáltalán nem érvényesülhet. A függetlenség nem egyértelmű a felelőtlenséggel, a független bíró ne érezze magát egyúttal felelőtlennek is. Ilyesmiről sohasem volt szó, a magyar bíró sohasem tekintette magát felelőtlennek. A törvényes felelősségnél nem kisebb jelentőségű a lelkiismereti felelősség.”*

(Osvald István)

Az Alaptörvény 25. cikke szerint a Kúria a rendes bírósági szervezet legfőbb szerve. A Kúria az egyedi ügyekben történő ítékezés mellett biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, jogegységi határozatait a bíróságokra kötelezőek.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 24.§ (1) bekezdése értelmében a Kúria:

- a) elbírálja – törvényben meghatározott ügyekben – a törvényszék, továbbá az ítéletábla határozata ellen előterjesztett jogorvoslatot,
- b) elbírálja a felülvizsgálati kérelmet,
- c) a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz,
- d) elbírálja a jogegységi panaszokat,
- e) joggyakorlat-elemzést folytat a jogerős vagy véglegessé vált határozattal befejezett ügyekben, ennek keretében feltárja és vizsgálja a bíróságok ítélezési gyakorlatát,
- f) dönt az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközéséről és megsemmisítéséről,
- g) dönt a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapításáról, és
- h) eljár a hatáskörébe tartozó egyéb ügyekben.

A Kúria fenti hatásköreiből adódó feladatait – a teljesség igénye nélkül – a következő jogszabályok határozzák meg:

- 2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról (Pp.),
- 2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról (Be.),
- 2017. évi I. törvény a közigazgatási perrendtartásról (Kp.),
- 2011. évi CLXI. törvény a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról (Bsz.),
- 2011. évi CLXII. törvény a bírák jogállásáról és javadalmazásáról (Bjt.),
- 2013. évi XXXVI. törvény a választási eljárásról (Ve.),
- 2013. évi CCXXXVIII. törvény a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról.

* „Bírák vagyunk”: A bírói hatalom gyakorlásáról szóló 1869. évi IV. törvénycikk kibirdetésének 150. évfordulója tiszteletére, szerk. Peres Zsuzsanna, Bagossyné Körtvélyesi Mária, Budapest, Országos Bírósági Hivatal, 2019.

A Kúrián ítélkező, jogegységi, önkormányzati, valamint jogegységi panaszt elbíráló tanács (a továbbiakban: jogegységi panasz tanács), büntető, polgári, valamint közigazgatási kollégiumok, továbbá bírósági joggyakorlat-elemző csoportok működnek. A Kúrián szakági részkollégiumok létesíthetők.

2020. április 1-jétől jelentős mértékben változtak a Kúria hatáskörei. A 2019. évi CXXVII. törvénynek a Kúria hatásköreit érintő rendelkezései a továbbiakban a Kúria két fő feladata – az egyedi ügyekben elé terjesztett jogorvoslatok elbírálása és az ítélkezési gyakorlat egységének biztosítása – szerint csoportosítva kerülnek ismertetésre.

Jogorvoslati hatáskörök

A Kúria jogorvoslati hatásköreit érintette a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. tv. (Kp.) 7. és 12.§-ainak módosítása. Az új 7.§ szerint **közigazgatási ügyekben első fokon** – a korábbi közigazgatási és munkaügyi bíróságok helyett – **a közigazgatási kollégiummal rendelkező törvényszékek járnak el**, törvényben meghatározott esetekben pedig a Kúria köteles a jogvita elbírálására. Az új 12.§ értelmében a Kúria első és végső fokon jár el

- a) az alkotmányjogi panasz orvoslása eljárási eszközének megállapítására irányuló eljárásban,
- b) a helyi önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló eljárásban,
- c) a helyi önkormányzat jogalkotási kötelezettségének elmulasztása miatti eljárásban,
- d) a felosztatás kivételével a gyülekezési joggal kapcsolatos eljárásban,
- e) az eljáró közigazgatási szerv kijelölésére irányuló eljárásban és
- f) a törvény által hatáskörébe utalt ügyben.

A másodfokú ítélkezési hatáskör – amely korábban megoszlott a törvényszékek és a Kúria között – **teljes egészében a Kúriához kerül.**

A Kúria emellett továbbra is eljár felülvizsgálati bíróságként, amennyiben az adott ügyben a felülvizsgálati eljárás Kp. szerinti feltételei fennállnak.

A 2019. évi CXVII. törvény új jogorvoslatot vezetett be: a **jogegységi panaszt**, amely a **Kúria bizonyos határozatai ellen** – a Kúriának a korábban közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésére hivatkozással – **igénybe vehető, speciális jogorvoslati eljárás.** Jogegységi panasznak van helye a Kúriának

- a) a felülvizsgálati kérelem vagy indítvány (a továbbiakban együtt: felülvizsgálati kérelem) vagy a közigazgatási perrendtartásról szóló törvény alapján fellebbezés alaptalansága esetén a megtámadott határozatot hatályában fenntartó határozata,
- b) a felülvizsgálatot a polgári perrendtartásról szóló törvény alapján megtagadó határozata,
- c) a felülvizsgálati kérelem befogadását a közigazgatási perrendtartásról szóló törvény alapján megtagadó határozata ellen, feltéve, hogy a felülvizsgálati kérelemben a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkoztak.

Jogegységi panasznak van helye akkor is, ha a Kúria ítélkező tanácsa jogkérdésben – jogegységi eljárás kezdeményezése nélkül – úgy tér el a Kúria közzétett határozatától, hogy az adott eltérésre az alsóbb fokú bíróságok határozatában nem került sor.

A fentiekből következően jogegységi panasznak egyaránt helye lehet büntető-, polgári, gazdasági ügyekben, továbbá közigazgatási vagy munkajogi jogvitákban.

A jogegységi panaszt a Kúria fent említett határozatának közlésétől számított 30 napon belül a Kúriánál terjesztheti elő az, aki az eljárási törvények alapján felülvizsgálati kérelem – vagy a közigazgatási perrendtartásról szóló törvény alapján fellebbezés – előterjesztésére jogosult. A jogegységi panasz iránti eljárásban végrehajtás felfüggesztése vagy azonnali jogvédelem iránti kérelemnek van helye, az annak alapjául szolgáló eljárás szabályai szerint. A végrehajtás felfüggesztése vagy azonnali jogvédelem iránti kérelmet a jogegységi panaszban kell előterjeszteni. A jogegységi panaszban meg kell jelölni egyfelől azt a határozatot, amellyel szemben a fél a panaszt előterjeszti, másfelől azt a közzétett kúriai határozatot, amelytől jogkérdésben való eltérést állít a fél.

A Kúriának a jogegységi panasz alapjául szolgáló eljárás során eljáró tanácsa a panaszt az iratokkal együtt haladéktalanul a jogegységi panasz tanács elé terjeszti. A jogegységi panasz tanácsot a Kúria elnöke vagy elnökhelyettese vezeti. A jogegységi panasz tanács az elnökből és további 8 tagból áll, a tagokat az elnök a Kúria kollégiumaiból jelöli ki úgy, hogy minden kollégiumból legalább egy-egy tagot ki kell jelölni.

A jogegységi panasz tanács a jogegységi panasz befogadhatósága körében a Kúriához érkezésétől számított 30 napon belül megvizsgálja, hogy az megfelel-e a törvényi feltételeknek. Ha a jogegységi panasz a végrehajtás felfüggesztése vagy azonnali jogvédelem iránti kérelmet tartalmaz, azt 30 napon belül a jogegységi panasz alapjául szolgáló eljárás szabályai szerint kell elbírálni.

A jogegységi panasz tanács a befogadott jogegységi panaszt az előterjesztő kivételével közli az annak alapjául szolgáló eljárásban az eljárási törvények alapján felülvizsgálati kérelem – vagy a közigazgatási perrendtartásról szóló törvény alapján fellebbezés – előterjesztésére jogosultakkal, akik a közléstől számított 30 napon belül nyilatkozatot tehetnek. Ha a jogegységi panasz tanács indokoltnak tartja tárgyalás tartását, arra a panasz előterjesztőjét és a felülvizsgálati kérelem (vagy a Kp. alapján fellebbezés) előterjesztésére jogosult személyeket a polgári perrendtartásról szóló törvény szabályai szerint idézi.

A jogegységi panasz érdemi vizsgálata alapján a Kúria az alábbi döntéseket hozhatja:

JOGKÉRDÉSBEN VALÓ ELTÉRÉS MEGÁLLAPÍTÁSA			JOGEGYSÉGI PANASZ ELUTASÍTÁSA
Ha a jogegységi panasz tanács megállapítja a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérést, dönt a bíróságokra kötelező értelmezésről és határozatában			
TÁMADOTT HATÁROZAT HATÁLYÁBAN VALÓ FENNTARTÁSA	TÁMADOTT HATÁROZAT HATÁLYON KÍVÜL HELYEZÉSE	TÁMADOTT HATÁROZAT HATÁLYON KÍVÜL HELYEZÉSE	Ha a jogegységi panasz tanács megállapítja, hogy a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben nem történt eltérés, a jogegységi panaszt elutasítja.
a) a panasszal támadott határozatot hatályában fenntartja, ha az eltérés indokolt volt; b) megállapítja az eltéréssel okozott jogsértést, de a panasszal támadott határozatot hatályában fenntartja, ha ba) a panaszt olyan ügyben nyújtották be, amelyben törvény a bíróság eljárására legfeljebb ötnapos határidőt állapít meg, bb) más törvény így rendelkezik;	c) a panasszal támadott határozatot hatályon kívül helyezi, és a jogegységi panasz alapjául szolgáló határozatot hozó bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja, ha az eltérés nem volt indokolt.	Ha jogegységi panasz tárgya a felülvizsgálatot a Pp. alapján megtagadó, vagy a felülvizsgálati kérelem befogadását a Kp. alapján megtagadó határozat és a jogegységi panasz tanács a jogkérdésben való eltérést megállapítja, a panasszal támadott határozatot hatályon kívül helyezi és a bíróságot a felülvizsgálati eljárás lefolytatására utasítja.	

2021. január 1-jével módosultak a Bszi. jogegységi panasz eljárást szabályozó rendelkezései. A módosítás több szempontból is egyértelműbbé teszi a jogegységi panasz intézményét, így például rögzíti, hogy a tanács a jogegységi panasz érdemében határozattal, minden más kérdésben pedig végzéssel határoz. A támadható határozatok körét illetően a módosított Bszi. úgy rendelkezik, hogy – a pervezető végzések kivételével – jogegységi panasznak van helye a Kúriának az eljárási törvény alapján további fellebbezéssel, felülvizsgálati kérelemmel vagy felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható határozata ellen, ezzel általánossá teszi a panasz benyújtásának lehetőségét. A törvény egyértelművé teszi azt, hogy a jogegységi panasz a Kúria 2012. január 1-je után hozott és a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától való eltérésre hivatkozással van helye; továbbá azt is, hogy jogegységi panasszal a Kúria 2020. július 1-jén és azt követően meghozott határozatai támadhatók. Fontos, hogy ez az időpont nem az alsóbb fokú bíróság, hanem kizárólag a Kúria határozatának keletkezésére vonatkozik, tehát jogegységi panasznak – az ügyben alkalmazott és alkalmazandó eljárási törvénytől függetlenül – helye van akkor, ha az alsóbb fokú bíróság a felülvizsgálati kérelemmel támadott határozatot 2020. április 1-jét követően (a Kúria pedig 2020. július 1-jét követően) hozta.

Az ítélkezési gyakorlat egységesítését biztosító hatáskörök

2020. április 1-jét megelőzően a Kúria közvetlenül a minden bíróságra kötelező jogegységi határozatok meghozatalával, kollégiumi vélemények alkotásával, elvi bírósági határozatok és elvi bírósági döntések közzétételével, közvetetten pedig a jogerősen lezárt ügyekben folytatott joggyakorlat-elemzéssel biztosította az ítélkezési gyakorlat egységét.

2020. április 1-jével megszűnt az elvi bírósági határozatok (EBH) és az elvi bírósági döntések (EBD) rendszere. E jogegységi eszközök alkalmazásának részletes szabályait a Bszi. korábbi 31.§-a tartalmazta, amely akként rendelkezett, hogy a Kúrián büntető, polgári, gazdasági, munkaügyi és közigazgatási szakágú elvi közzétételi tanácsok működnek. Ha a Kúria ítélkező tanácsa valamely, a társadalom széles körét érintő vagy a közérdek szempontjából kiemelkedő jelentőségű ügyben elvi kérdésekre is kiterjedő határozatot hozott, a tanács elnöke erről értesítette a szakág szerint illetékes kollégiumvezetőt, aki a határozatot az elvi közzétételi tanács elé terjesztette, amely döntött az EBH-ként történő közzétételről. Lényegében ugyanez az eljárás volt irányadó abban az esetben, ha alsóbb fokú bíróság hozott a fenti szempontoknak megfelelő, elvi jelentőségű határozatot. Az EBH-k és az EBD-k közzétételükön keresztül elősegítették az alsóbb fokú bíróságok eligazodását a napi jogalkalmazási kérdésekben, a közzétételt követően pedig a Kúria ítélkező tanácsaira kötelező erejük volt: az eljáró kúriai tanács csak jogegységi eljárás kezdeményezésével térhetett el a határozatban foglalt elvi tartalomtól.

2020. április 1-jétől a fenti jogi kötőerő a Kúria ún. közzétett határozataihoz kapcsolódik. A Bszi. módosított 32.§-a értelmében jogegységi eljárásnak van helye – többek között – abban az esetben is, ha a Kúria valamely ítélkező tanácsa jogkérdésben el kíván térni a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében (BHGY) közzétett határozatától. A Bszi. 163.§-a pedig akként rendelkezik, hogy a Kúria a jogegységi határozatot és az általa az ügy érdekében hozott határozatot köteles digitális formában közzétenni a BHGY-ben.

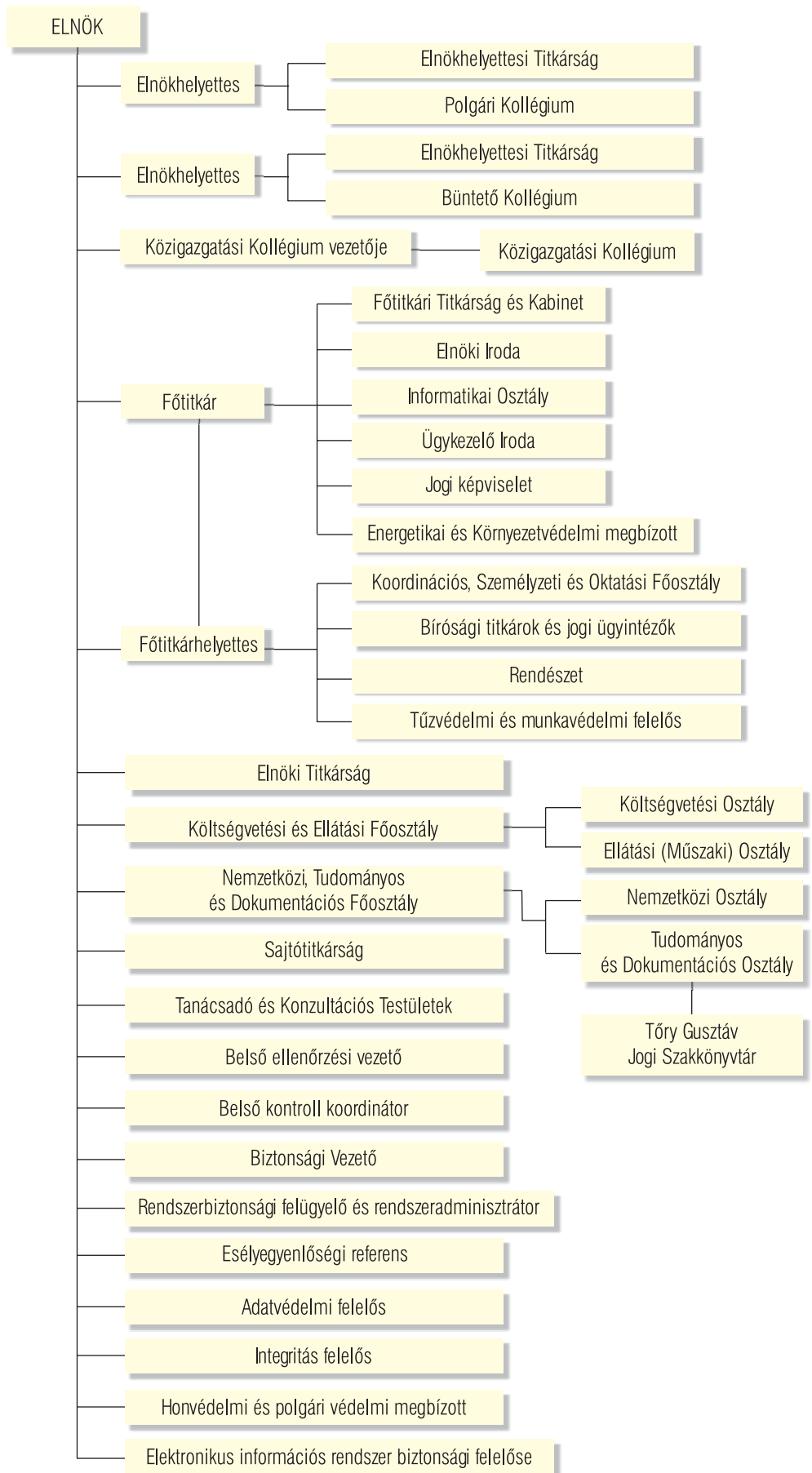
A fentiekből következően a jogegységi eszközök új rendszerében a Kúria valamennyi, egyedi jogvitát lezáró határozata – a közzétételt követően – köti a Kúria eljáró tanácsait. Amennyiben a kúriai tanács egy újabb ügyben a közzétett határozatban foglalt jogértelmezéstől el kíván térni, jogegységi eljárást kell kezdeményeznie, az eljárást pedig a jogegységi határozat meghozataláig fel kell függesztenie.

A korábbi határozatok kötőerejét növeli a jogegységi panasz intézményének bevezetése: ha az újabb ügyben eljáró tanács jogegységi eljárás kezdeményezése nélkül tért el jogkérdésben a közzétett határozattól úgy, hogy attól az adott jogkérdés tekintetében az alsóbb fokú bíróságok sem tértek el, a tanács határozata ellen jogegységi panasznak van helye. A jogegységi panasz tehát jogorvoslati és jogegységi funkcióval egyaránt rendelkezik.

Az új rendszerben az egyedi jogvitát lezáró határozatok mellett továbbra is szerepet kapnak a jogegységi határozatok és a Kúria kollégiumi véleményei. Fontos változás, hogy 2020. április 1-jétől csak a Kúria kollégiumai nyilváníthatnak véleményt vitás jogalkalmazási kérdésekben, az ítélőtáblai és törvényszéki kollégiumok hatásköre csupán az ítélkezési gyakorlat folyamatos figyelemmel kísérésére és az elvi kérdésben hozott, jogerőre emelkedett vagy véglegessé vált határozatoknak az eggyel magasabb szintű bíróság illetékes kollégiumvezetője részére történő bemutatására terjed ki. A módosított Bszi. 27/A.§-a értelmében bírói testület, bírósági vezetők, illetve bírák tanácskozása nevében nem tehető közzé olyan jogértelmezési célú állásfoglalás, amelynek meghozatalára törvény nem ad felhatalmazást.

A Kúria igazgatási szervezete

■ A KÚRIA BÍRÁI ÉS MUNKATÁRSAI 2020-BAN

„A feladat nagysága nem csüggeszti, hanem lelkesíti, erőinek végső megfeszítésére készíti azt, aki hivatásának él. Nekem is erőt fog adni bírói pályám lelkes szeretete és a magyar igazságszolgáltatás fejlődésébe vetett megingathatatlan hitem és bizalmam.”*

(Juhász Andor)

■ A Kúria bírái

Dr. Darák Péter	elnök
Böszörményiné dr. Kovács Katalin	elnökhelyettes
Dr. Kónya István	elnökhelyettes
Dr. Székely Ákos	elnökhelyettes
Dr. Kalas Tibor	kollégiumvezető
Dr. Erőss Monika	főtitkár
Dr. Suba Ildikó	főtitkárhelyettes
Dr. Baka András Bálint	tanácselnök
Dr. Balogh Zsolt Péter	tanácselnök
Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit	tanácselnök
Dr. Bartal Géza	tanácselnök
Dr. Csák Zsolt	tanácselnök
Dr. Döme Attila Zoltán	tanácselnök
Dr. Farkas Attila László	tanácselnök
Dr. Farkas Katalin Éva	mb. tanácselnök
Dr. Fekete Ildikó Katalin	tanácselnök
Dr. Feleky István	tanácselnök
Dr. Hajdu Edit	tanácselnök
Dr. Hajnal Péter	tanácselnök
Dr. Harter Mária Aranka	tanácselnök
Dr. Katona Sándor	tanácselnök
Dr. Kollár Márta	tanácselnök
Dr. Kovács András György	tanácselnök
Dr. Kovács Zsuzsanna Anna	tanácselnök
Dr. Kurucz Krisztina	tanácselnök
Dr. Lomnici Zoltán	tanácselnök
Dr. Magyarfalvi Katalin	tanácselnök

---

* „Bírák vagyunk”: A bírói hatalom gyakorlásáról szóló 1869. évi IV. törvénycikk kibirdetésének 150. évfordulója tiszteletére, szerk. Peres Zsuzsanna, Bagossyné Körtvélyesi Mária, Budapest, Országos Bírószági Hivatal, 2019.

Dr. Márton Gizella	tanácselnök
Dr. Márki Zoltán	tanácselnök
Dr. Molnár Gábor Miklós	tanácselnök
Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet	tanácselnök
Dr. Orosz Árpád	tanácselnök
Dr. Patyi András	tanácselnök
Dr. Puskás Péter	tanácselnök
Salamonné dr. Piltz Judit	tanácselnök
Dr. Simonné dr. Gombos Katalin	tanácselnök
Dr. Somogyi Gábor	tanácselnök
Dr. Sperka Kálmán	tanácselnök
Dr. Stark Marianna	tanácselnök
Dr. Szabó Klára	tanácselnök
Dr. Tóth Kincső	tanácselnök
Dr. Varga Zs. András	tanácselnök
Dr. Vezekényi Ursula	tanácselnök
Dr. Wellmann György	tanácselnök
Dr. Zanathy János	tanácselnök
Dr. Bartkó Levente	bíró
Dr. Bögös Fruzsina	bíró
Dr. Cseh Attila	bíró
Dr. Csentericsné dr. Ágh Biró Ágnes	bíró
Dr. Csesznok Judit Anna	bíró
Dr. Csőke Andrea	bíró
Dr. Demjén Péter	bíró
Dr. Dobó Viola	bíró
Dr. Domonyai Alexa	bíró
Dr. Dzsula Marianna	bíró
Dr. Farkas Antónia	bíró
Dr. Figula Ildikó Zsuzsanna	bíró
Dr. Gáspár Mónika	bíró
Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna	bíró
Dr. Gyarmathy Judit	bíró
Dr. Heinemann Csilla Andrea	bíró
Dr. Horváth Tamás	bíró
Huszárné dr. Oláh Éva	bíró
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla	bíró
Dr. Kiss Árpád Lajos	bíró
Dr. Kiss Gábor	bíró
Dr. Kocsis Ottilia	bíró
Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna	bíró
Dr. Krecsik Eldoróda	bíró
Dr. Madarász Anna	bíró
Dr. Magosi Szilvia	bíró

Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna	bíró
Dr. Mocsár Attila Zsolt	bíró
Molnár Ferencné dr.	bíró
Nyíróné dr. Kiss Ildikó	bíró
Dr. Osztovits András Mihály	bíró
Dr. Parlagi Mátyás	bíró
Dr. Pataki Árpád	bíró
Dr. Schmidt Péter	bíró
Dr. Sebe Mária	bíró
Dr. Soós László	bíró
Dr. Stefancsik Márta Anna	bíró
Dr. Sugár Tamás Sándor	bíró
Dr. Szilas Judit	bíró
Szolnokiné dr. Csernay Krisztina	bíró
Dr. Tánczos Rita	bíró
Dr. Tibold Ágnes Ilona	bíró
Dr. Varga Edit Mária	bíró
Dr. Varga Eszter	bíró
Dr. Varga Eszter Ágnes	bíró
Dr. Vaskuti András	bíró
Dr. Vitál-Eigner Beáta	bíró
Dr. Zumbók Péter	bíró

■ **A Kúriára beosztott bírák**

Dr. Fehér-Polgár Pál	beosztott bíró
Dr. Kun Péter	beosztott bíró
Dr. Rozgonyi Viktória Erzsébet	beosztott bíró

A Kúriára kirendelt bírák

Bajnok István Sándor	Győri Ítéltábla
Deutschné dr. Kupusz Ildikó	Szekszárdi Törvényszék
Dr. Banu Zsoltné dr. Szabó Judit	Fővárosi Törvényszék
Dr. Bérces Nóra	Fővárosi Törvényszék
Dr. Bleier Judit	Fővárosi Ítéltábla
Dr. Csiki Bence	Debreceni Járásbíróság
Dr. Drávecz Margit Gyöngyvér	Fővárosi Törvényszék
Dr. Élő András	Győri Ítéltábla
Dr. Fekete Orsolya	Veszprémi Törvényszék
Dr. Gál Attila	Kecskeméti Törvényszék
Dr. Gergye Tamás	Zalaegerszegi Törvényszék
Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva	Pécsi Ítéltábla
Dr. Hrubí Adrienn	Pécsi Ítéltábla
Dr. Huber Gábor	Fővárosi Törvényszék
Dr. Istenes Attila	Fővárosi Ítéltábla
Dr. Kassai Árpád Mihály	Fővárosi Törvényszék
Dr. Kiss Gabriella	Szegedi Ítéltábla
Dr. Kulicity Mária	Fővárosi Törvényszék
Dr. Mészárosné dr. Szabó Judit	Fővárosi Törvényszék
Dr. Mohay György	Fővárosi Törvényszék
Dr. Molnár Tibor Tamás	Debreceni Ítéltábla
Dr. Nagy Szabolcs	Fővárosi Törvényszék
Dr. Ócsai Beatrix	Fővárosi Ítéltábla
Dr. Pap Eszter	Fővárosi Törvényszék
Dr. Péntek László	Győri Ítéltábla
Dr. Rák-Fekete Edina	Fővárosi Törvényszék
Dr. Remes Gábor	Fővárosi Törvényszék
Dr. Repkényi Zsuzsanna	Pesti Központi Kerületi Bíróság
Dr. Rózsavölgyi Bálint	Debreceni Törvényszék
Dr. Scholtz Hilda	Fővárosi Törvényszék
Dr. Sisák Péter	Miskolci Törvényszék
Dr. Szabó László	Szegedi Törvényszék
Dr. Székely Gabriella	Fővárosi Törvényszék
Dr. Szomszéd Éva	Budapest Környéki Törvényszék
Ságiné dr. Márkus Anett	Fővárosi Törvényszék
Szabolcsi-Varga Krisztina	Budapest Környéki Törvényszék
Vojnitsné dr. Kisfaludy Atala	Budapest Környéki Törvényszék

■ A Kúria munkatársai

Afra Judit
Dr. Ambrus István
André Mónika
Dr. Andrusek Vanda
Dr. Apor Luca Cecília
Baárné Erős Márta
Dr. Báder Éva Ilona
Bagi Brigitta Anita
Balaton Lászlóné
Balog Éva Piroska
Balogh Ádám
Balogh János
Baráth Lajosné
Dr. Bartha Ildikó
Benedek Katalin Viktória
Dr. Bera-Bartos Anna Terézia
Berecz Ildikó
Dr. Berke Gyula
Dr. Berkes Bálint Ottó
Dr. Berkes Lilla
Bertalan László József
Dr. Biczóné Horváth Ágnes
Boda Gabriella
Dr. Bodonovich Klára
Dr. Bordás Péter
Bordi Annamária
Bóta István
Dr. Both Sándor Ignác
Dr. Budainé dr. Zajános Krisztina
Bukovinszki Jánosné
Burai Katalin
Dr. Czebe András
Czibulka László
Csajbók Csilla
Csapó Imréné
Csepka Tiborné
Csider Attiláné
Csillag Ibolya
Csillag Zoltán
Dr. Csizmazia Norbert
Dr. Csöndes Mónika
Csukás Csilla
Dr. Csurgai-Horváth Gergely
Dr. Dán Judit
Daradics László Péter
Deák Sándorné
Deák Zsigmond
Dr. Dékány Erika
Dékány Sándor
Dér Krisztina Rita
Dévényi Olívia
Dobrádiné Hozleiter Anita Julianna
Eckrich Józsefné
Englerné Vajda Andrea Erika
Dr. Enyedi-Fodor Zsófia Erzsébet
Erdei Krisztián
Erdős Istvánné
Erdős Miklós
Esztergályos Sándor
Farkas Andrea
Farkas Lászlóné
Farkas Miklós
Farkasné Bajnóczi Mária
Feleki-Nagy Viktória
Forgáchné Busák Eleonóra
Freindlich Endre Péter
Freundné Varga Edina
Gazsi Istvánné
Dr. Gelencsér Dániel
Gerencsér Judit
Gondos Anikó
Dr. Gölley Szilvia Zsuzsanna
Gyurik Gábor István
Halász Jenő Gyuláné
Hanti Krisztina Viktória
Dr. Hegedüs Lilla
Hegedüs Mónika
Horváth Anita
Dr. Horváth Georgina
Horváth István
Horváth Katalin
Dr. Hóltzl Lipót
Hudák Eszter
Ilozsvai Rita
Jóri Istvánné
Józsa Jánosné
Juszt-Bíró Tünde
Kántorné Jónás Judit
Karácsonyiné dr. Borbás Beatrix
Kardos György
Dr. Kártyás Gábor
Dr. Kaszás Edit Magdolna
Kékesi-Kovács Zoltán
Kelemen Sándor
Kerekesné Pörge Erzsébet
Kéri Imréné
Dr. Kintzly Péter
Dr. Kis Richárd
Kis Roxána
Kiss János Tiborné
Kiss Márton
Dr. Kiss Nikolett Zsuzsanna
Kissné dr. Mészáros Dóra
Kóczán József
Komár Krisztián
Koncz Erika Kornélia
Korcz Kálmán
Kormos Pálné
Kósa-Magyar Aliz
Kovács Ádám

Dr. Kovács Ágnes
Kovács Edit
Kovács Tibor
ifj. Kozák Ferenc
Kövér Andrea
Dr. Krajecz Laura
Kuslits László Béla
Dr. Kussinszky Anikó
Lakatos Christopher
Lakatos Tímea
László Csaba
Laub Jánosné
Dr. Lengyel Dániel
Lévai Viktória
Lotharidesné Szirtes Éva
Madarász Attila
Magyar Ágnes
Magyar Lászlóné
Magyar Tibor Géza
Magyar Vivien Ágnes
Maizlné Juhász Ágnes
Marton Ferenc
Marton Zsuzsanna
Mátraháziné Márton Ágnes
Mátyás Gyöngyi
Meiszterné Polonyi Ildikó
Merkl Józsefné
Mészáros Katalin
Mészáros Tamás
Dr. Miczán Péter
Mogyorósyné Kovács Marianna
Molnár Ferenc
Molnár Judit Ildikó
Molnár Kinga
Mónus Ferenc
Dr. Muzsalyi Róbert
Nagy Éva
Nagy László Vilmosné
Nagyné dr. Egyed Gabriella
Nagyné dr. Tóth Hajnalka
Dr. Naszladi Georgina
Németh Henriett
Dr. Norris-Tari Anita
Nyujtó Ildikó
Ocskayné Gál Gabriella
Ordovics Mónika
Dr. Orosz Dzszenifer
Dr. Ott Máté Boldizsár
Öchlsläger-Tamók Fanni
Pál Ferencné
Dr. Papp Dorottya
Párkány Krisztina
Pázmándi József
Dr. Pecsenye Flóra
Pécsi Orsolya
Polgár Kitti
Polka Zsuzsanna
Dr. Pollák Kitti

Dr. Pomeisl András
Dr. Pozsonyi Norbert
Purger Ágnes
Rácz Csilla
Dr. Rácz Margit
Ribainé Bea Ildikó
Richter Petra Melinda
Ritli Andrásné
Rizmayer Antalné
Rostásné Fazekas Gabriella
Dr. Rózsás Eszter
Rumán Mátyás Sándor
Safranyikné Nyáregyházi Klára
Sallainé Marton Ildikó
Dr. Sárady Eszter Mária
Sáránszki Mihályné
Sárdi Krisztina
Schaffer Konrád
Schulz Oszkárné
Dr. Schwertner Nikolett Beatrix
Dr. Selnicean László
Seprenyi Bettina
Seres Józsefné
Dr. Sipter Orsolya Ajnácska
Solárné Répási Andrea
Somodi Béláné
Somogyi Magdolna Klára
Söjtör Anita
Sörös György
Dr. Sperkáné dr. Koncz Rita
Steiglerné Székely Katalin
Stricz Györgyné
Strumpf Lajos
Dr. Surányi-Farkas Sára
Szabó András
Szabó András
Szabó György
Szabó Pálné
Szabó Róbertné
Dr. Szabóné Gerecz Andrea
Szálkai Szilvia
Dr. Szecskó József András
Szedlákne Egyed Barbara
Székelyné Molnár Ildikó
Székes Gézáné
Szepesvári Anikó
Szikszai Sándor Jánosné
Dr. Szilágyi Gábor
Dr. Szinger Dóra Violetta
Dr. Szitásné Lóska Adrienn
Szmolár Tiborné
Szóke Mónika
Dr. Szöllösi Virág
Szvétekné Bradák Katalin
Dr. Tancsik Annamária
Tímár Ágnes
Toldi Andrea
Dr. Tombor Csaba

Tordainé Szálkai Ilona
Dr. Tóth Andrea Noémi
Tóth László Zsoltné
Tóth Patrícia Anasztázia
Tóth Teréz
Tóth Tímea Teréz
Tóthné Hamar Krisztina
Urbanics Renáta
Vágány Erzsébet
Varga Barbara
Varga Imréné
Vargáné Faragó Katalin

Varga-Tóth Tímea
Veres János
Vesztegné Nádházi Katalin Róza
Vida Zoltán
Vitézne Bakos Éva
Dr. Witzl Petra
Zilahi István
Zsikai-Fejes Anita
Zsíros Ferenc
Zsolnai Gyula
Zsolnai Gyuláné

■ Kitüntettek

- **Az Országos Bírói Tanács a Juhász Andor-díj arany fokozatát** adományozta:

Dr. Katona Sándornak, a Kúria tanácselnökének, kúriai tanácsosnak,
Dr. Molnár Gábor Miklósnak, a Kúria tanácselnökének,
Dr. Vaskuti Andrásnak, a Kúria bírójának.

- **Az Országos Bírói Tanács a Juhász Andor-díj bronz fokozatát** adományozta:

Safranyikné Nyáregyházi Klárának, a Kúria tisztviselőjének,
Varga Imrénének, a Kúria tisztviselőjének, főtanácsosnak.

- **Az Országos Bírói Tanács kúriai tanácsosi címet** adományozott:

Dr. Kurucz Krisztinának, a Kúria tanácselnöknek,

valamint

Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébetnek, a Kúria tanácselnökének.

A Kúria elnöke a 2020. évben végzett munkája alapján

- **az Év bírāja kitüntetést** adományozta:

Dr. Suba Ildikónak, a Kúria főtítkárhelyettesének,

- **az Év tisztviselője kitüntetést** adományozta:

Kissné dr. Mészáros Dórának, a Kúria Büntető Kollégiuma bírósági titkárának.

ARCOK, VALLOMÁSOK

„A bírói pályát úgy fogtam fel, hogy az a legtisztább viszonyok között keresse az igazságot, lehetőleg minden befolyástól mentesen, az emberek közt különbséget nem téve.”* (Barcsay László)

DR. SZÉKELY ÁKOS

a Kúria elnökhelyettese

„A jog a jó és a méltányos művészete”

A hetvenes évek elején pályaválasztó gimnazistaként még nem ismertem a Celsusnak tulajdonított ulpianusi mondatot; ám aztán elsőévesen a római jogi előadáson Brósz Róbert professzor urat hallgatva nyomban egyértelművé vált számomra, hogy a jogászi hivatás és én egy életre megtaláltuk egymást.

Hogy utóbb bíró lettem, abban nagy szerepe volt annak, hogy az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán a tanulmányaimat esti tagozaton kezdhettem meg, s egy éven át a Pesti Központi Kerületi Bíróságon dolgoztam ügyviteli alkalmazottként. Nemcsak jó iskola volt, de életre szóló elköteleződés is a bírói pulpitus mellett.

A polgári jogot Sárándi Imre tanította nekünk, a polgári perrendtartás rejtelmeiben Szőke Irén kalauzolt. Amikor nappali tagozatra kerülhettem át, Vékás Lajos színes óráit hallgattam, jogszociológiára Kulcsár Kálmán oktatott, a jogelméleti szemináriumvezetőm pedig Kilényi Géza volt. Mi sem természetesebb, hogy ezek után polgári ügyszakba vágyakoztam; annál is inkább, mivel

* „Bírák vagyunk”: A bírói hatalom gyakorlásáról szóló 1869. évi IV. törvénycikk kibirdetésének 150. évfordulója tiszteletére, szerk. Peres Zsuzsanna, Bagossyné Körtvélyesi Mária, Budapest, Országos Bírósági Hivatal, 2019.

az Esztergomi Járásbíróságon közjegyzőként is működtem, s úgy gondoltam, hogy az öröklési pereknél nincs szebb jogterület.

Ahogy az mással is megesett már, elképzeléseimmel ellentétben 1985. január 1-jén büntetőbíróvá neveztek ki a Budai Központi Kerületi Bíróságra. Az egyetemen Békés Imre tanította az anyagi jogot, az angolszász eljárásjogi speciálkollégiumot Erdei Árpád vezette, a dékán akkoriban Györgyi Kálmán volt; a tőlük kapott tudás és emberi példa alapján hamar beilleszkedtem a büntetőjog világába. Bírói pályám rövid, de annál szebb és színesebb hét éve következett; ügyről ügyre, tárgyalásról tárgyalásra élhettem meg a fenti mottó minden szavát: mennyire igaz, hogy a büntetőjog gyakorlása során is a jót és a méltányosat kell szolgálni.

1992-től megkezdődött a harmincéves második bírói életszakaszom a fellebbviteli bíróságokon: több mint másfél évtized a Fővárosi Bíróságon, 2009-től a Fővárosi Ítéltáblán, 2012-től pedig a Kúrián. A perrendből következően egyre csökkent az ügyfelekkel való személyes kapcsolat lehetősége, ezzel arányosan nyílt meg és mélyült ugyanakkor a kollégákkal folytatott szakmai műhelymunka.

Itt kell köszönetet mondanom minden vezetőmnek, bírótársamnak és valamennyi munkatársamnak, akik társul szegődtek ezen a pályán, és akiket most nevesíteni nincs lehetőségem; ráadásul a mindenkori közvetlen kollégák mellé idekívánkozna még a fogalmazó- és bíróképzés összes érintettje is. Személyemnek kedves, szakmailag pedig rendkívül gyümölcsöző volt számomra, hogy Velük járhattam be ezt az utat.

Óriási megtiszteltetés – és feladat – volt számomra, hogy 2014-ben a Kúria Büntető Kollégiuma vezetőjének, majd a hat év leteltével elnökhelyettesének neveztek ki. A 66. életévemből következő kötelező nyugalomba vonulásomig így befuthattam a teljes életpályát, eljutva a csúcsra. Ezúton is köszönet érte mindenkinek!

A Kúrián csak izgalmas feladatok vannak: ami ma friss sajtótudósítás, az előbb-utóbb aktaként hozzánk érkezik. Jönnek az eldöntendő ügyek jogerő előtt és után; s amely addig elkerült minket, az látókörbe kerül a joggyakorlat-elemzés során. A nemzetközi kapcsolatok révén kitekintésre van mód Európára, a világra; és fontos feladat a jogalkotási folyamatban való részvétel is. Az elmúlt nyolc évre mindezekből bőven jutott. Az évi másfél-kétezer ügy elbírálása, a tisztán büntető és a társkollégiumokkal közösen folytatott joggyakorlat-elemzések, az új kódexek és a hozzájuk kapcsolódó alsóbbrendű szabályok megszületésénél majd oktatásánál, és a gyakorlat kialakításánál vállalt szerep jelentős és folyamatos kihívást jelentett. Az elektronikus ügyintézésre való átállás, a migrációs válság és a pandémia nem csupán szakmai, hanem igazgatási feladatokat is adott. A Kúria Büntető Kollégiuma – bár a nyugdíjazások okán ebben az időszakban még generációváltást is átélt – példásan helyt állt a feladatok sokaságában.

Zárógondolatként és a személyemhez visszatérve: életem nagy ajándékként éltem és élem meg, hogy a bírói munkám mellett az egyetemi oktatásban is részt vállalhattam; a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának címzetes egyetemi tanára lehetek. A bírói hivatásrendtől való megválás ugyan nem könnyű, de talán több időm nyílik a művészetekre; így természetesen a „jó és a méltányos művészetének” megélésére is.

DR. SOMOGYI GÁBOR

A Kúria Büntető Kollégiumának tanácselnöke

„Dolgozni csak pontosan, szépen” – általános iskolai osztályom falán napon-ta láttam ez a József Attila-idézetet. Akkor persze még nem tudtam, hogy felnőttként bíró leszek, és azt sem, hogy ez a gondolat milyen meghatározó jelentőségű lesz a hivatásom gyakorlása során. Munkám során mindig vezérlő elvnek tekintettem, hogy az ügyfélnek nem feltétlenül jár a kedvező ítélet, de az igen, hogy a bíró valamennyi érvét elfogulatlanul mérlegre téve, mindenre kiterjedő, magas színvonalú ítéletet hozzon az ügyében.

A 80-as években gimnazistaként nem dúskáltunk vonzó pályaképekben, idollokban. A bíróságot jórészt – a mai szemmel már igencsak bárgyúnak tűnő, ráadásul a magyar viszonyoktól távol álló – Petrocelli-filmekből ismertem, és annyit tudtam, hogy az ügyvédek Magyarországon is viszonylag szabadabb munkát végeznek, mint a hivatalnokok. Ennek ellenére nagy érdeklődéssel, de kialakult jövőkép nélkül kezdtem meg a jogi tanulmányaimat 1985-ben Budapesten, a főváros akkor egyetlen jogi karán, az ELTE-n. Akkoriban az egyetemen számos kiváló büntetőjogász tanított (dr. Békés Imre, dr. Györgyi Kálmán), és meghatározó jelentőségű volt számomra, hogy szemináriumi csoportomat dr. Pálinkás György, a Legfelsőbb Bíróság országos hírű bírája vezette. Ekkor találkoztam életemben először bíróval: az ő tudása és elhivatottsága mellett humora, műveltsége és emberi kvalitásai is nagy hatással voltak rám, így végképp eldöntöttem, hogy én is bíró leszek.

1990-ben neveztek ki fogalmazónak a Budai Központi Kerületi Bíróságra, majd hat hónap után a Legfelsőbb Bíróságra kerültem. A legmagasabb bírói fórum akkor másodfokon is eljár, emiatt közreműködhettem ezen korszak legérdekesebb bűnügyeinek elbírálásánál. Az ott töltött időszak megint csak meghatározó jelentőségű volt pályám során, akkor tűztem ki magam elé célként, hogy egyszer majd bíróként is ide fogok visszatérni.

1992-ben neveztek ki bírónak ismét a Budai Központi Kerületi Bíróságra, majd 1999-től a Fővárosi Bíróságra nyertem beosztást. 2000-tól tanácselnök lettem és egészen áthelyezésemig a Fővárosi Bíróság, majd Törvényszék 24.Bf. tanácsát vezettem. 2014-ben kerültem a Kúria Büntető Kollégiumába.

Pályámat 30 éven át végigkísérte dr. Székely Ákos – a BKKB-n a fogalmazója voltam, a Fővárosi Bíróságon a tanácsában is dolgoztam, a Kúrián pedig a kollégiumvezetőm lett –, rengeteget tanultam tőle, ami döntően meghatározta pályafutásomat.

A Kúrián a – katonai büntetőjog kivételével – valamennyi büntetőüggyel foglalkozom. A jogerő utáni, számomra új típusú gondolkodásmódra való átállás némi időt igényelt, de hamar megkedveltem. Itt már nem az a cél – nincs is rá törvényi lehetőség –, hogy a jogorvoslattal támadott ítéletből „kis ékkövet faragjunk”, hanem az indítványban felvetett jogkérdést kell megoldani, de azt „csontig”. A kúriai határozat minden mondatának súlya, jelentősége és tétje van; ezt immár törvény is kimondja, de én igyekeztem már korábban is így tekinteni, és ennek megfelelően szerkeszteni a határozatainkat.

A legfelsőbb bírósági szinten való bíraskodás számos további – a Kúrián belüli és kívüli – feladatot is maga után vont. Számos joggyakorlat-elemző csoportnak voltam a tagja, később már magam is egy joggyakorlat-elemző csoportot vezettem az emberkereskedelem értelmezésével kapcsolatos bírói gyakorlat témakörében.

A kor hozta magával az ismeretek átadásának igényét és lehetőséget is. Még jóval a Magyar Igazságügyi Akadémia létrehozása előtt rendszeresen tartottam előadást a fiatalabb kollégáknak – bírácoknak, titkároknak és fogalmazóknak – a pilisszentkereszti képzések során, a MIA-n pedig megnyitása óta rengeteg képzésen vettem részt előadóként. Szemináriumi csoportokat vezetek az ELTE-n, és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem fiatalokúak szakjogász képzésén is állandó előadó vagyok. Évek óta rendszeresen veszek részt a jogi szakvizsgáztatásban is.

Pályámat mindig igyekeztem tudatosan alakítani; azonban abban, hogy a kitűzött célig hogyan jutottam el, szerepet kaptak a véletlenek. Szerencsésnek mondhatom magam, mert ezek szinte mindig segítettek, és úgy értem el a célomat, hogy optimális esetben még közel tíz évet tölthetek el ebben a tisztségben. A bírói hivatás megadta nekem azt az örömet, hogy egy ügyben mindig az lehetett a jogi álláspontom, amit magam helyesek hittem; nem kötött sem az ügyfél, sem bármiféle hivatal érdeke. A bírói pálya szépségéhez tartozik, de egyben a legnagyobb árnyoldalát is jelenti, hogy egész embert, nem ritkán még annál is többet kíván; a stabil, szerető család azonban biztos háttérrel jelent, szüntelenül támogat és szeretettel átsegít minden nehézségen.

DR. KOVÁCS ZSUZSANNA ANNA

A Kúria Polgári Kollégiumának tanácselnöke

„Mindannyian kudarcot vallottunk abban, hogy a tökéletességről szőtt álmunkhoz méltót alkossunk. Én ezért a lehetetlen megvalósításának ragyogó kudarcai alapján rangsorolom magunkat.” (William Faulkner)

Belső hitvallásom, hogy nem lehet csak elég jónak lenni, mindig a tőlünk telhető legjobbra kell törekedni. A bírói hivatást küldetesként élem meg, és úgy fogom fel, hogy az emberek megtisztelnek a bizalmukkal azáltal, hogy a vitás ügyükben a döntést rám bízják. Ennek a megtisztelő bizalomnak úgy tudok csak megfelelni, ha biztosítom a tisztességes tárgyalás feltételeit, ami nem képzelhető el az alapos felkészülés nélkül. Az ügy iránti elhivatottság, a szorgalom és a kitartás végigkísérte a pályámat. Meggyőződésem, hogy a bíróra ruházott hatalom csak kellő alázattal gyakorolható tisztességesen és emberségesen.

A pályám első harmada az útkeresés időszaka volt. 1982-től, az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán folytatott tanulmányaim befejezését követően a közgazdaságtanban, valamint az intézményi és gazdasági szférában dolgoztam – az 1985-ben letett szakvizsga után – jogtanácsosként, majd közjegyző helyettesként, utóbb ügyvédként tevékenykedtem. Az így szerzett szakmai, gyakorlati tapasztalatokat később az ítélkezési tevékenységem során jól tudtam hasznosítani. A jogtanácsosi munkakörben töltött éveim alatt egy találmánybitorlással kapcsolatos megbízás irányította rá a figyelmemet az iparjogvédelem területére, amit annyira izgalmasnak találtam, hogy jelentkeztem az ELTE Jogi Továbbképző Intézet szakjogász képzésére, ahol 1990-ben felsőfokú iparjogvédelmi szakjogász képesítést szereztem.

1997-ben léptem igazságügyi szolgálatba. Bíróvá történt kinevezésemet követően két évig a BKKB-n polgári ügyekben, tulajdonjoggal kapcsolatos és kártérítési pereket tárgyaltam. 2000-ben kerültem a Fővárosi Bíróság iparjogvédelmi ügyeket tárgyaló tanácsába, ahol értékes szakmai-gyakorlati

ismereteket szereztem a szabadalmi és védjegyügyekben. A Fővárosi Ítéltáblán 2003-tól, annak felállításától kezdődően a szellemi alkotásokkal (szerzői jog, iparjogvédelem) kapcsolatos ügyeket tárgyaló tanácsban folytattam az ítélkezési tevékenységet. 2008-ban kerültem a Legfelsőbb Bíróságra, a P.IV. tanácsba. Ekkor éreztem úgy, hogy „megérkeztem”. A tanács, amelynek 2020 őszétől tanácselnöke vagyok, hagyományosan a szellemi alkotásokkal, a személyiségi jogvédelemmel, a sajtó-helyreigazítással, a személyes adatok védelmével és a közérdekű adatok kiadásával kapcsolatos perekben jár el.

A legfelsőbb bírósági fórumon való bíráskodást megtiszteltetésként élem meg, ami komoly felelősséget is jelent, mert egyrészt az itt hozott döntéseknek az alsóbb fokú bírók számára is iránymutatónak kell lenni, másrészt azok a társadalomra is hatással vannak. A tanácsunk által tárgyalt személyiségi jogi és sajtó-helyreigazítási pereket általában nagy sajtóérdeklődés kíséri, ami a bíró számára külön megterhelést jelent. A személyiségi jogvédelemmel kapcsolatos ügyekben egyre inkább megjelenik napjaink vitakultúrájának, a közbeszéd színvonalának fokozatosan romló állapota és a véleményszabadság határainak provokatív feszegetése. Az információs és kommunikációs technológiák fejlődése, a közösségi platformok elszaporodása révén pedig a jogsértések jelentős része az online térben történik. Mindez a jövőben nagy kihívást jelent az ítélkezésben.

A bírói apparátus legfelső szintjén nagyobb a rálatás az adott szakterületen előforduló ügyekre. Az ebből szerzett tudást és tapasztalatot kötelességemnek éreztem átadni a szakterület iránt érdeklődő kollégáimnak. Közel tíz évig oktattam és vizsgáztattam jogászokat és műszaki végzettségű szakembereket a felsőfokú iparjogvédelmi képzés keretében, és mások mellett szerzője voltam védjegyjogi tárgyú szakkönyvnek. Az ítélkezési tevékenység mellett vezettem az új Ptk. joggyakorlatát figyelő, az ország különböző szintű bíróságairól csatlakozó bírókból álló csoportokat, közreműködtem több joggyakorlat-elemző csoport munkájában, jelenleg az online térben elkövetett jogsértéseket vizsgáló csoport munkáját vezetem, és folyamatosan részt veszek az iparjogvédelmi szakmai szervezetek munkájában. Tagja vagyok a jogi szakvizsgabizottságnak és az elsőfokú szolgálati bíróságnak.

Fontosnak tartom a közvetlen kollégáimmal való együttműködést, mert csak így lehet eredményesnek lenni. A pályám egyes szakaszain – akár csak az életem más területein – a nehézségeket mindig úgy éltem meg, hogy azokban igyekeztem megtalálni a tanulnivalót. Hiszem, hogy mindenből, ami velünk történik és mindenkitől, akivel bármilyen kapcsolatba kerülünk, lehet és kell is tanulni.

Úgy vélem, hogy az alapos felkészülést követően a lelkiismeretes döntés meghozatala és a szakmailag korrekt, de a felek számára is érthető indokolás a bíró „alkotása”. A jó döntést az irányadó jogszabályok szerint, de minden esetben a józan ész talaján lehet meghozni. Általában a magammal szemben támasztott elvárásnak való megfelelés, a szabadalmi ügyekben pedig a műszaki tartalom megtanulása és megértése – ami egy jogász számára komoly kihívást jelent – jelentős idő- és energiaráfordítást igényel. Bízom benne, hogy a munkához való hozzáállásommal, a döntéseimmel és azok indokolásával sikerült mások hasznára válni, mert akkor mindez megérte.

DR. FIGULA ILDIKÓ

A Kúria Közigazgatási Kollégiumának bírója

A bírói hivatás a jogászi szakma csúcsa, rengeteg kihívást rejt magában és óriási felelősséget jelent. Bár a polgári perjog alapelvei köréből már évtizedek óta kikerült az igazságosság alapelve, bírói pályafutásom során a bírói döntési folyamatban az igazságosság keresése mindig iránytű volt. Legemlékezetesebb tárgyalótermi élményeimet jelentik, amikor az ítélet kihirdetése után a vesztes fél megköszöni a bíróság munkáját, mert érzi, hogy ügyét maximális szakmai felkészültség és empátia mellett bírálták el.

Debrecenben születtem, ott végeztem alap- és középfokú tanulmányaimat. A bírói pályára – függetlenül attól, hogy a felmenőim között is voltak jogászok – valójában a szerelem vezetett, ugyanis jogi egyetemet választó gimnáziumi szerelmemet követtem a jogi karra. Soha nem bántam meg a választást.

A Miskolci Jogi Egyetemen, ahol jogi diplomámat szereztem, a rendszerváltás előtt olyan kiváló oktatók kaptak katedrát, akik a rendszerváltás után az Alkotmánybíróság bírái lettek. Szerencsésnek érzem magam, hogy diákjuk lehettem.

A jogi diploma megszerzése óta folyamatosan az igazságszolgáltatásban, a bírói szervezetben dolgozom. A Debreceni Városi Bíróságon (ekkor még így nevezték) fogalmazóként kezdtem 1989-ben, majd 1991-ben bíróvá neveztek ki. Abban az időben még csak két év gyakorlati idő kellett a jogi szakvizsgához, és nem létezett a bírói kinevezés 30 éves korhatári korlátja sem, így kerülhetett sor arra, hogy a szakvizsga után már 25 évesen elfoglalhattam a bírói pulpitust.

Bírói kinevezésem és a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatának általánossá válása azonos évben történt, ezért abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy a közigazgatási bíráskodás fejlődését saját bírói gyakorlatomon

keresztül követhetem nyomon. Hosszú ideig polgári – elsősorban vegyes kötelmi – és közigazgatási tárgyú ügyeket együtt tárgyaltam. 2004-ben lettem törvényszéki bíró, ebben az időszakban közel hét éven át sajtósóvivői feladatokat is elláttam. 2013-ban, amikor a közigazgatási és munkaügyi bíróságok megalakultak, elvállaltam a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság elnöki feladatainak ellátását, és az OBH elnöke 2013-ban az Alföldi Közigazgatási és Munkaügyi Regionális Kollégium közigazgatási ügyszakért felelős kollégiumvezető helyettesévé, majd 2018-ban az Észak-Alföldi Közigazgatási és Munkaügyi Regionális Kollégium kollégiumvezetőjévé nevezett ki. Mint vezető minden energiámat a közigazgatási bíráskodás színvonalának emelésére fordítottam. Aktív szerepet vállaltam a végül meg nem valósult önálló közigazgatási bíróság kialakításához kapcsolódó tervezési feladatokban is. Büszke vagyok arra, hogy vezetői pályafutásom végére – kiváló kollégáimnak is köszönhetően – egy olyan csapatot hagytam ott Debrecenben, amely az ország egyik legjobb szakszabóságává vált.

Az európai jog iránti érdeklődésem jóval az Unióhoz történő csatlakozás előtt kezdődött. A kilencvenes évek közepén létrejött európai jogi tréneri hálózatnak, majd az Európai Jogi Szaktanácsadó Hálózat megalakulásakor annak tagjává váltam, és 2019 novemberétől koordinátorhelyettesként a közigazgatási szakágat vezetem. Az európai jogi tanulmányok folytatása mellett 2008-ban az ELTE-n kereskedelmi jogi szakjogász diplomát, 2020-ban a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen kodifikációs szakjogász diplomát szereztem. A Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi karának oktatói munkájába meghívott előadóként kapcsolódhattam be, a jogi szakvizsgabizottságnak évek óta tagja vagyok, és mielőtt a Kúriára kerültem, Debrecenben a fogalmazóképzésben aktív szerepet vállaltam.

A Kúria Közigazgatási Kollégiumába 2020 április 1-jén kerültem, először kirendelt bíróként, majd 2020 októberétől áthelyezéssel. Kúriai bírónak lenni különleges életrés. Amikor elnyertem a kúriai álláshelyre kiírt pályázatot, ahhoz hasonló érzésem, mint amikor 25 éves koromban bírónak neveztek ki. Fogalmazóként mély tiszteletet éreztem a nálam idősebb, már bírói hivatást gyakorló kollégáim iránt, és bírói pályán során hasonló tisztelettel tekintettem a legfőbb bírói fórum bíróira. Nem fővárosi bíróként, gyermekeket nevelve a kúriai bírói státusz sokkal távolabbinak, szinte elérhetetlennek tűnt.

Különleges, hogy éppen akkor kerültem a legfőbb bírói testületbe, amikor a Covid-19 átalakította mindennapi életünket. Számomra az online kapcsolattartás és a maszkban járás vált az általánossá. Már nagyon várom, hogy a Kúria folyosóin kollégáimat maszk nélkül láthassam.

Mint kúriai „kezdő bíró”, elmondhatom, hogy egy nagyon jó csapatban, kiváló tanácsban dolgozhatom előadó bíróként. Remélem, hogy a Kúria ítélezést támogató jogegységesítő tevékenységében a jövőben aktív szerepet kapok. Eddigi pályafutásom során előbb-utóbb megtalálták a szorosán nem az ítélező tevékenységhez kapcsolódó feladatok, kíváncsi vagyok, vajon így lesz-e a legfőbb bírói testületben is.

Megtiszteltetésnek érzem, hogy a *Kúria Évkönyvében* való bemutatkozásra felkérték.

DR. BALOGINÉ DR. FAISZT JUDIT

A Kúria Polgári Kollégiumának tanácselnöke

Bírói tevékenységem alatt mindig az a cél vezérelt, hogy a tények alapos ismerete mellett a jogszabályoknak, a felek méltányos érdekeinek és a saját igazságérzetemnek is megfelelő döntést hozzak. Minden egyes ügy során törekedtem az alapos felkészülésre, valamint arra, hogy a határozatok közérthetők, meggyőzők legyenek. A bírói hivatásban fontosnak tartom a lelkiismeretet, a belső igényességet, a szakmai felkészültséget és a folyamatos együttműködést és közös gondolkodást a bírótársaimmal.

Az ELTE Állam -és Jogtudományi Karán 1978-ban szereztem jogi diplomát. Az egyetemi évek alatt a polgári jog, ezen belül az öröklési jog és a családi jog érdekelt, és nagyon szerettem dr. Németh János professzor úr polgári eljárásjogi szemináriumait. A bírósági nyári szakmai gyakorlatot a Fővárosi Bíróságon töltöttem büntető ügyszakban, dr. Mikes István tanácsában. A tanácselnök úr lelkiismeretesen foglalkozott a hozzá beosztott hallgatókkal, rendszeresen jogesetmegoldó „házi feladatot” adott, és a szakmai gyakorlat végén egy folyamatban lévő ügyben próbatárgyalást is tartott. A sok pozitív élmény, az ügyek sokszínűsége, az önálló döntéshozatal lehetősége miatt eldöntöttem, hogy bíró leszek.

1982-ben lettem bíró, öt évig a Budai Központi Kerületi Bíróságon dolgoztam, családjogi ügyekkel foglalkoztam. Kezdő bíróként nagyon sok segítséget kaptam a családjogi csoport vezetőjétől, a későbbi legfelsőbb bírósági tanácselnöktől, Bencze Lászlóné dr.-tól. 1987-ben kerültem a Fővárosi Bíróságra. Másodfokú előadó bíróként családjogi, öröklési jogi, kisebb részben kötelmi ügyeket tárgyaltam. Szakmai elkötelezettségemre, fejlődésemre jelentős hatással volt dr. Pongrácz Eszter tanácselnök, tíz éven át egy tanácsban ítélkeztünk. 1999-től igazgatási feladatokat végeztem az OIT Hivatalában, ezalatt rálátásom volt a bírósági szervezet egészére. A Fővárosi Ítéltábla 2003. évi megalakulásától ítéltáblai bíróként, majd tanácselnökként dolgoztam, kötel-

mi, házas- és élettársi vagyoni jogi, öröklési és kártérítési ügyekkel foglalkoztam. Az ítéletábrán nagyszerű tizenkét évet töltöttem, szerettem a referátát, a kiváló bírásokból álló tanácsaimat, a kollégiumban végzett színvonalas munkát.

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Deák Ferenc Intézet keretén belül a szakvizsgára előkészítő tanfolyamokon öröklési jog tárgykörben hat éven át előadásokat tartottam. Részt vettem a bírósági fogalmazók, titkárok képzésében. Szakmai tevékenységem mellett hat éven át vizsgálóként tagja voltam az elsőfokú szolgálati bíróságnak. A jogszabályok, a bizonyítékok és az érintett bírói élethelyzete alapján saját kollégáink ügyeivel kapcsolatban kellett állást foglalnunk, ez sokszor nehéz feladatot jelentett.

Pályázat útján 2015-ben kerültem a Kúriára, a dr. Makai Katalin tanácselnök által vezetett családjogi tanácsba, ahol előadó bíróként a házas- és élettársi vagyoni jogi ügyek mellett új, izgalmas, sok munkát jelentő kihívásnak kellett megfelelnem: a klasszikus családjogi ügyek gyakorlatának teljes áttekintése és a Ptk.-ba integrálódott családjogi szabályok alkalmazása is feladatommá vált. A tanács elnökétől, bírói társamtól, a családjog nyugállományú „nagyjaitól”; dr. Kőrös András kúriai tanácselnöktől és dr. Csúri Éva bírótól sok segítséget kaptam. 2018 novemberétől megbízott, 2020-tól kinevezett tanácselnökként dolgozom.

Nem sokkal a Kúriára kerülésem után a családjogi tanács előtt álló feladatként jelentkezett a Ptk. új szabályai alapján egyes területeken a joggyakorlat áttekintése, elemzése, a jogegység fokozatos kialakítása. Ennek első lépése volt a 2018 elején befejezett, a rokonsági szabályaival kapcsolatos ítélezési gyakorlatot vizsgáló joggyakorlat-elemzés. A gyermektartási ügyekben a vizsgálat tapasztalatai és a felülvizsgálatra érkezett ügyekben felmerült jogértelmezési kérdések alapján fokozatosan alakítottuk és alakítjuk a joggyakorlatot a jogegység érdekében. Reményeim szerint az egységes joggyakorlat a gondnoksági perekben is fokozatosan kialakul, amelynek megvalósításához nagyon fontosnak tartom a rövidesen lezáruló gondnoksági perek joggyakorlat-elemzésének tapasztalatait.

Bírói munkám mellett tagja voltam az új Pp. jogértelmezési kérdéseivel foglalkozó konzultációs testületnek, részt vettem a pszichiátriai intézeti gyógykezelés elrendelésével kapcsolatos joggyakorlat-elemző csoport munkájában, és vezetem a gondnoksági perek joggyakorlat-elemző csoportját.

A bírói hivatás – családom mellett – teljessé tette életemet. A közelgő nyugdíjazásom után többet lehetek együtt három unokámmal, ezzel támogathatom az ugyancsak bírói hivatást választó gyermekemet. Mindannyian tudjuk, hogy a bírói munka színvonalas ellátásához, a tárgyalásokra történő felkészüléshez, az írásba foglaláshoz, a szakmai tudás szintjének fenntartásához és fejlesztéséhez a család segítségére van szükség. Ezt a támogató segítséget korábban én is megkaptam a családomtól.

DR. MÉSZÁROS DÓRA

a Kúria Büntető Kollégiumának bírósági titkára

A bírói hivatás szolgálat, a bírói hatalom gyakorlása pedig alázatot követel, túl az egyéni érdekeken, egyszerű és tiszta cél felé törekszik: igazságos ítéletet hozni. Meggyőződésem, hogy a szakmai felkészültség, a hivatásrend iránti elkötelezettség és az adott ügy legalaposabb ismerete mellett nélkül nem hozható helyes döntés.

A Károli Gáspár Református Egyetemen 2013-ban szereztem jogi diplomát. Az egyetemi évek során dr. Vaskuti András szárnyai alatt ismerkedtem meg a büntetőjoggal és a bírói hivatással. Másodévtől – a szemináriumok mellett – rendszeresen vettem részt tárgyalásain a Fővárosi Törvényszék dísztermében, és gyakornokként segítettem a munkáját a tárgyalások között. A törvényszéken így eltöltött közel két év alatt a bírói pályát, a tárgyalásvezetést, az egyes ügyek jogi megítélésének nehézségét, mindezek mellett pedig a hivatáshoz tartozó emberi kihívásokat közvetlenül volt szerencsém megtapasztalni, így hamar kialakult bennem a pálya iránti vonzalom és a fiatalok ügyei iránti érdeklődés.

A diploma megszerzését követően a Főváros Kormányhivatala I. Kerületi Hivatalánál a hivatalvezető munkáját támogatva kezdtem el jogászként dolgozni. A büntetőjog bizonyos értelemben itt is elkísért; főként a hivatal hatáskörébe tartozó szabálysértési ügyekben jártam el. Mivel a jogág és a bírói hivatásrend iránti elkötelezettségem a későbbiekben sem ingott meg, így a fogalmazói versenyvizsga sikeres letétele volt a cél.

2014 év elején lettem fogalmazó a Fővárosi Törvényszéken, első szolgálati helyem a Pesti Központi Kerületi Bíróság B.2. csoportja volt, ahol nagy lelkesedéssel vágtam bele a munkába. Nem sokkal később azonban lehetőséget kaptam, hogy az ország legfőbb bírói fórumán dolgozzak tovább a Kúria Büntető Kollégiumában. Itt választanom kellett a bíróvá válás „lentről felfelé építkező” klasszikus útja és egy egészen más perspektívájú fejlődési lehetőség

között. Végül a Kúria mellett döntöttem, és ugyanezen év februárjától már a Markó utca szemközti oldalán kezdtem meg a munkát.

A Kúria Büntető Kollégiuma B.I. tanácsának tanácsjegyzője lettem. A korábbi elsőfokú bírósági tapasztalatokhoz képest merőben más feladatokkal és munkamódszerrel ismerkedtem meg. Az egyes ügyeken keresztül rálátásom nyílt az egész ország büntető igazságszolgáltatására a rendkívüli jogorvoslati eljárásokban, a fellebbviteli munka különlegességére a harmadfokú ügyekben, és a joggyakorlat valódi alakulására egy-egy kollégiumi vélemény megszületését vagy jogegységi határozat meghozatalát övező szakmai vitákon keresztül.

A dolgok fonákjának vizsgálatában a B.I. tanács korábbi elnöke, dr. Mészár Róza tanácselnök asszony vezetett. Nemcsak szakmai felkészültségével, de karizmatikus jellemével, egyenes és világos szemléletével adott példát és tanított arra, hogy milyen egy valódi büntetőbíró, függetlenül attól, hogy a bírói szervezetrendszer melyik szintjén ítélkezik.

A tanácsi munka mellett lehetőségem nyílt ismereteim további szélesítésére. 2015-ben elvégeztem a fiatalkorúak ügyeinek szakjogásza képzést a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karán, amelyet leginkább a fiatalkorúakat érintő felülvizsgálati ügyekben tudtam kamatoztatni.

A Kúrián számos érdekes, nem az ítélkező tevékenységhez kapcsolódó feladattal is találkoztam. Ilyenek voltak a felsőbb bíróságról készült tájékoztató filmek, vagy a *Kúria – Zsebkönyv Magyarország legfőbb bírói fórumáról 2020* címmel megjelent kiadvány készítése. A projekt során különösen hasznos tapasztalat volt a más kollégiumokhoz tartozó kollégákkal való közös munka – rávilágított arra, hogy milyen kihívást jelent a jogágak közötti összhang megteremtése.

2018-ban a sikeres jogi szakvizsgát követően bírósági titkárként továbbra is a B.I. tanácsban folytattam a munkámat, jelenleg dr. Csák Zsolt tanácselnök úr vezetésével, akinek a szakmai felkészültsége és elhivatottsága példát jelent a jövőképem kialakításában.

Az itt eltöltött évek tapasztalatai alapján a szakmai fejlődésen túl azt tartom a legfontosabbnak, hogy olyan közegben dolgozhatok, ahol a bíró és igazságügyi alkalmazott kollégák, különösen a kollégiumban működő tanácsok közötti támogató együttműködés gördülékennyé teszi a sokszor nehéz és kihívásokkal teli közös munkát. Úgy gondolom, hogy a szakma és a magánélet közötti egyensúly megteremtése gyakran nehéz, mégis kivételesen szerencsésnek érzem magam, amiért a tanácsom kicsit a családom is.

DR. APOR LUCA

---

a Kúria Munkaügyi Rész kollégiumának jogi ügyintézője

Eddigi rövid pályafutásom során mindig az vezérelt, hogy az időmet és energiámat nem kímélve a maximumot hozzam ki magamból, felkészülten és lelkiismeretesen végezzem a munkámat. Minden ügy és minden akta mögött emberek állnak, akik csakis így kapják meg azt a tiszteletet, segítséget, amely jogaik érvényesítésében őket megilleti.

A gimnáziumban ugyan – egy, az édesapám által elkövetett adminisztrációs hibának köszönhetően – matematika tagozatos voltam, ám mindvégig jogi pályára készültem. Utólag azonban úgy látom, ez inkább hasznomra, mintsem hátrányomra vált, ugyanis meglátásom szerint a jogi szakma gyakorlásában a logikai gondolkodás kiemelkedő szerepet játszik.

2017 nyarán szereztem diplomát az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán. Egyetemi tanulmányaim során számos jogterület felkeltette az érdeklődésemet, így a Polgári Jogi Tanszéken voltam demonstrátor, a szakdolgozatomat közigazgatási jogi tárgyban (pontosabban környezetvédelmi jogi tárgyban) írtam, de részt vettem EU-jogi perbeszédversenyen is.

Míg a jogi pályát igen hamar kiválasztottam magamnak, a bírói pálya iránt csak az egyetem közepe tájékán kezdtem el érdeklődni. Szakmai gyakorlatom során ekkor nyerhettem betekintést a peres eljárások menetébe, és tapasztalhattam meg, hogy egy adott jogvita tekintetében nem feltétlenül a pro és kontra érvek felvonultatása a leginkább embert próbáló, hanem az, hogy ezeket az érveket felelősséggel minősítsük, és a lehető legteljesebb és legkomplexebb képet felépítve döntsük el a jogvitát.

Bírósági pályafutásomat közvetlenül a jogi diploma megszerzését követően, 2017 őszén ügyintézőként kezdtem meg a Fővárosi Törvényszék Közigazgatási és Munkaügyi Regionális Kollégiumában munkaügyi ügyszakon,

Aranyosné dr. Váradi Erzsébet tanácsában. A lelkiismeretesség és pontosság mellett azt is megtanultam tőle, hogyan kell a bírói hivatásgyakorlás során emberségesen és türelemmel viszonyulni mind a felekhez, mind a munkatársakhoz. Nagyban hozzájárult a szakmai fejlődésemhez azzal, hogy mindig új kihívásokat tárt elém, egyre nehezebb feladatokat bízott rám. Számomra ugyanis nagyon fontos az állandó kihívás, úgy gondolom, ezáltal fejlődhetek és tanulhatok a legtöbbet.

Egy év elteltével, 2019-ben jelentkeztem fogalmazónak. A pályázat eredményeként első helyen jutottam be, ezért joggyakorlati időmet a Fővárosi Törvényszéken tölthettem el. Öt hónapot voltam a Törvényszék Büntető Kollégiumába beosztva, majd polgári jogi ügyszakban töltöttem el egy hónapot, ahol elsősorban személyiségi jogi perekkel találkoztam. Már az egyetem alatt is kiemelt figyelmet fordítottam e területre, ezért nagyon örültem, hogy lehetőségem nyílt benne mélyebben elmerülni.

Fél éve voltam fogalmazó, amikor – korábbi munkaügyi gyakorlatomra tekintettel – megisztelő lehetőséget kaptam arra, hogy a Kúrián munkaügyi ügyszakban folytassam tovább a pályafutásomat jogi ügyintézőként. 2019. szeptember 15-én kezdtem meg a munkámat a Kúrián dr. Hajdu Edit és dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna vezetése mellett. Mind szakmailag, mind emberileg sokat tanultam, és tanulok tőlük. Úgy gondolom, ismét megtaláltam azt a helyet, ahol kiemelkedő értéként tekintenek tudásvágyamra, és ahol időről időre lehetőséget kapok a bizonyításra, ezért nagyon szerencsésnek tartom magamat.

2020 nyarán a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog-és Államtudományi Karán kártérítési szakjogász végzettséget szereztem. A képzés által sokrétű és gyakorlatias tudást sajátíthattam el, mely most is nagy hasznomra válik a munkaügyi kártérítési ügyekben, jelenleg pedig egy újabb mérföldkő előtt állva, a jogi szakvizsgák letételének közepette vagyok.

A KÚRIA ÜGYFORGALMA

A Kúria szakmai kollégiumaihoz évente hatezer feletti, döntő hányadában felülvizsgálati ügy érkezik. 2020-ban 6961 ügy érkezésből 4417, a lezárult 8006 ügyből 5474 felülvizsgálati ügy volt. A jelentős leterheltséghez képest a felülvizsgálati ügyek túlnyomó többsége (77%) egy éven belül befejeződött.

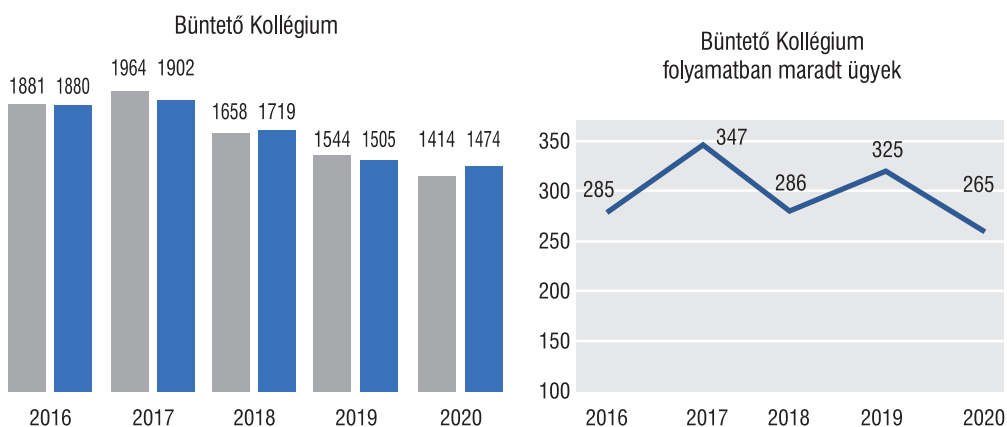
A Kúria ügyforgalma 2016–2020-ban

	2016			2017			2018			2019			2020		
	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Érkezett	Befejezett	Folyamatban
Büntető Kollégium	1881	1880	285	1964	1902	347	1658	1719	286	1544	1505	325	1414	1474	265
Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium közigazgatási szakág	1978	1949	911	1851	1768	994	2125	1909	1210	2147	2537	820	3140	3416	544
Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium önkormányzati ügyek *	52	60	13	38	45	6	42	40	8	41	45	4	37	34	7
Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium munkaügyi szakág	916	710	519	741	785	475	572	727	320	372	511	181	195	310	66
Polgári Kollégium polgári szakág	3201	2902	1390	3334	2908	1816	2617	2820	1613	2150	2393	1370	1708	2267	811
Polgári Kollégium gazdasági szakág	922	690	353	784	765	372	572	647	297	451	503	245	467	500	212
Jogegységi panaszügyek*	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	6	5	1
Összesen	8950	8191	3471	8712	8173	4010	7586	7862	3734	6685	7494	2945	6967	8006	1906

* 2020. július 1-jétől a Kúrián jogegységi panaszügyeket is elbírálnak.

Ügyérkezés és ügybefejezés

I. Büntető Kollégium:

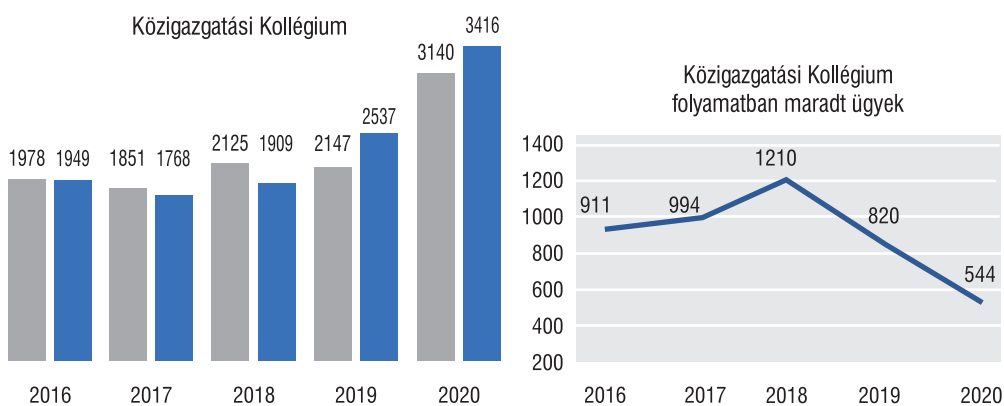

A fenti oszlopdiagram a Büntető Kollégium 2016. évtől 2020. évig terjedő időszakban folyamatosan csökkenő érkezését és befejezését mutatja.

A diagram értékeléséből megállapítható, hogy 2020. évben az érkezés és a befejezésnél az utolsó öt év legalacsonyabb mutatói láthatók (az öt év legmagasabb, 2017. évi érkezéséhez viszonyítva az érkezés 28%-kal, a befejezések száma 23%-kal esett vissza).

A folyamatban maradt ügyek száma a 2017. évhez képest 24%-kal csökkent.

II. Közigazgatási Kollégium:

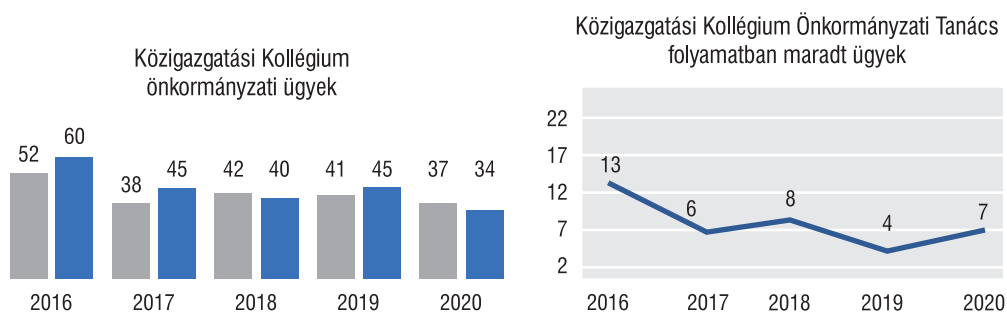

2020. április 1-jei hatállyal az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. CXXVII. törvénnyel (Eftv.) elrendelt megváltoztatásával, a közigazgatási bírászkodás kétszintű rendszerének kialakításával, a közigazgatási és munkaügyi bíróságok a 2020. április 1-jén még folyamatban lévő közszolgálati jogvitákban másodfokon a Kúria is eljár. Ebből következően 2020-ban ugrásszerűen megnövekedett a fellebbezett peres és nemperes ügyek száma a Kúrián.

■ Érkezett ■ Befejezett

2020-ban a Kúria érkezett ügyeinek 45,6%-a (!) a Közigazgatási Kollégiumba érkezett. A grafikonon folyamatban maradt ügyek számának az előző évhez képest 34%-os csökkenése látható, ami az utolsó év igen magas befejezéséből ered. Az évek óta nagyon magas érkezés és a 2020. évi kiugróan magas befejezés számából megállapítható, hogy a Közigazgatási Kollégium kúriai szinten a 2020-as évben is a legkimagaslóbban teljesítő szakág maradt.

III.A. Önkormányzati ügyek:

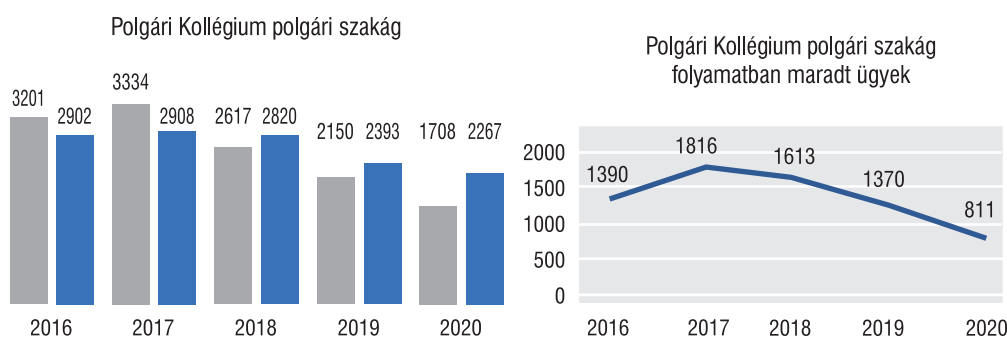
A Kúrán 2012. január 1-jétől működik Önkormányzati Tanács.

Az önkormányzati ügyek oszlopdiagramján jól látható, hogy a vizsgált 5 évben 2016-ban volt a legmagasabb és 2020-ban a legalacsonyabb az érkezések száma.

2020-ban az ügyek 76%-a 3 hónapon belül, 18%-a 6 hónapon belül, 6%-a egy éven túl fejeződött be.

III. Polgári Kollégium:

III.A. polgári szak:

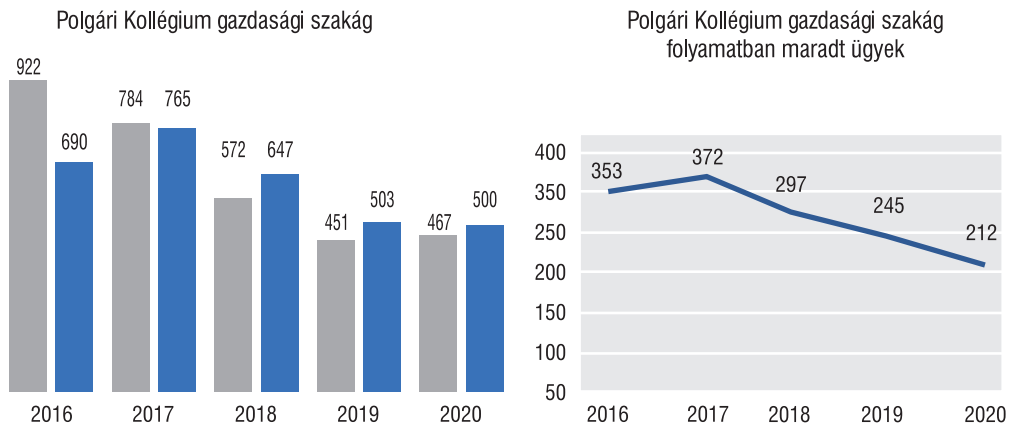

A Polgári Kollégium polgári szakágának oszlopdiagramján jól látható, hogy a 2017. évi legmagasabb érkezés számához képest a 2020. évi érkezések száma 49%-kal, a 2019. évhez képest viszont 21%-kal esett vissza, míg a befejezett ügyek az előző évi magasabb érkezések számából adódóan minimálisan, 6 %-kal csökkentek.

A grafikonon a folyamatban maradt ügyek a 2019. évihez képest 41%-os csökkenést mutatnak.

■ Érkezett ■ Befejezett

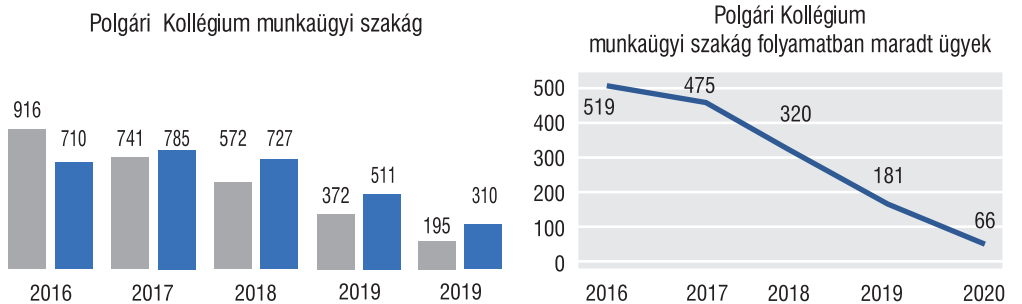
III/B. gazdasági szak:

A Polgári Kollégium gazdasági szakágának oszlopdiagramján jól látható, hogy az előző évek változó érkezési és befejezési adataival szemben a legmagasabb évi érkezéshez (2016. év) képest a 2020. évi érkezés 49%-kal esett vissza. 2019-ben az érkezések és a befejezések száma is szinte megegyezik a 2020-as adatokkal.

A grafikonon látható, hogy a folyamatban maradt ügyek értékei az előző évhez képest is 13,5%-os csökkenést mutatnak.

III/C. Munkaügyi szak:

2020. április 1-jétől a Polgári Kollégium részét képezi a munkaügyi szakág.

A munkaügyi szakág oszlopdiagramján a 2020. évi érkezések számának vizsgálatánál megállapítható, hogy az előző évekhez képest a legalacsonyabb értékeket mutatja (az előző évihez képest 47%-os visszaesés tapasztalható). Ez a drasztikus csökkenés a társadalombiztosítási és jogviszonyból eredő ügyek eddigi munkaügyi szakágból való közigazgatási ügyszakba való átkerüléséből adódik.

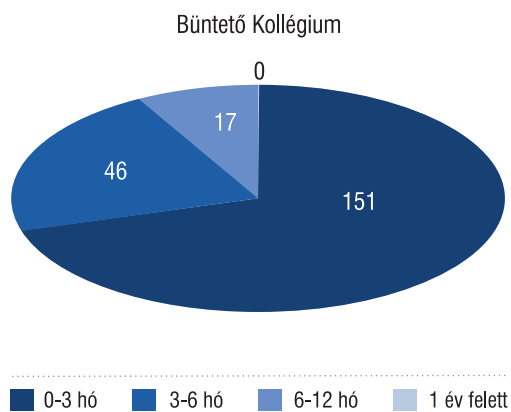
A 2020. évi befejezések száma jóval meghaladta az érkezések számát, de az 5 éves időtartamot vizsgálva jóval alul marad a többi befejezés számánál. A folyamatban maradt ügyek számát mutató grafikonból is jól látható, hogy az alacsonyabb érkezés, és az előző évekhez képest magasabb befejezés együttes hatása a folyamatban maradt ügyek számának nagyobb mértékű csökkenéséhez vezetett.

■ Erkezett ■ Befejezett

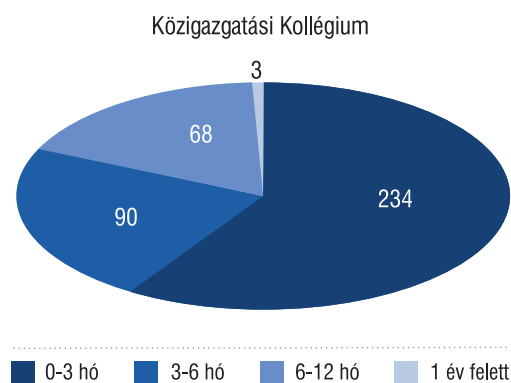
A folyamatban maradt felülvizsgálati és önkormányzati ügyek időtartam szerinti megoszlása

I. Büntető Kollégium:

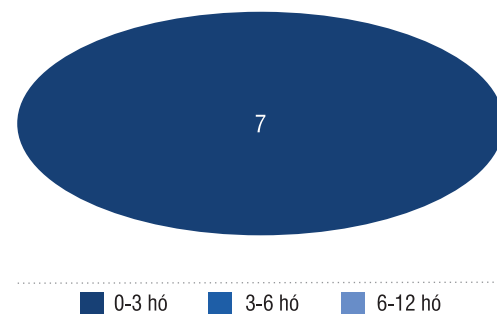
II. Közigazgatási Kollégium:

III/A Közigazgatási szak:

III/Aa önkormányzati ügyek:

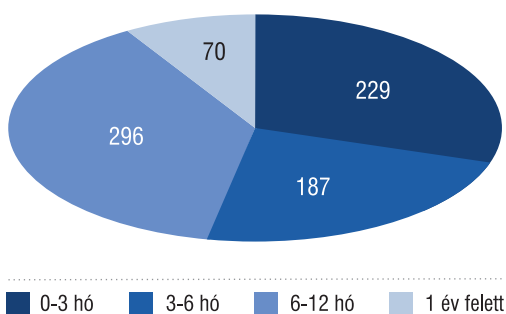
Közigazgatási Kollégium önkormányzati ügyek

III. Polgári és Gazdasági Kollégium:

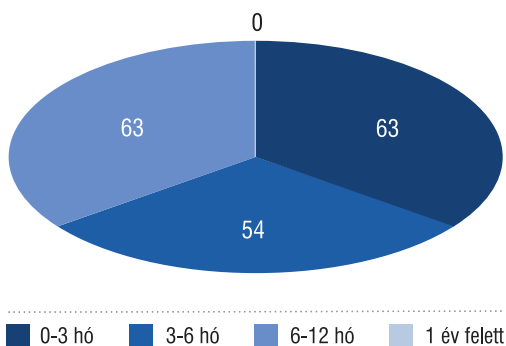
III/A polgári szak:

Polgári Kollégium polgári szakág

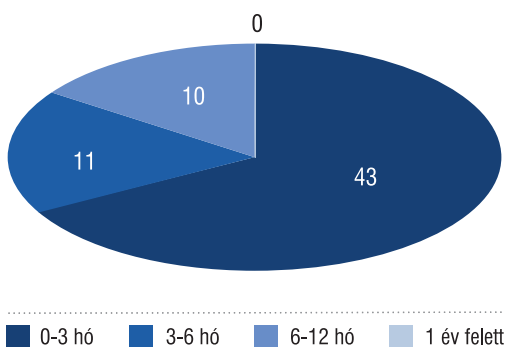
III/B gazdasági szak:

Polgári Kollégium gazdasági szakág

III/C Munkaügyi szak:

Polgári Kollégium munkaügyi szakág

„[...] a bírói függetlenség nemcsak és elsősorban a mi féltve őrzött drága kincsünk, hanem a magyar alkotmánynak egyik legerősebb pillére és a nagyközönség lelkiületét megnyugtató, azt rendíthetetlen bizalommal eltöltő szilárd hit és élő valóság”* (Paraszka Gyula)

POLGÁRI SZAKÁG

Általános szerződési feltétel fogalmi elemei

(Kúria Pfv.V.21.437/2018/5.)

A Kúria kiemelte, hogy a keresettel támadott nyilatkozatok általános szerződési feltételnek minősülnek, mert az alperes azokat több szerződés megkötése céljából egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre határozta meg. Vélelem szól amellet, hogy az általános szerződési feltételt a felek egyedileg nem tárgyalták meg. A fogyasztóval szerződő félnek ezért a közérdekű perben azt kellene bizonyítania, hogy kivétel nélkül minden, vele szerződő fél érdemben befolyásolhatta annak tartalmát, amely nem lehetséges, ezért a vélelem megdöntése fogalmilag kizárt a közérdekű perben.

Ezt meghaladóan az előfizető jogszabályban megkövetelt nyilatkozatának a megadása, az igénybevételi helynek az előfizetői szerződésben való feltüntetése nem minősül a tartalom meghatározásában való közreműködésnek, mert az nem befolyásolja a felek jogainak és kötelezettségeinek az alakulását. A felperes közérdekű keresetindítási joga így fennáll. A speciális jogszabályok meghatározzák az egyedi előfizetői szerződés tartalmát, de a nyilatkozatok szövegét nem a jogszabály állapítja meg, hanem a mintát kialakító alperes, ezért nem kizárt az általános szerződési feltétel tisztességtelensége.

Szerződéskötési kötelezettség

(Kúria Pfv.V.21.022/2019/5.)

A Kúria ítéletében arra mutatott rá, hogy a polgári jogi jogviszonyokban főszabályként érvényesül a szerződési szabadság elve. A szerződési jog egyik legfontosabb alaptétele a szerződési szabadság, amely magában foglalja a feleknek azt a jogosultságát, hogy eldöntsék kívánnak-e egymással szerződést kötni. Ezen túl a szerződési szabadság kiterjed a szerződés tartalmának meghatározására is.

Miután a szerződéskötési kötelezettség a magánautonómia és a szerződési szabadság elvét jelentősen korlátozó szabály, így (az előszerződésen alapuló kontraktuális jellegű szerződéskötési kötelezettségen kívül) csak jogszabály írhat elő – főként fogyasztóvédelmi indokok alapján – kivételi szabályként érvényesülő szerződéskötési kötelezettséget. A bíróság akkor hozhat létre a felek között szerződést, és határozhatja meg annak tartalmát, ha a szerződéskötési kötelezettség ellenére a felek között megállapodás nem jön létre.

* „Bírák vagyunk”: A bírói hatalom gyakorlásáról szóló 1869. évi IV. törvénycikk kibirdetésének 150. évfordulója tiszteletére, szerk. Peres Zsuzsanna, Bagossyné Körtvélyesi Mária, Budapest, Országos Bírósági Hivatal, 2019.

Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény abban az esetben teremt szerződés-kötési kötelezettséget, ha a szolgáltató egyetemes szolgáltatónak minősül. Egyetemes szolgáltatói minőség hiányában kábeltelevízió-, telefon- és internetszolgáltatás nyújtására a szolgáltatónak nem áll fenn szerződés-kötési kötelezettsége. Egyetemes szolgáltatási kötelezettség jogszabály, vagy hatóság kijelölő határozata alapján keletkezhet. Ezek hiányában a szolgáltató nyilvános előfizetői szolgáltatást nyújt az előfizetője részére. Az előfizetői szerződés rendes felmondás útján megszüntethető, megszűnt szerződés esetén új jogviszony bíróság általi létrehozására nem kerülhet sor.

Kötelező védőoltás személyiségi jogot nem sértő jellege (BH 2020.147. – Kúria Pfv.IV.21.224/2018/7.)

A felperesek kereseti álláspontja szerint a védőoltás beadására kötelezés beavatkozás a gyermekek testi-lelki integritáshoz, valamint a szülők gyermekeik gondozásához és nevelésének megválasztásához fűződő jogába. Hivatkoztak arra, hogy az Alkotmánybíróság egy döntése szerint a törvényhozó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni, vagyis a kötelező és kényszerítő jogi eszközök igénybevétele általában csak végső eszköze lehet a közegészségügyi célok elérésének. A felperesek szerint egy védőoltás elmaradása sem az egyént, sem a közösséget nem veszélyezteti olyan fokban, hogy kikényszerítése állami úton szükséges lenne, különösen akkor, ha a védőoltásnak mellékhatásai lehetnek. A felperesek szerint a hatóságnak azt kell felmérnie, hogy a védőoltás beoltásával járó előny a gyermek oldaláról, valamint az adott közösség védelme szempontjából meghaladja-e az alkalmazott kényszerítő eszközzel járó korlátozást, sérelmet.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott a fertőző betegségek és járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló miniszteri rendeletre, valamint az egészségügyi törvény vonatkozó szabályaira. Kiemelte: csak a jogszabályi feltételek megvalósulása esetén van lehetőség a védőoltások alóli egyedi mentesítésre, jelen esetben a felperesektől azonban orvosi szakvéleménnyel alátámasztott kérelem nem érkezett.

A Kúria kiemelte, hogy amennyiben az alperes magatartása megfelel a rá vonatkozó alkotmányos jogszabályoknak, akkor az egyidejűleg személyiségi jogsértést érdemben nem valósíthat meg. A jelen esetben a kötelező védőoltások rendszerére vonatkozó jogszabályokban foglaltaknak való megfelelés megtartása önmagában személyiségi jogsértést nem valósíthat meg. E jogszabályok alkotmányellenességét arra hivatott szerv (Alkotmánybíróság vagy nemzetközi bíróság) nem állapította meg. A személyiségi jogi per bíróságának egy adott jogszabály alkotmányellenességének megállapítására nincs hatásköre.

A Kúria osztotta az Alkotmánybíróság azon álláspontját, hogy az életkorhoz kötött védőoltások, mint alapjog-korlátozó beavatkozások arányosságát a járványügyi célok és indokok, valamint a szabályozásban megjelenő korlátozások és garanciák összevetése határozza meg. Változatlanul időtálló az a megállapítás, hogy amikor az állam kötelezővé tesz egyes védőoltásokat, a kockázatok viseléséről dönt. Védőoltások elmaradása ugyanis veszélyeztetheti az egyént és a közösséget, ugyanakkor nincsenek veszélytelen védőoltások. Az állam alkotmányos kötelessége, hogy kizárólag olyan betegségek megelőzésére írjon elő oltási kötelezettséget, amelyek esetében az feltétlenül indokolt, és a gyermekek csak olyan védőoltásokat kapjanak, amelyek a lehető legkisebb egészségügyi kocká-

zattal járnak. Ugyancsak az állam köteles gondoskodni arról, hogy a gyermekek megfelelő életkorban kapják meg a védőoltásokat.

A Kúria nem látott semmilyen érdemi okot arra, hogy ne fogadja el az Alkotmánybírósághoz hasonlóan a jogalkotónak azt a tudományos ismeretekre támasztott előfeltevését, hogy az intézményesített védőoltások egyéni és társadalmat érintő előnyei messze meghaladják azokat a lehetséges károkat, amelyek mellékhatásként jelentkezhetnek a beoltott gyermekeknél. A védőoltások elmaradása általában véve sokkal nagyobb kockázatot jelent a gyermekek egészségére, mint maguk a védőoltások. Az állam kötelezettsége az is, hogy meghatározza az egyes fertőző betegségek elleni konkrét védekezés leghatékonyabb eszközeit. Ezeket a kereteket a Kúria álláspontja szerint az egészségügyi törvény, illetve a miniszteri rendelet nem lépi túl, az érdekmérlegelésnek tehát az a helyes eredménye, hogy az egyéni jogok, így a testi integritáshoz való jog az oltások esetében korlátozható alkotmányos módon. Ha pedig a korlátozás lehetősége az érdekösszemérés alkalmazásával megvalósul, akkor ez kizárja a személyiségi jogsértés megállapítását és a személyiségi jogsértéshez kapcsolódó jogkövetkezmények alkalmazását. Az Alkotmánybíróság hivatkozott határozata foglalkozott a felülvizsgálati kérelemben is felhívott Oviedói Egyezmény vonatkozó aspektusaival, és az Emberi Jogok Európai Bíróságának vonatkozó gyakorlatával is.

A Kúria nem értett egyet a felperesek azon jogi álláspontjával, hogy a kötelező védőoltások rendszere kapcsán a gyermekek beoltása a gyermekek jogairól szóló 1989. évi New York-i egyezmény ütköző megtorlás lenne a szülei, törvényes képviselői tevékenysége vagy véleménynyilvánítása miatt. A Kúria ebben a tekintetben is irányadónak tekinti azt, hogy a testi integritáshoz fűződő személyiségi jog alkotmányosan korlátozható a védőoltások beadhatósága érdekében. A felhívott nemzetközi egyezmények egyébként az állam számára tartalmaznak kötelezettségeket előírását jogalkotási tevékenységre, így azokból közvetlenül személyiségi jogok nem vezethetők le.

Végül a Kúria rámutatott: a rendes bíróságok nem válhatnak tudományos viták eldöntésének fórumává sem. Bíróságoknak kizárólag abban a kérdésben kell állást foglalniuk, hogy az egyéni személyiségi jogok közösségi érdekből a jelen esetben korlátozhatóak-e vagy sem. A bíróságoknak nyilvánvalóan nem lehet feladatuk az sem, hogy járványügyi helyzet fennállásáról vagy annak hiányáról szakmai állásfoglalást tegyenek.

A blog mint sajtótermék

(BH 2020.148. – Kúria Pfv.IV.21.876/2018/5.)

A felperes a keresetében sajtó-helyreigazítás közzétételére kérte kötelezni az alperest a perbeli honlapon a 2017. október 19-én megjelent, valótlanként sérelmezett állítások miatt. Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy nem tartozik a sajtótörvény hatálya alá, mert a per tárgyát képező internetes felület nem rendelkezik szerkesztőséggel, impresszummal, nem végez gazdasági tevékenységet.

A Kúria rámutatott, hogy a törvény alapján csak az olyan internetes felület minősülhet sajtóterméknek, amelyet gazdasági, azaz önállóan, üzletszerűen – rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett – végzett szolgáltatásnyújtás keretei között tesznek elérhetővé. A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvényt (Smtv.) módosító törvényjavaslat indokolása is kiemeli, a 165/2011. (XII. 20.) AB határozathoz hasonlóan, hogy a médiaszabályozás nem vonatkozik a nem gazdasági céllal üzemeltetett magánkommunikációs csatornákra (pl. a blogokra). Az üzletszerűség lényeges eleme a rendszeres tevékenység, gazdasági kockázatvállalás és a nyereségre törekvés, amelyre elsősorban a blogot működtető gazdálkodására vonatkozó adatokból, a bevételekből és a kiadásokból, a kialakított szervezetszerű működésből, illetve ezek összességéből lehet következtetést levonni.

Fenti szempontokat figyelembe véve, a megállapított tények, illetve a rendelkezésre álló adatok alapján helyesen állapította meg a jogerős ítélet az üzletszerű gazdasági szolgáltatás hiányát. A perbeli honlap működéséből az alperesi egyesületnek egyáltalán nem származtak igazolt reklámbevételei, illetve kizárólag tagdíjak, támogatások voltak az egyesület bevételi forrásai. A felperes által hivatkozott reklám megjelenés, osztott hirdetéses konstrukció önmagában csak azt bizonyítja, hogy az egyesület lehetővé kívánta tenni költségei saját reklámbevételel való csökkentését, nyereség elérésére törekvést azonban nem igazol. A Kúria utalt arra is, hogy egy civil szervezet, egyesület esetében a támogatás, tagdíj, támogatásra felhívás nem utal nyereség érdekében folytatott üzletszerű gazdasági tevékenységre, ilyen tevékenységből származó bevételre. Nem állapítható meg nyereségre irányuló működést bizonyító szervezeti keret az alapján sem, hogy a portálon megjelenő írásokat két szerző jegyzi, illetve munkatársakat keresnek. Közömbös az üzletszerűség szempontjából a honlap megjelenési formája, az alperesi oldal Facebook-profilján olvasható önmeghatározás, az impresszum és a kiadóra utalás is. Az olvasók figyelméért folyó versengés az információs társadalomban folyó közéleti kommunikáció természetes jelensége, amely önmagában nem utal üzletszerű gazdasági tevékenységre. Ezek a körülmények együttesen sem elegendőek annak a következtetésnek a levonására, hogy az alperesi egyesület a blogot nemcsak közéleti, a társadalmi kommunikációban való részvétel céljával, hanem nyereség elérése érdekében is működtette.

A Kúria végül kiemelte, hogy a blog – közéleti téma esetén is – elsősorban magánkommunikációs csatornának minősül, a sajtóra vonatkozó szabályok hatálya alá ezért kivételesen, csak a sajtótermék fogalmára vonatkozó törvényi feltételek maradéktalan és kétségtelen teljesülése esetén kerülhet.

**Közvagyonnal rendelkező gazdasági társaság érdeksérelme
(BH 2020.174. – PFV.V.20.946/2019.)**

A Kúria kimondta, hogy önmagában a szerződő fél érdeksérelme nem járhat azzal a következménnyel, hogy a szerződés a nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközés miatt semmis, akkor sem, ha ez a fél az állam tulajdonában álló, közvagyonnal rendelkező gazdasági társaság. A szerződés jóerkölcsbe ütközése esetén ugyanis a jóhiszeműség és tisztesség alapvető szintű sérelméről van szó. A szerződéskötésre vezető eljárás során született, esetleg gazdaságilag indokolatlan döntések hozatala – bizonyított mögöttes ok hiányában – még közpénzeket felhasználó gazdálkodó szervezeteknél sem jelenti, hogy önmagában ez a polgári jog eszközeivel, az az alapján létrejött bérleti szerződés érvénytelenítése útján szankcionálható. Ugyan a szerződéskötés céljaként a felperesek keresetükben arra utaltak, hogy a felek közös szándéka arra irányult, hogy az állami vagyon terhére az alperest a felperesek hozzásegítsék a perbeli nagy értékű luxusingatlan tulajdonjogához, a rendelkezésre álló bizonyítékokból azonban nem lehetett arra következtetni, hogy az alperes közpénzből való tulajdonszerzése volt a bérleti szerződés valódi célja.

**Gyöngyöspatai szegregációs ügy
(BH 2020.238. – Pfv.IV.21.556/2019.)**

A jogerős ítélet 200.000 és 3.500.000 forint közötti összeget ítelt meg az iskolai szegregációért hatvan egykori tanulóknak olyan módon, hogy önmagában a szegregációért félévenként 300.000 forint nemvagyoni-kártérítést, ha pedig az oktatás színvonala is alacsonyabb volt, akkor 500.000 forintot ítelt meg. A Kúriának két kérdésben kellett határoznia: egyrészt, hogy a nemvagyoni-kártérítés megítélhető-e természetbeni kártérítés formájában, másrészt, hogy a megítélt nemvagyoni-kártérítési összegek nem minősülnek-e eltúlzottnak. Az első kérdés kapcsán a Kúria az 1959. évi Ptk. törvényszövege, annak indokolása, továbbá a jogintézmény több évtizedes bírósági gyakorlata és jogirodalma alapján azt állapította meg, hogy a nemvagyoni-károk megtérítésénél a kártérítés megítélésének egyetlen módja a pénzbeli kártérítés, természetbeni kártérítés alkalmazására nincs jogszabályi lehetőség. Pénzbeli kártérítés pótlólagos képzéssel való kiváltására csak a felek peren kívüli megállapodása esetén kerülhet sor. A nemvagyoni-kártérítés összegének tekintetében pedig úgy foglalt állást, hogy az nem tekinthető nyilvánvalóan eltúlzottnak, ugyanakkor megjegyezte, hogy a jogerős ítéletben meghatározott összegek nem tekinthetők valamiféle általános tarifarendszernek, amely más perekben is alkalmazandó, mert azt az adott ügy sajátos körülményeire tekintettel, mérlegeléssel állapította meg.

Szerződés létre nem jöttének hivatalbóli észlelése (Kúria Pfv.V.20.305/2020.)

A Kúria kiemelte, hogy az adásvételi szerződés létrejötte és érvényessége, illetve az adásvételi szerződés mint okirat ingatlan-nyilvántartási bejegyzésre való alkalmassága két külön jogi kérdés. Az okirat bejegyzésre való alkalmatlansága önmagában nem dönti el az adásvételi szerződés érvényességét, illetve elsődlegesen létrejöttének kérdését, ebből adódóan az alperesek birtoklási jogosultságát sem. A másodfokú bíróság a fellebbezési eljárás során eljárási szabályt sértő módon és megalapozatlanul vizsgálta és állapította meg, hogy az 1997-es adásvételi szerződés létre nem jött szerződésnek minősül.

A Kúria hangsúlyozta: az 1/2005. (VI.15.) PK vélemény és a 2/2010. (VI.28.) PK vélemény értelmében a szerződés létre nem jöttének, illetve – a másodfokú bíróság által részletesen meg nem indokolt – „nyilvánvaló érvénytelenségének” fennállta észlelésekor a másodfokú eljárásban is kötelezettsége a bíróságnak, hogy a feleknek lehetőséget biztosítson e körben érdemi nyilatkozataik megtételére.

Miután a per során a felperes az 1997-es adásvételi szerződés érvénytelenségét nem állította, erre irányuló keresetet nem terjesztett elő, és – az egyéb peradatokra tekintettel – a felperes részéről az adásvételi szerződést aláíró személyek képviselői jogának hiánya a perben nem volt nyilvánvalónak tekinthető, a másodfokú bíróság hivatalbóli eljárásával megsértette a keresethez és a fellebbezéshez kötöttség eljárási szabályait. Miután pedig a létrejött és érvényes adásvételi szerződésen alapuló kötelmi jogcím létét az alperesek a perben igazolták, az e szerződésre alapított birtoklásuk nem jogalap nélküli, ezért önmagában a felperes tulajdonjogának fennálltára tekintettel a perbeli ingatlan elhagyására nem kötelezhetők.

Vérplazma alapú gyógyszerek előállítása (Kúria Pfv.VI.20.875/2020.)

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás szerint a felperes az állami vérellátó szolgálat feladatainak ellátására kijelölt központi költségvetési szerv, az alperes gazdasági társaság főtevékenysége vérplazma alapú gyógyszerkészítmények gyártása, fejlesztése, forgalmazása.

A felperes 2009-től „Együttműködési szerződés”-ben vállalta, hogy az alperesnek a szerződésben kikötött térítési díjért átadja az általa gyűjtött teljes vérből előállított friss fagyasztott plazma transzfuziológiai célra nem szükséges mennyiségét „tovább-feldolgozás” – stabil vérkészítmények előállítása – céljából.

A Kúria az ítéletében kiemelte, hogy a felperes marasztalási keresete csak abban az esetben vezethetett eredményre, ha a teljesített szerződéssel szemben az alperes többletfizetési kötelezettségét megalapozó jogállítást és tényállítást tesz. A jogszabály hatályának önkényes kiterjesztését jelentik a felperes azon érvei, amelyek szerint számára a vérkészítmények előállítása jelentős költségtényező; a vérplazma a profitorientált gyógyszergyártás alapanyaga.

A jogbiztonság elvét sérti, önkényes jogalkalmazást enged a felperes azon jogi érvelése, hogy egy hatályon kívül helyezett jogszabályból lehetne következtetni a hatályos szabály tárgyi hatályára, illetve a személyi hatály megállapításánál nem a jogszabályidefiníció, hanem annak köznapi értelme a releváns. Egy jogszabály későbbi hatályon kívül helyezése az érvelést azért nem támaszthatja alá, mert a szerződés érvénytelensége a szerződés megkötésekor eldől, azt, hogy a szerződés jogszabályba ütközik-e, a szerződéskötéskor hatályos jogszabályok alapján kell megítélni.

Felülvizsgálat engedélyezésének megtagadása (Kúria Pfv.I.20.896/2020.)

A Kúria megtagadta a felülvizsgálatot a Néprajzi Múzeum épületének kiürítése tárgyában.

A Kúria a használati jog törlése és ingatlan kiürítése iránt korábban indított perben hozott, Pfv.VI.21.480/2018/11. számú ítéletével a másodfokú bíróság jogerős ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva elrendelte a jelen per alperese javára az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett használati jognak a jogelődökre is kiterjedő törlését a budapesti „kivett, galéria” megjelölésű műemlékingatlanról. Ezt meghaladóan a kiürítés iránt előterjesztett keresetet elutasította. Ezt követően a felperes az alpereshez címzett nyilatkozatával a felek között fennálló haszonkölcsön-szerződést felmondta. Felszólította a címzettet, hogy a levél kézhezvételétől számított 30 napon belül az ingatlant ingóságoktól kiürített állapotban a részére adja át. Az alperes válaszelevelében a felmondást nem fogadta el.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a perbeli ingatlan általa használt részeinek a kiürítésére és birtokba adására. Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest a perbeli ingatlan elhagyására és a felperes birtokába adására. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet ebben a körben helybenhagyta.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyhez felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is csatolt. Állította, hogy a per mögött az az alapvető jogkérdés húzódik meg, hogy a tulajdonos felperes rendelkezik-e a birtoklás jogával, és a jogszerű használó alperestől követelheti-e az ingatlan kiürítését akkor, ha a használat jogával más jogi személy rendelkezik.

Az alperes az engedélyezés iránti kérelmében azonban nem adta elő, hogy az általa felvetett kérdésben a bírói gyakorlatot miért tartja bizonytalannak; érvelése alátámasztására konkrét döntéseket sem jelölt meg. Az alperes nem adott elő olyan körülményt sem, amire figyelemmel a korábbi bírói gyakorlat nem lenne fenntartható. Az alperes kérelmének az említett hiányosságai kizárták a felülvizsgálat engedélyezését.

Gondnokság alá helyezés preventív céllal (BH 2020.364. – Kúria Pfv.II.21.317/2019/4.)

A felperes módosított keresetében az egészségügyi ellátással összefüggő jogok gyakorlása ügycsoportban az alperes cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezését kérte arra hivatkozva, hogy az alperes paranoid skizofréniában szenved, viselkedése zavartabbá, agresszívabbá vált, ügyeit nem képes egyedül intézni. Az alperes 2000-ben diagnosztizált skizofrénia és paranoia betegsége fokozódik: attól fél, hogy öngyilkos lesz vagy esetleg másban kárt tesz. Az alperes viszonya a szüleivel konfliktusos. Nyugdíját maga kezeli, beosztani nem tudja, ha elfogy a pénze, a szüleitől kér kölcsön. Étkezési szokásai is változnak. Ingó, ingatlan vagyonnal nem rendelkezik.

A Kúria emlékeztetett: több egyedi ügyben hozott határozatában hangsúlyozottan rámutatott arra, hogy a cselekvőképesség korlátozása a törvényben előírt feltételek maradéktalan megvalósulása esetén rendelhető el. A cselekvőképesség részlegesen csak akkor korlátozható, ha a törvényi feltételek – 1. az érintett személy mentális zavara; 2. ennek következtében a belátási képessége tartósan vagy időszakonként visszatérően nagymértékben csökkent; 3. egyéni körülményeire, valamint családi és társadalmi kapcsolataira tekintettel a gondnokság alá helyezés indokolt; 4. és jogai védelme a cselekvőképességet érintő más módon nem biztosítható – kétséget kizáróan bizonyítottak.

A feltételrendszer egyben sorrendiséget jelent, a követelmények egymásra épülnek és lehetőséget biztosítanak az arányosság és szükségesség elvének alkalmazásával a differenciált megítélésre. A fentiekből viszont az következik, hogy bármely feltétel fennállásának hiányában a kereset elutasításának van helye.

A perben a szakértői vélemény és az előzményi orvosi dokumentáció alapján, valamint az alperes előadása szerint is bizonyítást nyert a mentális zavar, az adott ügyben a peradatok azonban az alperes cselekvőképességének egészségügyi jogaira vonatkozó korlátozását nem alapozták meg, mert a peradatokból nem következethető belátási képességének csökkent volta. Az alperes nem vitatottan ellátja magát, ügyeit érdekeinek megfelelően intézi, képes azok felismerésére és érvényesítésére. A jogerős ítélet indokaival szemben az alperes betegségtudattal rendelkezik, tisztában van az állapotával. Bizonyított, hogy rendszeresen jár kezelésre, mentális egészségi állapotát a kezelőorvosa és az alapítványi segítők figyelemmel kísérik. Az alperesnek aktuálisan a betegségéből eredően a környezetével, illetőleg saját magával szembeni agressziója bizonyítást nem nyert.

A Kúria hangsúlyozta: a cselekvőképesség korlátozása csak az összes taxatív törvényi feltétel bizonyított fennállása esetén rendelhető el, tehát nincs helye a cselekvőképesség korlátozásának preventív célból. Az előre nem kiszámítható, jövőbeli állapotromlás – még ha az a szakvélemény szerint a betegség jellegéből adódóan szükségszerűen előfordul – az egészségügyi önrendelkezés korlátozásának elrendeléséhez nem ad kellő alapot. Tény, hogy az alperes dokumentált állapotromlása a gyógyszerei szedésének elhagyása miatt következett be. A jövőben az emiatt esetlegesen bekövetkező állapotromlás azonban nem indokolja és nem indokolhatja a cselekvőképesség korlátozását: a hirtelen és váratlan állapotromlásának bekövetkezésekor jogai és környezete védelme más módon is megnyugtatóan biztosítható.

Árfolyamkockázatot fogyasztóra telepítő kikötés tisztességtelensége (BH 2020.45. – Kúria Gfv.VII.30.024/2019.)

Egy, a régi Ptk. hatálya alatt megkötött pénzügyi lízingszerződés kapcsán a Kúria rögzítette: ahhoz, hogy valamely szerződési feltétel általános szerződési feltételnek minősüljön, és ekként funkcionáljon adott szerződés tartalmának meghatározása során, az szükséges, hogy az egyik fél több szerződés megkötése céljából egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre meghatározza, szükséges ezenfelül, hogy az így meghatározott feltételeket a felek egyedileg nem tárgyalták meg. Ahhoz pedig, hogy az így kidolgozott általános szerződési feltétel részévé váljon a szerződő felek megállapodásának, tartalmának megismerését és elfogadását követeli meg a másik fél részéről. Az üzletszabályzat általános szerződési feltételnek minősítése szempontjából nemcsak a szabályzat terjedelme, formája, rögzítésének módja közömbös, de annak az utóbb bekövetkezett körülménynek sem volt jelentősége, hogy a felperes utóbb új szerződési feltételeket dolgozott ki, és az új üzletszabályzatát a perbeli szerződés megkötésekor már alkalmazta. A perben vizsgált lízingszerződésben hivatkozott, ahhoz fizikailag is hozzákapcsolt üzletszabályzat azzal, hogy azt az alperes megismerte és elfogadta, részévé vált a szerződő felek megállapodásának.

A konkrét szerződés kapcsán a Kúria hangsúlyozta, hogy nem zárta ki a felek közti jogügylet devizaalapú jellegét a szerződésben alkalmazott konstrukció, a tőketartozás és a lízingdíj forintban való meghatározása. A Kúria ugyanakkor úgy ítélte, hogy nem világos, nem érthető a devizaalapú pénzügyi lízingszerződés általános szerződési feltételeinek a fogyasztó lízingbevevő fizetési kötelezettségét szabályozó kikötése, ha az árfolyamkockázat viselése – az árfolyamkockázat mibenlétére, a lízingbevevő fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatására, kockázatviselése mértékére vonatkozó, a fogyasztó lízingbevevő részére nyújtott kifejezett tájékoztatás hiányában – csak kikövetkeztethető az általános szerződési feltételek több, különböző helyen, nem áttekinthető szerkezetben szereplő rendelkezéseinek egybevetése és együttes értelmezése alapján, miként az adott pénzügyi lízingszerződés esetén.

Az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás elégtelensége (BH 2020.151 – Kúria Gfv.VII.30.096/2019.)

2008. január 23-án a felperes jogelődje és az alperes devizaalapú fogyasztásikölcsön-szerződést kötöttek gépjárművásárlás céljából. A szerződés II. pontjában rögzítették: az alperes tudomásul vette és elfogadta, hogy külföldi deviza választása esetén az árfolyamok változása miatt a hátralevő tőkeösszeg és a törlesztőrészek változhatnak, s a változások kockázatát magára vállalja. A szerződés részét képező Általános Szerződési Feltételek (a továbbiakban: ÁSZF) 8. pontja szerint a külföldi devizaalapú konstrukció választása esetén a forintban kifejezett tőkeösszeg a szerződés időtartama alatt a forint és a külföldi deviza közti naponta meghatározott devizaárfolyam-mozgásoknak megfelelően változik a kölcsönt nyújtó általános szerződési feltételeiben, valamint az üzletszabályzatában közzétettek szerint. A 8. pont – többek között – azt is tartalmazza, hogy a szerződés időtartama alatt

a forintban kifejezett tőkeösszeg, valamint következésképpen a jövőben esedékes törlesztőrészlet összege a forint és az ügyfél által választott külföldi deviza közti árfolyamváltozásoknak megfelelően újrakalkulálásra kerülnek, valamint, hogy a hátralevő tőke növekszik a forint leértékelődése esetén, és csökken a külföldi devizával szembeni felértékelődése esetén.

A Kúria az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás megítélése tekintetben nem értett egyet a perben eljáró bíróságok jogi álláspontjával. A perben a pénzügyi intézményt terhelte annak bizonyítása, hogy az általa nyújtott tájékoztatás tisztességes volt. A pénzügyi intézmény viszont e körben kizárólag arra hivatkozott, hogy a szerződés II. pontjában, illetve az ÁSZF 8. pontjában írtak megfelelnek a tisztességes tájékoztatással szembeni elvárásoknak. Olyan hivatkozása nem volt, hogy akár szóban, akár írásban, például szórólapon vagy reklámban a fentiekén túlmenő tájékoztatást adott volna az alperesnek az adott ügylet kockázatairól. Ilyen adat egyébként a perben más módon sem merült fel.

A Kúria úgy ítélte meg, hogy a nyújtott információk alapján az alperes számára az egyértelmű volt, vagy az kellett, hogy legyen, miszerint az árfolyam változásának hatásait ő viseli. A hivatkozott rendelkezések azonban nem hívták fel az alperes fogyasztó figyelmét az ezzel járó kockázatokra, arra, hogy akár a forint jelentős árfolyamgyengülése is előfordulhat, ami a fogyasztó által fizetendő törlesztőrészleteket jelentősen megemelheti, a fogyasztót gazdaságilag nehéz helyzetbe hozhatja. A Kúria úgy ítélte meg, hogy a pénzügyi intézmény által állított és bizonyított tájékoztatás nem felelt meg a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában foglaltaknak, illetve az Európai Unió Bírósága joggyakorlata által kimunkált követelményeknek, ezért az tisztességtelen volt. A felek között létrejött, a felperes követelése alapjául szolgáló szerződés ezért semmis.

Elégséges tartalmú kockázatfeltárás (BH 2020.152. – Kúria Gfv.VII.30.270/2019.)

A perbeli kölcsönszerződés aláírását megelőzően valamennyi adós aláírt egy kockázatfeltáró nyilatkozat megnevezésű iratot azzal, hogy az abban foglaltakat megismerte, megértette, továbbá tudomásul vette. Kijelentették egyúttal, hogy a kölcsönszerződést a tájékoztatásnak megfelelő kockázatok teljes körű ismeretében kötik meg.

A Kúria kiemelte: a szerződési feltételek világos és érthető jellegéhez alapvető jelentőségű – de nem egyedülként érvényesülő – alaki, nyelvtani szempontból elvárt érthetőséggel kapcsolatban megállapítható, hogy mind a kockázatfeltáró nyilatkozat, mind pedig a vizsgált szerződéses pont – szerkezeti elhelyezéséből, valamint megszövegezéséből adódóan – áttekinthető szerkezetben, egyértelműen azonosítható és értékelésre alkalmas, érthető tartalommal jelent meg a fogyasztó számára. A perbeli esetben az alaki szempontú érthetőség elvárása nem sérült.

Az alperes által alkalmazott megoldás – a külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozattal a fogyasztók előtt a szerződéskötést megelőzően feltárt és megismertett ügyleti kockázatokra, majd a fogyasztók ezt követő, a szerződés megkötésével egyidejű nyilatkozatával a korlátlan árfolyamkockázat viseléséről – a szerződéskötés következményeinek kellő idejű megismerhetőségét biztosította, ahogy arra vonatkozó elvárását az Európai Unió Bírósága is következetesen megfogalmazta korábban vizsgált ítéleteiben.

A felperesek részéről aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat vizsgálatával megállapítható, hogy az irat szemléltető, a forint árfolyamának a szerződésben kikötött devizához képest lehetséges változására (gyengülésére, erősödésére egyaránt) modellezett példák mellett, részletes és informatív szöveges magyarázatot is adott a devizaalapú kölcsönügyletekben rejlő – a forintügyletektől eltérő – kockázatokra. A vizsgált kockázatfeltáró nyilatkozat első helyen – mégpedig kiemelten, figyelemfelhívó jelleggel megszüvegezett formában – tartalmazta a nyilatkozat rendeltetésének ismertetését; ezt követő részében az irat meghatározta a devizakölcsön fogalmát; mindezeket követően négy pontba rendezetten – idetartozott a devizahitelezés költségei és kockázatai, a vételi és eladási árfolyam különbözete, a törlesztőrészek mértékének változása és a teljes hiteldíjmutató címszó – tartalmazott külön magyarázatot. A devizahitelezés költségei és kockázatai címszó alatt elsőként az a kiemelt tájékoztatás szerepelt – külön formázással, keretbe helyezetten –, hogy a devizakölcsönök kamatlába jelenleg alacsonyabb a forintkölcsönöknél, ezért a devizakölcsönök aktuális törlesztőrésze alacsonyabb; a devizában nyilvántartott kölcsönök rendelkeznek azonban néhány olyan jellemzővel, amelyek további költségeket és kockázatot jelenthetnek az üzletfeleknek. Külön pontban tért ki a kockázatfeltáró irat arra, hogy a devizában nyújtott, forintban folyósított és törlesztett kölcsönöknél, a kamat- és az árfolyamváltozások hatásaként a devizaalapú kölcsönök havi törlesztőrésze a forintkölcsönöknél gyakrabban és nagyobb mértékben változhat. A törlesztőrészek ingadozása a kamat- és az árfolyamváltozás irányának függvényében kedvezően (adott havi törlesztőrészlet csökken) és kedvezőtlenül (adott havi törlesztőrészlet növekszik) is érintheti az üzletfelet. Tartalmazta e helyen az irat azt is, hogy a devizakölcsönök kamatait befolyásolhatja a devizakamatok ingadozása is. A kockázatfeltáró nyilatkozat utolsó, „teljes hiteldíjmutató” címmel megadott szövegrésze – a mutató definíciója, főbb jellemzői ismertetése mellett – kiterjedt arra is, hogy a THM mértéke a meghatározására tartozó, aktuálisan figyelembe vett feltételek változása esetén módosulhat, továbbá arra is, hogy a mutató mértéke nem tükrözi a kölcsön kamatkockázatát és a devizaalapú kölcsönök árfolyamkockázatát.

A felek közti kölcsönszerződés ismertetett kikötései, valamint a szerződéskötés előtt aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat együttesen meghatározott tartalma alapján a felperesek – az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjén keresztül – nemcsak azt vehették számításba, hogy a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, de fel kellett ismeriük annak konkrét lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségükre gyakorolt hatását, továbbá azt, hogy kockázatviselésüknek nincs felső határa, az korlátlan. A korlátlan árfolyamkockázat viselésére vonatkozóan az alperes részéről nyújtott tájékoztatás teljesítette a világos és érthető megfogalmazás, illetve az átláthatóság követelményét, ebből következően nem volt megállapítható a keresettel támadott főszolgáltatást megállapító szerződéses kikötés tisztességtelensége.

Folyósítási jutalék és kezelési költség
(BH 2020.180. – Kúria Gfv.VII.30.356/2019.)

A Kúria előzetes döntéshozatali kérelme alapján az Európai Unió Bírósága a C-621/17. számú ügyben 2019. október 3-án meghozott ítéletében értelmezte a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv 3., 4. és 5. cikkeit.

A Kúria döntése meghozatala során abból indult ki, hogy a per tárgyát képező szerződéses feltételek (amelyek egyértelműen rögzítették a kezelési költség mértékét, a fizetési kötelezettség időtartamát, időpontját, a folyósítási jutalék mértékét, fizetésének időpontját) jellemzően megfeleltek az átláthatóság követelményének. A Kúria mind a folyósítási jutalék, mind a kezelési költség tekintetében úgy foglalt állást, hogy ezek nem a pénzügyi intézmény által nyújtott főszolgáltatás ellenszolgáltatásai, így az irányelv 5. cikke alapján ítéendő meg ezen szerződési feltételek esetleges tisztességtelensége, vagyis vizsgálandók a jóhiszeműség és az egyensúly (arányosság) elveinek megvalósulása.

A folyósítási jutalék kapcsán a Kúria rögzítette, hogy a kölcsönszerződésben a hitelező főkötelezettsége a pénzösszeg rendelkezésre bocsátása, amellyel kapcsolatban merülhetnek fel költségei, azoknak ebben az esetben vagy a szerződésből vagy egyéb okiratokból beazonosíthatóknak kell lenniük; ezek hiányában a konkrét perbeli esetben semmi nem támasztotta alá, miszerint a bank e körben milyen szolgáltatást nyújtott a felperesnek, amelyet a folyósítási jutalékként meghatározott díj ellentételez. A vonatkozó szerződéses rendelkezés és egyéb bizonyítékok hiányában a beazonosítható szolgáltatás nélküli díjfizetési kötelezettség nem átlátható (olyan értelemben, hogy nem tudható, miért kell azt megfizetni, az a kezelési költségben nem került-e ellentételezésre), sérti továbbá a jóhiszeműség követelményét (nem várható el a fogyasztótól, hogy meg nem határozott, általa be nem azonosítható szolgáltatásért fizessen), és jelentős egyenlőtlenséget is okoz a felek között (ezt önmagában megalapozza, hogy nem létező szolgáltatásért kell fizetni), ezért tisztességtelen.

A kezelési költség tisztességtelensége körében az adott tényállás mellett nem volt vitatott, hogy a bank alperes nyújtott szolgáltatást, az eljáró bíróságok ugyanakkor eltérő jogi álláspontjukra tekintettel érdemben nem vizsgálták, hogy a kezelési költségre vonatkozó szerződéses rendelkezés eleget tesz-e a jóhiszeműségre, illetve az egyensúlyra (arányosságra) vonatkozó szempontoknak. A Kúria e körben a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és meghagyta az elsőfokú bíróságnak, hogy a jóhiszeműség és egyensúly (arányosság) feltételeinek együttes teljesülését vizsgálja.

Részvény terhelő vételi jog alapítása (BH 2020.243. – Kúria Gfv.VII.30.188/2019.)

A perbeli esetben a felülvizsgálati kérelem alapján az volt eldöntendő, hogy alapítható-e a részvényes tulajdonát képező részvényekre vételi jog az alapszabályban, avagy az csak a vételi jog jogosultjának, tehát a részvénytársaságnak és a részvényesnek mint a vételi jog kötelezettjének kifejezett, kölcsönös és egybehangzó nyilatkozatával jöhet létre.

A Kúria nem értett egyet az alperes azon jogi álláspontjával, miszerint a közgyűlési határozattal elfogadott alapszabály-módosításban jogszerűen rendelkezni lehetett a részvénytársaságot egyes részvényesek részvényei tekintetében megillető vételi jogról, és ily módon a felperesi részvények vonatkozásában létrejött a vételi jog gyakorlásának feltétele.

E körben vizsgálándó volt, hogy ez a kérdés eltérést engedő (diszpozitív) rendelkezésnek tekintendő-e arra tekintettel, hogy az a részvényeseknek a részvénytársasághoz való viszonyát érinti. A Kúria megítélése szerint a diszpozitivitás az adott szabályozás mellett nem érvényesül. A társaság részvényesei nem térhetnek el a Ptk. kógens, a tulajdonost megillető rendelkezési jogra vonatkozó rendelkezéstől, illetve a Ptk. ugyancsak kógensen érvényesülő alapvető szabálytól, amely szerint a szerződés (az adott tényállás mellett a vételi jogot alapító szerződés) a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. A vételi jogot biztosító szerződés a jogosult, jelen tényállás mellett az alperes és a kötelezett, vagyis a részvényesek, a kereseti kérelemmel érintett körben a felperes között kell, hogy létrejöjjön. A felperes a közgyűlésen nem vett részt, nem szavazta meg az alapszabály per tárgyát képező rendelkezését, és az alapszabály-módosítást jogosultként az alperes sem írta alá, így közöttük a vételi jogot alapító alapszabályi rendelkezés nem jött létre. A hivatkozott rendelkezés nem, vagy eltérő módon történő érvényesülése a Ptk. Harmadik Könyvének általános, a gazdasági társaságokra, illetve a részvénytársaságokra vonatkozó szabályaiból sem vezethető le.

A vételi jog csakis a felek egybehangzó akaratnyilatkozatával megkötött olyan szerződéssel alapítható, ahol a szerződést létrehozó akaratnyilatkozatok a szerződő felektől, illetőleg a képviselőikre feljogosított meghatalmazottól származnak. Erre tekintettel a részvények átruházására irányuló vételi jogot alapító szerződést egyrészt az alperes törvényes képviselője, másrészt a felperes kifejezett, kölcsönös és egybehangzó akaratnyilatkozata hozhatja létre, amely kritériumnak az alapszabály nem felel meg.

Önmagában az, hogy a módosított alapszabályon alapuló változásokat a cégbíróság a cégjegyzékbe bejegyezte, nem zárja ki a perbeli kereset érdemi elbírálásának lehetőségét, hiszen a cégjegyzékbe bejegyzett adatokkal szemben van helye ellenbizonyításnak, peres bíróság jogerős ítélete alapján a bejegyzett adatok módosíthatók, a bejegyző, változásbejegyző végzés hatályon kívül helyezése, a cégalapítás, a létesítőokirat-módosítás érvénytelenségének megállapítása kérhető.

Vezető tisztségviselő felelőssége
(BH 2020.244. – Kúria Gfv.VII.30.235/2019.)

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes az adós vezető tisztségviselőjeként a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetési feladatait nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látta el, és ezáltal az adós vagyona 351 911 213 forinttal csökkent. A vagyonsökkenést – egyébeken mellett – a 2013. augusztus 15-én kötött készfizető kezességi szerződések alapján az adóssal szemben keletkezett követelés okozta.

A Kúria kiemelte, hogy nem csak a szándékos, rosszhiszemű, kifejezetten a vagyonszűntetésre irányuló magatartására hivatkozással állapítható meg a vezető tisztségviselő felelőssége, minden egyes esetben a rendelkezésre álló adatokból kell levonni a következtetést e körben.

Az nem volt vitás, hogy az adós gazdálkodó szervezet a felperes által állított időpontban, illetve a kezességi szerződések megkötésének időpontjában is fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt. Ugyanakkor a vezető tisztségviselő magatartásának következtében bekövetkező vagyonszűntetés csak akkor eredményezi a felelősség megállapíthatóságát, ha a vezető tisztségviselő nem a hitelezői érdekek figyelembevételével végzi a tevékenységét. A törvényi kimentés, mely szerint nem állapítható meg a vezető tisztségviselő felelőssége, ha minden intézkedést megtett a hitelezői veszteségek csökkentése, elkerülése érdekében, valójában ennek az általános magatartási mércének, a hitelezői érdekek figyelembevételének a magyarázata. Ha tehát a felperes állítja, hogy nem a hitelezői érdekek figyelembevételével végezte a tevékenységét, de a vezető tisztségviselő igazolni tudja, hogy mindent megtett a hitelezői veszteségek csökkentése, elkerülése érdekében, akkor nem állapítható meg a vezető felelőssége azért, mert a vagyonszűntetés.

A Kúria hangsúlyozta, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy akár a fizetéseképtelenségi helyzet bekövetkezése sem jelenti azt, hogy az adós gazdálkodó szervezetnek minden esetben be kellene fejeznie a tevékenységét. A hitelezői veszteségek csökkentése, elkerülése nemcsak úgy biztosítható, hogy az adós tevékenységét azonnal megszüntetik, hanem úgy is, hogy a tevékenység folytatásával új bevételre tesz szert az adós, és abból csökkenti a hitelezői veszteségeket, vagy ennek eredményeképpen akár a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet is megszüntethető.

A vezető tisztségviselőnek a rendes gazdálkodás során is észszerűen gondolkodó, felelős vezetőként arra kell törekednie, hogy a gazdálkodó szervezet a bevételeiből ki tudja elégíteni a tartozásait. Ha az adós gazdálkodási tevékenységét a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben is folytatja, és nem vállal észszerűtlen kockázatot, de végül sikertelen lesz a próbálkozása az adós társaság megmentése érdekében, a tevékenység folytatása során kötött, vagyonszűntetést eredményező szerződésai automatikusan nem alapozzák meg a vezető tisztségviselő felelősségét. Azt kell ilyen esetben megvizsgálni, hogy észszerű döntés volt-e a vezető tisztségviselő keresetben megjelölt, vagyonszűntetést eredményező magatartása.

Az adott esetben a Kúria megítélése szerint nem okszerűtlenül jutott arra a következtetésre a másodfokú bíróság, hogy az alperes nem észszerűtlenül vállalta a kockázatot a kezesi szerződés megkötésével. Az eljárás adataiból egyértelműen megállapítható, hogy az alperes folytatni akarta az adós gazdasági tevékenységét, melynek során a hitelezők érdekeire figyelemmel volt, és ezek érdekében kötötte meg a kezesi szerződést. A kölcsönvevő társaságok és az alperes közötti személyes kapcsolatból eredően lehetett realitása a tevékenység alperes által állított folytatásának. Az alperes hitelezői érdeket figyelembe vevő magatartását támasztja

alá az is, hogy a felperes által sem vitatottan az adósnak a 2012 szeptemberében fennálló 147 020 894 forint tartozásából a felperes felülvizsgálati kérelmében írtak szerint 2013. augusztus 15-ére már csak 109 247 933 forint lejárt tartozása állt fenn, amely az év végéig tovább csökkent. Ezek az adatok teljes mértékben alátámasztják azt, hogy az alperes a hitelezői érdekek figyelembevételével, a hitelezői veszteségek csökkentése érdekében járt el.

A társasági jogi perek vagyoni jogi jellege (BH 2020.275. – Kúria Gfv.VII.30.307/2019.)

A perbeli esetben a jogerős ítélet ellen a felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. Arra az esetre, ha a jelen, a jogi személyek alapításával és törvényes működésével kapcsolatos per vagyoni jogi pernek minősülne, felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is benyújtott.

A Kúria rámutatott: a Pp. három pertípust különböztet meg: személyállapoti, személyiségi jogi és vagyoni jogi pereket. A Pp. alapján vagyoni jogi per az a per, amelyben az érvényesített igény a fél vagyoni jogain alapul vagy értéke pénzösszegben kifejezhető. A Pp. alapján a vagyoni jogi per fogalma a korábbi gyakorlathoz képest kiegészült azokkal a pénzösszegben nem meghatározható értékű perekkel, amelyekben a perben érvényesített igény a fél vagyoni jogain alapul. A polgári jog ugyanis a felek személyi állapotát, személyiségi jogait és vagyoni viszonyait szabályozza – az utóbbi jogviszonyok tárgyában indított perek is vagyoni jogi perek, mert alkalmasak arra, hogy a per által a felek vagyonában változás következzen be. A társasági határozat felülvizsgálata iránti per a társaság működésén keresztül a tag vagyoni viszonyait – és nem a személyi állapotát vagy a személyiségi jogát – érinti. Mivel az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság azonos jogszabályi rendelkezésekre utalással és azonos jogi indokolással hagyta helyben, ezért a Pp. alapján a felülvizsgálati kérelem elbírálása érdekében a felperesnek engedélyezés iránti kérelmet kellett előterjesztenie.

Társasági szerződést módosító taggyűlési határozat hatályon kívül helyezésének joghatása
(BH 2020.307. – Kúria Gfv.VII.30.269/2019.)

A Kúriának az ügyben abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a taggyűlési határozatok meghozatalának időpontjában, 2016. július 27-én milyen tartalmú, mikori keltezésű társasági szerződés rendelkezéseit kellett alkalmazni.

A Kúria kiemelte: az alperes 2013. június 11-én meghozott számozás nélküli, a 2012. június 22-én elfogadott társasági szerződésének 11.6. pontját hatályon kívül helyező határozatát a bíróság a 2016. január 21-én jogerőre emelkedett ítéletével hatályon kívül helyezte. Így ettől az időponttól kezdve a társaság belső viszonyában a korábban kelt társasági szerződés rendelkezéseinek megfelelő szabályok érvényesültek, vagyis érvényes határozat meghozatalához legalább 75%-os szótöbbségre volt szükség, így a perbeli határozatok meghozatala esetén is.

A Kúria szerint az alperes tévesen tulajdonított ügyszereplő jelentőséget a perbeli jogvitában a cégjegyzékben szereplő adatoknak, annak, hogy a cégjegyzéken a hivatkozott jogerős ítéletben írtaknak megfelelő állapotot nem vezették át. A cégjegyzék funkciója ugyanis harmadik, jóhiszemű személyek tájékoztatása, ezen személyek védelme; a társaság és a tagok közötti jogvitában a cégjegyzékbe bejegyzett adatoknak jellemzően, de az adott jogvitában biztosan nincs ügyszereplő jelentőségük.

Bár többfajta jogorvoslati eszköz áll rendelkezésre egy, a társasági szerződést módosító taggyűlési határozattal szemben, így az adott tényállás mellett elvileg felmerülhetett volna a 2013. június 11-én kelt szerződésmódosítás kapcsán a létesítő okirat módosítása érvénytelenségének megállapítása, a változásbejegyzési kérelem hatályon kívül helyezése iránti kereset előterjesztése, illetve törvényességi felülvizsgálati eljárás kezdeményezése, de a felperesek e jogorvoslati eszközök egy részével a felperesek nem is élhettek volna, ezért mint a társaság tagjai, a nekik biztosított és az általuk elérni kívánt célnak megfelelő jogorvoslati eszközt vették igénybe, amikor a jogi személy határozatának felülvizsgálata iránt pert indítottak. Az általuk indított perben az ítéletábról 2016. január 21-én kelt jogerős ítélete, amely hatályon kívül helyezte a 2013. június 11-én kelt, a társasági szerződés 11.6. pontját, azt jelenti, hogy az ezen határozattal elfogadott szerződésmódosítás joghatás kiváltására nem alkalmas, azaz a 2012. június 22-én elfogadott társasági szerződés nem módosult. A társaság belső jogviszonyában a taggyűlési határozat hatályon kívül helyezéséről döntő ítélet joghatása az ítélet jogerőre emelkedésének időpontjától azonnal érvényesült, függetlenül attól a tényről, hogy az annak megfelelő helyzet a cégjegyzékben nem állt helyre.

Kartellel okozott kárért való felelősség (BH 2020.370. – Kúria Gfv.VII.30.121/2020.)

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa (a továbbiakban: GVH) a 2004. július 23-án kelt határozatában megállapította, hogy az alperesek versenykorlátozó módon felosztották egymás között a 2002-ben meghirdetett autópálya-építési munkák elvégzését, amellyel tisztességtelen piaci magatartást tanúsítottak a projektek alapját képező közbeszerzési eljárások során. A jogsértés miatt az alperesekkel szemben különböző összegű bírságot szabott ki. A felperes kereseti kérelmében kérte, hogy a bíróság egyetemlegesen kötelezze az I., II., IV. és V. rendű alpereseket a szerződésen kívül okozott kártérítés jogcímén 13.845.785.022 forint és késedelmi kamatai megfizetésére.

A felperes felülvizsgálati kérelmében, illetve az alperesek ellenkérelmeikben kifejtettekre tekintettel a Kúriának állást kellett foglalnia a közös károkozás fennállta és az elévülés kezdő időpontja kérdésében.

A Ptk. alapján, ha többen közösen okoznak kárt, felelősségük a károsulttal szemben egyetemleges, egymással szemben pedig magatartásuk felróhatósága arányában oszlik meg. Sem a törvényi tényállás, sem a bírói gyakorlat nem követeli meg többek közös károkozása esetén a károkozók folyamatos, ismétlődő magatartását. Akár egyedül, akár többen közösen okoznak kárt, a jogellenes károkozó magatartás egyaránt megvalósulhat egy cselekménnyel, illetve folyamatos vagy ismétlődő magatartással. A Kúria megítélése szerint az adott ügyben sem volt szükség a közös károkozás megvalósításához egységes, folyamatos, ismétlődő kartellező magatartás tanúsítására. A GVH határozatában megállapított kartellmegállapodás tartalmából egyértelműen megállapítható a közös károkozás, hiszen az alperesek között piacfelosztásra irányuló kartellmegállapodás jött létre, amely kihatott az árképzésre is, a beadási sávok egyeztetésével valósult meg. Noha a GVH határozata alapján nem lehet arra a megállapításra jutni, hogy konkrét, részletekbe menő ármegállapodás jött létre közöttük, ugyanakkor – ha megállapodásuk ténylegesen kárt okozott – ez nem zárja ki a közös károkozás megállapítását. A kár ez esetben valamennyiük közrehatásának eredménye, amely tekintetben az akarategységük is nem kétségesen fennállt.

A fentiekből az következik, hogy a felperesek egyetemlegesen tartoznak helytállni a felperest ért kárért, ha az eljárás későbbi szakaszában bizonyítást nyer a kártérítési felelősség valamennyi feltételének megvalósulása. Mindezért nem alperesenként, hanem projektenként kell vizsgálni a jelen felülvizsgálati eljárásban eldöntendő jogkérdést, azt, hogy a II., IV. és V. rendű alperesek által megvalósított projektek vonatkozásában az elévülés bekövetkezett-e.

A Kúria megítélése szerint a közös károkozás tényéből nem következik egyben az is, hogy a megállapodással érintett összes projekt tekintetében egységes időpontban kezdődött el az elévülés. A jogellenes magatartás jogkövetkezményeként a kár ugyanis nem szükségszerűen csak egyetlen időpontban következhet be. Az adott tényállás mellett abból kell kiindulni, hogy bár a kartellmegállapodás valóban felölelte az összes projektet, azonban a jogellenes magatartás tanúsítását, a megállapodásnak megfelelő szerződéskötéseket követően az egyes projektek alapján történő felperesi teljesítésekre különböző időpontokban került sor, projektenként eltérő időpontokban következett be a felperesnél a vagyonszökkenés. A rendelkezésre álló adatok alapján ezért nem lehet arra a megállapításra jutni, hogy valamennyi projekttel okozott kár tekintetében egységes kezdő időponthoz köthető az elévülés kezdete.

Közhasznúság feltételei **(BH 2020.371. – Kúria Pfv.VII.20.385/2020.)**

A kérelmező alapító kérelmet terjesztett elő a kérelemmel érintett alapítvány közhasznú jogállásának nyilvántartásba vételére. A kérelem formanyomtatványán egyebek mellett nyilatkozott arról, hogy a szervezet megfelel a törvényben írt követelményeknek. Űrlapon csatolta a kérelmező az alapítvány 2018., valamint 2017. évi egyszerűsített éves beszámolóját és közhasznúsági mellékletét.

A Kúria szerint bár a felülvizsgált határozat indokolása nem adja magyarázatát, a kérelmező által csatolt iratok tartalmára konkretizált indokolását a bíróság döntésének, megállapítható azonban, hogy az ügyben eljáró bíróságok a közhasznú jogállás nyilvántartásba vételének feltételei közül a megfelelő erőforrás rendelkezésre állása volt az, amelyet nem tekintettek igazolt feltételnek, az alapítvány 2017. évi gazdálkodására vonatkozó adatok miatt.

A Kúria rámutatott: a törvény hivatkozott szabályában megjelenő kitétel az „előző két lezárt üzleti év” tekintetében nem kiragadottan és önmagában, hanem a rendelkezés további elemeivel együttesen, a teljes szabályozási tartalommal együtt kíván értelmezést: eszerint a két év „átlagos” éves bevételéhez, illetve a két év „egybeszámított” adózott eredményéhez rendelt mutatószámok világosan kifejezik, hogy a kérelmező megelőző két lezárt üzleti évét jellemző, a két előző üzleti évben elért gazdálkodási adatainak tulajdonítható jelentőség, amelyekkel az előírt matematikai műveletet (átlagszámítás, összeadás) el kell végezni a megfelelő erőforrás közhasznúsági fogalma feltárásához.

Mindebből következően tévesen tekintette meghatározónak a másodfokú bíróság az alapítvány 2017. évi beszámolóját abban a részében, ami az előző, a 2016. év és a 2017. évi üzleti év adatainak összemérésén alapult a vizsgált mutatószámok teljesüléséhez. Mindezzel az ítéletábra – a törvényből le nem vezethetően – lényegében három évre támasztott elvárást, és ebben az időtávban kért számon gazdálkodási jellemzőket a civil szervezettel szemben a közhasznú jogállás 2019. évi megszerzéséhez.

Időskorú sértettel szembeni gondozási kötelezettség (Bfv.I.58/2019.)

Gondatlanságból elkövetett emberölés vétségét követheti el az, aki elmulasztja a gondozási szerződésből eredő kötelezettségét.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a terheltet az ellene emberölés vétsége miatt [Btk. 160. § (1) bekezdés, (4) bekezdés] emelt vád alól felmentette. Megállapította, hogy a bűnügyi költséget az állam viseli. Az ítélet ellen az ügyészség által bejelentett fellebbezés folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az irányadó tényállás szerint a terhelt a sértett fiának élettársa. A sértett 2009. óta szívbeteg volt, 2001. évtől kezdődően reziduális skrizoféniát is diagnosztizáltak nála. A sértett 2015 őszén megromlott egészségi állapota miatt kórházba került, mely után már állandó felügyeletre, ápolásra szorult. Ezen időszakban a sértett belátási képessége nagy valószínűséggel már hiányzott, valamint mentális állapota miatt állandó ápolásra és felügyeletre szorult. A sértett fia a sértett gondnokság alá helyezése, illetve idősek otthonába történő elhelyezése iránt nem intézkedett, a sértett felügyeletét a terhelttel közösen látták el, melyet a sértett elfogadott. 2016 januárjában a 80 éves sértett hiányos ruházatban kiment a házból, és a ház oldalsó ajtaja melletti lépcsőn a műhely felé indult el, de a lépcsőn elesett. Ekkor a terhelt tartózkodott otthon és észlelte, hogy a sértett elesett, ezért gyermekével utána mentek, együttes erővel felemelték a földön fekvő sértettet és visszavitték őt a házba.

Ezt követően kb. 3 héttel a déli órákban, azalatt az idő alatt, amíg a terhelt az éjszakai műszakot követően aludt, a sértett a lakóingatlanból hiányos öltözetben kiment, elesett, és a házba visszamenni nem tudott. Az átlaghőmérséklet ezen időszakban $-0,1\text{ °C}$ fok és $+3\text{ °C}$ fok között volt. A mindösszesen egy pelenkában és egy pulóverben lévő sértettre a fia 14 óra 45 perc körüli időben – amikor a munkából hazaért – talált rá a hátsó kertben, a tárolóhelyiségként funkcionáló épületrész előtt, a hóban fekvő, erősen kihűlt állapotban. A sértett halálának közvetlen oka a keringés összeomlása, szívelégtelenség volt, ami az alsó és felső végtagok kiterjedt fagyási sérüléseinek következtében jött létre.

Az alapügyben eljáró bíróságok helytállóan rögzítették, hogy a sértett nem állt gondnokság alatt, így ez alapján a terhelt élettársát – a sértett fiát – nem terhelte gondozási kötelezettség, ebből eredően a terhelt segítőként annak teljesítésében nem vállalhatott közreműködést, így büntetőjogi felelőssége fel sem merülhet erre alapítva. A bíróságok ugyanakkor elmulasztották vizsgálni, hogy más jogcímen a terheltet terhelte-e gondozási kötelezettség a sértett vonatkozásában.

A Kúria megállapította, hogy a terhelt és a sértett között gondozási szerződés jött létre, amelyből eredő kötelezettségét a terhelt elmulasztotta. A gondozási szerződés atipikus szerződés, így annak érvényességéhez a Ptk. külön alaki kellékek megtartását nem követeli meg, ebből eredően a szerződés ráutaló magatartással is létrejöhetett. Ezért a terheltet, mint a szerződés kötelezettjét terhelő kötelezettség a sértett gondozása, ápolása, amelynek teljesítése a sértett egészségi állapotától, rászorultságától függ. Így a terhelt a sértett – állapotának megfelelő – gondozására volt, ami az ítéleti tényállás alapján az állandó ápolását és felügyeletét jelentette.

A sértett egészségi állapota ismert volt a terhelt számára, mert azt személyesen észlelte, illetve a sértett kórházi kezeléseiről és diagnosztizált megbetegedéseiről tudott.

Az ítéleti tényállás szerint az eljárás tárgyát képező cselekményt megelőzően nem sokkal már történt hasonló esemény, a sértett egészségi (mentális) állapotában nem következett be pozitív változás, így a tőle elvárható figyelem tanúsítása esetén a terheltnek fel kellett volna ismerni annak a veszélyét (tudnia kellett volna), hogy ez az esemény megismétlődhet.

A Kúria megállapította, hogy a terhelt felmentése a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés szerint minősülő emberölés büntette miatt emelt vád alól törvénysértő volt, ezért a másodfokú bíróság végzését a Be. kötelező rendelkezése – Be. 663. § (1) bekezdés a) pontja – alapján hatályon kívül helyezte.

Kisunokájának cumisüvegét hanyag gondatlansággal fertőtlenítő nagymama cselekményének megítélése **Bfv.II.948/2019. (BH. 2020. 131.)**

Kiskorú veszélyeztetésének büntette esetén az elkövetőnek át kell fognia mind a kötelességszegés súlyosságát, mind pedig a bűncselekmény eredményét, tehát azt, hogy magatartásával a kiskorú testi, értelmi, erkölcsi vagy érzelmi fejlődését veszélyezteti.

A járásbíróság a tárgyalás mellőzésével meghozott és jogerőre emelkedett büntetővégzésében a terhelttel szemben kiskorú veszélyeztetésének büntette [Btk. 208. § (1) bekezdés] miatt 1 év – végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett – szabadságvesztést szabott ki.

A jogerős végzésben megállapított tényállás szerint a terhelt nagymamaként egy háztartásban él fiával, annak házastársával és a házaspár két kiskorú gyermekével, a 2014-ben született nagyobbik és a 2017-ben született kisebbik unokájával; utóbbi az ügy sértettje. 2018. szeptember 23. napján délelőtt a lakóházukban a terhelt úgy döntött, hogy a felügyelete alatt álló sértett cumisüvegét fertőtleníti. Az üveget megtöltötte hipóval, majd a konyhaasztalon helyezte el felügyelet nélkül úgy, hogy azt a másfél éves sértett elérte. A sértett a cumisüveget a szájához emelte és beleivott, amelynek következtében nyolc napon belül gyógyuló akut intoxikációt szenvedett. A terhelt a kiskorú felügyeletére vonatkozó kötelezettségét megszegve súlyosan veszélyeztette a kiskorú sértett testi épségét.

A jogerős ügydöntő határozat ellen a főügyészség terjesztett elő felülvizsgálati indítványt arra hivatkozással, hogy a terheltnek a tényállásban rögzített magatartása nem valósít meg semmilyen bűncselekményt, bűnösségének megállapítására az anyagi büntetőjog szabályainak a megsértésével került sor. Ezért azt indítványozta, hogy a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot megváltoztatva a terheltet a kiskorú veszélyeztetésének büntette miatt emelt vád alól mentse fel.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt alaposnak találta.

A Btk. 208. §-ának (1) bekezdése szerint a kiskorú nevelésére, felügyeletére vagy gondozására köteles személy – ideértve a szülői felügyeletet gyakorló szülő, illetve gyám élettársát, továbbá a szülői felügyeleti jogától megfosztott szülőt is, ha a kiskorúval közös háztartásban vagy egy lakásban él –, aki e feladatából eredő kötelességét súlyosan megszegi, és ezzel a kiskorú testi, értelmi, erkölcsi vagy érzelmi fejlődését veszélyezteti, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A bűncselekmény elkövetési magatartása a kiskorú nevelésére, felügyeletére vagy gondozására vonatkozó kötelezettség súlyos megszegése, amely – bár akár aktív, akár passzív magatartásban is megnyilvánulhat – leggyakrabban mulasztás következménye. A nevelés a kiskorú fejlődését segítő, jellemét formáló, tudatos és tervszerű, példamutatáson alapuló tevékenység. A felügyelet a kiskorú magatartásának folyamatos, rendszeres ellenőrzése, időről időre visszatérő, vagy csak egyetlen alkalommal, de meghatározott időtartamban történő figyelemmel kísérése, amelynek célja a kiskorú testi épségének védelme, megóvása, a személyiségre károsan ható jelenségek elhárítása. A gondozás a kiskorú normális testi fejlődésének biztosítása. Az elkövetési magatartás ezen kötelezettségek súlyos megszegése.

A kötelezettségzegés súlyosságának értékelése bírói mérlegelés körébe tartozik. Kétségtelenül súlyosnak minősül az a kötelezettségzegés, amely az általános társadalmi felfogás szerint minimálisan elvárható követelmények nem teljesítése folytán kirívónak tekinthető. A kisebb nevelési hibák, vagy a csekélyebb súlyú mulasztások általában nem alapozzák meg a büntetőjogi felelősséget.

A szándékos bűncselekmény csak szándékos elkövetés mellett tényállásszerű, egyenes és eshetőleges szándékossággal egyaránt végrehajtható. [BH1987.73.] Az elkövető szándékának át kell fognia mind a kötelezettségzegés súlyosságát, mind pedig a bűncselekmény eredményét, tehát azt, hogy magatartásával a kiskorú testi, értelmi, erkölcsi vagy érzelmi fejlődését veszélyezteti. Mindezekre tekintettel a Kúria maradéktalanul egyetértett a felülvizsgálati indítványban kifejtett érveléssel abban, hogy a terheltnek az irányadó tényállás szerinti magatartásából sem az egyenes, sem az eshetőleges szándékosságra nem vonható következtetés. A terhelt egyértelműen hanyag gondatlan magatartást tanúsított. Magatartásának lehetséges következményeit azért nem látta előre, mert a tőle elvárható figyelmet és körültekintést elmulasztotta.

Helytálló az az érvelés is, hogy foglalkozási szabályszegés hiányában a Btk. 165. §-ában meghatározott foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés bűncselekménye sem valósult meg. E bűncselekménynek az elkövetője ugyanis csak az lehet, aki valamely meghatározott foglalkozási szabály hatálya alatt áll. A bűncselekmény elkövetési magatartása a foglalkozási szabályszegés, amellyel okozati összefüggésben az elkövető más vagy mások életét, testi épségét vagy egészségét gondatlanságból közvetlen veszélynek teszi ki, vagy testi sértést okoz.

A terhelt a foglalkozási szabályszegésként nem értékelhető gondatlan magatartásával nyolc napon belül gyógyuló, könnyű testi sérülést okozott az unokájának, gondatlan magatartása azonban nem valósít meg bűncselekményt, testi sértésként sem büntetendő. Mindezek folytán bűnösségének kimondására a kiskorú veszélyeztetésének büntetőjogi szabályainak a megsértésével került sor. Cselekménye sem ezt, sem más bűncselekményt nem valósított meg.

A Kúria ezért a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot megváltoztatta, és a terheltet az ellene kiskorú veszélyeztetésének büntette [Btk. 208. § (1) bekezdés] miatt emelt vád alól, a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja alapján – mert a cselekmény nem bűncselekmény – felmentette.

Javítóintézeti nevelő által megvalósított kiskorú veszélyeztetése Bfv.II.24/2020. (BH 2020.319.)

Az ítéleti tényállás lényege szerint a terhelt – D. – az EMMI egyik javítóintézetében nevelői beosztásban dolgozott. 2017 márciusában munkaidejének lejárta után az esti órákban bement egy másik csoportba, ahol az O. A. nevű növendéket kereste, majd beszélgetni kezdtek a növendék O. B. nevű testvéréről. A beszélgetés során a terhelt megjegyezte, hogy O. B.-nek jó teste van, meg szeretne vele ismerkedni, és megkérdezte, hogy mekkora a nemi szerve, borotválja-e, és folytat-e homoszexuális viszonyt valakivel. O. A. a történeteket jelezte nevelőjének. Az intézet vezetője ezt követően vizsgálatot indított, amelynek során kiderült, hogy a terhelt több növendéknek tett homoszexuális jellegű célzásokat, fürdéskor rendszeresen bejárt a zuhanyzóba, és ruhátlan testüket, nemi szervüket bámulta. A terhelt egy esetben az akkor 15 éves M. sértett után ment a mosdóba, kezét megfogva visszatartotta, és közeledni kezdett felé. M. a terhelt közeledését szóban elhárította, de a terhelt nem engedte ki a mosdóból. Felszólította, hogy húzza fel a pólóját, mutassa meg, milyen izmos a hasa. Arra is kérte, hogy mutassa meg neki a lágyékát, a nemi szervét, majd a növendék felé nyúlt és megkísérelte lehúzni a nadrágját. M. sértett többszöri próbálkozás után tudott kimenekülni a helyiségből. Másnap a terhelt behívta a raktárba M. és S. nevű növendéket, majd felszólította őket, hogy mutassák meg neki a hasizmukat és a combjukat. Ekkor mindketten kimenekültek a raktárból. Aznap este a terhelt a fürdőszobába is bement, amikor M. és S. nevű növendékek fürödtek, és felszólította őket arra, hogy felé fordulva zuhanyozzanak. Mivel a növendékek tiltakoztak ez ellen, kiment a helyiségből. Egy további alkalommal a terhelt a csoportszobából kiküldte a 16 éves B.-t, hogy a fürdőszobában törölje le az ablakot. Utánament és felszólította, hogy „simogasd egy kicsit D (a terhelt) bácsit!” B. ekkor megmasszírozta a terhelt vállát, miközben a terhelt azt kérte, hogy simogassa tovább. Ezzel arra utalt, hogy a sértettel homoszexuális kapcsolatot létesítene. Még aznap a folyosón megsimogatta B. karját és vállát, valamint 3-4 alkalommal B. után is bement a fürdőszobába, ahol annak nemi szervét nézte. B. a terheltet felhívta a fürdő elhagyására, aminek a terhelt nem tett eleget.

A Nagykanizsai Járásbíróság ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki kétféle kiskorú veszélyeztetésének büntetőjében [Btk. 208. § (1) bekezdés]. Ezért őt – halmazati büntetésül – 1 év 4 hónap szabadságvesztésre, 5 év fiatalkorúakkal való foglalkozást megvalósító pedagógusi, nevelői és gondozói tevékenységtől való foglalkozástól eltiltásra, és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte, valamint elrendelte a terhelttel szemben korábban kiszabott, eredetileg végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés utólagos végrehajtását.

A másodfokon eljáró Zalaegerszegi Törvényszék ítéletével a szabadságvesztés tartamát 2 év 4 hónapra, a foglalkozástól eltiltást végleges hatályúra, a közügyektől eltiltás tartamát 5 évre súlyosította; egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A jogerős ítélet ellen a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a terhelt felmentése érdekében. Álláspontja szerint a terhelt magatartása nem valósított meg súlyos kötelezettségzegést, és a nevelésére bízott fiatalkorúak testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését nem veszélyeztette.

A Kúria ezzel szemben a következőkre mutatott rá:

A bíróság jogerős ítéletében korántsem önmagában pusztán azt tekintette kötelességszegésnek, hogy a terhelt nevelőként esetenként bement a növendékek fürdőhelyiségébe, hanem azt, hogy a terhelt a fiatalok testének, nemi szervének megfigyelése, szexuális tartalmú beszélgetések és nemi célzatú közeledések kezdeményezése miatt ment be a fürdőbe. Erre a nevelői munkakör nem ad felhatalmazást, éppen ellenkezőleg, tilalmazza azt. Ezért az már kötelességszegés. Összességében a terhelt magatartását nem a tanúsításának helyszíne, hanem annak a tartalma miatt tekintették a bíróságok kötelességszegésnek.

A bírói gyakorlat következetes abban is, hogy a pedagógus megvalósítja a kiskorú veszélyeztetésének többrendbeli büntetést, ha a nevelésére bízott gyermekekkel szemben [...] megalázó jellegű intézkedéseket alkalmaz. Ugyancsak súlyos kötelességszegésnek minősül a nevelésre, felügyeletre kötelezett személy részéről a kiskorú személlyel folytatott szexuális jellegű – de a szexuális cselekmény fogalmának nem megfelelő – magatartás is. A terhelt cselekményei összegegyeztetetetlenek a nevelői tevékenységgel, és azok elérik a „súlyos kötelességszegés” szintjét.

A kiskorú veszélyeztetésének a jelen ügyben vizsgált, a Btk. 208. § (1) bekezdésében meghatározott alapesete ún. materiális veszélyeztető (másként materiális veszélyeztetési) bűncselekmény. Az elkövetési magatartás tényállásszerű eredménye a kiskorú testi, értelmi, erkölcsi vagy érzelmi fejlődésének a veszélyeztetése. A veszély a sérelemmel határozható meg, a veszély a sérelem bekövetkezésének a lehetősége.

A kiskorú veszélyeztetésének most vizsgált törvényi tényállásában meghatározott, személyre és helyzetre konkretizált veszély kapcsán a törvény nem követeli meg, hogy ez a veszély közvetlen legyen, tehát a sérelem azonnali bekövetkezésének a lehetőségét teremtse meg. A bűncselekmény valóban az eredmény bekövetkezésével válik befejezetté, de ez az eredmény azonban a törvény egyértelmű szövegezése szerint nem a kiskorú fejlődésének károsodása, hanem kiskorú fejlődésének a veszélyeztetése, ami pedig a károsodás, a sérelem lehetőségének a megteremtését jelenti.

A kiskorú testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének veszélyeztetése között a törvény semmilyen összefüggést nem kíván meg, bármelyik veszélyeztetése önmagában megvalósítja a vizsgált bűncselekményt. A törvény a kiskorú testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődésének veszélyeztetését, és nem a károsodását kívánja meg a bűncselekmény megvalósulásához.

A jogerős ítélet tényállása tényként rögzítette, hogy a terhelt kötelességszegése a sértettek érzelmi és erkölcsi fejlődését veszélyeztette. A javítóintézeti nevelő által a fiatalok szexuális kapcsolatra való felhívása, testük, nemi szervük feltűnő figyelése zuhanózkodás közben (melynek indítéka a kiskorúak számára is felismerhető volt), és a más szexuális tartalmú beszélgetések kezdeményezése megteremti annak a veszélyét, hogy a fiatalok érzelmi és erkölcsi fejlődése károsodjék.

Minderre tekintettel jelen ügyben a bíróság jogerős ítéletében a büntető anyagi jogszabályokkal maradéktalanul összhangban állapította meg a terhelt bűnösségét kétrendbeli kiskorú veszélyeztetésének büntetében, ezért a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Különös kegyetlenség megállapítása 14 hónapos gyermek halálra éheztetése esetén
(Bfv.II.925/2019.)

Az ítéleti tényállás lényege szerint I. rendű és II. rendű terheltek 2012. évtől kezdődően élettársakként éltek az általuk bérelt lakásban két közös kiskorú gyermekükkel, a sértett testvérével és a sértettel. A terheltek a sértett születését megelőzően visszautasították a várandós anya védőnői tanácsadását és a védőnői családlátogatást. A terheltek korábban a sértett testvére vonatkozásában is lemondtak a védőnői családlátogatásról. A Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ munkatársai a védőnői gondozás elutasításával kapcsolatosan felkeresték a családot, ahol II. rendű terhelt közölte, hogy nem kíván együttműködni a Gyermekjóléti Központtal. A sértett 2014. november hó 29. napján született 3250 gramm súllyal, a kórházból 2990 gramm súllyal került elbocsátásra. A sértett egészségügyi könyvében a sértett vonatkozásában a hazaadást követően, 2014. december 5. napján elvégzett első csecsemőkori vizsgálat kivételével a gyermekorvostól származó bejegyzés nem található, a kötelező házi gyermekorvosi vizsgálatok megtörténte sincs dokumentálva. A sértett utolsó, gyermekorvos által történő súlymérésére 2015. július 17. napján került sor, ebben az időben a súlya 5910 gramm volt, ekkor kapta meg a Prevenar védőoltást. A terheltek ezen időpontot követően a sértettet gyermekorvosi vizsgálatra nem vitték, a kötelező gyermekorvosi vizsgálatokra, valamint a további oltások beadására nem került sor. A sértett súlyának változását I. rendű terhelt már csak telefonon közölte a gyermekorvossal, utoljára 2015. október 30. napján. Az I. rendű terhelt telefonos közlése szerint ekkor a sértett súlya – tizenegy hónaposan – 7080 gramm volt. I. rendű és II. rendű terheltek 2015. július 17. napját követően elmulasztották azon törvényi kötelezettségüket, hogy gyermeküket gondozzák, a gyermek megélhetéséhez szükséges feltételeket biztosítsák, a kiskorú gyermek tartását megfelelő táplálásával biztosítsák: nem gondoskodtak a kiskorú sértett életkorának megfelelő ellátásáról, az egészséges testi fejlődéséhez elengedhetetlenül szükséges táplálásáról, ennek következtében a sértett a több hónapon keresztül tartó folyamatos súlycsökkenését követően 2016. május 12. napján a reggeli órákban otthonában elhalálozott. A sértett a halálát megelőzően az utolsó ismert testsúlyának több mint felét elveszítette, 3410 gramm súllyal hunyt el, halála időpontjában a legalacsonyabb orvosiilag elvárható 8850 gramm testtömeg felét sem érte el. A sértett halálát az átlagosat lényegesen meghaladó szenvedések között az életkorának megfelelő mértékű táplálás több hónapon keresztül történő hiánya miatt, a megfelelő táplálás hosszan tartó hiánya következtében előállt súlyos mérvű kiszáradás és alultápláltság kapcsán kialakult heveny keringési, légzési elégtelenség okozta.

Az Egri Törvényszék ítéletével a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki emberölés büntetésében [Btk. 160. § (1) bekezdés, valamint (2) bekezdés d) és i) pont]. Ezért 15 évi szabadságvesztésre és 10 évi közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban határozta meg, és akként rendelkezett, hogy abból a terhelt legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

A másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla az elsőfokú ítéletet a II. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

A jogerős ítélet ellen a II. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, elsődlegesen a terhelt cselekményének gondatlanságból elkövetett emberölés vétségként való minősítése, másodlagosan a különös kegyetlenséggel való

elkövetés megállapításának mellőzése, és arra tekintettel törvénysértően súlyos büntetésének enyhítése érdekében.

A védő indítványában hivatkozott arra, hogy az ügyben a másodfokú bíróság ítéletében rögzítette, miszerint az I. rendű terhelnél megállapított szindrómának „az egyik legfontosabb jellemzője a manipulációs képesség, amely jelen esetben azt jelentette, hogy az I. rendű terhelt még a szakértőket is tudta manipulálni, tudta manipulálni a háziorvost és nem utolsósorban a II. rendű terheltet”. Ebből pedig az következik, hogy a II. rendű terhelt tévedésben volt azt illetően, hogy magatartása következtében a sértett az életét veszítheti.

A Kúria végzésében rámutatott: kétségtelenül következetes a gyakorlata abban, hogy a jogerős ítéleti tényállás része az a helyesbített ténymegállapítás is, amit a másodfokú bíróság az indokolás más részében rögzít. Jelen esetben ítéletének a védő által idézett részében a másodfokon felvett bizonyítás eredményét összegezte a bíróság, és e körben rögzítette, hogy annak nyomán az említett szindróma egyértelműen alátámasztást nyert. Szó nincs azonban arról, hogy ennek alapján a bíróság a tényállásban rögzített eseményeket érintő ténymegállapítást tett volna; a másodfokú bíróság, bár az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást több ponton helyesbítette, azonban az elmeorvos-szakértői bizonyítás eredményeképp a tényállást nem érintette.

A jogerős ítéleti tényállás pedig következetesen többes számban rögzíti mindkét terheltnek a sértett halálához vezető mulasztásait. Az irányadó tényállás szerint tehát a II. rendű terhelt nem csupán eltűrte az I. rendű terhelt mulasztásait, hanem maga is bűnösen mulasztott. Nincs ténybeli alap annak megállapítására, hogy a II. rendű terhelt jelenlétében az I. rendű terhelt a sértettet ellátta, a további ellátás tekintetében pedig őt megtévesztette volna. A jogerős ítéletben foglalt tényállásban szereplő adatok szerint azonban nyilvánvalóan nem csupán „soványságról”, azaz az átlagos, az életkor alapján elvárható testsúlytól való elmaradásról van szó; az a tény, hogy az újszülött gyermek alig gyarapszik, majd a halálát közvetlenül megelőző időszakban – 18 hónapos korára – egy átlagos újszülött súlyára, a kora alapján elvárható legalacsonyabb testsúly mintegy 40%-ára fejlődik vissza, olyan rendkívül súlyos folyamatot jelez, ami a köztudomás szerint is akár a sértett halálához vezethet.

Ehhez képest lényegében már szinte közömbös, hogy a II. rendű terhelt tudata a sértett állapotának oka kapcsán mire terjedt ki. A sértett abnormális, egy újszülött súlyára való elsoványodását látta; a folyamat töretlen előrehaladása ellen annak ellenére semmit sem tett, ahogy az tőle – szülőként – erkölcsileg és jogilag is egyaránt elvárt, sőt az orvos és a védő távol tartásának fenntartásával a külső beavatkozás fizikai lehetőségét is kizárta. Az a várakozás, hogy ahogy az első gyermekkel „kibekelték”, ugyanúgy fog történni a sértettel is, a pusztán véletlenül való bizakodás. Ez pedig a következetes bírói gyakorlat szerint az eshetőleges szándék megállapíthatóságát alapozza meg (BH 2019.1.I., BH 2001.255.I., BH 1987.112.II.).

A védő a II. rendű terhelt büntetőjogi felelőssége tekintetében lényegében tévedésre [Btk. 20. § (1) bekezdés] hivatkozott azzal, hogy a terhelt tévedése gondatlanságára vezethető vissza. Az emberölés nemcsak tevéssel, hanem mulasztással is elkövethető. Az, hogy a II. rendű terhelt elmulasztotta az emberi élet megóvására vonatkozó, részben jogszabályban előírt, részben alapvető erkölcsi normán is alapuló segítségnyújtási kötelezettségét, büntetőjogilag nem akceptálható tévedés, hanem olyan mulasztás, amely a sértett életének elvesztéséhez vezetett.

Ugyancsak törvényes az emberölés a különös kegyetlenséggel való elkövetésének megállapítása is. A halálra éheztetés az emberölés e minősítő körülményét maradéktalanul kimeríti. Az adott elkövetési magatartás mellett a II. rendű terhelt nem lehetett tévedésben annak kapcsán, hogy a sértett halála éhezés folytán – és nem más okból – következik be.

A fentiekre tekintettel a Kúria a felülvizsgálati indítványt nem találta alaposnak, és a 2020. január 6-án meghozott Bfv.II.925/2019/6. számú végzésével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Emberölés különös kegyetlenséggel való elkövetése (Bfv.II.1.379/2019.)

Az ítéleti tényállás lényege szerint az alkoholista életmódot folytató sértett 2014-ben ismerkedett meg a szintén italozó életet élő másik sértettel, aki ezt követően élettársként hozzá költözött. Az I. rendű terhelt albérlőként költözött be a sértettek által használt lakásba. A II. rendű terhelt az élettárs gyermekkori jóbarátja volt, és szabadnapjain, alkalmanként szintén ebben a lakásban lakott. 2015. május 23. napján a délelőtti órákban az erősen ittas állapotban lévő I. rendű terhelt „ketrecharcra” tanította a szintén ittas állapotban lévő II. rendű terheltet, ezalatt egymásnak kisebb sérüléseket okoztak. Később – ma már meg nem állapítható okból – az ittas terheltek bántalmazták az élettársat. A sértett ezt látva az élettársa védelmére kelt, kérdőre vonta a terhelteket, akik ezután őt leteperték, testszerte taposták, rugdosták; valamint a hátát, fejét ököllel is ütötték, és a nyakát is megtaposták. A terheltek azután sem hagyták abba a sértett ütlegelését, hogy az élettárs ezt kérte, és még testével is védeni próbálta a sértettet. A terheltek bántalmazása következtében a sértettet legalább tizenhét rendbeli erőbehatás érte, akinek a halálát a lép verőérének szakadása miatt bekövetkezett vérvesztéses sokk okozta.

A Nyíregyházi Törvényszék ítéletével az I. rendű és a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki a sértett sérelmére társtettesként elkövetett emberölés büntetében [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) pont], valamint az élettárs sérelmére társtettesként elkövetett testi sértés büntetésének kísérletében [Btk. 164. § (1) és (3) bekezdés]. Ezért az I. rendű terheltet – halmazati büntetésül, mint többszörös visszaesőt – 20 évi szabadságvesztésre és 10 évi közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata fegyház, és abból a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. A II. rendű terheltet – halmazati büntetésül – 12 évi szabadságvesztésre és 10 évi közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata fegyház, és abból a terhelt legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

A másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla az ítéletével a terheltek társtettesként elkövetett emberölés büntetéseként minősülő cselekményét a Btk. 160. § (1) bekezdése szerint minősítette. A terheltek szabadságvesztésének tartamát az I. rendű terhelt tekintetében 15 évre, a II. rendű terhelt tekintetében 9 évre enyhítette; a II. rendű terhelt szabadságvesztésének végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg. Egyebekben azonban az elsőfokú ítéletet mindkét terhelt tekintetében helybenhagyta.

A jogerős ítélet ellen az ügyészség terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a terheltek cselekményének különös kegyetlenséggel elkövettkénti minősítése, és erre tekintettel törvénysértően enyhe büntetésük súlyosítása érdekében.

A Kúria határozatának lényege szerint téves az az ítéletalkalmazási álláspont, mely szerint a különös kegyetlenséggel való elkövetés nem állapítható meg, mivel a végrehajtás módja nem haladta meg az élet kioltásához általában szükséges kegyetlen véghezvitel jellemzőit, és arra sem lehet megalapozott következtetést vonni, hogy a terheltek tudata átfogta a végrehajtás különösen kegyetlen voltát.

Ezzel szemben a Kúria álláspontja szerint egy földön fekvő, védekezésre képtelen, részben már eszméletlen sértett kitartó, nagyszámú súlyos sérülést okozó, hosszadalmas ütlegetése, rugdosása, megtaposása olyan kirívóan brutális, embertelen elkövetési mód, ami túlmutat az emberélet kioltásával szükségképpen együtt járó kegyetlenségen. Jelentősége van annak is, hogy a terheltek előbb a sértett, majd élettársa könyörgése ellenére is folytatták a bántalmazást, sőt a sértett fejét és felsőtestét ráborítással védeni igyekvő élettársat – neki is sérüléseket okozva – kifejezetten „lerugdosták” a sértettől azért, hogy annak életfontosságú, sérülékeny testtájkáikhoz továbbra is hozzáférjenek. A szó köznapi és jogi értelmében is kifejezetten különös kegyetlenséget jelent, ahogyan a terheltek a sértett bántalmazását – az élettársnak a sértett életéért való könyörgése ellenére, őt félrerúgva – a haláláig folytatták; mindez messze túlmutat az élet kioltásával szükségképpen együtt járó kegyetlenségen.

Ekként a terheltek ölési cselekménye a különös kegyetlenséggel való elkövetés ismérveit maradéktalanul kimeríti. A különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntette eshetőleg szándékkal elkövetett, ha az elkövető a sértettet hosszasan, közepes és nagy erővel ütlegeti, rugdossa, valamint megtapossa, és ezzel közvetlen okozati kapcsolatban áll be a sértett halála (BH 2003.485., BH 2000.523.). Értelemszerűen ez fordítva is igaz; ilyen elkövetési mód esetén az eshetőleg szándékkal való elkövetett emberölés különös kegyetlenséggel elkövetett.

A Debreceni Ítéletalkalmazási Álláspontja, miszerint arra sem vonható következtetés, hogy a terheltek tudata a végrehajtás különösen kegyetlen voltát átfogta, annál is inkább nem helytálló, mert a terheltek tudattartalma kapcsán maga rögzítette helyesen, hogy arra – a terheltek önhibából eredő ittasságára tekintettel – a tárgyi ismérvek alapján kell következtetést vonni. Amennyiben pedig ekként a terheltek tudata átfogta, hogy a sértett kitartó ütlegetése, rugdalása, taposása a halálát okozhatja, úgy át kellett fognia azt is, hogy ennek előidézésére különösen kegyetlen módon kerül sor; e tekintetben a különbségtételnek nincs alapja.

Ezért a Kúria a jogerős ítéletet megváltoztatva az I. rendű, valamint a II. rendű terheltek élet elleni bűncselekményét társtettesként elkövetett emberölés büntetésének [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) pont] minősítette. Az I. rendű terhelt szabadságvesztésének tartamát 17 évre, a II. rendű terhelt szabadságvesztésének tartamát 12 évre súlyosította azzal, hogy a szabadságvesztését fegyházban rendelte végrehajtani. Egyebekben a megtámadott határozatokat az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

A darnózseli hentes ügye
Bhar.III.1.530/2019. (BH. 2021. 35.)

A megyei főügyészség vádiratában a vádlottal szemben a Btk. 160.§ (1) bekezdésébe ütköző emberölés büntette miatt emelt vádat. A törvényszék a hatályon kívül helyezést követő megismételt eljárása során a vádlottat az ellene emberölés büntette miatt emelt vád alól felmentette.

Az elsőfokú ítélettel szemben az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlott bűnösségének megállapítása és büntetés kiszabása végett.

Az ítéletábra mint másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. A vádlottal szemben korábban alkalmazott próbára bocsátást megszüntette, és a vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 164. §-ának (I) bekezdésébe ütköző és a (8) bekezdése szerint minősülő halált okozó testi sértés büntetében. Ezért, valamint a próbára bocsátás megszüntetése következtében az 1978. évi IV. törvény szerinti könnyű testi sértés vétsége miatt, halmazati büntetésül 7 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A kiszabott szabadságvesztés tartamába a vádlott által előzetes fogva tartásban töltött időt beszámította, rendelkezett a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

A másodfokú bíróság ítéletével szemben az ügyész a kiszabott büntetés súlyosítása végett, míg a vádlott és védője felmentésért, illetve támadott határozat hatályon kívül helyezése érdekében jelentett be másodfellebbezést.

Jelen ügyben a bizonyítandó, perdöntő tény az, hogy a vádlott megölte a sértettet, és ez az ő tudatában miként jelent meg.

Kérdés volt tehát, hogy helyes-e perrendileg a ténymegállapításhoz vezető út, aminek két lényeges pontja van. Az egyik, hogy a sértett halálát idegenkezűség okozta, a másik pedig, hogy ez az idegen kéz a vádlott keze volt.

A másodfokú bíróság ítéletében végig vizsgálta az elsőfokú bíróság ténymegállapító tevékenységét, rögzítette ezzel kapcsolatos álláspontját, amivel a Kúria egyetértett. Helyesen vont le a másodfokú bíróság azt a ténybeli következtetést, miszerint a feltáratlan részek ellenére a vádlott okozta a sértett halálát.

A Kúria szerint az alanyi és tárgyi tényezők – az elkövető tudatára vonatkozó konkrét tények – együttes, egymással összefüggő elemzése révén megalapozott jogi következtetés vonható le arra nézve, hogy a vádlott tudatának tartalma, a szándéka a sértett bántalmazása során nem csupán testi sértés okozására, hanem a sértett életének kioltására irányult; vagyis ölési szándék vezette. A sértett halálának bekövetkeztébe nemcsak belenyugodott, hanem kifejezetten kívánta azt, vagyis egyenes szándékkal cselekedett (Btk. 7. § II. fordulata).

„Az emberölés elkövetési cselekvése a legkülönbözőbb tevékenységekből állhat; tevésből éppúgy, mint mulasztásból. A tevékenység s a használt eszköz minősége befejezett ölés estén közömbös, legfeljebb az a jellemzője emelhető ki minden ölési tevékenységnek, hogy szükségképpen a testétség ellen irányul és vagy külsőleg éri a testet (damnum corpore corpori datum), vagy bevisz a testbe olyan anyagokat, melyek vegyileg hatnak, illetve a fiziológiai működést zavarják úgy, hogy annak folytán beáll a sértett halála. Az ölésnek bármely elkövetési cselekvése a dolog természeténél fogva csak abban az esetben minősül emberöléssé, ha jogtalan és ha alanyi bűnösségből ered.” (vö. Angyal Pál).

E lényegében máig változatlan elvi alapvetésből kiindulva a Kúria álláspontja szerint az elkövető cselekménye és a halál bekövetkezése mint eredmény közti okozati összefüggés és az alanyi oldal hiánytalan megvalósulása – az ölési magatartás pontos körülírása nélkül is – a büntetőjogi felelősség megállapításához vezet.

Az alanyi és tárgyi tényezők vizsgálatának ugyanakkor az emberölés minősített esetei szempontjából is jelentősége van. Miután a vádlott felmérte, hogy a sértettet a gyermekelhelyezéssel, esetleges visszaköltözésével kapcsolatos szándékától eltéríteni nem tudja, azt minden áron meg akarta akadályozni, azonban erre jogi lehetősége nem volt, a vagyoni jogi kérdésekben egyezsége jutni nem sikerült, ezért elhatározta, hogy megöli a sértettet. Elhatározását hideg számítás jellemezte, az elkövetést könnyítő körülményeket számba vette, a véghez vitelt előre átgondolta, miáltal ölési szándéka eltökéltté vált. Ezt követte az időben későbbi – általa választott napon, az utolsó vendég távozására legalább másfél órát várakozva – a végrehajtás, melynek során egyenes szándékkal cselekedett, és e cselekvésre nyilvánvalóan az eredményképzet, a sértett halálának kívánása – mint általa egyetlen lehetségesnek vélt megoldás – indította.

A Kúria álláspontja szerint mindezen körülmény az előre kitervelten elkövetés, mint minősítő körülmény megállapítására nyújt alapot. A felrótt cselekmény törvényes minősítése nem halált okozó testi sértés büntette, hanem a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző, és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő – előre kitervelten elkövetett – emberölés büntette.

A súlyosító körülmények számára és jelentős nyomatékára tekintettel, és – értelemszerűen – a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához igazodóan a Kúria úgy ítélte meg, hogy a vádlottal szemben a halmazati szabályok alkalmazásával a határozott idejű szabadságvesztés törvényi maximumát megközelítő tartamú szabadságvesztés büntetés kiszabása szükséges és indokolt.

Ezért a Kúria a vádlott szabadságvesztés büntetését a Btk. 81. § (1)-(3) bekezdése alapján 21 év szabadságvesztésre súlyosította azzal, hogy a Btk. 41. § (3) bekezdés a) pont ad) alpontja alapján annak végrehajtási fokozata fegyház. A közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamát a Btk. 61. § (1) bekezdése és (2) bekezdése alkalmazásával a törvényi maximumban határozta meg, míg a változtatással nem érintett egyéb ítéleti rendelkezéseket helyben hagyta.

Össejt-ügy

Bfv.III.589/2019. (BH. 2020. 318.)

A törvényszék ítéletével a III. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett csalás büntettségében [Btk. 373. § (1) és (2) bekezdés ba) pontja és (5) bekezdés b) pontja], tizenhét rendbeli, társtettesként elkövetett csalás büntettségében [Btk. 373. § (1) és (2) bekezdés ba) pontja és (4) bekezdés b) pontja], emberen végezhető kutatás szabályainak megszegése büntettségében (Btk. 171. §) és emberi test tiltott felhasználásának büntettségében [Btk. 175. § (1), (3) bekezdés b) és c) pontja]. Ezért őt halmazati büntetésül 1 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 400 napi tétel, napi tételenként 2.500 forint, azaz összesen 1.000.000 forint pénzbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 3 évi próbaidőre felfüggesztette. Ugyanakkor háromrendbeli, társtettesként elkövetett csalás büntettségének [Btk. 373. § (1), (2) bekezdés ba) pontja, (4) bekezdés b) pontja] vádjá alól felmentette, a kuruzslás büntetése [Btk. 187. § (2) bekezdése] miatt indult büntetőeljárást megszüntette.

Kétirányú fellebbezés alapján eljárva az ítélőtábla mint másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta; a III. rendű terhelt cselekményeit egységesen társtettesként elkövetett emberen végezhető kutatás szabályainak megszegése büntettségének [1978. évi IV. törvény 173/D. § (1) bekezdés] és társtettesként elkövetett emberi test tiltott felhasználása büntettségének [1978. évi IV. törvény 173/I. § (1) és (3) bekezdés I. fordulat a) és b) pont] minősítette.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a III. rendű terhelt és védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a terhelt felmentése érdekében. Indokai szerint a III. rendű terhelt engedéllyel végezte a munkáját, az érintett betegek a III. rendű terhelt részéről az egészségügyi eljárásról széles körű tájékoztatást kaptak, akik önrendelkezési jogukkal élve, azt tiszteletben tartva döntöttek a kezelések igénybevételéről. A vádbeli időszakban 3 intézmény – köztük a terhelt magánklinikája – rendelkezett össejtkutatás és -felhasználás vonatkozásában fekvő- és járóbeteg-ellátásra szóló engedéllyel. Álláspontja szerint az össejtterápiával kapcsolatos kérdések megítélése a szakértői vélemények ellentmondásai alapján nem adnak megfelelő indokot a terhelt marasztalására, a III. rendű terhelt tevékenységét nem az üzleti lehetőség motiválta.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt nem találta alaposnak. Megállapította, hogy nem sértett törvényt az eljáró bíróság, amikor a III. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét megállapította, helyes az alkalmazandó törvény megválasztása és törvényes a cselekmények minősítése is.

Az irányadó tényállás szerint:

– 2007. év szeptember hó 1. és 2009. év június hó 27. napja között az S. Magánklinika Kft. rendelőiben, illetőleg részben más helyszíneken a II. rendű terhelt és egy esetben az V. rendű terhelt – szándékegységben az ennek orvosi feltételeit biztosító III. rendű terhelttel – több személy szervezetébe embrionális össejtszuspenziókat juttatott.

– A hivatalosan „kutatás” néven felajánlott össejtkezelés kapcsán az emberek előtt elhallgatták, hogy a kezelésért ellenértéket nem kérhetnének, a szükséges felelősségbiztosítással nem rendelkeznek. A kezelések folyamata nem volt megfelelően dokumentált, elmaradtak az ilyenkor szükséges előzetes és utólagos orvosi vizsgálatok.

– Tény, hogy 2007 júniusától az S. Magánklinika Kft.-nek működési engedélye volt az őssejtek gyűjtésére, tárolására, illetve „in vitro” vizsgálati, tárolási és viabilitást jellemző kísérletekre is jogosultak voltak. Ez azonban – szemben az indítvány állításával – őssejtkészítmények, graftok pácienseken való alkalmazására nyilvánvalóan nem vonatkozott.

A Kúria kifejtette: az emberi lény emberi jogainak és méltóságának a biológia és az orvostudomány alkalmazására való tekintettel történő védelme elsődleges biztosítéka, ha minden egészségügyi beavatkozást, beleértve a kutatást is, a vonatkozó szakmai előírások és kötelezettségek tiszteletben tartásával végzik. A kutatásban résztvevő alanyok védelme, az egészségügyi beavatkozással érintett személy szabad és tájékozottságon alapuló beleegyezése – önrendelkezési joga – is csak ennek keretei között értelmezhető.

Az orvosi tevékenység végzése során a gyógymód megválasztásának szabadsága nem cserélhető fel a kísérletezés szabadságával.

Ez nem jelenti azt, hogy a törvény kizárja a tudomány fejlődéséhez szükséges kísérletet (kutatást), csak azt, hogy annak gyakorlását megkerülhetetlen szabályokhoz köti.

Az irányadó tényállás szerint továbbá:

– Annak ellenére, hogy az embrionális őssejtkészítmények humán gyógyászati felhasználására sem kutatási, sem egészségügyi szolgáltatás nyújtási engedéllyel nem rendelkeztek, a terheltek úgy döntöttek, hogy az I. M. Zrt. bevételeinek és a folyamatos működésének biztosítása érdekében megkezdik a kezeléseket, és az embrionális őssejtet tartalmazó szuszpenziókat 5.000.000 forintért értékesítik.

– A terheltek tevékenysége az őssejtek kezelés keretében történő értékesítésére irányult, melynek célja az elsőfokú bíróság által írt befektetés megtérülésén kívül a jövőbeni kísérletek költségének fedezése és a gyógyítás volt, bízva abban, hogy az ahhoz szükséges engedélyeket megszerzi.

E tények alapján nyilvánvaló, hogy az abortumokból kinyert őssejteket tartalmazó graftokat, szuszpenziókat a III. rendű terhelt társaival együttműködve vagyoni haszonszerzés végett forgalomba hozta, hiszen a kezeléseket során azokat pénzért értékesítette.

Ez pedig egyértelműen és kifejezetten tilalmazott (a haszonszerzés tilalmába ütköző), s ekként a büntetőjog által szankcionált magatartás [emberi test tiltott felhasználása büntette, 1978. évi IV. törvény 173/I. § (1) és (3) bekezdés I. fordulat a) és b) pont].

A Kúria megállapította: abban lehet tévedni, hogy egy gyógymód mennyire szolgálja – akár a legalitás sérelmével is járva – a gyógyítást (ez képezheti a társadalomra veszélyesség kérdésében való elvétést), viszont abban nem, hogy egy ilyen mód fejében pénzt kérnek (illetve kérésre kapnak és elfogadnak). A III. rendű terhelt tisztában volt azzal, hogy az ily módon történő vagyonszerzés tilalomba ütközik; a cselekmény jogellenességének tudata pedig kizárja a társadalomra veszélyességben tévedést.

Mindezekre figyelemmel a Kúria a III. rendű terhelt és védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a megtámadott határozatokat a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján a III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

Szegedi VIP-parkolók ügye
Hkf.I.744/2020. (BH. 2021. 34.)

A Kúria fenti ügyben hozott 4. sorszámú végzésben bírálta el az ítéltábla határozata ellen bejelentett fellebbezéseket, és a Szegedi Ítéltábla Bhar. II.134/2020/10. számú – a Gyulai Törvényszék 11.Bf.44/2019/37. számú ítélete ellen a IV. rendű vádlott és védője, továbbá a VI. rendű vádlott és védője által bejelentett fellebbezést elutasító – végzését helybenhagyta.

A Kúria megállapította, hogy a Gyulai Járásbíróság a IV. rendű vádlott büntetőjogi felelősségét a 2008., 2009., 2010. és 2011. évben felbújtóként elkövetett hűtlen kezelés büntetében (négyrendbeli), míg a VI. rendű vádlott bűnösségét a 2008., 2009., 2010., 2011. és 2012. évben felbújtóként elkövetett hűtlen kezelés büntetében (ötrendbeli) állapította meg. A Gyulai Törvényszék 11.Bf.44/2019/37. számú ítéletében mindkét vádlott esetében kizárólag a 2008. és 2009. évben elkövetett vagyoni elleni bűncselekmények vonatkozásában szüntette meg a büntetőeljárást, egyebekben a büntetőjogi felelősséget nem érintette, az elsőfokú bíróság által megállapított büntetőjogi felelősséget nem változtatta meg ügydöntő határozatában.

A másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósággal ellentétes döntése esetén [Be. 615. §(1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont]. A másodfellebbezés sérelmezheti az ellentétes döntést, illetve kizárólag a másodfokú bíróság ítéletének azon rendelkezését vagy részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett [Be.615. §(3) bekezdés].

A vádlott és a védő kizárólag a vádlott javára jogosult fellebbezésre és így – ellenkező rendelkezés hiányában – a másodfellebbezésre is [Be. 583. § (4) bekezdése és Be. 589. §]. Így amennyiben a másodfokú bíróság az első fokon elítélt vádlott esetében egyes cselekmény vagy cselekmények vonatkozásában, büntethetőséget megszüntető ok folytán részben vagy egészben az eljárást megszüntető rendelkezést hoz, az eltérő döntéssel szemben a vádlott felmentése érdekében a vádlott vagy védője részéről az ellentétes döntéssel szemben a másodfellebbezés kizárt, mert az másodfokú bíróság eljárás megszüntetésére vonatkozó rendelkezése nem esik a vádlott terhére.

Ezen túlmenően a IV. rendű és a VI. rendű vádlott fellebbezése az eljárás megszüntetésével nem érintett bűncselekményekre is kiterjedt, ami ellentétes döntés hiányában a törvényben ugyancsak kizárt.

A hatályon kívül helyezés ellen bejelentett fellebbezést elbíráló bíróság a hatályon kívül helyező végzés esetlegesen törvénysértő voltát és az azt meghozó fellebbviteli bíróság eljárását vizsgálja. A hatályon kívül helyező végzés elleni fellebbezés elbírálásakor azt kell megítélni, hogy az érdemi határozathozatal feltételeinek hiányáról – és ezért a hatályon kívül helyezésről – a másodfokú bíróság törvényesen rendelkezett-e. A támadott (hatályon kívül helyező) rendelkezés ugyanis nem az ügy eldöntését, vagy az eljárás lezárását, hanem az eljárás újratekintését jelenti. A fellebbezésekkel támadott, hatályon kívül helyező és új eljárásra utasító rendelkezés tartalma az, hogy miért nem volt érdemi döntés hozható.

Mindezek tükrében jelen ügyben az volt vizsgálandó, hogy a – Be. 567. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel – a Be. 608. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott eljárási szabálysértés megvalósult-e, illetve azt a harmadfokú bíróság helyesen észlelte-e.

A Btk. 28. § (1) bekezdése az eljárási cselekmény félbeszakító hatásának feltételeként alanyi oldalról az elkövetővel szemben való foganatosítást határozza meg. Az elkövető nem azonos a (konkrét) terhelttel, nem jogi fogalom, hanem tényadat. Az elévülést félbeszakító eljárási cselekménynek érdeminek kell lennie, tehát az eljárás előbbre vitelére alkalmas, nem kizárólag az elévülés félbeszakítását célozza, ebből következően az elkövetőkkel szemben tett feljelentés az elévülést félbeszakítja. A félbeszakítás napjával az elévülési idő újratezdódik.

Jelen ügyben a nyomozás elrendelésére feljelentés alapján 2012. április 5. napján került sor ismeretlen tettes ellen sikkasztás büntette miatt. A feljelentés és így a nyomozás elrendelésének ténybeli alapja megegyezett a vádiratban és a bíróság ítéletében megállapított tényállással.

Az eljárás ténybeli alapjának és a bűncselekmények minősítésének azonossága nem egyező fogalom. A ténybeli alap az események külvilágban való megjelenésének azonosságát jelenti, amely a nyomozás során beszerzett bizonyítékok tükrében pontosításra kerül(het). Jelen ügyben a fentiek alapján megállapítható, hogy a ténybeli alap a Sz-i Közlekedési Kft. Parkolási Üzletágának térítésmentes parkolóberlet juttatása magánszemélyeknek, cégeknek, szervezeteknek, mellyel a kft. 2012. évben és az azt megelőző években kárt szenvedett. A cselekmény minősítésének változása e ténybeli alapot nem érinti, kizárólag azon alapul, hogy a parkolóberletek a tettesek vonatkozásában rábízott dolognak minősültek, vagy a tettesek vagyongazdálkodási kötelezettségébe tartozott a parkolási berletek értékesítése és az abból megszerzett bevétel vagyongazdálkodás körében történő felhasználása. Mindezek alapján az eljárás tárgyát képező cselekmény ténybeli alapja egyező volt a nyomozás elrendelésétől az ügydöntő határozatban megállapított tényállásig.

A nyomozás feladata a bűncselekmény(ek) megalapozott gyanújának megállapításához és a vádemelés kérdésében való döntéshez szükséges mértékben való felderítése, továbbá az elkövető(k)nek, valamint a bizonyítási eszközöknek a felderítése és összegyűjtése. Így az eljárás ténybeli alapjának azonosságát nem érinti az a tény, hogy az ismeretlen tettes ellen elrendelt nyomozásban a későbbi terhelt tanúként hallgatja ki a nyomozó hatóság, továbbá az sem, hogy – mindaddig, míg a gyanúsítottkénti kihallgatása nem történik meg – adatszolgáltatást kér tőle a nyomozó hatóság.

Mindezek tükrében az ítéletábra okszerűen állapította meg, hogy a másodfokú bíróság törvénysértően jutott arra a következtetésre, hogy a IV. és a VI. rendű terhelt büntethetősége a vádiratban terhükre rótt 2008. és 2009. évben elkövetett cselekmények vonatkozásában nem évült el.

Így a Szegedi Ítéletábra a hatályon kívül helyező végzésében törvényesen állapította meg a Be. 567. § (1) bekezdés a) pontjára tekintettel a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést, és ebből következően okszerűen helyezte hatályon kívül a másodfokú bíróság ügydöntő határozatát, ezért a Kúria a Szegedi Ítéletábra Bhar.II.134/2020/10. számú végzésének a Gyulai Törvényszék 11.Bf.44/2019/37. számú ítéletét hatályon kívül helyező és a másodfokú bíróságot új eljárásra utasító rendelkezését helybenhagyta.

Vörösiszap-ügy

Bfv.III.456/2020. (BH. 2021. 98.)

A hatályon kívül helyezést követő megismételt eljárásban a törvényszék ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki közveszélyokozás büntetében [1978. évi IV. törvény 259. § (1) bekezdés 3. fordulat], hulladékgazdálkodás rendjének megsértése büntetében [1978. évi IV. törvény 281/A. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés], és gondatlanságból elkövetett közveszélyokozás vétségében [1978. évi IV. törvény 259. § (1) bekezdés I. fordulat, (2) bekezdés b) pont, (3) bekezdés, (4) bekezdés 3. tétel]. Ezért az I. rendű terheltet halmazati büntetésül 2 év 6 hónap szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte.

A II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki hulladékgazdálkodás rendjének megsértése büntetében [1978. évi IV. törvény 281/A. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés] és gondatlanságból elkövetett közveszélyokozás vétségében [1978. évi IV. törvény 259. § (1) bekezdés 1. és 3. fordulat, (2) bekezdés b) pont, (3) bekezdés, (4) bekezdés 3. tétel]. Ezért a II. rendű terheltet halmazati büntetésül 2 év szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést fogházban rendelte végrehajtani. Megállapította, hogy a szabadságvesztés büntetésből az I. rendű és a II. rendű terhelt a büntetés kétharmad részének letöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

Az V. rendű terheltet bűnösnek mondta ki hulladékgazdálkodás rendjének megsértése büntetében [1978. évi IV. törvény 281/A. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés] és gondatlanságból elkövetett közveszélyokozás vétségében [1978. évi IV. törvény 259. § (1) bekezdés 1. és 3. fordulat, (2) bekezdés b) pont, (3) bekezdés, (4) bekezdés 3. tétel]. Ezért az V. rendű terheltet halmazati büntetésül 1 év, végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte azzal, hogy e terheltet előzetes mentesítésben részesítette.

Kétirányú fellebbezés alapján eljárva az ítéletábra az elsőfokú ítéletet akként változtatta meg, hogy az I. rendű terhelt terhére megállapított közveszélyokozás büntetteként értékelt cselekménye a Btk. 322. § (1) bekezdés 3. fordulata szerint, a közveszélyokozás vétségéként értékelt cselekménye a Btk. 322. § (1) bekezdés 1. fordulat, (5) bekezdés 3. tétele szerint, a hulladékgazdálkodás rendjének megsértése büntetteként értékelt cselekménye a Btk. 248. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés szerint; a II. rendű terhelt terhére megállapított hulladékgazdálkodás rendjének megsértése büntette a Btk. 248. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés szerint, a közveszélyokozás vétsége a Btk. 322. § (1) bekezdés 1. és 3. fordulat, (5) bekezdés 3. tétel szerint; míg az V. rendű terhelt terhére megállapított hulladékgazdálkodás rendjének megsértése büntette a Btk. 248. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés szerint, a közveszélyokozás vétsége a Btk. 322. § (1) bekezdés 1. és 3. fordulat, (5) bekezdés 3. tétele szerint minősül.

Az I. rendű terhelt büntetését 4 év szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra, a II. rendű terhelt büntetését 3 év szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra, az V. rendű terhelt büntetését 2 év 6 hónap szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra súlyosította. Megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata az I. rendű, a II. rendű és az V. rendű terheltek tekintetében börtön.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt védője, a II. rendű terhelt védője és az V. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt. A Kúria megállapította, hogy az I. rendű, a II. rendű és az V. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa egyaránt nem alapos.

Az ügyben eldöntendő kérdés elsődlegesen a közveszély előidézésével összefüggésben felrótt magatartások (tevés vagy mulasztás) kapcsán, hogy volt-e, és ha igen, mi volt a terheltektől elvárható. Az elvárás lényege minden – testi erővel, eszközzel végrehajtott – emberi magatartás esetén: tartsd uralmad alatt. Jelen esetben a terhelti magatartások a zrt. által folytatott gazdasági tevékenység körébe eső foglalkozási szabályok – számos jogszabály, szakmai előírás – által körülhatárolt tevékenység végzését jelentette. Ezzel kapcsolatos elvárhatóság pedig az, hogy legyen biztonságos, biztonságos pedig az, ami nem kockázatos a másikkra. Nem kockázatos az, ami nem tesz ki közvetlen veszélynek mást.

A Kúria szerint nem önmagában a gát kiszakadása jelentette a közveszélyt, hanem két tényező együttese: a gát kiszakadása és a kazetta tartalmának kontrollálhatatlan és megállíthatatlan kiszabadulása. A gát kiszakadása következtében a X. kazetta teljes tartalmának kiszabadulása, a benne lévő vörösiszap zagy (vörösiszap és hányóvíz együttes mennyisége) annak minden jellemzőjével együtt jelentette az anyag pusztító hatását és idézte elő a tényállás szerinti következményeket. Ez jelentette az anyag, energia pusztító hatását.

A terheltek által megvalósított szabályszegések közül a II. rendű terhelt tekintetében megállapított szabálytalan szintkiegyenlítés, és az altalajra gyakorolt hatásán keresztül az I. és II. rendű terheltek egyaránt felrótt túlzott lúgosság a gát állékonyságát is befolyásolta. Mindhárom terhelt terhére rótt valamennyi szabályszegés alkalmas volt a már kifejtett értelemben vett közveszély (mint eredmény) előidézésére, és a bekövetkezett eredménnyel okozati összefüggésben álló.

A kiömlő anyag lúgos hatásának az I. rendű terhelt terhére rótt szándékos bűncselekmény, a közveszély következményei enyhítésének akadályozása tekintetében is jelentősége volt.

Eldöntendő kérdés volt továbbá, hogy amennyiben a hulladékkezelési (tárolási) tevékenység során az elkövető a besorolási (önbevallási) kötelezettségét nem vagy nem megfelelően teljesíti, akkor annak mivolta, mibenléte (eleve jogsértő volta) mihez igazodó.

Nem sértett törvényt az eljáró bíróság, amikor az I. rendű, a II. rendű és az V. rendű terhelt bűnösségét hulladékgazdálkodás rendjének megsértése büntetőben [Btk. 248. § (1) bekezdés b/ pont, (2) bekezdés] megállapította.

A Kúria szerint a valós történések alapján a vörösiszap-hulladék emberi élet, testi épség, az egészség, a föld, víz, a levegő vagy azok összetevői, illetőleg élő szervezet egyedének veszélyeztetésére való alkalmassága további magyarázatot nem igényel, ebből pedig az következik, hogy a X. kazettában lévő vörösiszap-hulladék a gátzszakadást megelőzően veszélyes hulladéknak minősült.

A Kúria ekként a felülvizsgálati indítványokat nem tartotta alaposnak, az első- és másodfokú határozatot az I. rendű, a II. rendű és az V. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

Az ügyészség és a terhelt között létrejött egyezség jóváhagyása Bfv.I.539/2020. (BH. 2021. 5.)

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt a terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a törvényszék előkészítő ülésen jegyzőkönyvbe foglalt végzéssel jóváhagyta a XIII. rendű terhelt és az ügyészség között létrejött egyezséget.

Az egyezségben a XIII. rendű terhelt bűnösségét beismerte és vállalta, hogy a bírósági eljárásban a bűnösségre kiterjedő beismerő vallomást tesz, valamint a büntetőügy bizonyításához hozzájárulva az ügyészséggel együttműködik, és társai szerepét is feltárja részletes beismerő vallomásában, továbbá, hogy a költségvetésnek okozott közel 50 millió forint vagyoni hátrányt megfizeti. A feltételek teljesítése esetén pedig az összesen 5 millió forint pénzbüntetést tudomásul veszi. A törvényszék az egyezség jóváhagyását követően meghozott ítéletével a XIII. rendű terheltet bűnösnek mondta ki bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont], valamint bünszervezetben és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében [Btk. 345. §]. Ezért őt – halmazati büntetésül – ötszáz napi tétel pénzbüntetésre ítélte. Az egy napi tétel összegét 10.000 forintban állapította meg. Rendelkezett az így kiszabott 5 millió forint pénzbüntetés meg nem fizetése esetén annak szabadságvesztére történő átváltoztatásáról. Az ítélet a XIII. rendű terhelt vonatkozásban jogerőre emelkedett.

A jogerős ügydöntő határozat ellen a Legfőbb Ügyészség nyújtott be felülvizsgálati indítványt, melynek lényege szerint a terhelt terhére megállapított bűncselekmény büntetési tétele 5 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztés büntetés, így pénzbüntetés kiszabására csak a Btk. 82. § szerinti enyhítő szakasz alkalmazásával van lehetőség. Ugyanakkor a korlátlan enyhítésnek jelen ügyben nincs helye, mivel a bünszervezet a szervezett bűnelkövetésnek a bünszövetségénél lényegesen súlyosabb formája, így amennyiben a büntető anyagi jogszabály a korlátlan enyhítést a bünszövetségben elkövetés esetére nem teszi lehetővé, úgy a korlátlan enyhítésre a bünszövetséghez képest súlyosabb társas bűnözési forma, a bünszervezetben elkövetés esetében sincs lehetőség”, így a bíróság az egyezség jóváhagyása során törvénysértően enyhe büntetést szabott ki a XIII. rendű terhelttel szemben, ezért jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

A Kúria az ügyészség indítványát nem tartotta megalapozottnak.

Az „Eljárás egyezség alapján” külön eljárásban a jóváhagyott egyezség alapján meghozott jogerős ügydöntő határozattal szemben a Btk. más szabályainak megsértésével kiszabott törvénysértő büntetés miatt felülvizsgálatnak van helye, és ez nem eredményezi a jóváhagyott egyezségben meghatározott büntetés elleni fellebbezés kizártságára vonatkozó jogszabályi előírás megkerülését. Ugyanakkor a bünszervezet és bünszövetség két különálló jogintézmény. A Btk. 396. § (8) bekezdésében a korlátlan enyhítés kizárása a társas elkövetési formák közül kizárólag a bünszövetségre vonatkozik. A nulla poena sine lege elve alapján analógia alkalmazásával a bünszervezetben elkövetőkre ez a törvényi rendelkezés nem terjeszthető ki. Így bünszervezetben elkövető terhelt vonatkozásában – a további törvényi feltételek megléte esetén – a Btk. 396. § (8) bekezdése alapján a büntetés korlátlan enyhítésének helye lehet.

Ezért a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyet, s a megtámadott határozatokat a XIII. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK

Az átengedés kifejezés értelmezése az Itv. 26. §-ának alkalmazása során (Kfv.I.35.629/2019/8.)

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 26. § (1) bekezdés p) pontjában szabályozott illetékmentesség kapcsán a 26. § (18) bekezdés b) pontjában írt átengedés kifejezés alatt azt az esetet is érteni kell, amikor a vevő a legalább 25%-ban tulajdonában lévő mezőgazdasági termelőszervezettel az adásvételi szerződés megkötését megelőzően megkötött alhaszonbérleti szerződést az adásvételi szerződés megkötését követően haszonbérleti szerződésként fenntartja. Ezt a Kúria ítélező tanácsa azzal kapcsolatban mondta ki, amikor is az adásvételi szerződés megkötésével az eladók és a felperesi vevő között létrejött haszonbérleti szerződés a kötelezett és a jogosult személyének összeolvadásával megszűnt, és ezzel egyidejűleg a felperesi vevő és a Kft. között korábban megkötött alhaszonbérleti szerződés haszonbérleti szerződéssé alakult át.

A mező- és erdőgazdálkodási földek forgalmáról szóló törvény (a továbbiakban: földforgalmi törvény) hatálya alá tartozó föld megszerzésével kapcsolatos feltételes illetékmentességre vonatkozó szabályok értelmezéséről szóló Kfv.I.35.629/2019/8. számú ítéletben a Kúria az alábbi megállapításokra jutott. Az ügyben a felperes mint földműves tulajdonostárs földforgalmi törvény hatálya alá tartozó szántó művelési águ ingatlanban szerzett tulajdoni hányadot. Az adásvételi szerződéssel az ingatlan feletti közös tulajdon megszűnt, ezért a szerződés érvényességéhez nem volt szükség a mezőgazdasági igazgatási szerv jóváhagyására. A felperes az adásvételi szerződés megkötését megelőzően az eladókkal kötött haszonbérleti

szerződés alapján az adásvételi szerződéssel érintett tulajdoni illetőségnek megfelelő földterületet 2016. május 11-től 2020. április 1-jéig alhaszonbérletbe, emellett a felperes mint korábbi tulajdonostárs az adásvételi szerződés megkötését megelőzően, az akkori tulajdoni illetőségének megfelelő földterületet 2016. május 11-től 2022. május 12-ig haszonbérbe adta egy tulajdonában álló Kft.-nek. A felperes az illetékkiszabás során kérte az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 26. § (1) bekezdés p) pontjában foglalt, földművesek termőföld vásárlását megillető kedvezményt, ő is, és a Kft. is a feltételes illetékmentesség biztosításához előírt, megfelelő nyilatkozatokat megtette. Az illetékügyben eljáró hatóság a felperest az általános szabályok szerint kötelezte visszerthes vagyónát ruházási illeték viselésére. Megállapította, hogy a felperest az Itv. 26. § (1) bekezdés p) pontja és (18) bekezdése alapján nem illeti meg a termőföld vásárlással kapcsolatos feltételes illetékmentesség: amennyiben a vagyonszerzés előtt és a vagyonszerzést követően is folyamatosan a mezőgazdasági termelőszervezet használja a termőföldet, a vagyonszerző nem szerzi meg a használat, hasznosítás jogát, amit átengedhetne a mezőgazdasági termelőszervezetnek. Átengedni csak olyan jogot lehet, amit valaki megszerez. Az elsőfokú bíróság megállapította az illetékmentesség törvényi feltételeinek fennálltát, a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Ítéletében kifejtette, hogy az adásvételi szerződés megkötésével az eladók és a felperesi vevő között létrejött haszonbérleti szerződés a kötelezett és a jogosult személyének összeolvadásával megszűnt, és ezzel egyidejűleg a felperesi vevő és a Kft. között korábban megkötött alhaszonbérleti szerződés haszonbérleti szerződéssé alakult át. Így az Itv. 26. § (1) bekezdés p) pontjában szabályozott illetékmentesség kapcsán a 26. § (18) bekezdés b) pontjában írt átengedés kifejezés alatt azt az esetet is érteni kell, amikor a vevő a legalább 25%-ban tulajdonában lévő mezőgazdasági termelőszervezettel az adásvételi szerződés megkötését megelőzően megkötött alhaszonbérleti szerződést az adásvételi szerződés megkötését követően haszonbérleti szerződésként fenntartja.

Az Európai Unió irányelvére való hivatkozás magánszemélyek részéről a tagállammal szemben (Kfv.I.35.238/2020/6.)

Valamennyi olyan esetben, amikor valamely uniós irányelv rendelkezései a tartalmuk alapján feltétlennek és kellően alaposnak tűnnek, azokra a magánszemélyek a tagállammal szemben hivatkozhatnak, amennyiben az nem ültette át időben ezen irányelvet a nemzeti jogba, vagy amennyiben nem megfelelően ültette azt át. A Közösség más tagállamában letelepedett adóalanyok esetében a visszatérési időszak számításánál az adófizetési kötelezettség megnyílt – adólevonási jog keletkezése – adólevonási jog gyakorolhatósága hármas feltétel az irányadó.

A Kfv.I.35.238/2020/6. számú ítélet alapjául szolgáló ügyben a felperes mint a Közösség más tagállamában letelepedett adóalany áfa-visszatérítési kérelmének az adóhatóság részben adott helyt, az elutasított tételek között szerepelt egy 2017. december 17-i gazdasági eseményről 2018. február 1-jén kiállított számla (a továbbiakban: Számla). E Számla vonatkozásában az alperes rögzítette, hogy a teljesítési időpont (2017) nem a kérelemmel érintett naptári időszak évében (2018) volt, így az előzetesen felszámított áfa az érintett időszakot megelőzően keletkezett, ezért a kérelem nem teljesíthető. A felperes keresetében a Számla tekintetében vitatta az alperesi határozat jogszerűségét, álláspontja szerint ugyanis az adó-visszatérítés alaki és anyagi feltételei csak a Számla kiállításakor, 2018.

február 1-jén teljesültek. Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével az alperesi határozatot az elsőfokú határozatra is kiterjedően megsemmisítette, és az elsőfokú adóhatóságot új eljárásra kötelezte. Az alperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be. A Kúria döntésében az elsőfokú bírósággal egyezően irányadónak tekintette, hogy az Európai Unió Bírósága (továbbiakban: EUB) állandó ítélkezési gyakorlata alapján olyan esetekben, amikor valamely irányelv rendelkezései feltétlennek és kellően pontosnak tűnnek, azokra magánszemélyek is hivatkozhatnak a tagállammal szemben, nevezetesen amennyiben az nem ültette át időben, illetve nem megfelelően ültette át az irányelvet. A Kúria a továbbiakban azt vizsgálta, hogy van-e az uniós jog elsőbbségével és az uniós jog közvetlen hatályának segítségével feloldandó vertikális kollízió a Tanács 2006/112/EK Irányelve (2006. november 28.) a közös hozzáadottértékadó-rendszerről (továbbiakban: Irányelv) és a 2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról (továbbiakban: áfa-tv.) között. A Kúria kiemelte, hogy a naptári évhez kötöttséget csak az Irányelv 14. cikk (2) bekezdése tartalmazza, az (1) bekezdés nem. A Kúria az EUB ítélkezési gyakorlata alapján megállapította, hogy az EUB is főszabályként tekint a levonási jognak az adófizetési kötelezettség keletkezésével egyező időpontban való gyakorolhatóságára, ez azonban nem jelenti azt, hogy a gazdasági esemény, azaz az adófizetési kötelezettség keletkezésének és az adólevonási jog megnyíltának időpontja ne válhatna el a levonási jog gyakorolhatóságának időpontjától. A Kúria megállapította, hogy az áfa-tv. a levonási jog gyakorlásának feltételét (Számla megléte) figyelmen kívül hagyta, ezzel nem megfelelően ültette át az Irányelv szabályait. A Kúria kimondta, hogy az áfa-tv. és az áfa Irányelv közötti összeütközés feloldásához szükséges a nemzeti jog helyett az irányelv közvetlen alkalmazása. A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A GVH kettős jogalpra helyezett határozatának indokolási és bizonyítási követelményei **(Kfv.II.37.385/2020/17.)**

A GVH helyezheti a határozatát kettős jogalpra akként, hogy egy magatartást mind versenykorlátozó célúnak, mind hatás alapján versenykorlátozónak is minősíthet, de ebben az esetben a megállapításokat és azok bizonyítékait is el kell különítenie, és a minősítéseket önállóan kell indokolnia. A cél szerinti és hatás alapú versenykorlátozás megkülönböztetésének szempontjai és bizonyítás sztenderdjei: A Kfv.II.37.385/2020/17. számú ítélet alapjául szolgáló ügyben a Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) alperes versenyfelügyeleti eljárása során határozatában megállapította, hogy a felperes bankok és a felperes kártyatársaságok egységes bankközi jutaléokra vonatkozó megállapodása célja szerinti versenykorlátozást valósított meg, de ettől függetlenül a GVH hatása szerinti versenykorlátozásként is azonosította. Az elsőfokú bíróság a felperesek kereseteit elutasította, majd a fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Törvényszék az alperesi határozatot hatályon kívül helyezte, és új eljárásra kötelezte az alperest, mivel az alperes nem bizonyított olyan céljában versenykorlátozó megállapodást, amely jellegénél, típusánál fogva a verseny tekintetében elegendő károssági fokot mutat ahhoz, hogy a hatásainak vizsgálatától el lehessen tekinteni, a versenykorlátozó hatás tekintetében a határozat pedig nem tartalmaz sem elégséges tényállást, sem elegendő bizonyítékot és jogi indokolást a jogszerűsége megállapíthatóságához. A Kúria a felülvizsgálati eljárást felfüggesztette, és az Európai Unió Bíróságához (a továbbiakban: EUB) fordult előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelemmel,

amelyet az EUB C–228/18 számú ítéletével bírált el. A kettős jogalapra helyezés vonatkozásában az EUB ítélete szerint az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha ugyanazon versenyellenes magatartást e rendelkezés értelmében egyszerre versenykorlátozó célúnak és hatásúnak minősítik, de az egyes jogalapokhoz önállóan kell az elemzést elvégezni a mentesítési feltételek körében, és a két jogalapot határozottan kell elkülönítenie a bírság körében is. Az ügy lényegi kérdése vonatkozásában a Kúria az EUB ítélete alapján megállapította, hogy annak meghatározásához, hogy a per tárgyát képező megállapodás minősíthető-e célja szerint versenykorlátozónak, lényeges jogi kritérium, hogy az ilyen megállapodás önmagában elegendő károsági fokot mutat a verseny tekintetében ahhoz, hogy úgy legyen tekinthető, hogy a hatásainak vizsgálatára nincs szükség. A korábbi hasonló ügyektől jelen ügyben több releváns eltérés is megállapítható volt, amelyekre tekintettel a Kúria az EUB ítélete alapján megállapította, hogy a cél szerinti versenykorlátozás fogalmát megszorítóan kell értelmezni, jelen ügyben pedig a versenyhatóságnak a megismételt eljárás során azt kell vizsgálnia, milyenek lettek volna a piaci verseny feltételei, ha az ügy tárgyát képező megállapodás nem létezett volna. A fentiek alapján a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét – az iránymutatások pontosítása, valamint az alperes határozatának a II. rendű felperes vonatkozásában is hatályon kívül helyezése és az alperes e körben új eljárásra utasítása mellett – hatályában fenntartotta.

Kísérleti tesztrepülés során történt balesetért való felelősség (Kf.II.37.999/2019/9.)

Az elektromos hajtórendszerű kísérleti célú légi jármű próbarepülése során az annak vezetésére nem jogosult által vezetett gépjármű balesete esetében a felperes a kísérleti légi jármű engedély nélküli vezetésre történő kijelölésével a kísérleti gépjármű vezetésére vonatkozó jogszabályokat megsértette. A Kúria ítéletében megállapította, hogy a felperes vezetőinek a felelőssége, hogy a repülés – kiváltképp a különösen veszélyes tesztrepülés – esetén az arra irányadó szabályokat betartsa és betartassa, továbbá feladata minden olyan tevékenység megakadályozása, amely a szabályossal ellentétes gyakorlat kialakítására irányul. Erre pedig kizárólag a légi jármű üzemeltetőjének, illetőleg az üzemeltető vezetőségének van lehetősége.

A felperes üzemben tartásában lévő elektromos hajtórendszerű kísérleti célú légi jármű próbarepülést hajtott végre. A Repülés Előtti Ellenőrzési Űrlap (a továbbiakban: ellenőrzési űrlap) szerint a repülés időpontjában a légi jármű kijelölt parancsnoka B. J. volt, azonban azt ténylegesen K. G. vezette, aki a hatóság egyedi repülési engedélye értelmében e feladatra nem volt kijelölhető. A légi jármű vezetőjének kb. 120 méter domborzat feletti magasságnál végrehajtott manővere közben a gép süllyedni kezdett, majd zuhanva a földnek csapódott és kigyulladt. Ennek következtében a fedélzeten tartózkodó B. J. és K. G. az életét veszítette. Az alperes megállapította, hogy a felperes mint az egyedi repülési engedély jogosítottja felelős a légi közlekedési szabályok megsértéséért, ezért 250.000 forint légi közlekedési bírság megfizetésére kötelezte. Rögzítette, hogy a felperes vezetői egyértelmű tudomással bírtak arról, hogy K. G. korábban több repülés alkalmával – ahogy a baleset során is – vezette a repülőgépet, ezért a felperes a kísérleti légi jármű engedély nélküli vezetésre történő kijelölésével a kísérleti gépjármű vezetésére vonatkozó jogszabályokat megsértette. Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Álláspontja szerint a rendelkezésre álló tanúvallo-

másokból kétség kívül megállapítható volt, hogy a K. G. által végrehajtott korábbi repülésekről bár a vezetőségnek tudomása volt, de ezeket nem tiltotta meg, így lényegében azok folytatását hallgatólagosan tudomásul vette, amely magatartás egyfajta ráutaló magatartásként értelmezhető. Ellenkező esetben a felperes vezetőségének jogszabály szerinti feladata K. G. esetén a kísérleti légi jármű vezetésének kifejezett megtiltása lett volna. A Kúria a Kf.II.37.999/2019/9. számú ítéletében hangsúlyozta, hogy felperes vezetőinek a felelőssége, hogy a repülés – kiváltképp a különösen veszélyes tesztrepülés – esetén az arra irányadó szabályokat betartsa és betartassa, feladata minden olyan tevékenység megakadályozása, amely a szabállyal ellentétes gyakorlat kialakítására irányul. Erre pedig kizárólag a légi jármű üzemeltetőjének, illetőleg az üzemeltető vezetőségének van lehetősége. Jelen esetben a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján okszerűen volt megállapítható, hogy a felperes olyan gyakorlatot alakított ki, illetve túrt el, miszerint a légi járművet olyan személy is vezethette – az adott időpontban légi járműben ülő személyek döntése alapján – aki a hatóság által erre nem volt feljogosítva. Felperes tevékenysége során az ellenőrzési lapon írásban jelölte ki a légi jármű vezetőjét, azonban ez nem minden esetben tükrözte a tényleges helyzetet. A Kúria rámutatott arra, hogy az írásbeli dokumentum tartalmának mindenkor a valóságot kell tükröznie. A rendelkezésre álló bizonyítékok a baleset időpontjára vonatkozóan cáfolják, hogy az ellenőrzési lapon szereplő légijármű-vezető irányította ténylegesen a légi járművet, sőt a rendelkezésre álló bizonyítékok az ehhez hasonló rossz gyakorlat fenntartását a korábbi időszakra vonatkozóan is alátámasztják.

A fogyasztó megtévesztésének minősítése

(Kfv.III.37.925/2019/7.)

Az árubemutatóval egybekötött termékértékesítésnek nem feltétele konkrétan annak az árunak a felmutatása, amelyet a fogyasztó meg fog vásárolni, és az sem szükséges, hogy a termékértékesítés minden mozzanata magán a rendezvényen történjen meg. Az árubemutatóval egybekötött termékértékesítés célú rendezvényt követően kötött szerződés üzlethelyiségen kívül kötött szerződésnek minősül, akkor is, ha arra telefonon kerül sor. A fogyasztót megtéveszti az olyan kereskedelmi gyakorlat, amely az orvosi diagnózis látszatát keltő leletet állít ki, továbbá olyan készítmény megvásárlására tesz javaslatot, amelyet a fogyasztó – az általa szedett vérhígítóra figyelemmel – nem alkalmazhat.

A termékbemutatóval kapcsolatos, Kfv.III.37.925/2019/7. számú ítélet alapjául szolgáló fogyasztóvédelmi ügyben a perben nem álló közérdekű bejelentő a felperes által szervezett rendezvényen vett részt a székesfehérvári Gellért Szállóban. Az ott végzett egészségügyi állapotfelmérés eredményére figyelemmel – a felperes javaslatára – telefonon még aznap kétféle, a felperes által forgalmazott terméket vásárolt, amelyeket a lakásán, az őt elkísérő felperesi munkatársaktól vett át a vételár kifizetése mellett. A közérdekű bejelentő a Ginkgo-kivonat terméktől rosszul lett, mert mint utóbb megtudta, az az általa szedett vérhígítóval együtt nem szedhető. Kérése ellenére a felperes a még bontatlan terméket nem vette vissza. Az alperes határozatával az elsőfokú határozatot megváltoztatta, és a fogyasztóvédelmi bírság összegét 500.000 forintra felemelte. Kötelezte továbbá a felperest, hogy a jogszabályi előírásoknak megfelelően gondoskodik ügyfélszolgálat működtetéséről az általa folytatott árubemutatóval egybekötött termékértékesítés helye szerinti megyeszékhelyen, valamint gondoskodik arról, hogy a „Tájékoztatás termékeinkről, megrendeléssel kapcsolatos információk” elnevezésű és az

„Adásvételi szerződés írásbeli megerősítése” című dokumentum rendelkezései egységesek legyenek, és arról, hogy azok ne sértsék a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló 45/2014. (II.26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § c) pontját. Mindezeket túl megtiltotta az étrend-kiegészítő termék üzlethelyiségen kívül történő forgalmazását. Indokolása szerint a felperes által végzett tevékenység árubemutatóval egybekötött termékértékesítésnek minősül, az adásvételi szerződés – annak ellenére, hogy telefonon került megkötésre – üzlethelyiségen kívül kötött szerződésnek tekintendő, étrend-kiegészítő termékek üzleten kívüli, termékbemutatókon történő árusítása jogszabályba ütközik. A felperes magatartása tisztességtelen, mert az állapotfelmérés után – orvosi ismeretek hiányában – leletet készítettek, és a szakmai gondosság hiányát bizonyítja az is, hogy a felperes előzetesen nem tájékozódott a közérdekű bejelentő által szedett gyógyszerekről. Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperes határozatát megváltoztatta, és a fogyasztóvédelmi bírság összegét 380.000 forintra mérsékelte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Indokolása szerint az alperes helyesen állapította meg a jogsértéseket, a bírságot azért csökkentette, mert az ismételt jogsértés nem nyert bizonyítást. A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára való utasítását kérte. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet nem találta alaposnak, ezért az elsőfokú ítéletet hatályában fenntartotta. A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény (a továbbiakban: Kertv.) 2. § 28.a.) pontja és 5/C. § b) pontja alapján rámutatott arra, hogy a rendezvény mibenlétének van kiemelt szerepe, az a fő kérdés, hogy a rendezvényt milyen célból szervezték. A felperesi gazdasági társaság piaci szereplő, fő tevékenysége nem a lakosság egészségvédelmével kapcsolatos karitatív szolgáltatásnyújtásra irányul. A meghívottak egészségügyi állapotfelmérését – bár ellenszolgáltatás nélkül – ténylegesen abból a célból végzi, hogy a lelet eredményére figyelemmel célzottan a saját termékeit értékesítse. A fogalom-meghatározás értelmében a kiskereskedelmi tevékenységnek nem kell konkrétan, fizikailag, ténylegesen a termék bemutatása, illetve forgalmazása céljából szervezett rendezvényen végbemennie, erre utal a „rendezvény alkalmával” folytatott fordulat. A „rendezvény alkalmával” kifejezés felölel minden, a termék értékesítése érdekében tett cselekményt; a figyelemfelkeltéstől kezdve a becsalogatáson át, a termék ajánlásán keresztül a vételár kifizetéséig, illetve az áru átadásáig. Nem szükséges tehát, hogy a megvásárolni kívánt terméket éppen a rendezvényen vegyék meg, elegendő, ha magának a rendezvénynek a célja az, hogy a vállalkozás az árut végső soron értékesítse. Önmagában tehát az, hogy nem a rendezvényen, hanem attól eltérő időben, telefonon rendelik meg a terméket, és azt csak később, a rendezvényt követően adják át a vevőnek a vételár kifizetése ellenében, még nem jelenti azt, hogy a Kertv. 2. § 28.a.) pont szerinti termékértékesítés ne történt volna meg. A Kúria hangsúlyozta továbbá, hogy az árubemutató megvalósulásához nem szükséges, hogy a rendezvényen konkrétan magát az eladni kívánt árut tegyék ki, a bemutatásnak ugyanis az a lényege, hogy az árut a jelenlévőkkel megismertessék, annak jellemző tulajdonságait a résztvevők elé tárják. Ez megvalósítható például egy mintadarab kiállításával, vagy az áru megnevezésével, jellemzőinek felsorolásával, de a terméket már használók véleményének megjelenítésével is. Mindez történhet akár filmvetítés keretében is. A rendelkezésre álló iratokból nem volt megállapítható teljes bizonyossággal a termékértékesítés folyamata, mert a felperes egy egyszerű adásvételt különféle cselekményekkel bonyolított, például értelmetlen tartalmú tagsági megállapodást írtak alá, igazolványt állított ki,

készítettek egy adásvételi szerződés írásbeli megerősítése című iratot, készpénzfi-
zetési előleg számlát bocsátott ki annak ellenére, hogy a közérdekű bejelentő
teljes vételárat kifizette. Mindez azonban a lényegen nem változtat, a közérdekű
bejelentő nem valami más, a felperestől független forrásból szerzett tudomást a
felperes által forgalmazott termékekről, hanem a felperes különféle kommuniká-
ciója révén, a felperes ajánlására vásárolta meg az étrend-kiegészítőket. A felperes
a termékeinek bemutatása, illetve forgalmazása céljából szervezett rendezvényen
tartott egészségügyi állapotfelmérés eredményére figyelemmel ajánlotta a közér-
dekű bejelentőnek a vásárlást, amely – a szerződéskötés körülményeitől függetle-
nül – nem vitatottan létre is jött. Ezzel az árubemutatóval egybekötött termékér-
tékesítés megvalósult, amelyre figyelemmel a felperes köteles ügyfélszolgálatot
működtetni. A Korm. rendelet 4. § 14.c. pontja alapján a Kúria rögzítette, hogy
a Gellért Szállóban a felperes munkatársa és a közérdekű bejelentő egyidejűleg
fizikailag jelen volt, hiszen ott állapotfelmérést végeztek rajta. Annak eredményé-
re tekintettel, azaz azt követően ajánlotta a felperes a termékvásárlást. Ezután
került sor – a felperes rendelkezésének megfelelően telefonon – a szerződés meg-
kötésére, amely a közérdekű bejelentő lakásán ment teljesezésbe. Mindezzel meg-
valósult az üzlethelyiségen kívül kötött szerződés valamennyi jogszabályi feltéte-
le, ezért a felperes nem mellőzhette volna a közérdekű bejelentő jogszerű
tájékoztatását. A kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló
210/2009. (IX.29.) Korm. rendelet (Ker. Kr.) 18. § (1) bekezdés c) pontja szerint
nem forgalmazható üzleten kívüli kereskedelem útján élelmiszer, az étrend-kie-
gészítőkről szóló 37/2004. (IV.26.) ESzCsM rendelet 2. § a) pontja értelmében
az étrend-kiegészítő a hagyományos étrend kiegészítését szolgáló élelmiszer. Az
előzőekre figyelemmel jogszerűen tiltotta meg az alperes az étrend-kiegészítő ter-
mékek üzlethelyiségen kívüli forgalmazását. A fogyasztókkal szembeni tisztességtelen
kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. XLVII. törvény (Fttv.) 3. §
(1), (3), (4) és (5) bekezdéseire, valamint a Melléklet 9. pontjára utalással a Kúria
leszögezte, hogy a felperes kereskedelmi gyakorlata tisztességtelen volt, mert
a közérdekű bejelentő egészségügyi állapotfelmérésének eredményét értékelve mint-
egy leletet készített. Annak ellenére, hogy megfelelő orvosi ismeretekkel nem
rendelkezik, azt a látszatot keltette, hogy egy orvosi diagnózist állított fel. Ezen-
kívül a felperes előzetesen nem tájékozódott arról, hogy a közérdekű bejelentő
milyen gyógyszereket szed, úgy ajánlotta a készítményei megvásárlását, hogy nem
ismertette vele a Ginkgo készítmény alkalmazásának egészségügyi kockázatait,
így nem szólt arról sem, hogy vérhígító szedése esetén a készítmény nem alkal-
mazható.

A büntetőeljárásban jogszerűen beszerzett bizonyítékok felhasználása a közigazgatási eljárás keretében
(Kf.IV.37.468/2019/17.)

A gazdasági verseny korlátozását célzó és ténylegesen ilyen hatással járó, egységes, komplex és folyamatos jogsértés esetkörében a Kúria elvi élel rögzítette, hogy nem jogszerűtlen a párhuzamosan folyó és még be nem fejezett büntetőeljárás keretében jogszerűen beszerzett bizonyítékok felhasználása közigazgatási eljárás keretében, amennyiben a tisztességes eljárás garanciái érvényesülnek.

A Kf.IV.37.468/2019. számú ügyben az alperes 2013. április 9-én versenyfelügyeleti eljárást indított egy gyógyszerek és infúziós oldatok szállítása tárgyában folytatott közbeszerzési eljárással kapcsolatban. Az alperes határozatában megállapította, hogy több vállalkozás (I., II., III., IV. és IV. rendű felperesek) a gazdasági verseny korlátozását célzó és ténylegesen ilyen hatással járó, egységes, komplex és folyamatos jogsértést tanúsítottak azzal, hogy a közbeszerzési kiírást befolyásolták, valamint a közbeszerzési ajánlatuk benyújtása előtt az ajánlati árakat egymásra tekintettel határozták meg és felosztották egymás között a piacot, e magatartásuk pedig a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 11. § (1) bekezdése szerinti versenykorlátozó megállapodások tilalmába ütközött. Az alperesi határozat ennek megfelelően különböző összegű bírság megfizetésére kötelezte a felpereseket. Az alperes többek között a III. rendű felperes ügyvezetőjének telefonbeszélgetéseiről készült, a Nemzeti Nyomozó Irodától belföldi jogsegély és a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) 71/B. § (1) bekezdése alapján beszerzett, az ügghöz kapcsolódó büntetőügyben keletkezett lehallgatási jegyzőkönyvre, valamint a mobiltelefonjának cellainformációira, a helyszíni kutatás során birtokába került irati bizonyítékokra építette döntését. A felperesek az alperesi határozattal szemben keresetekkel éltek, majd a per során az I. rendű felperes keresetétől elállt. A felperesek a lehallgatási jegyzőkönyvek bizonyítékként történő felhasználhatóságát vitatták az Európai Unió Bíróságának 2015. december 17-i, C-419/14. számú WebMindLicenses ügyben (a továbbiakban: WML ügy) hozott ítéletére hivatkozva. Az alperes ellenkérelmében a felperesek kereseteinek elutasítását kérte. Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét elutasította, s megállapította, hogy a határozat nem volt jogszabálysértő. Hangsúlyozta, hogy a tiltott kartellezés jellegéből fakadóan a közvetett bizonyítéknak is döntő súlya van, mivel legtöbb esetben e megállapodások nem öltenek írott formát. Az elsőfokú ítélettel szemben a II., IV. és V. rendű felperesek terjesztettek elő fellebbezést, amely a jogsértés hiányának megállapítására, az alperesi határozat hatályon kívül helyezése mellett új eljárás elrendelésére, és a bírság mérséklésére irányult. A felperesek arra hivatkoztak, hogy a hatóság és az elsőfokú közigazgatási bíróság nem értékelhette volna jogszerűen a lehallgatási jegyzőkönyvek tartalmát törvényi felhatalmazás hiányában, ezzel a felperesek tisztességes eljáráshoz való joga sérült. Emellett hivatkoztak a magánszférához való jog, a személyes adatok védelméhez való jog, valamint a védekezéshez való jog megsértésére is. Az alperes a csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. A Kúria eljáró tanácsának tehát abban az összetett kérdésben kellett döntenie, hogy a párhuzamosan folyó és még be nem fejezett büntetőeljárás keretében jogszerűen beszerzett bizonyítékok felhasználhatók-e közigazgatási eljárás keretében. A Kúria a jogi személyek alapjogi jogképessége kapcsán megállapította, hogy a felperesek mint jogi személyek vonatkozásában a magánszférajogok megsértésére történő hivatkozás nem lehet

vizsgálat tárgya. A Kúria kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a hivatkozott bizonyítékok beszerzése és felhasználása vonatkozásában jogszerű indokolást adott. A titkos információszerezés jogszerűsége mind az elsőfokú, mind a másodfokú büntetőeljárásban megállapítást nyert, amely olyan kontradiktórius eljárásnak volt tekinthető, amely a bizonyíték beszerzésével kapcsolatos eljárási garanciákat teljesítette. A Kúria a nyomozati iratok alperes részére történő átadása kapcsán is osztotta az elsőfokú bíróság érvelését, miszerint az iratok átadása konkrét törvényi felhatalmazáson alapult. A Kúria az EBH 2018. K.1. határozatára, valamint az EUB ítélezési gyakorlatára, így különösen a WML-ítéletben foglaltakra tekintettel rögzítette, hogy a más személlyel szembeni büntetőeljárásban bizonyíték-ként felhasznált bizonyítékok azok jogszerű beszerzése esetén felhasználhatók, amennyiben ezen bizonyítékok tartalmát a fél megismerhette, arra észrevételeit előterjeszthette. A Kúria megállapította, hogy a felperesek az alperes által a határozatának elfogadása céljából figyelembe vett információkat megismerhették, arra lehetőségük volt észrevételt tenni. A titkos információszerezés jogszerűségének ténye az információszerezés befejezésével fennállt, annak nem feltétele az, hogy azt a bíróság ténylegesen meg is vizsgálja. Figyelemmel arra, hogy a büntetőbíróság a beszerzés és a felhasználás jogszerűségét megállapította, az utóbbi más eljárásban már nem vonható kétségbe, illetve annak ismételt vizsgálatára a közigazgatási bíróság a felek hivatkozása esetén sem jogosult. A Kúria mindezek alapján az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, s elvi élel rögzítette, hogy nem jogszerűtlen a párhuzamosan folyó és még be nem fejezett büntetőeljárás keretében jogszerűen beszerzett bizonyítékok felhasználása közigazgatási eljárás keretében, amennyiben a tisztességes eljárás garanciái érvényesülnek.

Településrészek határvonalainak meghatározása során irányadó szempontok (Kfv.IV.37.465/2020/10.)

A Kúria településrészek határvonalainak meghatározása kapcsán elvi élel rögzítette, hogy a lakosság szám és a határvonal földrajzi elhelyezkedése között nincs szoros összefüggés, így a belterület lakosság arányos megosztása az új község közigazgatási határvonalának megállapítása során nem értelmezhető. Hangsúlyozta, hogy a feladatellátási képességnek nemcsak a vagyon, de a terület megosztására is jelentős hatása van, amely szempontnak az alperes területét meghatározó közigazgatási határvonal kijelölése során érvényesülnie kell.

A Balatonakarattya településrész Balatonkenese városáról történő leválása tárgyában 2012. augusztus 5-én megtartott helyi népszavazás érvényes és eredményes volt. A köztársasági elnök – a közigazgatási és igazságügyi miniszter javaslatára – a 13/2013. (I. 8) KE számú határozatával önálló községgé nyilvánította Balatonakarattyát a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 94. § b) pontja alapján, amely határozat a kihirdetését követő önkormányzati általános választás napján, 2014. október 2-án lépett hatályba. Balatonkenese Város Önkormányzata keresetében a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.) 98. § (8) bekezdése alapján – a felek megállapodásának hiányára hivatkozva – kérte a bíróságtól, hogy a települések vagyont lakosság arányosan ossza meg, és ennek megfelelően állapítsa meg a települések közötti határvonalat, illetve az új község területét. A keresetét utóbbi annyiban módosította, hogy a Kossuth-forrás megnevezésű vízfolyás természetes határvonalként való kijelölését kérte. Az alperes ellenkérelmében a belterületi határt az Előkészítő Bizottság tájékoztató

anyagában szereplő és a népszavazás során a lakosság által elfogadott változat szerint kérte megállapítani. Az elsőfokú bíróság részítéletével a felperes keresetének a Balatonkenese–Balatonakarattya települések közötti határvonal kijelölésére irányuló kérelmét elutasította, és egyúttal maga állapította meg a települések közötti határvonal-leírást. Ítéleti döntését a perben beszerzett igazságügyi szakértői véleményekre alapítottan hozta meg. A Kúria a Kfv.IV.37.465/2020. számú ügyben az elsőfokú bíróság döntésével és indokaival egyetértve megállapította, hogy a két település közötti határvonal nem rögzült sem a népszavazás, sem a köztársasági elnök határozata révén, figyelemmel arra, hogy az alperesi község leválásának előkészítése és a népszavazás még a 2012. évben hatályos Ötv. szabályai alapján történt. Az alkalmazandó jogot illetően rámutatott, hogy az alperes községgé nyilvánításáról szóló jogerős döntést követő második eljárási szakaszban – a Mötv. átmeneti rendelkezése hiányában – nincs törvényes lehetőség a 2013. január 1-jétől hatályos Mötv. 98. §-a szerinti azon szabály alkalmazására, amely az önkormányzatoknak a területi határok kijelölése során nem teszi lehetővé a népszavazással érintett területtől való eltérést. A Kúria nem fogadta el azt a felperesi érvelést, hogy a lakosságárány nemcsak a vagyonomegosztásnál, hanem a belterület megosztásánál, a két település közötti közigazgatási határvonal kijelölésénél is alkalmazandó rendezőelv. Ezzel összefüggésben osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, amely szerint a lakosságszám csak egy lehatárolt terület ismeretében értelmezhető, mivel egy adott területhez lehet lakosságszámot rendelni, nem pedig fordítva. A Kúria elvi éllel rögzítette, hogy a lakosságszám és a határvonal földrajzi elhelyezkedése között nincs szoros összefüggés, így a belterület lakosságárányos megosztása az új község közigazgatási határvonalának megállapítása során nem értelmezhető.

Hangsúlyozta, hogy a feladatellátási képességnek nemcsak a vagyon, de a terület megosztására is jelentős hatása van, amely szempontnak az alperes területét meghatározó közigazgatási határvonal kijelölése során érvényesülnie kell. Minderre figyelemmel a Honvéd Üdülő és a községi strandok területi hovatartozása az érintett önkormányzatok gazdálkodására gyakorolt hatás alapján volt megítélhető. A bíróság ennek megfelelően, a településszervezési, valamint a könyvszakértő szakmai megállapítására támaszkodva mérlegelte az egyes határvonal-javaslatok előnyeit és hátrányait, és a minden szempontból legalkalmasabb határvonal-leírást fogadta el, amelytől eltérő következtetések levonására a Kúria nem látott lehetőséget. Úgy ítélte meg, hogy önmagában az azonosításra alkalmas tájélem, a Kosuth-forrás nem indokolja a felperesi javaslat elfogadását. A részítélet megváltoztatását a felülvizsgálati eljárásban kizárólag az indokolta, hogy az elsőfokú bíróság által a településszervezési szakvéleményben javasolt határleírással megegyezően kijelölt határvonal nem létező, illetve téves helyrajzi számokat is tartalmazott, amely ténybeli tévedéseket a bíróság nem észlelte, így olyan határvonalat jelölt ki, amely ingatlannyilvántartásban történő átvezetésre nem alkalmas. A Kúria ezt a jogszabálysértést a rendelkezésre álló adatok birtokában a jogszerű döntés meghozatalával orvosolta.

Önkormányzati rendeletek megsemmisítése során irányadó vizsgálati szempontok

(Köf.5004/2020/4.)

A Kúria Önkormányzati Tanácsa egy kisajátítási ügyben folyamatban volt felülvizsgálati eljárásban érintett ingatlanokra vonatkozó helyi önkormányzati rendelet függelékével kapcsolatban megállapította, hogy a vizsgált függelék a Jat. 8. § (1) bekezdésébe ütközik, ezért azt – a vitatott rendelkezéssel szoros összefüggésben álló más rendelkezés mellett – a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 146. § (1) bekezdés a) pontja alapján megsemmisítette. Az Önkormányzati Tanács e döntésében elvi élel mondta ki, hogy nem elegendő formai szempontok szerint elemezni az önkormányzati rendeletek felépítését, hanem e normák tartalmát, az egyes részek egymáshoz való viszonyát és a meghozatalukkor hatályos jogszabályi környezetet is szükséges érdemben vizsgálni. Az önkormányzati rendelet önkormányzati rendelettel módosítható, egészíthető ki. Az önkormányzat határozata nem jogszabály, ezért –tartalmától függetlenül – nem is járhat olyan joghatással, amely az önkormányzati rendelet módosításához vagy kiegészítéséhez vezet.

A Kúria egyik felülvizsgálati tanácsa előtt kisajátítási ügyben folyamatban volt felülvizsgálati eljárásban érintett ingatlanokat a helyi önkormányzat (érintett önkormányzat) képviselő-testülete által – városrendezési célból – hozott határozattal (képviselő-testületi határozat) kiegészített önkormányzati rendelet (helyi építési szabályzat; a továbbiakban: HÉSZ) függeléke sorolta a kisajátítandó ingatlanok közé. A felülvizsgálati tanács kezdeményezte az Önkormányzati Tanácsnál a szóban forgó, a perben alkalmazandó függelék más jogszabályba ütközésének vizsgálatát, figyelemmel arra, hogy álláspontja szerint a HÉSZ képviselő-testületi határozattal történt kiegészítése nincs összhangban a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 8. § (1) bekezdésével. E jogszabályhely által támasztott követelmény szerint ugyanis a hatályos jogszabályi rendelkezés jogszabály megalkotásával, a módosítani kívánt jogszabályi rendelkezést tételesen megjelölő, a módosítást kimondó jogszabályi rendelkezéssel módosítható. Az érintett önkormányzat a normakontroll eljárásban előterjesztett védiratában érdemben azzal érvelt, hogy a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM rendelet (JsZR.) 3. § (1) bekezdését alapul véve a függelék nem része a jogszabálynak, mivel normatív rendelkezéseket nem tartalmaz, így annak módosítása nem igényel rendeleti utat. Utalt arra, hogy a 2009. december 1. napján hatályba lépett HÉSZ megalkotásakor hatályos jogszabályok eltértek a képviselő-testületi határozat meghozatalakor (2018. június 28.) irányadó jogszabályi környezettől. Az Önkormányzati Tanács vizsgálta a fenti, változó jogszabályi környezetet és megállapította, hogy az egyes sajátos jogintézményekre, így a kisajátításra vonatkozó konkrét előírásokat a HÉSZ a függelékekre, illetve a mellékletekre utalta. A HÉSZ megalkotásakor a kisajátítással érintett területek lehatárolása, valamint az azokkal kapcsolatos előírások az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) alapján kötelező tartalmi elemei voltak a helyi építési szabályzatnak, függetlenül attól, hogy e szabályokat a jogalkotó hol (a rendelet általános előírásai, függeléke vagy melléklete alatt) határozta meg. A HÉSZ érintett függelékében tehát a helyi építési szabályzat Étv. által előírt kötelező tartalmi eleme található. E függelék pedig olyan jogalkotási időszakban került elfogadásra, amikor a védiratban hivatkozott JsZR. még nem volt hatályban, azaz a jogalkotó még nem határozta meg a melléklet és a függelék közti különb-

séget. A perbeli függelék a HÉSZ része, mivel az Étv. alapján, a településrendezési célból kisajátítható ingatlanok kijelölése teremt jogalapot a kisajátítási eljárás elindítására és adott esetben a kisajátítás elrendelésére. A kisajátítás az érintett ingatlanon megszünteti a korábbi tulajdonos tulajdonjogát, ezért különösen fontos, hogy annak jogalapja a vonatkozó törvényi előírásoknak megfelelő módon, rendeletben kerüljön megállapításra. Ez a követelmény a vizsgált ügyben nem teljesült, mert míg az Alaptörvény T) cikk (2) bekezdése szerint az önkormányzati rendelet jogszabály, addig a képviselő-testületi határozat nem minősül annak. Mindezek alapján a Kúria Önkormányzati Tanácsa Köf.5004/2020/4. számú határozatában megállapította, hogy a vizsgált függelék a Jat. 8. § (1) bekezdésébe ütközik, ezért azt – a vitatott rendelkezéssel szoros összefüggésben álló más rendelkezés mellett – a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 146. § (1) bekezdés a) pontja alapján megsemmisítette. Az Önkormányzati Tanács és döntésében elvi éllel mondta ki, hogy nem elegendő formai szempontok szerint elemezni az önkormányzati rendeletek felépítését, hanem e normák tartalmát, az egyes részek egymáshoz való viszonyát és a meghozatalukkor hatályos jogszabályi környezetet is szükséges érdemben vizsgálni. Az önkormányzati rendelet önkormányzati rendelettel módosítható, egészíthető ki. Az önkormányzat határozata nem jogszabály, ezért –tartalmától függetlenül – nem is járhat olyan joghatással, amely az önkormányzati rendelet módosításához vagy kiegészítéséhez vezet.

Személyes adatok kezelésének feltételei a bankkal kötött kölcsönszerződések gyakorlatában (Kf.V.39.291/2020/5.)

A Kúria ítéletében megállapította, hogy a bankkal kötött kölcsönszerződésekkel kapcsolatos joggyakorlatban csak az alapszerződéshez közvetlenül kapcsolódó, vagy az annak megszűnését közvetlenül követő fizetési felszólítás, adminisztráció valósíthatja meg a szerződés teljesítéséhez szükséges jogalapra hivatkozást a személyes adatok kezelése körében. Az adatkezelés csak egyéb GDPR szerinti jogcímen, más garanciális szabályok betartása mellett (például „jogos érdek” jogalapon, a kérelmezőt megillető tiltakozási jog biztosításával, érdekmérlegelési teszt elvégzése után) lehetséges.

A Kf.V.39.291/2020/5. számú ítélet alapjául szolgáló ügyben a perben nem álló kérelmező (adós) kölcsönszerződést kötött egy bankkal, és mivel a kérelmező nem rendezte a teljes tartozását, a bank felmondta e szerződést, majd értékesítette a szerződésből eredő követelését, amely többszöri engedményezést követően a felperesre mint követeléskezelőre került átruházásra. A felperes írásban kapcsolatba lépett a kérelmezővel, amely miatt a kérelmező a személyes adatai törlésének elrendelését kérte az alperestől (Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság) tekintettel arra, hogy állítása szerint a kölcsönt már visszafizette, ezért a felperes nem tarthatna róla nyilván személyes adatot. Az alperes a határozatában a következőket állapította meg a GDPR (a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2016/679 (EU) rendelet) alapján. A felperes a GDPR-ban mint irányadó jogszabályban rögzített jogcímek közül a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontjára (szerződés teljesítése jogalap) hivatkozással nem kezelheti a kérelmezőnek a kérelemmel érintett személyes adatait, ezért azt az alperes megtiltotta. A felperes az alperes határozatával szemben keresettel élt, amelyben hangsúlyozta, hogy jelen

ügy kapcsán nem elégséges pusztán a GDPR és az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) rendelkezéseit vizsgálni, hanem a mögöttes polgári jogi jogviszonyokat is elemezni kell. Állítása szerint a szerződés a felmondással a jövőre nézve csak akkor szűnik meg, amikor a felek az elszámolási kötelezettségüknek teljes egészében eleget tettek; ebből az következik, hogy a kérelmező személyes adatait a szerződés fennmaradó rendelkezéseinek teljesítése érdekében, annak kapcsán kell kezelni. Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. A felperes fellebbezése folytán eljáró Kúria az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Hangsúlyozta, hogy a kérelmező és a felperes közötti elszámolási jogviszony nem jelent szerződéses jogviszonyt, a felperes nem közvetlenül a kölcsönszerződés alapján jár el a követelés behajtása érdekében, hanem saját követelését a saját maga nevében és javára érvényesíti. Tehát ez nem a kérelmező (adós) szerződés szerű teljesítésre szorítása keretében történik, a felperes célja az átruházott követelés behajtása. Csak az alapszerződéshez közvetlenül kapcsolódó, vagy az annak megszűnését közvetlenül követő fizetési felszólítás, adminisztráció valósíthatja meg a szerződés teljesítéséhez szükséges jogalpra hivatkozást a személyes adatok kezelése körében. A perbeli esetben a kölcsönszerződés a felmondással megszűnt a kérelmező és a bank között, a követelés engedményezése ezen nem változtatott; az elszámolási jogviszony nem feleltethető meg a szerződéses jogviszonynak. Az adatkezelés csak egyéb GDPR szerinti jogcímen, más garanciális szabályok betartása mellett (például „jogos érdek” joggalapon, a kérelmezőt megillető tiltakozási jog biztosításával, érdekmérlegelési teszt elvégzése után) lehetséges.

Kirekesztésre alkalmas médiatartalom (Kf.V.39.811/2020/4.)

A médiaszolgáltató megsérti a kirekesztésre alkalmas médiatartalom közzétételét tiltó törvényi rendelkezést azzal, hogy a műsorszám vendége részéről elhangzott, a fehér bőrszínű, keresztény, heteroszexuális emberek közösségét rémisztő képződménynek nevesítő, a fehér nacionalistákhoz kapcsolódó kijelentését a műsorvezető nem moderálja, nem utasítja el. Alaptörvény IX. Cikk (1)-(2) bekezdés.

A Kf.V.39.811/2020/4. számú ítélet alapjául szolgáló ügyben a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa határozatával megállapította, hogy az ATV Első Magyar Magán televíziós Zrt.-felperes az ATV csatornán 2020. január 23-án sugárzott *A nap híre* című műsorszámában megsértette a kirekesztésre alkalmas médiatartalom közzétételét tiltó törvényi rendelkezést azáltal, hogy a műsorvezető a műsorszám vendégétől a fehér bőrszínű, keresztény, heteroszexuális emberek közössége vonatkozásában elhangzott általánosító, megbélyegző kijelentést nem moderálta, azt nem utasította el, ezért a felperest bírósággal sújtotta, és közlemény közzétételére kötelezte. A felperes közigazgatási perben előterjesztett keresetében vitatta a Médiatanács határozatának jogszerűségét. A keresetet elutasító ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést. A Kúria az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Rámutatott, hogy a műsorrészben a közösség, a csoport beazonosítható tulajdonságai a bőrszínhez, a valláshoz, a nemi identitáshoz kapcsolódtak. A műsorszám vendége, a véleményt nyilvánító polgármester a beazonosítható tulajdonságokkal felruházott közösséget nem csoportnak, hanem képződménynek nevezte. A csoport, a „képződmény” jellemzői: a bőrszín, amely veleszületett megváltoztathatatlan tulajdonság, a vallás és a szexuális irányultság a személyiség lényegi elemei. Bár a véleménnyel érintett közösség heterogén, ugyanakkor annak

alkotó jegyei beazonosíthatóak. A polgármester a fehér, keresztény, heteroszexuális emberek közösségét rémisztő képződménynek nevezte, és hozzákapcsolta „az úgynevezett fehér nacionalistákhoz”, a fehérek felsőbbrendűségét hirdetőkhöz, amely – amint azt az elsőfokú bíróság helytállóan megállapította – alkalmas a megbélyegző, ellenséges és kirekesztő érzéseknek a befogadóban való kialakítására, a körülírt társadalmi csoporttal szemben negatív érzet kiváltására. Az Alaptörvény IX. cikk (1)-(2) bekezdései alapján mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit. Az Alaptörvényben biztosított ezen alapjog korlátozása akkor indokolt, szükséges, ha az más alapjogot sért vagy azt valamilyen alkotmányos cél indokolja. A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény 17. § (2) bekezdése szerint a médiatartalom nem lehet alkalmas valamely nemzet, közösség vagy nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbség vagy bármely többség, továbbá valamely vallási közösség kirekesztésére. Az Alkotmánybíróság az 165/2011. (XII.20.) AB határozatban elvégezte a gyűlöletkeltés és a kirekesztés tilalmának alkotmányos vizsgálatát is. Utalt arra, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága és a sajtószabadság korlátozása különösen körültekintő és indokolt jogalkotást igényel. A demokratikus rend Alkotmányban foglalt alapja a személyek egyenlő méltóságúként kezelése, ezért a médiatartalom-szolgáltató, amely a kirekesztő, gyűlöletkeltő gondolatokat sajátjaként közvetíti a politikai nyilvánosság felé, az alkotmányos rend egyik lényegi elemét vonja kétségbe. A Kúria megállapította, az alperes a jogsértés tekintetében nem a véleményét nyilvánító polgármester, hanem a felperes mint médiaszolgáltató felelősségét vizsgálta. Az elsőfokú bíróság és az alperes is helytállóan fejtette ki, a felperes felelőssége abban állapítható meg, hogy az elhangzottak ellenvélemény, ellenpontozás vagy a műsorvezető moderálása nélkül maradtak.

Kormányhivatal alperesi minőségében való állásfoglalás a közigazgatási fórumrendszer változása körében (Kpkf.VI.39.329/2020/2.)

Az erdőgazdálkodás korlátozásából eredő kártalanítás ügyében másodfokon eljárt erdészeti hatóság alperesi minőségét a közigazgatási fórumrendszer keresettel támadott határozat meghozatala utáni változás (az eljárás egyfokúvá válása) nem érintette, ezért a pert a régi alperessel szemben kell befejezni.

A Kúria a Kpkf.VI.39.329/2020/2. számú határozatában a másodfokon, országos illetékességgel eljárt kormányhivatal alperesi minőségének kérdésében foglalt állást. A jogalkotó 2020. március 1-jével megszüntette az országos másodfokú kormányhivatali hatósági hatásköröket, miután a járási (fővárosi kerületi) hivatalok döntései elleni fellebbezési lehetőséget általánosan kizárta. A Kúria több döntésében – így a 2020. július 16-án meghozott Kpkf.VI.39.329/2020/2. számú, illetve azt megelőzően a Kpkf.VI.39.107/2020/2., a Kpkf.VI.39.165/2020/2. és a Kpkf.VI.39.315/2020/2. számú végzéseiben – foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy másodfokon, országos illetékességgel eljárt kormányhivatal döntéseivel szemben indított közigazgatási perekben melyik kormányhivatalnak kell alperesként perben állnia. A közigazgatási ügyekben eljáró törvényszékek ugyanis számos olyan, fellebbezéssel támadott végzést hoztak, amellyel a perből a döntést hozó alperes kormányhivatalt elbocsátották, egyúttal alperesként a területileg illetékes kormányhivatalt állították perbe. A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 25. § (3) bekezdése szerint, ha az alperes közigazgatási szerv megszűnik, vagy a hatáskört, amelyen a vitatott közigazgatási tevékenység alapul, időközben jogszabály más közigazgatási szervre telepíti, a bíróság – az alperes tájékoztatása alapján vagy hivatalból – azt a közigazgatási szervet állítja alperesként perbe, amelyre jogszabály a perrel érintett hatáskört telepíti. Azonban a Kp. 18. § (2) bekezdése azt is rögzíti, hogy nem érinti a közigazgatási szerv alperesi minőségét, ha a hatásköre, amelynek alapján a közigazgatási tevékenységet megvalósította, anélkül szűnik meg, hogy azt jogszabály más közigazgatási szervre telepítené. A Kúria a végzéseiben rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság által a perből elbocsátott alperes közigazgatási szerv létezik, és az adott másodfokú eljárásra vonatkozó hatásköre sem került át másik közigazgatási szervhez. A Kp. 18. § (2) bekezdésére figyelemmel ezért a pert a régi alperessel szemben kell befejezni, mert alperesi minőségét a közigazgatási fórumrendszer keresettel támadott határozat meghozatala utáni változása (az eljárás egyfokúvá válása) nem érintette.

Vallási szervezetek adatkezelési tevékenysége (Kf.VI.39.029/2020/14.)

A Kúria megállapította, hogy a vallási szervezetek adatkezelési tevékenységének vizsgálata során az adatvédelmi alperesi hatóság gyónási titkokat tartalmazó iratokat is jogszerűen foglalhat le. Az egyház és az állam elválasztásának elvét nem sérti az, ha az alperesi hatóság az Infotv. alapján a vallási szervezetek gyónási titkot tartalmazó iratait is vizsgálja az adatkezelés jogszerűségének megállapítása érdekében. Az egyház által az érintettek egészségi állapotát részletesen felmérő egészségügyi adatok nem szükségesek a vallási szolgáltatás végzéséhez, azokat csak orvos vagy egészségügyi szolgáltató kezelheti, ez sérti az Infotv. 4. § (1)-(2) bekezdéseit, mert meghatározott cél nélkül, a vallási szolgáltatások nyújtásával összefüggésbe nem hozhatóan, szükségtelenül, valamint a megfelelő előzetes tájékoztatást mellőzve kezelték a harmadik személyek személyes és különleges adatait. A Kúria Kf.VI.39.029/2020. számú ügyben hozott ítéletének tárgya egy vallási szervezet (az egyház és az egyik missziója) vonatkozásában az alperes által az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 60. § (4) bekezdése alapján 2016. december 5-én hivatalból indított adatvédelmi hatósági eljárás jogszerűsége volt. Az alperes a 2012. január 1. – 2018. május 24. közötti időszakra vonatkozó adatkezelési és adatfeldolgozási gyakorlatot vizsgálta, különös tekintettel a különleges adatok kezelésére. Az alperes a vizsgálatot 2018. december 28. napján meghozott határozatával zárta le, amelynek 1.) pontjában megállapította, hogy a felperesek jogellenes adatkezelési tevékenységet folytatnak, mert az indokolásban kifejtettek szerint az előzetes tájékoztatási kötelezettségüket, a célhoz kötött adatkezelés elvét, a tisztességes adatkezelés elvét, az adatbiztonság követelményeit is megszegték, és jogalap nélküli adatkezelést is végeznek. Az alperes a felperesek további jogellenes adatkezelését megtiltotta és különböző kötelezéseket írt elő. A határozat 2.) pontjában a felpereseket bírság megfizetésére kötelezte. A Kúria a perben meghozott másodfokú ítéletében – többek között – az alábbi lényeges megállapításokat tette. Egyrészt az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 számú rendelete (általános adatvédelmi rendelet, a továbbiakban: GDPR) szerinti feladat- és hatáskörök elkülönülnek az alperes egyéb, az Infotv.-ben szabályozott feladat- és hatásköreitől. A jogalkotó a GDPR 54. cikk (1) bekezdés a) pontjának megfelelően az Infotv. 38. §-ában elkülönítette a GDPR szerinti feladatokat a hatóság egyéb más feladataitól. Az alperes hatásköre a GDPR hatálybalépésével, kötelező alkalmazásának bekövetkeztével nem enyészik el, nem szűnik meg, hanem az folyamatosan fennáll. Másrészt a vallási szervezetek adatkezelési tevékenységének vizsgálata során az alperesi hatóság gyónási titkokat tartalmazó iratokat is jogszerűen foglalhat le, a vallási szervezetek adatkezelési tevékenysége nem esik kívül az Infotv. tárgyi hatályán. Az egyház és az állam elválasztásának elvét nem sérti az, ha az alperesi hatóság az Infotv. alapján a vallási szervezetek gyónási titkot tartalmazó iratait is vizsgálja az adatkezelés jogszerűségének megállapítása érdekében. Harmadrészt meghatározott (ún. PC) dossziékban a felperesek az érintettek egészségi állapotát részletesen felmérő adatokat és leleteket is kezeltek, ezek az egészségügyi adatok azonban nem voltak szükségesek a vallási szolgáltatás végzéséhez, azokat csak orvos vagy egészségügyi szolgáltató kezelheti, a felperesek jogszerűen csak azt ismerhetik meg, hogy az érintett megfelel-e a programban való részvétel feltételeinek. A felperesek ezért megsértették az Infotv. 20. § (2) bekezdését és az Infotv. 3. § 7. pontjában, 4. § (1)-(2) bekezdéseiben, valamint

az 5. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakat. Ezekben a dossziékban harmadik személyek (hozzátartozók, barátok, ismerősök) személyes adatai is megtalálhatóak voltak. A felperesek ezzel megsértették az Infotv. 4. § (1)-(2) bekezdéseit, mert meghatározott cél nélkül, a vallási szolgáltatások nyújtásával összefüggésbe nem hozhatóan, szükségtelenül, valamint a megfelelő előzetes tájékoztatást mellőzve kezelték a harmadik személyek személyes és különleges adatait. Továbbá jogalap nélkül is kezelték a személyes és különleges adatokat, ezzel megsértették az Infotv. 3. § 7. pontját és az 5. § (1) és (2) bekezdéseit is. Negyedrészt amennyiben az alperesi hatóság szakvéleményt szerzett be, de azt nem használta fel, úgy a szakvélemény határozatban történő megjelenítése, ismertetése és a honlapon való közzététele tisztességtelen az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel.

Munkavállaló részére járó rendkívüli pótlék (Kfv.VII.37.250/2020/7.)

Amennyiben bizonyítást nyer, hogy a munkavállaló számára az Mt. 101. § (1) bekezdésének i) pontja mellett az Mt. 101. § (1) bekezdésének a) pontja alapján is elrendelhető volt a vasárnapi rendes munkaidőben történő munkavégzés, a munkavállaló részére vasárnapi pótlék nem jár.

A Kfv.VII.37.250/2020/7. számú ítélet alapjául szolgáló ügyben az alperes ellenőrzést tartott egy lábbeliüzlet munkavégzési helyen, és az ott feltárt munkaügyi szabálytalanság miatt munkaügyi bírsággal sújtotta a felperest, ezenfelül kötelezte, hogy 3 fő munkavállaló részére fizesse meg a 2018. március és április hónapban teljesített vasárnapi munkavégzésért járó 50%-os bérpótlékot (vasárnapi pótlékot). A felperes azért kezdeményezett közigazgatási jogvitát, mert álláspontja szerint az alperes jogsértően kötelezte munkaügyi bírság megfizetésére és 3 fő munkavállaló vonatkozásában vasárnapi pótlék megfizetésére. A Kúria a jogvitában a következő megállapításokat tette. Az Mt. 140. § (1) bekezdés a) pontja értelmében vasárnapi munkavégzés esetén 50% bérpótlék (vasárnapi pótlék) jár, ha a munkavállaló a rendes munkaidőben történő munkavégzésre kizárólag a 101. § (1) bekezdés d), e) vagy i) pontban meghatározott feltételek alapján kötelezhető. E szabályozás megfogalmazásából, annak egyszerű nyelvtani-logikai értelmezéséből az következik, hogy vasárnapi pótlék csak abban az esetben illeti meg a munkavállalót, ha számára vasárnap rendes munkaidő kizárólag azért került meghatározásra, mert több műszakos tevékenység keretében (Mt. 101. § (1) bekezdés d) pont), készenléti jellegű munkakörben (Mt. 101. § (1) bekezdés e) pont), vagy a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény (a továbbiakban: Kertv.) hatálya alá tartozó, kereskedelmi tevékenységet, a kereskedelmet kiszolgáló szolgáltató, valamint kereskedelmi jellegű turisztikai szolgáltatási tevékenységet folytató munkáltatónál (Mt. 101. § (1) bekezdés i) pont) dolgozik. Ha a munkaügyi ellenőrzés során a munkáltató arra hivatkozik, hogy nemcsak az Mt. 101. § (1) bekezdés i) pontja, hanem az Mt. 101. § (1) bekezdés a) pontja alapján is elrendelhető volt a munkavállaló számára a vasárnapi rendes munkaidőben történő munkavégzés, ennek valóságtartalmát a munkaügyi hatóság vizsgálni köteles. Amennyiben ugyanis bizonyítást nyer, hogy a munkavállaló számára az Mt. 101. § (1) bekezdésének másik pontja alapján is elrendelhető volt a vasárnapi rendes munkaidőben történő munkavégzés, a munkavállaló részére vasárnapi pótlék nem jár. Ugyanaz a munkáltató az Mt. 101. § (1) bekezdésében meghatározott több ok miatt is elrendelhet vasárnapra rendes munkavégzést. Attól, hogy a felperes a Kertv. hatálya alá tartozó, kereskedelmi

tevékenységet folytató munkáltató, még lehet egyben rendeltetése folytán e napon is működő munkáltató is, amennyiben annak jogszabályi feltételei fennállnak. Az Mt. 102. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a munkáltató vagy a munkakör akkor minősül a munkaszüneti napon is rendeltetése folytán működőnek, ha

- a) a tevékenység igénybevételére a munkaszüneti naphoz közvetlenül kapcsolódó, helyben kialakult vagy általánosan elfogadott társadalmi szokásból eredő igény alapján, vagy
- b) baleset, elemi csapás, súlyos kár, továbbá az egészséget vagy a környezetet fenyegető veszély megelőzése vagy elhárítása, továbbá a vagyontvédelem érdekében kerül sor.

Mivel a felperes az Mt. 102. § (3) bekezdés a) pontjában rögzített körülményekre hivatkozott, az alperesnek vizsgálnia kellett volna, hogy a felperes tevékenységének igénybevétele a vasárnaphoz közvetlenül kapcsolódó, helyben kialakult vagy általánosan elfogadott társadalmi szokásból eredő igény alapján történik-e. Az e körben megállapítható tényállás feltárása az alperes feladata lett volna az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr.) keretei között lefolytatott bizonyítási eljárás eredménye alapján, a konkrét ügyben beszerzett bizonyítékok egybevetésével. A Kúria által a korábban hatályban volt jogszabályok alapján, más munkáltató esetében BH2013. 225. szám alatt közzétett döntése iránymutatásként szolgálhat az adott jogszabályi rendelkezés értelmezéséhez, azonban nem mentesíti a hatóságot a releváns tényállás feltárásának kötelezettsége alól.

Munkáltató által távolléti díjak megfizetésének törvényi feltételei (Kfv.VII.37.342/2020/7.)

A Kúria ítéletében hangsúlyozta, hogy a napi munkaidőre fizetett távolléti díjakra vonatkozóan, amelyeket azon órabéres munkavállalóknak kell megfizetni, akik a hétköznapi munkaszüneti napon munkát végeztek, nem annak van döntő jelentősége, hogy az órabéres munkavállaló az általános munkarend szerinti munkanapra eső munkaszüneti napon végez-e ténylegesen munkát, vagy sem, hanem annak, hogy bármely okból csökkent-e a teljesítendő munkaideje, továbbá annak sincs jelentősége, hogy a felperes tevékenysége megszakítás nélküli, és emiatt az Mt. 102. § (2) bekezdése alapján munkaszüneti napra rendes munkaidőt osztott be. Ez a szabály ugyanis a munkaidő beosztásához kapcsolódik, míg az Mt. 146. § (3) bekezdés d) pontja a teljesítendő munkaidő meghatározásához kötődik, a kettő nem azonosítható egymással, az Mt. 93. § (2) bekezdése valamennyi munkaidőkeretet alkalmazó munkáltatóra vonatkozik, e szabálytól kollektív szerződés is csak a munkavállaló javára térhetne el az Mt. 135. § (2) bekezdése szerint.

A Kfv.VII.37.342/2020/7. számú ítélet alapjául szolgáló ügyben a felperesi munkáltató gyógyfürdőt üzemeltet. A hatályos kollektív szerződés alapján a munkavállalók éves munkaidőkeretben kerülnek foglalkoztatásra. A 2018. október és 2019. március közötti időszakban a munkáltató nem fizetett távolléti díjat a napi munkaidőre azon órabéres munkavállalók esetében, akik a hétköznapi munkaszüneti napon munkát végeztek, ha az általános munkarend szerinti munkanapra eső munkaszüneti nap miatt csökkent a teljesítendő munkaidő. A munkáltató csak azon órabéres munkavállalók részére fizetett távolléti díjat, akik nem dolgoztak a hétköznapi munkaszüneti napon. Amennyiben a hétköznapi munkaszüneti napi munkavégzés 8 óránál rövidebb volt, a munkavállalók részére a távolléti díjat a ledolgozott munkaidő és a 8 óra különbözetére megfizette. A Kúria ítéletében

hangsúlyozta, hogy az Mt. 146. § (3) bekezdés d) pontjának alkalmazása esetén nem annak van döntő jelentősége, hogy az órabéres munkavállaló az általános munkarend szerinti munkanapra eső munkaszüneti napon végez-e ténylegesen munkát, vagy sem, hanem annak, hogy bármely okból csökkent-e a teljesítendő munkaideje. E tekintetben lényeges körülmény, hogy a felperes a munkaidőt az Mt. 93. § (1) bekezdésének megfelelően munkaidőkeretben határozta meg, mivel ebben az esetben a teljesítendő munkaidőt a munkaidőkeret tartama, a napi munkaidő és az általános munkarend alapulvételével kell megállapítani, akként, hogy az általános munkarend szerinti munkanapra eső munkaszüneti napot figyelmen kívül kell hagyni [Mt. 93. § (2) bekezdése]. A törvény indokolása szerint a hétköznapra eső munkaszüneti napot attól függetlenül le kell vonni, hogy a munkavállaló a beosztása szerint e napon egyébként végez-e munkát vagy sem. Ekkor ugyanis a munkavállaló által teljesítendő munkaidő – ellentétben a hétvégére eső munkaszüneti nappal – mindenképpen csökken. Az így kieső munkaidőre járó díjazást ellensúlyozza az Mt. 146. § (3) bekezdés d) pontja, amikor előírja, hogy erre az időre a munkavállalót távolléti díj illeti meg. Az Mt. 146. § (3) bekezdés d) pontjában meghatározott távolléti díj azért jár a munkavállalónak, mert az Mt. 93. § (2) bekezdése alapján munkaidőkeret alkalmazása során a hétköznapra eső munkaszüneti nap figyelmen kívül hagyása miatt csökken a teljesítendő munkaideje. Erre figyelemmel annak sincs jelentősége, hogy a felperes tevékenysége megszakítás nélküli, és emiatt az Mt. 102. § (2) bekezdése alapján munkaszüneti napra rendes munkaidőt is beoszthat. Ez a szabály ugyanis a munkaidő beosztásához kapcsolódik, míg az Mt. 146. § (3) bekezdés d) pontja a teljesítendő munkaidő meghatározásához kötődik, a kettő nem azonosítható egymással. Az Mt. 93. § (2) bekezdése valamennyi munkaidőkeretet alkalmazó munkáltatóra vonatkozik, e szabálytól kollektív szerződés is csak a munkavállaló javára térhetne el az Mt. 135. § (2) bekezdése szerint.

Népszavazásra feltett kérdés hitelesítésével kapcsolatos megtagadási okok (Knk.III.37.660/2020/2.)

A Kúria ítéletében hangsúlyozta, hogy a népszavazásra feltett kérdés hitelesítésével összefüggésben a megtagadási okok az Alaptörvény és az Nsztv. rendelkezéseihez képest jogértelmezéssel nem bővíthetők. A népszavazásra feltett kérdés hitelesítése csak konkrétan meghatározott kizárási okra hivatkozással tagadható meg, a választási rendszer alapelveire történő hivatkozásból megtagadási ok közvetlenül nem vezethető le.

A Kúria a Nemzeti Választási Bizottság 34/2020. számú határozatát a Knk. III.37.660/2020/2. számú végzésével megváltoztatta, és az „Egyetért-e Ön azzal, hogy 2023. január 1-ig a ... helyrajzi számú Kvassay Jenő út, Ráckevei–Soroksári-Duna-ág, Duna folyam, MÁV Kelenföld–Keleti pályaudvar-vasútvonal által határolt területre atlétikai stadion ne épüljön?” kérdést hitelesítette. A Kúria megítélése szerint önmagában az a tény, hogy az aláírásgyűjtés elmaradt egy korábbi, szövegszerűen egyező népszavazási kezdeményezés során – további bizonyítékok hiányában – nem alapozhatja meg a rendeltetésellenes joggyakorlás sérelmét egy későbbi hitelesítési eljárásban. Jelen ügyben pedig a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az alapelv sérelmére és a népszavazás alkotmányos rendeltetésével ellentétes kezdeményezői magatartásra utaló egyéb körülmény nem került az NVB által feltárásra. A Kúria kiemelte, hogy a népszavazásra feltett kérdés hitelesítésével összefüggésben a megtagadási okok az Alaptörvény és az Nsztv. rendelkezéseihez képest jogértelmezéssel nem bővíthetők. A népszavazásra feltett kérdés hitelesítése csak konkrétan meghatározott kizárási okra hivatkozással tagadható meg, a választási rendszer alapelveire történő hivatkozásból megtagadási ok közvetlenül nem vezethető le. A választási eljárás szabályainak oldaláról ennek oka az, hogy maga a Ve. sem rendel közvetlenül szankciót az alapelvi rendelkezések megsértéséhez ebben a körben.

A munkáltató felelőssége a kézbesítő munkakörű munkavállalónak az általa vezetett motorkerékpár-balesettel összefüggő egészségkárosodásáért (Mfv.X.10.040/2020)

A felperes az alperesnél kézbesítői feladatokat látott el. 2014. november 21-én kézbesítési feladat ellátása céljából egy tanya címhelyére közlekedett a motorkerékpárjával, amely során egy, az esőzéstől nedves és sáros földúton balesetet szenvedett.

A felperes keresetében kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Álláspontja szerint a bekövetkezett balesetért az alperes a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 166. § (1) bekezdés és 167. § (1) bekezdése alapján teljes kártérítési felelősséggel tartozik. Az alperes a kereset elutasítását kérte. A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Álláspontja szerint a balesetet a felperes vezetéstechnikai hibája okozta. A felperes fellebbezése folytán eljáró törvényszék közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és megállapította, hogy az alperes a felperes 2014. november 21-én bekövetkezett balesetéből eredő teljes kárát köteles megtéríteni.

Az alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a jogerős közbenső ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria a következő elvi jelentőségű kérdésben határozott:

Az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontja alapján a kártérítési felelősség alóli mentesüléshez két feltétel együttes fennállása szükséges, az, hogy a balesetnek egyáltalán ne legyen olyan oka, amely a munkavállaló magatartásán kívül esik és annak oka a munkáltató részéről objektíve elháríthatatlan legyen. Ha ugyanis nem kizárólag a munkavállaló elháríthatatlan magatartása okozta a kárt, vagy a kár oka egyébként nem bizonyítható, nem állapítható meg a kimentési ok bizonyítása a bizonyításra kötelezett munkáltató részéről.

Az adott esetben irányadó tényállás szerint több olyan körülmény is felmerült, melyek kizárják, hogy a felperes magatartása volt a baleset kizárólagos oka. A felperesnek földúton kellett közlekednie, amely a novemberi esőzés miatt sáros, csúszós volt, az általa vezetett motor a stabilitását a „rendkívül rossz minőségű úton” veszítette el alacsony sebesség mellett. A perbeli szakértő a baleset időpontjában aktuális útviszonyokat szemléltető fényképfelvételek alapján úgy foglalt állást, hogy olyan útviszonyok mellett a gépjárművön alkalmazott gumiköpennyel biztonságosan és komfortosan nem lehetett közlekedni az útszakaszon. Nem volt munkáltatói elvárás, hogy ilyen esetben a felperes csak gyalogosan vagy más gépjárművel közlekedhetett volna, és arra sem merült fel peradat, hogy a tanyára történő kézbesítési feladatok az időjárás vagy útviszonyok függvényében szünetelhetek volna. A felperesnek a jármű megcsúszásakor a baleset elkerülése érdekében választott vezetéstechnikai módszere ugyan nem vezetett sikerre, a balesetet nem tudta elkerülni, azonban a bírói gyakorlat szerint nem eshetett a terhére, hogy egy előre nem látható, váratlan helyzetben a lehetséges magatartások közül nem a legelőnyösebbet választotta (EBD2019.M.25.).

Kinevezés módosítására irányuló ajánlat és a kinevezés egyoldalú jogellenes módosításának elhatárolása
(Mfv.X.10.058/2020.)

A felperes közalkalmazotti jogviszonyban óvodapedagógus munkakörben végzett munkát az alperes egyik tagóvodájában. Az alperesi intézményvezető 2018. augusztus 28-án szóban arra kérte a felperest, hogy kinevezését közös megegyezéssel módosítsák a munkavégzés helye tekintetében, és munkáját 2018. szeptember 3-tól az alperesnek egy másik tagóvodájában végezze tovább. A felperes a kinevezés módosításához nem járult hozzá. Ezt követően az alperes postázta a felperes részére a kinevezésmódosítás dokumentumait. A felperes válaszlevelében közölte, hogy a kinevezésmódosítást nem fogadja el, eredeti kinevezése szerinti munkavégzési helyen fog jelentkezni munkavégzésre. A felek többszöri egyeztetését követően az alperes 2018. október 9-én írásban arról tájékoztatta a felperest, hogy döntése megváltoztatására lehetőséget nem lát. A felperes ekkor szabadságát töltötte, majd a szabadsága utolsó napján 2018. október 12-én rendkívüli lemondással megszüntette a közalkalmazotti jogviszonyát. A felperes keresetében a rendkívüli lemondása jogszerűségét állítva tizenhat havi távolléti díjnak megfelelő végkielégítés, valamint nyolc havi távolléti díjnak megfelelő felmondási időre járó illetménye megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság a felperes keresetét elutasította. Az indoklásában foglaltak szerint a felperes kinevezése a korábbi tartalommal változatlanul fennmaradt, attól eltérő foglalkoztatás nem valósult meg. Az alperes közalkalmazotti jogviszonyból származó szándékos és jelentős mértékű kötelezettségszegése nem volt megállapítható, mivel a felperes a részére kijelölt másik tagóvodában ténylegesen nem végzett munkát. A felperes fellebbezése folytán eljáró bíróságnak az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a felperesnek a 2018. október 12-én közölt rendkívüli lemondása jogszerűségének jogkövetkezményeként az alperest a felperes keresete szerint marasztalta.

Az alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Annak megítélésénél, hogy az alperesnek a munkavégzési hely megváltoztatására vonatkozó kinevezésmódosítási ajánlatát követő egyeztetések és levélváltások az alperesi ajánlat fenntartásaként és az alperes ajánlati kötöttségeként, vagy a kinevezés ajánlott módosítása egyoldalú – jogellenes – megvalósításaként értékelhető-e, nem annak van perdöntő jelentősége, hogy a felperes a szabadsága alatt még nem állt munkába a részére egyoldalúan kijelölt tagintézményben, hanem annak, hogy az alperes 2018. október 9-i, a felperessel közölt utolsó írásbeli jognyilatkozatában a kinevezésre vonatkozó döntésének véglegességét egyértelművé tette.

A másodfokú bíróság a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) 29. § (1) bekezdésének helyes értelmezésével és alkalmazásával jutott arra a következtetésre, hogy a munkáltató azzal, hogy a felperes kinevezését a munkavégzés helye tekintetében – a felperes többszöri tiltakozása ellenére – egyoldalúan módosította, a közalkalmazotti jogviszonyból származó lényeges kötelezettségét szándékosan és jelentős mértékben megszegte, így a felperes jogosult volt jogviszonyát azonnali hatállyal megszüntetni.

Kölcsönzött munkavállaló munkaviszonyának megszüntetése (Mfv.X.10.103/2020.)

Az alperes 2017. március 9-től munkaeő-kölcsönzés keretében alkalmazta a felperest, aki a munkáját egy másik kft.-nél mint kölcsönveő munkáltatónál végezte. A kölcsönveő munkáltató 2019. február 18-án az alperesnek megküldött e-mailben a felperes további munkavégzését „lemondta”, amelyet többszöri tárgoncával történő ütközéssel, nem megfelelő munkához való hozzáállással, táp-pénzproblémákkal, valamint a többszöri személyes megkeresés ellenére történő túlóra elutasításával indokolt.

Az alperes a 2019. február 22-én kelt felmondással a felperes munkaviszonyát a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 64. § (1) bekezdés b) pontja, továbbá 220. § (1) és (2) bekezdése alapján 15 nap felmondási idővel megszüntette. A felmondás indokolása szerint a kölcsönveő a felperes munkavégzésére a továbbiakban nem tartott igényt. A felperes keresete folytán eljáró közigazgatási és munkaügyi bíróság a keresetet elutasította, a fellebbezés folytán eljáró törvényszék az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljárva a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta és a következő elvi kérdésben döntött:

A munkaeő-kölcsönzésre irányuló munkaviszony megszűnésére és megszüntetésére az Mt. általános szabályait kell alkalmazni, ugyanakkor a munkaviszony atipikus jellegére tekintettel az Mt. 220. § (1) bekezdése a felmondás összefoglaló indokai közül a munkáltató működésével összefüggő oknak minősíti a kikölcsönzés megszűnését. E jogszabályi rendelkezés tehát nevesít egy olyan, a kölcsönveő cég egyoldalú jognyilatkozatához kötött indokot, amely önmagában alapot ad a munkaviszony felmondással történő megszüntetésére.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében helytállóan hivatkozott arra, hogy a kikölcsönzés megszüntetése mint a munkáltató működésével összefüggő indok esetén – a töretlen bírói gyakorlat alapján – nem vizsgálható a döntés célszerűsége és megalapozottsága, csupán az, hogy a hivatkozott indok objektíve igazolható-e. Az alperes, mint kölcsönbeadó a kölcsönveővel fennálló polgári jogi szerződése keretében az Mt. 217. § (3) és (4) bekezdése alapján tájékoztatásra és meghatározott, a munkaviszonyhoz kapcsolódó költségek megfizetésére köteles, ugyanakkor a kölcsönveő gazdasági és szervezeti döntéseit, így a kölcsönzés felmondására irányuló szándékát nem befolyásolhatja, azokért felelősséggel nem tartozik.

A sztrájkjog gyakorolhatóságának feltételét jelentő „még elégséges szolgáltatás” megállapítása iránti nemperes eljárásban a kérelem elbírálásának szempontjai
(Mfv.X.10.116/2020.)

Két szociális ágazati szakszervezet a sztrájkokról szóló 1989. évi VII. törvény (Sztrájktv.) 4. § (2) bekezdése szerinti még elégséges szolgáltatás megállapítását kérte a bíróságtól, mivel a kérelmezettel ebben nem tudtak megállapodni.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban hozott végzésében – a kérelmezők javaslatait túlnyomórészt elfogadva, a kérelmezett egyes észrevételeinek helyt adva – megállapította a még elégséges szolgáltatásnak a tervezett időpontjában folytatózó sztrájkra vonatkozó mértékét és feltételeit. Utalt a Kúria 1/2013. (IV.08.) KMK vélemény II/3. pontjában kifejtettekre és arra, hogy a kérelmezettnek saját javaslata nem volt. Részletesen levezette, hogy a rendkívüli jogrend járványhelyzetre történő bevezetése önmagában nem ad alapot a kérelem érdemi elutasítására, ezért arról az eljárás adatai alapján döntenie kellett.

A kérelmezett fellebbezése folytán eljáró ítéletábrla határozatának lényege szerint a még elégséges szolgáltatást az ágazat sajátosságai miatt a járványhelyzetre megállapított különleges jogrendre tekintettel, nem pedig a szokásos és átlagos élet-helyzet alapján kell megállapítani.

A kérelmezők felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a jogerős végzést hatályon kívül helyezte és az elsőfokú végzést helybenhagyta.

A felek a még elégséges szolgáltatás megállapítása során jogosultak és kötelesek komoly és szakmailag is alátámasztott ajánlatokat tenni. Az ajánlat nem irányulhat a sztrájk megakadályozására a sztrájk célját ellehetetlenítő ajánlat tételével. A kérelmezettnek az az ajánlata, mely szerint a sztrájkjog az egyes szakmai előírások teljes körű betartása és csupán az adminisztratív feladatainak részbeni felfüggesztése mellett gyakorolható, tartalmában a kérelmezők sztrájkjogának kiüresítését eredményezné.

Az adott esetben még a járványügyi vész-helyzet bekövetkezése, illetve bizonytalan ideig való fennállása sem eredményezheti azt, hogy egy azt megelőző időpontban benyújtott kérelem a megváltozott körülmények (járványveszély) alapján volna elbírálható. Ebből az is következik, hogy az utóbb bekövetkezett körülmények – még a megállapított elégséges szolgáltatás megtartása mellett is – eredményezhetik a konkrét (megtartott) sztrájk jogellenességét.

Munkaidőkeretben foglalkoztatott mozdonyvezetők heti munkaideje jogszerű beosztásának elmulasztása, figyelemmel a heti pihenőidőre
(Mfv.X.10.257/2019.)

A felperesek mozdonyvezető munkakörben álltak munkaviszonyban az alperessel. A mozdonyvezető munkakör az ún. utazó szolgálatot ellátó munkakör-szaládhhoz tartozott, ezen belül az alperes vezényelt vontatási utazói munkarendben foglalkoztatta a felpereseket, akik havi munkaidőkeretben végezték munkájukat.

A felperesek keresetükben elsődlegesen a 2014. decembertől a 2016. áprilisig terjedő időszakra rendkívüli munkavégzésre járó bérpótlék megfizetésére kérték kötelezni az alperest, másodlagosan annak megállapítását kérték, hogy az alperes jogellenesen foglalkoztatta őket, amikor nem jelölte ki és nem biztosította számukra a minimális 42 óra heti pihenőidőt. Arra hivatkoztak, hogy a Kollektív Szerződés 47. § 4. pontja értelmében minden héten legalább egy naptári napot

magában foglaló megszakítás nélküli 42 óra pihenőidőt kell biztosítani számukra a munkaidő beosztás során, és a munkaidőkeret átlagában legalább 48 óra heti pihenőidőben kell részesülniük. Ezzel szemben a munkáltató több alkalommal nem jelölte ki és nem osztotta be a minimális heti 42 óra pihenőidőt, és ezekben az esetekben pihenőnapjukon végeztek rendkívüli munkaidőben munkát, mely időszakra pótlék illette volna meg őket.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság a felperesek keresete szerint marasztalta az alperest. Az alperes fellebbezése folytán eljáró törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperesek keresetét elutasította.

A felperesek felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a következő elvi jelentőségű kérdésben döntött: amikor a munkáltató a munkavállaló számára nem heti pihenőnapot, hanem heti pihenőidőt biztosít, a heti pihenőidő rendszere jelentősen megrövidíti a munkavállaló tényleges pihenésének időtartamát. E rendszer alkalmazásával egy jóval intenzívebb munkavégzés állítható be, amely hosszú távon a munkavállaló egészségi és szociális helyzetét is érinti. Erre figyelemmel a jogalkotó bár arról rendelkezik, hogy munkaidőkeret vagy elszámolási időszak alkalmazása esetén a heti 48 órás pihenőidőt a munkaidőkeret (elszámolási időszak) átlagában kell biztosítani a munkavállaló számára, az Mt. 106. § (3) bekezdése nemcsak mérték, hanem ún. beosztási szabályt is tartalmaz. Eszerint a heti pihenőidő alkalmazása esetén a munkáltató köteles hetenként legalább 40 órát kitevő és 1 naptári napot magába foglaló megszakítás nélküli pihenőidőt biztosítani munkavállalója számára. A munkáltató ezen 40 órát kitevő pihenőidő biztosításával eleget tesz a heti pihenőidő kiadásával kapcsolatos kötelezettségének azzal, hogy a munkaidőkeret (elszámolási időszak) átlagában biztosítani kell e munkavállaló számára is a heti 48 óra pihenőidőt.

Abban az esetben, amikor a munkáltató a Kollektív Szerződésében rögzített heti 42 óra pihenőidőt nem osztotta be a munkavállalók számára, a különböztként jelentkező időtartamot úgy kell tekinteni, mintha a munkavállaló a heti pihenőnapján rendkívüli munkaidőt (munkavégzést) teljesített, és e szerint illeti meg az adott időtartamra díjazás.

Pénztáros munkakörű munkavállaló kártérítési felelőssége (Mfv.X.10.305/2019.)

A felperes munkáltató 15.942.113 forint kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest a pénztárosi felelősség szabályai szerint. Előadta, miszerint egy ügyfél panasza alapján vizsgálatot indított, amely feltárta, hogy az ügyfél befektetését tudta nélkül ismeretlen személy felvette, és az értékpapírszámláját megszüntette. A vizsgálat megállapította, hogy a panaszos befektetésének összegét az alperes fizette ki.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével 7.500.000 forint kártérítés megfizetésére kötelezte az alperest. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az elsőfokú bíróság ítéletének indoklásában megállapította, hogy az alperes pénztáros munkakörben dolgozott, ezért a felelősségére a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 180. §-a szerinti kártérítési szabályok voltak az irányadóak, amely speciális, az általános munkavállalói kárfelelősségnél szigorúbb, objektív alapú és a teljes kárra kiterjedő kártérítési forma. A felelősségi feltételek fennállását, a kár bekövetkezését, illetve mértékét a felperesnek kellett bizonyítania, és az alperes az Mt. 180. § (2) bekezdése alapján akkor mentesülhet

a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a hiányt részéről elháríthatatlan külső ok idézte elő.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság az alperes másodlagos ellenkérelme alapján vizsgálta a kártérítés mérséklésének lehetőségét. E körben az alperes személyes előadásában hivatkozottakra figyelemmel – amely szerint a tartozás a havi rezi és egyéb költségek kifizetése okán az ő és családja létfenntartását ellehetetlenítene – a kártérítés összegét az Mt. 190. §-a alapján 7.500.000 forintra mérsékelte. A peres felek fellebbezése alapján eljáró törvényszék ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében részben megváltoztatta, a kártérítés összegét – a kamatot nem érintve – 4.782.634 forintra leszállította, az ezt meghaladó keresetet elutasító ítéleti rendelkezést helybenhagyta. A törvényszék jogi álláspontja szerint a perbeli esetben az Mt. 190. §-ának alkalmazására nem volt lehetőség. A másodlagos fellebbezési kérelem körében rögzítette, hogy az Mt. kifejezett rendelkezése ellenére az Mt. 179.§ (4) bekezdésében szabályozott kármegosztás a megőrzési felelősség esetén is alkalmazható abban az esetben, ha a munkavállaló felelőssége egyébként megállapítható, azonban a munkáltató vétkes magatartásával közrehatott a kár bekövetkezésében, vagy a kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget.

A felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a törvényszék ítéletét hatályon kívül helyezte, a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletét részben megváltoztatta és az alperes marasztalásának tőkeösszegét 7.971.056 forintra felemelte. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasító rendelkezését helybenhagyta.

A Kúria álláspontja szerint abból kellett kiindulni, miszerint az alperes nem élt felülvizsgálati kérelemmel, és nem vitatta azt, hogy a másodfokú bíróság a felperes vétkes magatartását megállapítva következtetett a kártérítési felelősségre. A törvényszék nem értett egyet azzal, hogy az elsőfokú bíróság az alperes kötelezettség-szegését szándékosnak minősítette, megítélése szerint az súlyosan gondatlannak minősült. Ez a minősítés az Mt. 179.§ (1) és (3) bekezdésein alapult, bár az első- és másodfokú bíróság ítéletében e jogszabályhelyeket elmulasztotta feltüntetni. A másodfokú bíróság azt követően, hogy az alperesi kötelezettség-szegést érdemben vizsgálta és azt súlyosan gondatlannak minősítette, már megalapozottan nem hivatkozhatott az Mt. 180.§ (4) bekezdése szerinti kárfelelősségre.

A másodfokú bíróság jogerős ítéletében megállapított tényállásból és a felek magatartásának felróhatóságából nem a felperes által konkrétan megjelölt jogszabály [Mt. 180.§ (4) bekezdés, amelynek értelmében a pénztárost a teljes kárért objektív, vétkesség nélküli felelősség terheli] megsértése következett. Ugyanakkor a másodfokú bíróság által rögzített, a súlyosan gondatlan kötelezettség-szegéssel okozott kárfelelősség megállapítása az Mt. 179.§ (4) bekezdése alapján alappal vetette fel a megállapított munkáltatói felróható közrehatás miatt a kármegosztás alkalmazását.

A felmondás mint egyoldalú írásbeli jognyilatkozat közlése (Mfv.X.10.266/2019.)

A felperes 2015. október 26-án létesített munkaviszonyt az alperessel. A felperes munkaviszonyát az alperes a 2017. február 1-jén kelt felmondásával szüntette meg a lezajlott átszervezésre, a munkakör megszüntetésére figyelemmel. A felperes keresetében a munkaviszony helyreállítása mellett annak megállapítását kérte, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a munkaviszonyát, és az alperes elmaradt jövedelem címén kártérítésként 22.723.533 forintot és 2018. július 1-jétől havi 1.401.392 forintot fizessen részére. Másodlagosan elmaradt jövedelem címén kártérítésként 10.745.054 forintot igényelt. Az alperes a kereset elutasítását kérte. Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest prémium fizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében helybenhagyta. A felperes felülvizsgálati kérelmében annak megállapítását kérte, hogy a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 24. § (1) bekezdésébe ütköző módon, jogellenesen szüntette meg az alperes a jogviszonyát, és kötelezze az alperest elmaradt jövedelem megfizetésére. Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet nem találta megalapozottnak. A jelen perben is irányadó tényállás szerint 2017. február 3-án a munkáltató a felperes részére felajánlotta a munkaviszony közös megegyezéssel való megszüntetése lehetőségét azzal, hogy megegyezés hiányában felmondással fog élni. Mindkét megszüntetési módról szóló okiratot az alperes írásba foglalta, és azokat – a felperes által sem vitatottan – a részére átadta. A felperes az iratok átolvasása után döntött úgy, hogy a közös megegyezés számára elfogadhatatlan. Ekkor már tisztában volt a munkáltató jogviszony-megszüntetésre irányuló egyértelmű akaratával, és tudta, hogy a jogviszony felmondással fog megszűnni az írásba foglalt és általa megismert indokok alapján.

A felmondásra irányuló egyoldalú jognyilatkozat a közléssel hatályosul [Mt. 15. § (4) bekezdés]. Az Mt. 24. § (1) bekezdése értelmében pedig a közlés azzal következik be, hogy az írásba foglalt jognyilatkozatot a címzettnek (vagy más átvételre jogosult személynek) átadják, vagy az elektronikus dokumentum részükre hozzáférhetővé válik. Az átadás megtörténtét, illetve a közlés hatályosulását nem érinti, hogy az egyoldalú jognyilatkozatot, illetve annak tartalmát a címzett nem fogadja el, a jognyilatkozatot nem írja alá, és emiatt hiúsul meg annak fizikai elvitele. A felmondás a közléssel – vagyis amikor a felperes az átadott irat tartalmát elolvasással megismerte – hatályosult (közöltté vált). Ez következik a Ptk. 6:5. § (1) bekezdéséből (Mfv.I.10.323/2017/8.). Így nincs jelentősége jelen per eldöntése szempontjából, hogy a felmondó irat elvitele is megtörtént-e.

A felperes azzal, hogy a felmondást nem írta alá, az alperes pedig azzal, hogy ennek hiányában azt elvételre nem adta át, együttműködési kötelezettségét sértette meg (Mt. 6. §), ez azonban a felmondás közlésének megtörténtét nem érinti. A munkáltató az írásba foglalt felmondását a felperesnek elolvasásra átadta, ezzel és a felperes választása folytán (mivel a közös megegyezést nem fogadta el) ez a jognyilatkozat hatályosult. Erre tekintettel alaptalanul hivatkozott a felperes arra, hogy a munkáltatói felmondás közlése nem felelt meg az egyoldalú, írásbeli jognyilatkozat közlésére irányadó Mt. 24. §. (1) bekezdés rendelkezéseinek. Az alperes a jogviszony megszüntetéséről döntött, a munkavállalónak csak felajánlotta a közös megegyezés lehetőségét is. Azzal, hogy erre vonatkozóan nem biztosított további határidőt, nem követett el jogszabálysértést. A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet indokolásbeli módosítással hatályában fenntartotta.

Az azonnali hatályú felmondás mint a bérfizetés elmaradásának jogkövetkezménye
(Mfv.X.10.279/2019.)

Az alperes 2009. július 1-től állt munkaviszonyban a felperessel. Az alperes 2013. április 2-án azonnali hatályú felmondással megszüntette a munkaviszonyát, melyet a munkáltató bérfizetési kötelezettségének nem megfelelő teljesítésére alapított. A felperes keresete az azonnali hatályú felmondás jogellenességének megállapítására és felmondási időre járó távolléti díj megfizetésére irányult. Az alperes a kereset elutasítását, valamint viszontkeresetében többek között az azonnali hatályú felmondás jogszerűségére tekintettel felmondási időre járó távolléti díjat és végkielégítést igényelt. A felperes a viszontkereset elutasítását kérte. Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen a felperesnek az azonnali hatályú felmondás jogellenessége miatt felmondási időre járó távolléti díjat. A másodfokú bíróság helybenhagyta az elsőfokú döntést. Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek az azonnali hatályú felmondásra vonatkozó része hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és a kereset elutasításával egyidejűleg a viszontkeresetének való helyt adást kért.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet megalapozottnak minősítette. A felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás szerint az alperes részére a felperes munkáltató a 2013. március 10-én esedékes február havi munkabérnek csupán az alaphír részét fizette meg, bruttó 105.000 forint összegben. A további, bruttó 245.590 forint megtérítésére csak az alperes bérfizetés elmaradására alapított azonnali hatályú felmondását követően, 23 nap elteltével, 2013. április 2-án került sor.

A munkáltatónak foglalkoztatási és bérfizetési kötelezettsége áll fenn a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban Mt.) 42. § (2) bekezdés b) pontja értelmében. Ez utóbbinak a tárgyhónapot követő hónap 10. napjáig kell eleget tennie. Az alperes helyesen hivatkozott az Mt. 161.§ (1) bekezdésében és 162. §-ában foglaltakra, amelyek szerint munkabérből való levonásnak jogszabály, vagy – a levonásmentes részig – végrehajtandó határozat alapján van helye, a levonásmentes munkabérrel szemben pedig beszámítás nem lehetséges. Következetes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy a munkabér fizetési kötelezettség elmulasztása a munkavállaló azonnali hatályú felmondásának jogszerű indoka lehet akkor is, ha a késedelem nem huzamosabb ideig állt fenn, és a munkáltató mulasztása nem visszatérő jellegű, hanem egyetlen alkalommal történt (Mfv.I.10.105/2016/5.).

Az adott ügyben a munkáltató munkabérfizetési kötelezettségét nem megfelelő módon, illetve mértékben teljesítette, így a munkavállaló azonnali hatályú felmondása jogszerű volt. A munkáltató lényeges kötelezettségét szegte meg, amelyet – mivel a késedelmes munkabérfizetés a munkavállaló létfenntartását veszélyeztet – jelentős mértékűnek kell tekinteni akkor is, ha az egy alkalommal és csak részben történt. A munkáltatónak a bér kifizetését akkor is teljesítenie kell, ha egyébként a munkavállalójával szemben olyan vizsgálatot folytat, amelynek eredményeként utóbb kártérítési igénnyel léphet fel [Mt. 161. § (1) bekezdés]. Az alperes viszontkeresete eszerint megalapozott volt az azonnali hatályú felmondás jogszerűsége folytán az Mt. 69. § (1) és (2) bekezdés a) pontja, valamint az Mt. 78. § (3) bekezdése és 77. § (3) bekezdés a) pontja alapján.

A munkaviszony próbaidő alatti megszüntetése (Mfv.X.10.313/2019.)

A felperes 2016. november 15-étől állt az alperes alkalmazásában. 2017. január 26-án az alperes a felperes munkaviszonyát „próbaidőn belül” felmondta arra hivatkozással, hogy ismét munkaviszonyt létesített a cég egy régi munkavállalójával, így a felperes munkájára nem tart igényt.

A felperes keresetében kérte az alperes kötelezését kártérítés megfizetésére. Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetnek részben helyt adott, és kötelezte az alperest, hogy fizessen a felperes részére elmaradt jövedelem jogcímén kártérítést, illetve további kártérítést. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében részben megváltoztatta, az elmaradt jövedelem jogcímén kártérítésként járó összeget leszállította, a további kártérítés jogcímén járó marasztalást felemelte.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott részének hatályon kívül helyezését és a kérelmének történet helyt adást kért. Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a kereset elutasítását kérte. A Kúria az alperes felülvizsgálati kérelmét megalapozottnak minősítette. A felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás szerint a próbaidő alatt az alperes – bár erre nem volt kötelezettsége – a munkaviszony megszüntetési nyilatkozatát megindokolta. A próbaidő alatti azonnali hatályú felmondással szemben alaki követelmény az írásba foglalás, tartalmilag pedig annak kell belőle kiderülnie, hogy a fél a munkaviszony azonnali hatályú megszüntetését kívánja, illetve annak is, hogy mely időpontban. Ezt a megszüntető nyilatkozatot egyik félnek sem kell megindokolnia. Figyelemmel kell azonban lenni arra az egységes ítélkezési gyakorlatra, miszerint amennyiben a törvény értelmében valamely jognyilatkozatot nem kell indokolni, a nyilatkozattevő azonban indokolást közöl, azért helytállni tartozik (BH2005.328.).

A próbaidő azonnali hatályú megszüntetéséről a nyilatkozatot nem kell indokolni, de a közlésére irányadóak az általános magatartási szabályok, vagyis be kell tartani a jóhiszemű és tisztességes, a rendeltetésszerű joggyakorlás, illetve az egyenlő bánásmód követelményét. Az alperes felülvizsgálati kérelmében helyesen hivatkozott arra, hogy bár kötelező rendelkezés hiányában a próbaidő alatt indokolás nélkül megszüntethető volt a munkaviszony, önmagában az indokolás miatt azonban az intézkedés nem minősülhet a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 66. § (2) bekezdése szerinti felmondásnak. Az indokolás valósága és okszerűsége értékelendő volt jelen perben, a munkáltató e körben a nyilatkozatáért helytállni tartozott. Az eljárás során az alperes bizonyította, hogy korábbi munkavállalóját alkalmazta, és emiatt a felperes munkájára a továbbiakban nem volt szüksége. Minőségi cserét azonban – mivel ilyenre az azonnali hatályú felmondásban nem hivatkozott – nem kellett igazolnia. Erre tekintettel pedig a munkáltató részéről jogellenes intézkedés nem volt megállapítható. A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította.

A munkaszerződés írásba foglalása elmulasztásának jogkövetkezménye (Mfv.X.10.335/2019.)

A felperes 2017 márciusában kereskedelmi vezetőnek jelentkezett az alpereshez. A 2017. március 17-én tartott egyeztetésen a felek megállapodtak arról, hogy hat hónap próbaidőt kötnek ki. Az egyeztetések 2017. március 30-án fejeződtek be, ekkor a munkaszerződés részleteiről (munkakör, munkaidő, munkavégzés helye, próbaidő kikötése és munkabér) a felek az adminisztrációt végző cégvezetőt tájékoztatták azért, hogy a munkaszerződést írásba foglalja.

A felperes 2017. április 3-án írásba foglalt munkaszerződés nélkül munkába állt, és 2017. május 23-áig folyamatosan munkát végzett. A felperes 2017. április végén egy munkaszerződés tervezetet kapott kézhez, amelyben hat hónapos próbaidő kikötése szerepelt. A felek 2017. május 16-án foglalták írásba, és írták alá a közöttük korábban már szóban létrejött tartalmú munkaszerződést. Ebben rögzítették, hogy az alperes április 3-ától kezdődően foglalkoztatja a felperest azzal, hogy a munkaszerződést május 16-án foglalták írásba. Rögzítették a hat hónapos próbaidő kikötését. Az alperes 2017. május 23-án próbaidő alatt indokolás nélkül azonnali hatállyal megszüntette a felperes munkaviszonyát.

A felperes keresete a munkaviszony jogellenes megszüntetése jogkövetkezményeként 8.400.000 forint kártérítés megfizetésére irányult. Az alperes a kereset elutasítását kérte. A kerestet elutasító elsőfokú ítéletet helybenhagyó másodfokú ítélettel szemben a felperes élt felülvizsgálattal.

A Kúria nem találta alaposnak a felülvizsgálati kérelmet. Az irányadó tényállás szerint a felperes előzetes egyeztetéseket követően, írásba foglalt munkaszerződés nélkül 2017. április 3-án munkába állt. A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 44. §-ában foglalt lehetőségével a felperes nem élt, hanem 2017. május 16-án az írásbeli munkaszerződést aláírta az abban foglalt 2017. április 3-ától kezdődő próbaidő-kikötéssel együtt. Az irányadó tényállás alapján helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az egyeztetések befejeződésével, annak eredményeként a felek között a munkaszerződés szóban létrejött 2017. március 30-án, a felek ugyanis az Mt. 45. § (1) bekezdésben foglalt kötelező tartalmi elemekben megállapodtak. Emellett a felperes 2017. április 3-án munkába is állt, e nappal tehát a munkaviszony megkezdődött, mint ahogy azt a felek az írásba foglalt munkaszerződésben is rögzítették.

A próbaidő kikötése az Mt. 45. § (5) bekezdés alapján a munkaszerződés lehetséges tartalmi eleme. Azt a felek a munkaszerződésben köthetik ki a törvény rendelkezése szerint. A munkaviszony azonban az Mt. 42. § (1) bekezdés alapján munkaszerződéssel jön létre, amelyet az Mt. 44. § alapján írásba kell foglalni. Ennek elmulasztása miatti érvénytelenségére a munkavállaló a 30 napos határidőben nem hivatkozott. Ebből következően az alaki kötöttség megsértésével létrejött munkaszerződés érvényes. A munkaviszony a szóban kötött munkaszerződés tartalma szerint jött létre (Mt. 42. § (1) bekezdés). Ezért jogszabálysértés nélkül vizsgálták az eljáró bíróságok, hogy a felek szóbeli konszenzusa tartalmazta-e és milyen feltételekkel a próbaidő-kikötést. A felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás alapján helytálló következtetést vontak le arról, hogy a felek az egyeztetés során próbaidőben állapodtak meg, melyet a felperes a 2017. május 16-án írásba foglalt munkaszerződés aláírásával megerősített: eszerint 2017. április 3-ától kezdődően próbaidejét töltötte. Ennek az Mt. 45. § (5) bekezdésben foglalt leghosszabb időtartama (3 hónap) alatt 2017. május 23-án, jogszerűen került sor az azonnali hatályú felmondásra [Mt. 79. § (1) bekezdés a) pont].

■ A KÚRIA JOGGYAKORLAT- EGYSÉGESÍTŐ TEVÉKENYSÉGE

„A bíró fel fogja ösmerhetni embertársainak jogsérelmét a maga természetes valóságában és ezen a megösmerésen át biztosabban meg fogja találni a törvényhozó bölcs szándékához vezető utat, mintha gondosan elzárt dolgozószobájában a jogtechnika műszereivel hasogatja elemeire a subtilis jogtételeket. A jogkereső felek előtt pedig tiszta körvonalakban fog kirajzolódni az igazi bírónak tiszteletet parancsoló egyénisége.”* (Juhász Andor)

JOGEGYSÉGI HATÁROZATOK

Polgári Kollégium

1/2020. PJE határozat a mező- és erdőgazdasági hasznosítású föld eladása esetén az elővásárlási jog megsértéséből fakadó igény érvényesítése tárgyában

A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény hatálya alá tartozó föld tulajdonjoga átruházásáról szóló, hatósági jóváhagyáshoz nem kötött adásvételi szerződést elfogadó elővásárlásra jogosult az elővásárlási joga megsértéséből fakadó igényét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:223. § (2) bekezdése alapján érvényesítheti. Keresetében annak megállapítását kell kérnie, hogy az adásvételi szerződés vele szemben hatálytalan és a szerződés – a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény által szabályozott kifüggesztési eljárásban megtett elfogadó nyilatkozata folytán – közte és az eladó között jött létre.

Az indítványozó abban a kérdésben kérte a Kúria állásfoglalását, hogy a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Földforgalmi tv.) 22. § (2) bekezdése a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:223. § (1) bekezdésében meghatározott relatív hatálytalansági tényállásként értelmezendő-e.

A jogegységi eljárásban eldöntendő kérdés az volt, hogy a Ptk.-hoz képest különleges szabálynak minősülő Földforgalmi tv. Ptk.-tól eltérő szabályozása a hatálya alá tartozó – hatósági jóváhagyás alá nem eső – esetekben szükségessé teszi-e az eltérést az elővásárlási jog megsértéséből fakadó igények érvényesítése tekintetében kialakult bírói gyakorlattól.

* „Bírák vagyunk”: A bírói hatalom gyakorlásáról szóló 1869. évi IV. törvénycikk kibirdetésének 150. évfordulója tiszteletére, szerk. Peres Zsuzsanna, Bagossyné Körtvélyesi Mária, Budapest, Országos Bírósági Hivatal, 2019.

A Földforgalmi tv. szerint föld eladása esetén a tulajdonos nem a számára elfogadható vételi ajánlatot mint saját eladási ajánlatát közli az elővásárlásra jogosulttal, hanem a tulajdonos és a szerződéses vevő által megkötött adásvételi szerződést kell hirdetmény útján közölni az elővásárlásra jogosultakkal, ha pedig az arra jogosult sikerrel gyakorolja az elővásárlási jogát, az adásvételi szerződés szerinti vevő helyébe lép.

Az elővásárlásra jogosultnak az elfogadó nyilatkozata megtételekor az elővásárlási joga megsértéséből fakadó igénye még nincs. Ilyen igénye nem a szerződéskötésről való tudomásszerzéssel keletkezik, hanem akkor, amikor valamilyen – tényállástól függően eltérő – módon tudomást szerez az elővásárlási joga megsértéséről, vagyis arról, hogy az eladó nem fogadja el, figyelmen kívül hagyja az elfogadó nyilatkozatát és a felek az általuk kötött szerződést teljesítik.

Hatósági jóváhagyáshoz nem kötött adásvételi szerződés esetén a Földforgalmi tv. az elővásárlási jog megsértésének jogkövetkezménye, valamint az abból fakadó igény érvényesítése tekintetében nem tartalmaz a Ptk.-tól eltérő speciális rendelkezéseket, ezért arra a Ptk. vonatkozó szabálya az irányadó.

A Ptk. 1:2. § (2) bekezdésében foglalt értelmezési alapelv szerint a polgári jogi viszonyokra vonatkozó jogszabályokat a Ptk.-val összhangban kell értelmezni. Ennek megfelelően a Földforgalmi tv. rendelkezésének azt a megfogalmazását, amely szerint az elővásárlásra jogosult az adásvételi szerződés szerinti vevő helyébe lép, az elővásárlási jog megsértésére alapított igény polgári perben történő vizsgálata során a Ptk. 6:223. § (1) bekezdésében meghatározott relatív hatálytalansági tényállásként kell értelmezni. A szabályszerűen gyakorolt elővásárlási jog megsértésének jogkövetkezménye tehát az eladó és a szerződéses vevő által megkötött adásvételi szerződés relatív hatálytalansága. Ennek megfelelően az elővásárlási jogát gyakorló felperesnek keresetében az általa elfogadott adásvételi szerződés vele szembeni hatálytalanságának, valamint annak megállapítását kell kérnie, hogy a Földforgalmi tv. által szabályozott kifüggesztési eljárásban megtett elfogadó nyilatkozata folytán az adásvételi szerződés közte és az eladó között jött létre.

2/2020. PJE határozat a gépjárműtörzkönyv hitelező általi birtokban tartásának atipikus biztosítéki jellege tárgyában

Gépjármű vásárlásának finanszírozására kötött kölcsönszerződés atipikus biztosítékaként is érvényesen kiköthető a hitelező javára a törzkönyv birtokban tartásának joga a teljes kölcsöntartozás visszafizetéséig, amennyiben a felek kölcsönszerződéséből, illetve a részévé vált általános szerződési feltételekből egyértelműen kitűnik, hogy a törzkönyv birtokban tartásának joga a kölcsönszerződés önálló biztosítékaul szolgál.

Gépjárművásárlási célú kölcsönügyletekkel kapcsolatban elterjedt szerződéses megoldás – a hitelező javára szóló vételi jog, valamint annak biztosítására elidegenítési és terhelési tilalom előírásán túlmenően – az a további kikötés, amely a hitelezőt feljogosítja a finanszírozott gépjármű törzkönyvének birtoklására. Ez utóbbi rendelkezés az ismertté vált szerződéses konstrukciókban két, egymástól jól elhatárolható szabályozási módszerrel fordul elő.

Az egyik, a gyakorlatban tipikusnak tekinthető esetben a hitelezőnek a törzkönyv birtoklásához való joga – a felek között a kölcsönszerződés mellett létrejött külön megállapodások, jellemzően vételi jogot alapító szerződés, adásvételi szerződés szerint – kizárólag a javára kikötött vételi jogot, illetve az ahhoz kapcsolódó

elidegenítési és terhelési tilalmat biztosító járulékos jog, ennél fogva a biztosított jog gyakorlása nélkül, járulékos jellege szerint maga is megszűnik a vételi jog megszűnésével.

A hitelezési gyakorlatban előforduló további – a bíróságok által nem egységesen megítélt – esetekben a törzskönyv visszatartásának joga önálló, más biztosítékhoz nem tapadó biztosítékként jelenik meg azáltal, hogy a felek megállapodása szerint a hitelező a teljes kölcsöntartozás megfizetéséig jogosult a finanszírozott gépjármű törzskönyvének birtoklására. A törzskönyv kiadására irányuló perekben a bíróságok ez utóbbi szerződéses feltételt, a törzskönyv birtoklásához való jog önálló biztosítéki jellegét ítélték meg eltérően.

A jogegységi tanács rámutatott, hogy lényegét tekintve a törzskönyv a járműnyilvántartás vonatkozó adataival megegyező tartalommal kiállított okirat a jármű tulajdonjogának igazolására, ezért a hozzá társítható joghatások a járműnyilvántartással összefüggésben tárhatók fel. A járműnyilvántartás az abba bejegyzett adatok, illetve azok változása tekintetében nem konstitutív – nem jogot keletkeztető – hatályú, hanem deklaratív, a bejegyzett jogokat, tényeket igazoló természetű. A gépjármű feletti tulajdonjog létrejöttének, módosulásának (átszállásának) nem feltétele a járműnyilvántartási bejegyzés.

A szabályozás értelmében a törzskönyv pusztán okirat, nem minősül értékpapírnak, ezáltal nem tulajdonítható a törzskönyvnek az értékpapírok sajátja: az érintett dologgal (jármű) kapcsolatos dologi jogokat megtestesítő jelleg. A jármű tulajdonosa a jármű feletti rendelkezési jogát – bármely tulajdonosi részjogosítvány átengedését – nem a törzskönyv átadásával gyakorolja. A járműre kötött adásvételi szerződés érvényességének, a jármű tulajdonjoga átruházásának nem feltétele, hogy a tulajdonos (az eladó) a szerződéskötéskor vagy a jármű birtokba adásakor a törzskönyv birtokában legyen. A törzskönyv birtokosa pedig, ha nem ő az abban feltüntetett tulajdonos, egyedül abban az esetben tudja tulajdonosként bejegyeztetni adatait a járműnyilvántartásba, amennyiben a tulajdonostól levezethető tulajdonszerzését a jogcímet keletkeztető szerződéssel (más jogi aktussal) megfelelően alátámasztja.

Az arra vonatkozó megállapodás, amely a jármű megvásárlásához nyújtott kölcsön visszafizetéséig kötetmi jogcímet biztosít a hitelező számára a törzskönyv birtokban tartására, önmagában nem zárja ki, nem korlátozza a tulajdonos rendelkezési jogát – így a gépjármű elidegeníthetőségét, a tulajdonjog harmadik személyekkel szembeni érvényesíthetőségét –, ennél fogva nem minősíthető a tulajdonost megillető jogosultságok oldaláról a tulajdonjog magánjogi korlátozásának, tartalmát, joghatását tekintve nem azonosítható az elidegenítési és terhelési tilalommal.

Az ilyen megállapodás sajátosságát az adja, hogy a törzskönyv birtoklásán és annak türése, továbbá magán a törzskönyvön túlmenően hat: polgári jogi jogalanyoknak a dologgal kapcsolatos magatartását, egyes jogaik és kötelezettségeik mikénti gyakorlását – direkt meghatározásuk nélkül – közvetve, alapvetően az érintett jogalanyok érdekei mentén befolyásolja. Jogilag nem zárja ki, nem korlátozza a jármű elidegenítését, de gyakorlati szempontból megnehezíti azt, törzskönyv hiányában ugyanis a tulajdonos a járművet gyorsan, viszonylagosan rövid idő alatt nyilvánvalóan csak speciális vevői kör részére, jóval a forgalmi értéke alatt tudja értékesíteni. Az ilyen szerződéses kikötés ezért végeredményét tekintve egyrészt a kölcsönszerződésnek megfelelő magatartásra ösztönzi az adóst, másrészt abba az irányba hat, hogy a hitelező által finanszírozott gépjármű az adós vagyonában maradjon. A hitelezőt a megállapodás alapján megillető jog ugyanakkor időben és terjedelmében korlátozott, továbbá abban az értelemben

járulékos jellegű jog, hogy egyértelműen meghatározott a kötöttsége: a hitelező e joggal biztosított kölcsönkövetelésének megszűnésével – vagyis az adós szerződészerű teljesítésével – maga a biztosítéki jog is megszűnik.

Nem állapítható meg az sem, hogy az ilyen megállapodás kifogásolható módon megbontaná a felek érdekeinek szerződéses egyensúlyát. Gépjármű vásárlásának finanszírozására kötött kölcsönszerződés esetében mindezek értelmében önálló, atipikus biztosítékként is érvényesen kiköthető a hitelező javára a törzskönyv birtokban tartásának joga a teljes kölcsöntartozás visszafizetéséig.

3/2020. PJE határozat a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 23/C. §-a alkalmazásának egyes kérdéseiről

- 1. A közjegyző a Vht. 23/C. §-a szerinti jogkörében eljárva nem vizsgálhatja a záradékolni kért, alakilag szabályszerűnek látszó közjegyzői okiratba foglalt kötelezettség létrejöttét, érvényességét és fennállását.*
- 2. Nem akadály a végrehajtási záradék Vht. 23/C. §-a alapján történő kiállításának, és nem ad okot a kiállított végrehajtási záradék törlésére sem, ha a záradékolni kért okiratba foglalt kötelezettség jogcímét adó jogviszony egyoldalú jognyilatkozat folytán korábban már megszűnt.*
- 3. A végrehajtást kérő a végrehajtási záradék Vht. 23/C. §-a szerinti kiállítása során a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 136. § (1) bekezdés e) vagy g) pontjának megfelelően kiállított közjegyzői tanúsítvánnyal is igazolhatja, hogy a záradékolni kívánt okiratba foglalt kötelezettséget egyoldalú nyilatkozatával lejárttá tette.*

A jogegységi tanács rámutatott: végrehajtási záradék kiállítása iránti kérelem esetén a közjegyző jogkörét a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 23/C. § (1)-(2) bekezdései jelölik ki. A közjegyző azt köteles vizsgálni, hogy a végrehajtási záradék kiállítása iránti kérelem az arra jogosulttól származik-e, illetve teljesülnek-e a törvényben előírt feltételek, azonban nem terjeszkedhet túl az ott előírt alaki és tartalmi feltételek vizsgálatán, vitás kérdésekben nem foglalhat állást. A közjegyző az előtte indult nemperes eljárásban – amelynek az adós még nem alanya – nem szerezheti be a felek nyilatkozatait, nem folytathat le bizonyítást, márpedig annak vizsgálata, hogy a záradékolni kért közjegyzői okiratokba foglalt kötelezettség létrejött-e, érvényes-e és fennáll-e, szükségképpen mindezeket igényelné. A törvényben előírt feltételek fennállása esetén ezért a közjegyzőnek a végrehajtási záradékot ki kell bocsátania.

Erre tekintettel nem csak azt sem veheti figyelembe, hogy a záradékolni kért okiratba foglalt kötelezettség jogcímét adó jogviszony mikor és milyen módon szűnt meg. A közjegyző így akár hivatalból, akár bejelentés alapján szerez tudomást arról, hogy a végrehajtás alapjául szolgáló jogviszony bármely okból korábban megszűnt, az előírt feltételek fennállása esetén a végrehajtási záradékot ki kell állítania, és nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy a tartozás esedékessé válását tanúsító közjegyzői okirat tartalma valós-e, annak kiállításakor fennáll-e a jogviszony, illetve a kiállítását követően a jogviszony megszűnt-e. Vita esetén polgári perre tartozik annak vizsgálata és eldöntése is, hogy az adós egyoldalú nyilatkozata (elállása) megszüntette-e a jogviszonyt, ezért ha utóbb a bíróság megállapítja: a jogviszony a végrehajtási záradék kiállítása előtt megszűnt, ez sem ad alapot a végrehajtási záradék törlésére.

Ha a kötelezettség feltétel vagy időpont bekövetkezésétől függ, a végrehajtást kérőnek nem csupán a záradékolni kért közjegyzői okirattal kell rendelkeznie, hanem a végrehajtási záradék kiállításának előfeltételeként közokirattal kell tanúsítania azt is, hogy a feltétel bekövetkezett, a követelés esedékessé vált. A feltétel bekövetkezének tanúsítása közokirattal, ezen belül általában közjegyzői tanúsítvánnyal történik, amelyet a közjegyző a közjegyzői törvényben felsorolt esetekben és tartalommal állíthat ki.

Abban egységes volt a bírói gyakorlat, hogy az olyan tanúsítvány, amelyet a közjegyző az egyoldalú nyilatkozat általa történt kézbesítéséről állít ki, megfelelően tanúsítja a követelés esedékessé válását. A bíróságok álláspontja abban tért el, hogy kiállítható-e közjegyzői tanúsítvány akkor, ha a jogosult a záradék kiállítása iránti kérelmének előterjesztése előtt magánokiratba foglalta a felmondást és azt postai úton meg is küldte az adósnak. A jogegységi tanács álláspontja szerint a felmondásra jogosultnak – eltérő megállapodás hiányában – lehetősége van arra, hogy felmondását magánokiratba foglalja, azt közölje a másik féllel, s mindezek megtörténének tényéről a közjegyzőtől tanúsítvány kiállítását kérhesse, ha felmutatta a felmondását tartalmazó magánokiratot, a közjegyző előtt megerősítette a felmondási szándékát, továbbá felmutatta a felmondás közlését dokumentáló okiratot is.

Ha viszont a jogosult nem vagy nem megfelelően dokumentálja, hogy a másik féllel közölte: a kötelezettséget egyoldalú nyilatkozatával lejárttá tette, a feltétel bekövetkezése nem tanúsítható, s így a végrehajtási záradék sem bocsátható ki.

1/2020. Büntető jogegységi határozat: felülvizsgálati eljárásban elrendelt hatályon kívül helyezés esetén az elévülés vizsgálatáról

A jogerős ügydöntő határozat meghozatalát követően felülvizsgálati eljárásban elrendelt hatályon kívül helyezés esetén az elévülést vizsgálni kell, és a büntetethezesség elévülésének megállapíthatósága esetén annak jogkövetkezményét le kell vonni.

A büntetethezességet megszüntető elévülési idő számítása során a jogerős marasztaló határozat kihirdetése után felülvizsgálati eljárásban észlelt feltétlen hatályon kívül helyezéssel járó eljárási szabálysértés esetén a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat jogereje és a hatályon kívül helyezés között eltelt időszak jelentőséggel bír. A határozat jogerőre emelkedésekor újra elkezdődött elévülést semmilyen eljárási cselekmény nem szakította félbe, így a büntetethezesség elévülése bekövetkezett. A felülvizsgálati indítvány elbírálása során ezért az abszolút hatályon kívül helyezési ok miatt a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezésének és az elévülésre tekintettel az eljárás megszüntetésének van helye.

2/2020. Büntető jogegységi határozat: büntetőeljárás során vagyonek Kobzás elrendeléséről

A vagyonek Kobzás mértékének meghatározásánál abban az esetben, ha az eltulajdonított dolgot az elkövető továbbértékesíti, majd azt a büntetőeljárás során lefoglalják és a sértettnek kiadják, így az okozott kár megtérül: nem lehet vagyonek Kobzást elrendelni arra a vagyontra (vagyontárgyra), amelyet a sértettnek kell kiadni vagy visszaadni, vagy amely a sértetthez már visszajutott; viszont arra a vagyontra, amellyel az elkövető az ilyen vagyontárgy kapcsán ténylegesen gazdagodott, a vagyonek Kobzás elrendelésének nincs akadálya.

A hatályos jogi szabályozásban a vagyonek Kobzásnál a hangsúly a bűncselekménnyel ténylegesen elért jogellenes vagyonszerzés, jogellenes bevétel elvonásán van. A 69. számú BK véleményből is már egyértelműen kitűnt a sértett érdekeinek védelme; vagyis az, hogy a sértett kárának jóvátételéhez nagyobb érdek fűződik, mint a vagyonek Kobzás elrendeléséhez.

Abban az esetben, ha az elkövető által eltulajdonított vagyon (vagyontárgy) akár lefoglalás és kiadás útján visszakerült a sértetthez, akár az elkövető vagyonában megvan, akár más személyhez került, de onnan a sértett részére visszajutott, az érintett vagyontárgyra vagyonek Kobzást nem lehet kimondani. Ugyanakkor, mivel ilyen esetben a vagyonek Kobzás alá eső vagyon fellelhető, ezért nincs helye pénzösszegben kifejezett vagyonek Kobzás elrendelésének; a kár természetben történő megtérülése esetén nincs helye vagyonek Kobzásnak, ez kettős szankcionálása lenne az elkövetett cselekménynek.

Maradéktalanul érvényesül ugyanakkor a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben megszerzett vagyonnövekmény erejéig a vagyonek Kobzás kimondása abban az esetben, ha az elkövető által eltulajdonított vagyont (vagyontárgyat) a sértettnek visszaadják, azáltal a kár megtérült. Vagyis azzal a vagyonnal, amivel az elkövető a sértettnek visszaadott vagyontárgy révén a bűncselekménnyel

összefüggésben – például értékesítés – gazdagodott, ez a vagyonnövekmény ennek az összegnek az erejéig vagyonekobbzás alá esik.

Végül következetes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy a bűncselekmény elkövetése során szerzett vagyon értéke a megszerzési érték, amely lopás esetén az eltulajdonított tárgy értéke, nem pedig az az összeg, amennyiért az elkövető a lopott dolgot – akár értékénél alacsonyabb, akár értékénél magasabb áron – értékesítette, ahogy nem kerülhet sor a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyon, valamint az ennek helyébe lépett vagyon együttes elvonására sem.

3/2020. Büntető jogegységi határozat: életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén kizárás feltételes szabadságra bocsátásból

Életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a feltételes szabadságra bocsátásból kizárásnak csak a Btk. 44. § (1) bekezdésében felsorolt bűncselekmények miatt van helye.

Minden bűncselekmény esetében, amelynél a Btk. Különös Része életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását teszi lehetővé, elvileg feltételes szabadságra bocsátásnak is van helye.

A Btk. 44. § (1) bekezdése életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés kiszabása esetén a bíró számára a feltételes szabadságra bocsátásból való kizárás lehetőségét teremti meg, taxatív felsorolva mindazon bűncselekményeket, amelyek esetében az eljáró bíró mérlegelésére bízta, hogy adott esetben él-e ezzel a lehetőséggel. Ehhez képest a Btk. 44. § (2) bekezdés *a)* és *b)* pontjában két olyan esetkört határoz meg, amikor – az előző lehetőséghez képest – kötelező a feltételes szabadságra bocsátás kizárása: akkor, ha az elkövető erőszakos többszörös visszaeső, illetve ha a felsorolt cselekményeket bünszervezetben követte el. Ezáltal a (2) bekezdés révén a törvény nem a kizárás lehetőségét teremti meg, hanem a kizárás lehetőségén belüli, kötelező eset alkalmazását írja elő.

A Btk. 44. § (1) és (2) bekezdésének egymást kiegészítő értelme az, hogy a feltételes szabadságra bocsátás kizárását megengedő (1) bekezdésben felsorolt bűncselekmények elkövetőjét akkor kell – mérlegelést nem tűrően – kizárni a feltételes szabadságra bocsátásból, ha e bűncselekmények valamelyikét erőszakos többszörös visszaesőként (alanyi meghatározottság) vagy bünszervezetben (tárgyi meghatározottság) követte el. A Btk. 44. § (1) bekezdése tehát kifejezetten és kimerítően meghatározza azon bűncselekmények körét, amikor van lehetőség a kizárás mérlegelésére. A (2) bekezdés pedig ezt a mérlegelést zárja ki, de csak ezen bűncselekmények esetében.

4/2020. Büntető jogegységi határozat: a tanúzási figyelmeztetésről

A Be. hatálybalépését követően történő tanúkihallgatás során a tanúzási figyelmeztetést a Be. szerint kell közölni, ezért nincs helye a korábbi Be. szerinti figyelmeztetésnek. Ha a tanút a korábbi Be. szabályai szerint korábban tanúként már kihallgatták, a Be. hatálybalépését követő ismételt kihallgatásakor a tanúzási figyelmeztetést az új törvény szerint kell közölni.

Az a vallomástétel megtagadására jogosult tanú, aki a korábbi Be. szabályai alapján a vallomástételt nem tagadta meg, majd a Be. hatálybalépését követően az újabb kihallgatása során e jogosultságával élni kíván, és nem tesz vallomást, a korábban tett vallomása a Be. hatálybalépését követően sem használható fel.

A hatályos, a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) megszüntette a korábbi tanúvallomással való utólagos rendelkezés lehetőségét, azaz az ügyben korábban vagy más ügyben tett tanúvallomás akkor is felhasználható bizonyítási eszközként, ha a tanú a vallomástételt utóbb megtagadja, feltéve, hogy megtörtént a tanúzási figyelmeztetés közlése és az arra adott válaszadás [Be. 177. § (4) bekezdés]. A tanúzási figyelmeztetés erre vonatkozó lényeges új eleme a Be. 176. § (1) bekezdés *d)* pontjában írt figyelmeztetés, mely szerint, aki vallomást tesz, vallomása az adott vagy más ügyben bizonyítási eszközként akkor is felhasználható, ha a vallomástételt a későbbiekben megtagadja.

Ezzel szemben a korábbi Be. 296. § (3) bekezdése szerint, ha a tanú a tárgyaláson a mentességével élt, a korábban tett vallomása nem volt ismertethető és nem volt felolvasható. Az átmeneti rendelkezés az új szabályozás miatt indokolt, ugyanis az el nem hangzott figyelmeztetés jogkövetkezményét számonkérni nem lehet. A Be. 871. § (2) bekezdése ezért rögzíti, hogy a korábbi tanúvallomás felhasználására vonatkozó szabályait e törvénynek azon tanúvallomások vonatkozásában lehet alkalmazni, amelyeknél a tanúzási figyelmeztetésre az új törvény rendelkezései szerint került sor.

Az a vallomástétel megtagadására jogosult tanú, aki a korábbi Be. szabályai alapján a vallomástételt nem tagadta meg, majd a Be. hatálybalépését követően az újabb kihallgatása során e jogosultságával élni kíván, és nem tesz vallomást, a korábban tett vallomása a Be. hatálybalépését követően sem használható fel. Másként fogalmazva, ahhoz, hogy egy törvényi figyelmeztetés jogkövetkezménye alkalmazható legyen, e törvényi figyelmeztetést kell közölni, és az arra adott válaszadásnak is meg kell történnie. Ez egyben azt is jelenti, hogy ha a tanút a korábbi Be. szabályai szerint tanúként már kihallgatták, a Be. hatálybalépését követő ismételt kihallgatásakor a tanúzási figyelmeztetést az új törvény szerint kell közölni.

5/2020. Büntető jogegységi határozat: az összbüntetési ítéletben törvénysértően megállapított feltételes szabadságra bocsátás kiküszöböléséről

Amennyiben a bíróság az összbüntetési ítéletben a feltételes szabadságra bocsátásról – az alapítéletek helyes rendelkezései ellenére – törvénysértően rendelkezett, annak kiküszöbölése érdekében nem egyszerűsített felülvizsgálatnak, hanem összbüntetési eljárás ismételt lefolytatásának van helye.

A Be. 671. §-a szerint egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatásának akkor van helye, ha a bíróság az alapügyben a törvény kötelező rendelkezése ellenére nem rendelkezett, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett az ott meghatározott kérdésekben. A törvény tehát az egyszerűsített felülvizsgálatot csak a jogerős, ügydöntő határozatok bizonyos járulékos kérdései tekintetében teszi lehetővé.

Következtes a Kúria gyakorlata abban, hogy az összbüntetési ítélet nem ügydöntő határozat. A Be. 456. § (1) bekezdése ugyanis kimondja, hogy a bíróság jogerős ügydöntő határozata végleges, mindenkire kötelező döntést tartalmaz a vádról, illetve a terhelt büntetőjogi felelősségéről, a büntetőjogi következményekről vagy ezek hiányáról. Ügydöntőnek tehát azok a határozatok tekintendők, amelyekben a bíróság a Be. vonatkozó szabályai szerint lefolytatott bírósági eljárást követően a vádról határoz, az ügy érdemében hoz mindenkivel szemben kötelező érvényű, a terhelt büntetőjogi felelősségét megállapító vagy őt felmentő ítéletet, illetve eljárást megszüntető végzést. A Be. 839. §-ában szabályozott összbüntetési eljárás különleges eljárás, annak során a bíróság nem a vádról, nem a terhelt büntetőjogi felelősségéről, nem a büntetőjogi következményekről vagy ezek hiányáról, azaz nem a büntetőjogi főkérdésekről dönt.

Ekként tehát az összbüntetési ítélet nem ügydöntő határozat. Az összbüntetésbe foglalás során ugyanis a bíróság nem a vádról határoz, hanem az alapügyekben hozott ügydöntő határozatokkal kiszabott szabadságvesztéseket egységesíti.

Az ügydöntő jelleg hiánya azt eredményezi, hogy az összbüntetési ítélet törvénysértő rendelkezése ellen egyszerűsített felülvizsgálat nem vehető igénybe, arra csak abban az esetben van lehetőség, amikor az összbüntetésbe foglalt alapítélet tartalmaz törvénysértő rendelkezést.

Más a helyzet azonban akkor, amikor a törvényes alapítéleteket összbüntetésbe foglaló ítélet tartalmaz törvénysértő rendelkezést. A Be. 840. §-ában írt hiányos vagy törvénysértő „összbüntetésbe foglalás” alatt mindazt érteni kell, amit az összbüntetési ítélet rendelkező része tartalmazhat: így az összbüntetésbe foglalható ügydöntő határozatok körét, az összbüntetés tartamát, a végrehajtási fokozatot, a feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi időpontját, végül a visszaesői minőséget. A megszorító értelmezésnek nincs törvényi alapja, ekként a Be. 840. §-a alapján megismételt, a Be. 839. §-a szerinti különleges eljárásban lehet törvényesen rendelkezni mind arról, amivel kapcsolatban az összbüntetési ítélet törvénysértő rendelkezést tartalmaz.

1/2020. számú KPJE határozat

A Kúria Közigazgatási-Polgári Jogegységi Tanácsa a Kúria Közigazgatási Kollégiumának vezetője által indítványozott, a 2018. január 1. napja előtt előterjesztett keresetlevéllel indult, közszolgálati jogviszonyból származó perek elbírálásának egyes kérdéseiről szóló **1/2020. KPJE** jogegységi határozata alapján a 2018. január 1. előtt előterjesztett keresetlevéllel indult, a keresetlevél benyújtásakor a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 349. § (1) bekezdés c)-d) pontjai szerint munkaügyi pernek minősülő közszolgálati jogviszonyból származó perek első fokon történő elbírálására 2020. április 1-től kezdődően a 2020. március 31-én megszűnt közigazgatási és munkaügyi bíróságok székhelye szerinti törvényszékek – mint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 20. § (2) bekezdése szerinti munkaügyi bíróságok – rendelkeznek hatáskörrel. A 2018. január 1. napja előtt előterjesztett keresetlevéllel indult, a keresetlevél benyújtásakor a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 349. § (1) bekezdés c)-d) pontjai szerint munkaügyi pernek minősülő közszolgálati jogviszonyból származó perek másodfokon történő elbírálása 2020. április 1-től kezdődően az első fokon eljáró közigazgatási és munkaügyi bíróság vagy törvényszék illetékességi területe szerinti ítélőtábla hatáskörébe tartozik.

2/2020. számú KPJE határozat

A Fővárosi Ítélőtábla elnöke által indítványozott jogegységi eljárás az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inytv.) 64. § (1) bekezdés b) pontja szerinti „ingatlan tulajdonjoga iránti per” értelmezése tárgyában zajlott. Az indítvány szerint a bírói gyakorlat ebben a kérdésben nem egységes. Az egyik álláspont szerint ingatlan tulajdonjoga iránti pernek csak az a per minősül, amelynek a tárgya az ingatlan-nyilvántartáson kívül már megszerzett tulajdonjognak az ingatlan-nyilvántartásban való feltüntetése. Tulajdonjog megszerzése iránti kötelmi igény esetén a félnek csak „várományi” joga van, amely nem minősül olyan védendő érdeknek, mint a már megszerzett tulajdonjog. A másik álláspont szerint a perindítás tényét akkor is fel kell jegyezni az ingatlan-nyilvántartásban, ha a per kötelmi igényen alapuló tulajdonszerzésre irányul, mert kötelmi igény esetén is megvan a perfeljegyzéssel védendő érdek, ugyanis, ha a kereset alapos, a jogerős ítélet alapján szintén helye van a tulajdonváltás ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzésének és a perindítás tényének feljegyzése nélkül ez a védendő érdek szenvedhet sérelmet.

A Legfőbb Ügyész nyilatkozatában az első értelmezési lehetőség mellett foglalt állást. Kifejtette, hogy a Legfelsőbb Bíróság „az ingatlan tulajdonjogát érintő per” kifejezést korábban tágan értelmezte, valamint az Inytv. 64. § (1) bekezdés b) pontját módosító, az egyes törvényeknek agrár- és környezetügyi tárgyban történő módosításáról szóló 2013. évi CCL. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 47. §-ának indokolása értelmében „az ingatlan tulajdonjogát érintő per” fogalma pontatlan és túl tág értelmezésre ad lehetőséget. A perfeljegyzés célja ugyanis az, hogy a perbeli ingatlan tulajdonjoga a per feljegyzését követően keletkezett tulajdonváltástól függetlenül, az ezt követően bejegyzett terhektől mentesen a pernyertes felperes számára megszerezhető legyen. A jogalkotói szándék tehát

egyértelműen a feljegyezhető perek körének szűkítésére irányult, azonban az indokolásból nem állapítható meg az, hogy az új definíció kizárja-e a tágabb értelmezést. Erre a kérdésre a nyelvtani és a rendszertani értelmezés sem ad egyértelmű választ. A szabályozás a perfeljegyzésben a bejegyzés deklaratív, vagy konstitutív jogi jellegére visszavezethető indokolatlan megkülönböztetést eredményez.

A jogegységi tanács – az Inyvtv. 64. § (1) bekezdésének szövege és a kapcsolódó törvényalkotói indokolás alapján – úgy ítélte meg, hogy az Inyvtv. módosítása koncepcionálisan nem változtatott azoknak a pereknek a körén, amelyek esetében a perindítás ténye az ingatlan-nyilvántartásban feljegyezhető. A perindítás ténye feljegyzéséhez fűződő joghatások vizsgálata alapján is megállapítható, hogy nincs olyan dogmatikai indok, vagy más törvényes védelemben részesíthető vagyoni érdek tehát, amely alapot adna az Inyvtv. 64. § (1) bekezdés *b*) pontjában foglalt ingatlan tulajdonjoga iránti perek körének megszorító értelmezésére, mivel az azzal járna, hogy a tulajdonjog megszerzése iránti kötelmi igény nem részesülne védelemben. Ezért a jogegységi tanács arra az következtetésre jutott, hogy az Inyvtv. 64. § (1) bekezdés *b*) pontjának helyes értelmezése szerint azok a perek is ingatlan tulajdonjoga iránti pernek minősülnek, amelyekben az érvényesíteni kívánt jog kötelmi jogviszonyból ered, és a per eredményessége esetén a jogváltozást az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyezni. Mindez nem vonatkozik arra az esetre, ha a kereset nem következetes, mert a fél tényelődása nincs összhangban az érvényesíteni kívánt joggal és az általa előterjesztett kereseti kérelemmel. Ilyen esetben a perindítás ténye az ingatlan-nyilvántartásba nem jegyezhető fel.

A Közigazgatási Kollégiumhoz 2020-ban 4 jogegységi eljárás lefolytatása iránti kérelem és indítvány érkezett, egy esetben a Kúria elnökétől, egy esetben a Kúria ítélkező tanácsától, két esetben pedig a Kúria kollégiumvezetőjétől.

A jogegységi indítvány szerint a Kúria a Kfv.II.37.894/2014/13. számú ítéletében, amely BH.2015/7/K.27. szám alatt elvi határozatként is közzétételre került (a továbbiakban: határozat) azt mondta ki, hogy az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról szóló 2004/38/EK Európai Parlamenti és Tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 37. cikke folytán a hazai szabályozás alapján a közjegyző – mint hatóság – által a felek nyilatkozata szerint nyilvántartott élettársi kapcsolat a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény (a továbbiakban: Szmvtv.) 2. § b) pont bj) alpontja szerinti hatóság előtt regisztrált élettársi kapcsolattal azonos. Rögzítette továbbá, hogy az Szmvtv. hatályának elismerése nem zárja ki, hogy a hatóság az élettársi kapcsolat valós tartalmát érdemben vizsgálja. E döntés meghozatalakor az eljáró tanács arra jutott, hogy az Szmvtv. családtag fogalma által megkívánt azon feltétel, hogy családtag a magyar állampolgár azon élettársa, aki a magyar hatóság előtt regisztrált élettársi kapcsolatot létesít, teljesül azzal, ha az ilyen élettársi kapcsolatot az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásában (a továbbiakban: Nyilvántartás) regisztrálják, függetlenül attól, hogy ez a regisztráció elkülönül a bejegyzett élettársi kapcsolatról, az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2009. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Bét.) hatálya alá tartozó élettársi kapcsolattól. Ezt a jogértelmezést erősítette meg a Kúria a Kfv.II.37.607/2015/5. számú ítéletében. A Kfv.II.37.117/2019. számú ügyben ismét felmerült a kérdés, hogy a Nyilvántartásba bejegyzett élettársi kapcsolatban élő felperesnek kell-e többletfeltételeket [lásd: Szmvtv. 8. § (1) bekezdés a) pont] igazolnia ahhoz, hogy családtagként történő tartózkodását az idegenrendészeti hatóság elfogadja vagy elegendő a Nyilvántartásba való regisztráció és az egy évnél rövidebb együttélés ahhoz, hogy családtagnak minősüljön. A kezdeményezett jogegységi eljárásban a Kúria Közigazgatási Jogegységi Tanácsa az alábbi álláspontra helyezkedett. A Bszi. 32. § (1) bekezdés b) pontja szerinti indítvány esetében a jogegységi tanácsnak a korábbi határozattól való eltérés lehetőségét és a határozat kötőerejének kérdését kell elsődlegesen vizsgálat tárgyává tenni. A jogegységi döntés ebben az esetben az eltérés lehetőségére, indokoltságára vonatkozik, ugyanakkor az eltéréssel érintett ügyben az alapul vett jog értelmzését a közigazgatási per eldöntésére nézve az indítványozó tanácsnak kell elvégeznie. A Kúria Jogegységi Tanácsa rámutatott, hogy a határozat alapjául szolgáló jogszabályi környezet 2016. július 1-jét követően az Szmvtv. 2. § b) pont bj) alpontjának és a Vhr. 27. § (3) bekezdésének beiktatásával megváltozott, amelyre tekintettel a Kfv. II.37.894/2014. számú ügy és a Kfv.II.37.117/2019. számú ügy jogi helyzete eltér egymástól. Az alapul vett, alkalmazandó közigazgatási anyagi jogszabály lényeges változása a Kúria ítélező tanácsa számára lehetőséget teremtett a korábban közzétett határozattól való eltérésre, a jogszabály módosulása a közzétett kúriai határozat kötőerejét megszüntette.

A Kúria Közigazgatási Kollégiumának Kollégiumvezetője által benyújtott jogegységi indítvány szerint a Kúria Kpkf.VI.39.105/2020/3., Kpkf.VI.39.148/2020/3., Kpkf.VI.39.167/2020/3., Kpkf.VI.39.168/2020/3., Kpkf.VI.39.169/2020/3. és Kpkf.VI.39.138/2020/2. számú végzéseiben kifejtett álláspontjai nem egységesek a tekintetben, hogy a másodfokon eljáró, országos illetékességű közigazgatási szerv döntésének felülvizsgálatakor a közigazgatási bíróság illetékességét a Kp. 13. § (1) bekezdés c) pontja alapján a felperes lakóhelye, tartózkodási helye, székhelye, avagy a Kp. 13. § (1) bekezdés e) pontja szerint az elsőfokú közigazgatási cselekmény megvalósulásának helye alapozza-e meg – és míg a végzések egységesek számos illetékességre vonatkozó rendelkezés tekintetében, abban a kérdésben, hogy amennyiben a másodfokon eljáró közigazgatási szerv országos illetékességű, akkor az megfeleltethető-e a Kp. 13. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott, több mint egy megyére kiterjedő illetékességgel eljáró közigazgatási szervnek, és ez alapján a közigazgatási bíróság illetékességét a Kp. 13. § (1) bekezdés c) vagy e) pontjai alapján kell-e megállapítani, a végzések ellentétes következtetésre jutottak. A Kp. illetékességi szabályait tartalmazó 13. §-ának rendelkezéseit a 2020. április 1. napjával hatályba lépett, az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvény 206. §-a állapította meg, amely módosítás indoka a közigazgatási eljárások egyfokúvá tétele volt. A jogegységi indítvány a körben látta szükségesnek az ítélkezési gyakorlat egységesítését, hogy a másodfokon eljáró, országos illetékességű közigazgatási szerv döntésének felülvizsgálatakor a közigazgatási bíróság illetékességét a felperes lakóhelye, tartózkodási helye, székhelye, avagy az elsőfokú közigazgatási cselekmény megvalósulásának helye alapján kell-e megállapítani. A Jogegységi Tanács úgy látta, hogy sem jogszabályi rendelkezés, sem zárt logikai érvelés nem támasztja alá, hogy a több mint egy megyére kiterjedő illetékességgel rendelkező közigazgatási szervek fogalma esetén – a Kp. utaló rendelkezésének hiányában – a központi és területi jelleghez igazodó, kormányzati igazgatási szabályozás legyen figyelembe veendő, arra is figyelemmel, hogy az illetékességi szabályok meghatározásakor a jogalkotó akarata nem lehet más, mint hogy egyszerűen és világosan értelmezhető szabályokat állapítson meg, elősegítve ezzel is az egységes jogalkalmazást. Mindez pedig a nyelvtani értelmezés szerinti jogalkalmazást erősíti. A több mint egy megyére kiterjedő és az országos illetékességgel eljáró közigazgatási szerv fogalmának illetékességi szempontú vizsgálata során nem lehet különbséget tenni az egyfokú és a többfokú közigazgatási eljárásokat követő esetleges közigazgatási perekben alkalmazandó illetékességi szabályok között, a Kp. 13. §-ában található illetékességi szabályokat ugyanis egységesen kell értelmezni. Amennyiben az egyfokú közigazgatási eljárásban országos illetékességgel eljáró közigazgatási szervet úgy tekintjük, mint amelynek az illetékessége több mint egy megyére terjed ki, a közigazgatási bíróság illetékességét (egyéb különös vagy kizárólagos illetékesség hiányában) a Kp. 13. § (1) bekezdés c) pontja fogja megalapítani. Amennyiben azonban az egyfokú eljárásban országos illetékességgel eljáró közigazgatási szervet nem tekintjük úgy, mint amelynek illetékessége több mint egy megyére terjed ki, a közigazgatási perben az illetékességet (egyéb különös vagy kizárólagos illetékesség hiányában) a Kp. 13. § (1) bekezdés e) pontja fogja megalapítani. Tekintettel arra, hogy az országos illetékességgel eljáró közigazgatási szervek döntő többségének székhelye Budapesten található, mindez azt eredményezné, hogy a Kp. 13. § (3) és (4)

bekezdései alapján amúgy is több kizárólagos illetékességgel rendelkező Fővárosi Törvényszék ügyterhe a többi közigazgatási kollégiummal rendelkező törvényszék ügyterhéhez képest aránytalanul megnövekedne, ami egyértelműen ellentétes az egyenletes ügyterhet megvalósítani kívánó jogalkotói céllal. Márpedig az Alaptörvény 28. cikkének első fordulata értelmében a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuláját, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. A fentiekre figyelemmel a Kúria Jogegységi Tanácsa a jogegységi indítvány alapján eljárva kimondta, hogy az országos illetékességgel eljáró közigazgatási szerv közigazgatási tevékenységének felülvizsgálata során a közigazgatási bíróság illetékességét (egyéb különös vagy kizárólagos illetékesség hiányában) a felperes lakóhelye, tartózkodási helye, székhelye alapítja meg.

3/2020. számú KJE határozat

A Kúria elnöke által kezdeményezett jogegységi eljárást az indokolta, hogy a Kúria gyakorlata nem egységes abban a tekintetben, hogy a kisajátítási kártalanítás az érintett ingatlan haszonbérletét közvetlenül megilleti-e. Az indítványozó szerint abban nem mutatkozik eltérés a fenti jogkérdést tárgyaló tanácsok ítéletei között, hogy az ingatlant érintő haszonbérlet esetén a haszonbérletet a kisajátítás következtében keletkezett kárai miatt „kompenzáció” illeti meg, az ítélezési gyakorlat a vonatkozásban mutat eltérést, hogy a kisajátítási kártalanítás a haszonbérletet közvetlenül, vagy a haszonbérlettel érintett ingatlan tulajdonosán keresztül, vele szemben érvényesíthető, a szerződéses viszonyból adódó elszámolás körébe tartozó jogosultságként illeti-e meg. A Kfv.VI. tanács szerint az ingatlanon fennálló jogok alatt az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogokat kell érteni, és a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Kstv.) szóhasználata alapján a tulajdonjog elvonásán kívül az ingatlanon fennálló jog megszűnéséért jár kártalanítás. Mivel az ingatlan tulajdoni lapja nem tartalmazza a haszonbérletet, ezért a Kstv. fogalomrendszerében az nem minősül az ingatlanon fennálló jognak. A Kfv.IV. tanács álláspontja alapján azonban az ingatlanon fennálló jog jogosultja nem azonos az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogosulttal. A vonatkozó jogszabályhelyek összevetése és értelmezése alapján a tanács arra a következtetésre jutott, hogy a termőföldre vonatkozó haszonbérlet, amelyet a földhasználati nyilvántartásba bejegyeztek, a dologi jogokkal egy tekintet alá eső, az ingatlanon fennálló olyan jognak minősül, amelynek megszűnése esetén kártalanítás jár. A Kfv.IV. és a Kfv.VI. tanács a Kstv. indokolása alapján is eltérő következtetésre jutott. A Kfv.IV. tanács álláspontja szerint a törvényi indokolás egyértelműen azt a jogalkotói szándékot juttatja kifejezésre – sőt „expressis verbis” ki is mondja –, hogy a haszonbérleti jog megszűnése esetén kártalanítás jár, a Kfv.VI. tanács szerint azonban a Kstv. 9-21. §-ához fűzött, az indokolásnak a jogkérdés szempontjából releváns bekezdése arra az esetre vonatkozik, amikor a tulajdonos kártalanítására csereingatlannal kerül sor. Mindkét eljáró tanács a jogértelmezése során figyelemmel volt a 15/2014. (V.13.) AB határozatra, amelyből a Kfv.IV. tanács azt hangsúlyozta, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlatában a tulajdonhoz való alkotmányos alapjog kiterjed nemcsak a polgári jogi értelemben vett tulajdonosok, hanem a vagyoni értékű jogok jogosultjainak védelmére is, míg

a Kfv.VI. tanács azt emelte ki, hogy a hasznobérlő nem tulajdoni várományos, nem viseli egyedül a kárveszélyt, ezért jogi helyzete nem azonosítható a pénzügyi lízingbe vevővel. A Jogegységi Tanács szerint a hivatkozott jogszabályok alapján a kisajátított ingatlan tulajdonosát a tulajdonjoga elvonásáért, az ingatlanon fennálló jog jogosultját pedig a joga megszűnéséért – a zálogjog és a végrehajtási jog jogosultja kivételével – teljes, azonnali és feltétlen kártalanítás illeti meg, a Kstv. 9. § (2) bekezdése alapján pedig a megszűnt jogokért járó kártalanítást az ingatlan tulajdonjoga elvonásáért járó kártalanításnál figyelembe kell venni. A Jogegységi Tanács rögzítette, hogy az ingatlan kisajátítása miatt kárt nem csak a tulajdonos és az ingatlanon fennálló jog jogosultja szenvedhet el, kára lehet a hasznobérlőnek is. Az ő kára azonban a kisajátításhoz áttételesen, a tulajdonoson keresztül kapcsolódik. A hasznobérlő a tulajdonossal kötelmi jellegű jogviszonyban áll, személyében nem a törvény által is elismert önállósult tulajdonosi részjogosítvány jogosultja. Mindezek alapján a Jogegységi Tanács arra a következtetésre jutott, hogy a hasznobérlőt az ingatlan kisajátítása esetén, a kisajátítási eljárásban a jogviszony kötelmi jellege, relatív szerkezete miatt közvetlen kártalanítás nem illeti meg, az őt ért kár esetén a kötelmi jog szabályai szerint a tulajdonossal való elszámolásnak van helye.

A Kúria a Közigazgatási Kollégium vezetője által indítványozott jogegységi eljárásban az építményadó tárgyának meghatározásánál releváns jogszabályi rendelkezések meghatározásának, továbbá az ingatlan-nyilvántartási bejegyzéssel utóbb önállóvá vált ingatlan helyi adókötelezettsége alapjának tárgyában hozott határozatot. Az indítvány szerint a Kúria gyakorlata nem egységes a fenti kérdésekben, ebből adódóan hasonló tényállás és azonos jogkérdés mellett az eljáró kúriai ítélkező tanácsok eltérően foglaltak állást arról, hogy az ingatlannyilvántartásban „egyéb helyiség” megnevezéssel nyilvántartott ingatlanok a helyi adók vonatkozásában adótárgynak minősülnek-e. Az eljáró tanácsok döntései közti ellentét kiindulópontja az építmény és az épület fogalmainak eltérő értelmezése, illetve annak meghatározása, hogy más jogágba tartozó fogalom meghatározást figyelembe lehet-e venni a fogalmak értelmezésekor. Az adótárgy meghatározása céljából alkalmazandó jogszabályi rendelkezések körét illetően az egyik álláspont szerint az építményadó tárgya a Helyi adó tv. szerinti lakás vagy nem lakás (funkciót betöltő) célját szolgáló épület. Tehát az építészetileg és a szó hétköznapi értelmében is használatos építmények közül – a Helyi adó tv. 11. § (1) bekezdése alapján – csak azok minősülnek adótárgynak, amelyek a Helyi adó tv. szerinti lakás vagy nem lakás funkciót töltik be, a törvény szóhasználatával élve ezek közül valamelyik „célét szolgálják”. Ezen álláspont szerint, ha az adójogi jogszabályok valamely fogalom meghatározásáról nem rendelkeznek, akkor a más jogágba tartozó fogalom meghatározást figyelembe kell venni. Ugyan az álláspontot tükröző ítélet *expressis verbis* nem tartalmaz az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) és az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: OTÉK) rendelkezéseire való utalást az építmény, épület, helyiség fogalmakat illetően, ugyanakkor burkoltan elismeri azok alkalmazhatóságát. Az álláspont szerint az építésügyi fogalom meghatározások mellőzésének abban az esetben van helye építményadó-ügyben, amennyiben az adójogi jogszabályok meghatározzák az adott fogalom tartalmát. Amennyiben azonban azt az adójogi rendelkezések nem rendezik, a más jogágba tartozó fogalom meghatározás nem maradhat figyelmen kívül. Ezt az álláspontot tükrözi a Kfv.I.35.395/2019/13. számú ítélet. A másik álláspont szerint az adózási jogviszonyokban az adott adókötelezettséget előíró jogszabályban meghatározott fogalmak az irányadók. Más jogszabályban definiált fogalmak csak abban az esetben vehetők figyelembe, amennyiben erre az adónemet szabályozó jogszabály rendelkezést nem tartalmaz, és más jogszabály alkalmazására e jogszabály lehetőséget biztosít. Az álláspont szerint továbbá az ingatlant az adótárgynak minősüléshez nem kell besorolni a lakás vagy nem lakás céljára szolgáló épületek körébe. A Helyi adó tv. rendelkezéseiből ez a következtetés ugyanis nem vonható le, ezt csak akkor kell vizsgálni, ha az adóalany vitatja, hogy az épület lakás vagy nem lakás célú ingatlan. A Helyi adó tv. szabályozási logikájából az következik, hogy e két kategóriába a Helyi adó tv. szabályozási tárgya alá tartozó mindenfajta építmény besorolható. Ez az okfejtés jelenik meg a Kfv.I.35.252/2020/5. számú, a Kfv.I.35.234/2020/5. számú és a Kfv.I.35.256/2020/5. számú végzéseiben. Az eljáró tanácsok abban is eltérő következtetésre jutottak, hogy az ingatlan-nyilvántartási bejegyzéssel utóbb önállóvá vált ingatlanok mi alapján válhatnak építményadó-kötelessé, az adókötelezettség keletkezésére a Helyi adó tv. 14. §-ának

rendelkezéseit hogyan kell alkalmazni. A Jogegységi Tanács az alábbiak szerint foglalt állást.

Az építményadó tárgyának meghatározásánál releváns jogszabályi rendelkezések meghatározása.

Annak a kérdésnek az eldöntésénél, hogy az ingatlannyilvántartásban „egyéb helyiség” megnevezéssel nyilvántartott ingatlanok a helyi adók vonatkozásában adótárgynak minősülnek-e, vagyis az építményadó tárgyának meghatározásánál, a releváns jogszabályi rendelkezések azonosítása alapvető jelentőségű. Az adózási jogviszonyokban az adott adókötelezettséget előíró jogszabályban meghatározott fogalmak az irányadók. A helyi adók esetében a sajátos szabályozás abban mutatkozik meg, hogy a Helyi adó tv. általános rendelkezései kötelező (normatív) jellegűek, ezzel szemben az egyes adókra vonatkozó különös szabályokat az önkormányzati képviselőtestület a helyi sajátosságok figyelembevételével alkothatja meg, de a törvény által taxatív módon behatárolt körben. A helyi adóra vonatkozó jogi szabályozás tehát sajátos, alapvetően a Helyi adó tv. rendelkezéseire épül, de a Helyi adó tv. utalása alapján az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) és az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Air.) rendelkezésein is alapul, a helyi szempontokat érvényesítő taxatív körben meghatározott önkormányzati rendeletek szabályaival kiegészülve. Az építményadó tárgyát a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Helyi adó tv.) alapján kell meghatározni, arra más jogszabály rendelkezései abban az esetben alkalmazandók, ha azt a Helyi adó tv. elrendeli.

2. Az ingatlan-nyilvántartási bejegyzéssel utóbb önállóvá vált ingatlan milyen feltételek teljesülése esetén válik építményadó-kötelessé?

Amennyiben a már fennálló építményben ingatlan-nyilvántartási bejegyzéssel új önálló ingatlan keletkezik, akkor az építményadó kötelezettség szempontjából annak van jelentősége, hogy az önállóvá vált építmény tekintetében fennállnak-e az adótárgy Helyi adó tv. 11. § (1) bekezdésében foglalt ismérvei. Az építményadó tárgyának való minősülés körében ugyanis nem bír relevanciával az épület „lakás” vagy „nem lakás céljára szolgáló” minősége. Főszabály szerint minden, a Helyi adó tv. 11. § (1) bekezdésében említett „építmény” adóköteles, függetlenül attól, hogy azt az adóhatóságnak külön valamely kategóriába be kellene sorolnia.

Az épület, épületrész akkor tárgya az építményadónak, ha teljesülnek a Helyi adó tv. 11. § (1) bekezdésében és 14. § (1) bekezdésében foglalt feltételek. Az épületrész nem az önálló ingatlanként történő ingatlan-nyilvántartási bejegyzéssel válik az építményadó tárgyává.

3. Ha megvalósulnak a Helyi adó tv. 11. § (1) bekezdésében foglalt feltételek (a Helyi adó tv. 14. § (1) bekezdése szerinti időponttól) és a jelen jogegységi eljárással érintett döntések tényállásában szereplő épületrészek (padlások, tetőterek, melyek az ingatlannyilvántartásban „egyéb helyiség” megnevezéssel vannak nyilvántartva) tárgyai az építményadónak, akkor további kérdésként merül fel a gyakorlatban, hogy azok után milyen feltételek bekövetkezése esetén (tehát mikortól) terheli az adóalanyokat adófizetési kötelezettség. Az épületrész önálló épületté alakítását követően az adó alapját annak ismeretében kell meghatározni, hogy megszűnt-e a kiegészítő helyiség jelleg.

KOLLÉGIUMI VÉLEMÉNYEK

Polgári Kollégium

1/2020. (IV. 30.) PK vélemény a másodfokú eljárásra irányadó szabályoknak a veszélyhelyzet ideje alatt történő alkalmazásáról

1. A Veir.* alkalmazásában a perorvoslati bíróságnak a veszélyhelyzet idejére főszabályként hivatalból mellőznie kell a tárgyalás kitűzését. Ez az értelmezés – az alábbi kivételekkel – irányadó azokra az esetekre is, amelyekben a felek a Veir. hatálybalépése előtt kérték a tárgyalás tartását, a tárgyalás kitűzésére azonban még nem került sor.
2. Az 1952-es Pp. hatálya alá tartozó ügyekben a tárgyaláson kívüli elbírálás lehetőségét a 256/A. § (1) bekezdés f) pontja is lehetővé teszi a bíróság számára. Ha a felek az 1952-es Pp. 256/A. § (1) bekezdés e) pontja alapján maguk is kérték a tárgyaláson kívüli elbírálást, az a bíróság számára is kötelező, kivéve az 1952-es Pp. 256/A. § (5) bekezdésében foglaltakat.
3. A Pp. hatálya alá tartozó ügyekben is dönthet úgy a másodfokú bíróság – a Pp. 376. § (1) bekezdés c) pontjába foglalt esetben –, hogy tárgyalást tart az ügyben, illetve ez okból a tárgyaláson kívüli elbírálás során is áttérhet a tárgyalás tartására.
4. A Veir. 29. § (2) bekezdése magában foglalja azt az esetkört is, amikor a másodfokú bíróság a felek ez irányú kérelme nélkül maga rendelkezett úgy, hogy az ügyben tárgyalást tart.
5. Ha a másodfokú bíróság a már tárgyalásra kitűzött ügyben a tárgyaláson kívüli elbírálásról dönt, a feleket az erről szóló értesítéssel egyidejűleg tájékoztatni kell a tárgyalás tartására irányadó kérelem lehetőségéről és a Veir 21. § (3)-(4) bekezdésében írtakról.
6. Az elsőfokú ítélet perorvoslati részének tartalmaznia kell azt a tájékoztatást, hogy a felek a veszélyhelyzet ideje alatt tárgyalás tartását nem kérhetik.

2/2020. (IV. 30.) PK vélemény veszélyhelyzet ideje alatt az elektronikus kép és hang továbbítására alkalmas eszköz útján megtartott tárgyalás feltételeiről

1. A Veir. alkalmazásában a civilisztikai ügyekben a más elektronikus kép és hang továbbítására alkalmas eszköz útján csak akkor tartható tárgyalás (a továbbiakban: e-tárgyalás), ha az ehhez szükséges technikai feltétel a bíróság tagjain kívül minden – a tárgyalásra idézendő – személynek rendelkezésére áll. A bíróságnak hivatalból kell vizsgálnia ezeket a feltételeket, és ha minden érintettnek rendelkezésére áll, az e-tárgyalás kitűzhető. A felek, közreműködők és más személyek részvételének az e-tárgyaláson az a feltétele, hogy a bíróság felhívására előzetesen bejelentsék az e-mail címüket, és az, hogy rendelkezzenek internetkapcsolattal és olyan eszközzel, amely alkalmas a kép és hang egyidejű továbbítására.

* A veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet.

2. Az e-tárgyalás megtartása akkor mellőzhető, ha az ehhez szükséges technikai feltételek nem biztosítottak, vagy ha a tárgyaláson olyan eljárási cselekmény foganatosítása szükséges, amely az e-tárgyaláson nem biztosítható személyes közreműködést igényel.
3. Az e-tárgyalások során továbbra is alkalmazni kell – a Veir.-ből fakadó eltérésekkel – a tárgyalásra szóló idézésnek az 1952-es Pp.-ben és a Pp.-ben írt szabályait.
4. Az e-tárgyalásra is megfelelően alkalmazható a Pp. 624. § (2) bekezdése, amely szerint az elektronikus hírközlő hálózat útján történő meghallgatás esetén a tárgyalás nyilvánosságára vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni azzal, hogy a nyilvánosságot a tárgyalás „kitűzött helyszínén” kell biztosítani, ami a bíró jelenléti helyét jelenti. Zárt tárgyalás tartásának akkor állnak fenn a feltételei, ha a bíróság felhívására az eljárás résztvevői (felek, tanú) úgy nyilatkoznak, hogy náluk is fennállnak a nyilvánosság kizárásának a feltételei.
5. A bíróság az e-tárgyalásról is köteles jegyzőkönyvet készíteni.
6. Az e-tárgyaláson is lehetséges a felek és a tanú (tanúk) szembesítése.
7. A bíró az e-tárgyaláson – ha ennek fennállnak a feltételei – a tárgyalást berekeszti, az ítélet kihirdetésére viszont a tárgyaláson már nem kerül sor, a bíróság az ítéletet tárgyaláson kívül hozza meg.

3/2020. (IV. 30.) PK vélemény a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható megelőző távoltartás elrendelésére irányuló polgári nemperes eljárásra irányadó szabályoknak a veszélyhelyzet ideje alatt történő alkalmazásáról

1. A Veir. 21. § (3) és (7) bekezdését a Hketv.* 15. § (1)-(3) bekezdéseire is alkalmazni kell.
2. A Veir. 21. § (3) bekezdése, illetve a Veir. 21. (7) bekezdése szerint akkor tekinthető elektronikus hírközlő hálózat vagy más elektronikus kép és hang továbbítására alkalmas eszköznek a viber, skype vagy egyéb informatikai alkalmazás számítástechnikai eszközön való felhasználása, ha az a meghallgatott személy képmását és hangját egyidejűleg továbbító videóhívás mellett kerül alkalmazásra.
3. A Veir. 21. § (3) bekezdése, illetve a Veir. 21. § (7) bekezdése szerinti írásbeli nyilatkozatok beszerzése kizárólag akkor lehetséges, ha mindkét fél rendelkezik elektronikus levelezési címmel, illetve a kérelmező az elektronikus kapcsolattartást választotta vagy elektronikus kapcsolattartásra köteles. A bíróság köteles előírni a bántalmazó számára az elektronikus kép és hang továbbítására alkalmas eszköz alkalmazását a bíróság által meghatározott időpontban, ha annak feltételei a bántalmazó számára adottak, illetve annak feltételeit a bántalmazó biztosítani tudja.
4. A Veir. 21. § (3) és (7) bekezdése alkalmazhatóságának hiányában kerülhet sor a Hketv. 15. § (1) bekezdése szerint a rendőrség megkeresésére az idézés és a kérelem kézbesítése iránt.

* A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény.

5. A bíróság mellőzheti a Hktv. 15. § (7) bekezdése szerint a felek egymás jelenlétében történő meghallgatását akkor is, ha azt az igénybe venni kívánt elektronikus kép és hang továbbítására alkalmas eszköz alkalmazása teszi szükségessé.
6. A felek személyes megjelenésre idézése csak akkor szükséges, ha a meghallgatás másként nem foganatosítható a Veir. rendelkezései szerint.
7. Javasolt a rendőrség közreműködését kérni a bántalmazót távoltartás hatálya alá helyező határozat kézbesítéséhez. Ennek előrelátható – vagy tényleges – sikertelensége esetén a bíróság köteles az ilyen határozatot a postai szolgáltató útján, a hivatalos iratok kézbesítésére vonatkozó jogszabályok szerint a címzettek részére történő kézbesítés mellett a címzettek elektronikus levélcímének elérhetősége esetén elektronikus levélben, ennek hiányában, a telefonszámuk ismerete esetén a telefonos rövid üzenetszolgáltatás keretében küldött üzenethez (sms) elektronikusan mellékelve is megküldeni.

Közigazgatási Kollégium

A közigazgatási perekben veszélyhelyzetben érvényesülő határidők számításáról szóló **1/2020.(IV.23.) KK véleményében** a Kúria Közigazgatási Kollégiuma a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi kérdésekről szóló 74/2020. (III.31.) Korm. rendeletben a veszélyhelyzet idejére meghatározott, a közigazgatási perekre vonatkozó határidő-számítás egyes kérdéseiről az egységes ítélkezési gyakorlat előmozdítása érdekében megállapította, hogy a 2020. március 15. és április 15. napja között lejáró eljárási határidők 2020. április 30. napjáig meghosszabbodnak. Az eljárás félbeszakadása esetén a határidő számítására eltérő szabályok vonatkoznak. A keresetindítási határidő a veszélyhelyzet miatt nem hosszabbodik meg. Ha az eljárási cselekmény lefolytatása olyan személyes közreműködést igényel, amely a veszélyhelyzet miatt nem foganatosítható, az eljárási cselekmény akadályának elhárultáig vagy a veszélyhelyzet megszűnéséig tartó időszak a határidőkbe nem számít bele. A 2020. március 11. napjának 15 órájától 2020. március 15. napjának 15 órájáig lejárt határidők esetében az általánostól eltérő határidő számításra kerülhet sor.

2/2020. KK vélemény

A Kúria Közigazgatási Kollégiuma a „haszonbérleti díj megállapításáról a földforgalmi hatósági ügyekben” tárgyú **2/2020. (XI.9.) KK véleményében** a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény 53. § (2) bekezdés a) pontjának értelmezésével foglalkozott. Megállapította, hogy a haszonbérleti díj aránytalansága az ügyek tényállása alapján ítélt meg. Az aránytalanság kérdésében való döntés nem azonos az adott területen tevékenykedő gazdák hétköznapi ismeretei szerint adott nyilatkozataival, s azok hatóság általi elfogadásával. A bizonyítás a mezőgazdasági igazgatási szerv feladata. A kikötött haszonbérleti díj abban az esetben nem tekinthető aránytalannak, ha az érintett ingatlan olyan pozitív tulajdonságokkal bír, amely az átlagos díjhoz képesti eltérést indokolja. Ennek vizsgálata során csak az objektív tényeket lehet figyelembe venni, mint például a területek fekvése, a földek minősége (AK értéke), öntözhetősége, művelhetősége, közútról való megközelíthetősége.

A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 80. §-a rendelkezik a megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő alkalmazásáról, amely alapján a perben ugyanazon szakkérdés tárgyában szakértőként elsősorban a megelőző eljárásban kirendelt szakértőt kell alkalmazni. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) és a Kp. szabályainak együttes alkalmazása értelmében az aggályos szakvélemény esetében, ha annak oka a szakértő által adott felvilágosítás után sem volt megszüntethető, a felek a perben új szakértő kirendelését indítványozhatják. A bírói gyakorlatot megosztja a Kp. fenti rendelkezéseinek értelmezése. A gyakorlat elsősorban azokban a közigazgatási jogvitákban veti fel a megelőző eljárásban beszerzett szakvélemény kérdését, ahol a közigazgatási szerv részéről kötelező a szakértő igénybevétele. A Kp. új szabályozása alapján a bíróságnak – a jogszabály megfogalmazása szerint – „elsősorban” kell alkalmaznia a megelőző eljárásban eljáró szakértőt. Ugyanakkor a jogszabályi terminológia eltérésre is elvi lehetőséget ad, mivel a megelőző eljárásban részt vett szakértő alkalmazása nem kizárólagos. A gyakorlat azt mutatja, hogy a közigazgatási jogvita a Kp. szerinti perekben is a megelőző eljárásban beszerzett szakértői vélemény érdemi vitatását jelenti. Ezért ha a felperes a bíróság megítélése szerint alappal hivatkozik a közigazgatási jogvitában arra, hogy a hatósági eljárásban eljáró szakértő szakvéleménye aggályos,

új szakértő kirendelésére kerülhet sor. Erre a perben többféle eljárési lehetőség áll rendelkezésre. Általában a megelőző eljárásban kirendelt szakértő véleményének vizsgálatára kerülhet sor a felperes által előterjesztett bizonyítékok alapján a Pp. 316. § szerint, figyelemmel a 317. § rendelkezéseire is. Ennek eredményeképpen dönthet a bíróság újabb szakértő alkalmazásának szükségességéről. Kivételesen azonban a megelőző eljárásban beszerzett szakértői véleménnyel kapcsolatos eljárás mellőzhető, ha a felperes által szolgáltatott bizonyítékok alapján a szakértői vélemény aggályos volta egyértelműen megállapítható. A bíróság tehát felperesi valószínűsítés esetén a közigazgatási eljárásban kirendelt szakértőtől eltérő igazságügyi szakértőt rendelhet ki, és a közigazgatási eljárás során vizsgált szakkérdést a perben egy új, a felektől és a megelőző eljárástól független igazságügyi szakértő kirendelése útján vizsgálhatja. A bizonyító fél tehát a Kp. hivatkozott szabálya alapján nincs elzárva attól, hogy vitassa a megelőző eljárásban kirendelt szakvélemény tartalmát, a Pp. 317. § (1) bekezdés d) pontja alapján pedig a bírónak a pervezetés keretében fel kell hívnia a fél figyelmét, ha a kirendelt szakvélemény aggályosságát (Pp. 316. § (1) bekezdés) észleli. Amennyiben pedig az aggályossági okot nem sikerül kiküszöbölni, a mögöttesen alkalmazandó Pp. szabályai alapján a bíróság eleget tesz a bizonyító fél új szakértő kirendelésére irányuló indítványának. A Kp. 80. § (1) bekezdés második mondatának „elsősorban” kitétele a bírói mérlegelés körébe utalja a megelőző eljárásban kirendelt szakértő által adott szakvélemény aggályosságának megítélését. A mérlegelés feltétele az, hogy a szakkérdésben a felperes a korábbi szakértői álláspont helyességét kellő mélységben és megalapozottsággal aggályossá tudja tenni, s az ehhez szükséges bizonyítékokat is előterjeszti. Más megfogalmazásban ez azt jelenti, hogy a felperesnek kell olyan peranyagot szolgáltatnia, amely megalapozza új szakértő kirendelését. Nem tekinthető ugyanakkor a felperes részéről a megelőző eljárásban beszerzett szakvélemény aggályossá tételének a szakvélemény szakmai adatok és bizonyítékok nélküli kritikája vagy a szakértő személyére, illetve a szakértői kompetencia hiányára vonatkozó – alá nem támasztott – eljárásjogi hivatkozás. Amennyiben pedig a felperes kellő hivatkozással a megelőző eljárásban beszerzett szakvélemény megalapozottságát nem tudja megkérdőjelezni, az azt alátámasztó peranyagot nem szolgáltatja, úgy a bíróság még a felperes ezt ellenző indítványa ellenére sem tekinthet el a megelőző eljárásban kirendelt szakértő alkalmazásától. A fentiek alapján a Kúria Közigazgatási Kollégiuma a **3/2020. (XI.9.) KK véleményében** rögzítette, hogy a **bíróság a közigazgatási perben a megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő alkalmazásától akkor tekinthet el, ha a felperes az igazságügyi szakértő szakvéleményének aggályosságát sikerrel valószínűsíti.**

4/2020. KK vélemény

A közigazgatási perek gyakorlatában rendszeresen felmerülő kérdés az ugyanabból vagy – ténybeli és jogi alapon – összefüggő jogviszonyból indult büntetőeljárás során beszerzett bizonyítékok felhasználása és ezzel összefüggésben az eljárás felfüggesztése. A bírói gyakorlat e kérdésekben nem egységes. A közigazgatási peres eljárás és a büntetőeljárás – akár azonos történeti tényállás esetén is – eltérést mutatnak az alkalmazandó jog dogmatikája, az eljárás célja, alanya, tárgya, és az elbírálendő tényállási elemek tekintetében. Az ugyanabból vagy – ténybeli és jogi alapon – összefüggő jogviszonyból fakadóan indult párhuzamos eljárásokban is a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság eltérő jogi keretek között vizsgálja ugyanazon cselekménysorozatot és a közigazgatási jogi tényállási elemek bizonyítottsága esetén tesz megállapítást a közigazgatási felelősség kérdésében. E lényeges jogi eltérésekre való tekintettel a bizonyítékok azonossága esetén is a közigazgatási, illetve büntetőjogi felelősség kérdésében a közigazgatási-, illetve büntetőeljárások eltérő megállapításokat eredményezhetnek, ezért főszabály szerint nem szükséges a közigazgatási ügyekben eljáró bíróságoknak bevárni a büntetőeljárás lezárását. A közigazgatási bíróságok a büntetőeljárásban beszerzett bizonyítékokat a közigazgatási határozat bírói felülvizsgálata körében kizárólag jogi/tartalmi megfelelési szempontból vizsgálják, hogy azok okszerűen alkalmasak-e az alperesi határozat jogszerűségének megalapozására. Attól függetlenül, hogy ezek a bizonyítékok mely eljárásban lettek beszerezve – a párhuzamosan folyó büntetőeljárásban, avagy a közigazgatási perben –, azok önálló értékelésre alkalmasak lehetnek, így nem szükséges a közigazgatási eljárásnak a büntetőeljárás lezárásáig történő felfüggesztése. Mindezen okokból kifolyólag a közigazgatási perben is felhasználható, de a büntetőeljárásban beszerzett bizonyítékok felhasználása önmagában nem ad alapot a közigazgatási per felfüggesztésére. Amennyiben mégis elengedhetetlen a büntető eljárás bizonyítékainak felhasználása, de a bizonyítékok beszerzésének jogszerűsége kapcsán további eljárásjogi aggályok merülnek fel, kivételesen sor kerülhet a per tárgyalásának felfüggesztésére abban az esetben, ha a közigazgatási bíróság úgy ítéli meg, hogy a bizonyíték beszerzésének jogi minősítéséhez szükséges a büntetőeljárás jogerős befejezése. A fentiek értelmében a Kúria Közigazgatási Kollégiuma a **4/2020. (XI.9.) KK vélemény**ében rögzítette, hogy a közigazgatási jogvitákban az eljárás felfüggesztésének az ugyanabból vagy – ténybeli és jogi okból – összefüggő jogviszonyból indult büntetőeljárás jogerős befejezéséig általában nincs helye. Kivételesen kerülhet sor az eljárás felfüggesztésére, amennyiben a közigazgatási ügyben eljáró bíróság az ügy összes körülményének figyelembevételére alapján úgy ítéli meg, hogy az ugyanabból vagy – ténybeli és jogi okból – összefüggő jogviszonyból indult büntetőeljárásban beszerzett bizonyítékok felhasználása a közigazgatási jogvitában szükséges és a közigazgatási ügyben eljáró bíróság kizárólag a büntető ügyben eljáró bíróság döntése alapján győződhet meg a bizonyítékok beszerzésének jogszerűségéről.

Polgári szakág

EBH 2020.P.1.

A baleseti járadék alapja munkavégzésből származó nem adózott jövedelem is lehet.

A Kúria kifejtette, hogy a jövedelempótló járadék számításának alapjául szolgáló jövedelem létét és összegszerűségét nem csak a megszerzett jövedelmet terhelő közterhek megfizetését is igazoló okiratokkal lehet bizonyítani, mert a szabad bizonyítás elve alapján e körben bármely bizonyíték felhasználható.

Bár a károsult az általa megszerzett jövedelem után a közterheket nem fizette meg, jövedelme köznap kihasználással fekete jövedelemnek minősült, de a jövedelemnek ez a közjogi jellegű minősítése nem eredményezi sem a károsult kártérítésre való joga elvesztését.

A jövedelempótló járadékigény elbírálása során a pótlás alapjául szolgáló jövedelemmel szemben az a követelmény támasztható, hogy 1) a személyi jövedelemadó hatálya alá tartozzon, 2) munkavégzés ellenértéke legyen, 3) ne legyen jogellenesen szerzett jövedelem. Ezek a feltételek a károsult esetében fennálltak, mert bár a személyi jövedelemadó és társadalombiztosítási stb. járulék fizetésének elmaradása jogsértő ugyan, de ez az állammal (az állami költségvetéssel) szemben fennálló jogi kötelezettség megsértésének számít, a jövedelem megszerzését nem teszi jogszerűtlenné, ellenkezőleg: a jogszerűen szerzett jövedelemhez kapcsolódik a közteherviselési kötelezettség.

Gazdasági szakág

Ebben az évben nem került sor elvi bírósági határozat vagy elvi bírósági döntés közzétételére a Polgári Kollégium gazdasági szakága részéről.

Büntető szakág

Közigazgatási szakág

A Kúria jogegységet biztosító tevékenységét érintően lényeges változást hozott a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bsz.) 24. §-át módosító, az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvény 65. §-a, amely 2020. április 1-jei hatállyal megszüntette az elvi döntés és az elvi határozat kiadásának lehetőségét, és ezzel együtt az elvi közzétételi tanácsok működését. A (korábbi) Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium közigazgatási szakága 2020. április 1-ig 3 elvi határozatot és 1 elvi bírósági döntést tett közzé.

1/2020. számú közigazgatási elvi határozat

Az ingatlanügyi hatóság mint hatósági nyilvántartást vezető regisztratív szerv eljárására elsődlegesen az ingatlan-nyilvántartási törvény speciális rendelkezései irányadóak, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) csak mögöttes szabályként alkalmazható. Az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzésre, feljegyzésre irányuló kérelem az okiratnak az iktatásakor fennálló tartalma alapján bírálható el. (Kfv.37.203/2018.)

2/2020. számú közigazgatási elvi határozat

Megtévesztő és ezáltal tisztességtelen az a kereskedelmi gyakorlat, ami a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készteti, amelyet egyébként nem hozott volna meg. Az ügyleti döntés egy folyamat, több döntési elemből állhat, a kereskedelmi gyakorlat jogszerűségének a részdöntések, mozzanatok esetén is fenn kell állnia. (Kfv.38.283/2018.)

3/2020. számú közigazgatási elvi határozat

Önkormányzati hatósági ügyben a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 115. § (1) bekezdése szerinti jogosítványok az önkormányzat felett törvényességi felügyeleti jogkör gyakorló kormányhivatalt nem illeti meg. Ebben az értelemben az önkormányzatnak a Ket. 116. §-a által meghatározott felügyeleti szerve nincs, ezért – a Ket. 43. § (8) bekezdésére figyelemmel – a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 49. § (1) bekezdése alapján a képviselő-testület a közvetlen érintettsége okán felmerült kizárási okról maga dönt. Felügyeleti szerv hiányában a Ket. 43. § (6) bekezdése kizárt szervként is eljárhat, amelyről értesíteni köteles az érintettet. (Kfv.38.232/2018.)

4/2020. számú közigazgatási elvi döntés

Nem tekinthető a gyülekezési jog korlátozását magalapozó körülménynek, ha a rendezvény helyszínén vagy környékén a közlekedés lelassul, leáll vagy terelést szenved. A gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény (Gytv.) 13. § (3) bekezdés c) pontja sem arra ad felhatalmazást a gyülekezési hatóság számára, hogy bármilyen forgalmi zavar kilátásba helyezése esetére megakadályozhassa a gyűlések megtartását. A gyülekezési hatóságnak le kell folytatni a Gytv. szerinti érdemi egyeztetési eljárást, és külön kell indokolni a zavarás körében a Gytv.-ben írt szabályozási mérce alkalmazását. (Fővárosi Törvényszék 105.K.700.291/2019.)

JOGGYAKORLAT-ELEMZŐ CSOPORTOK

Polgári Kollégium

„A Földforgalmi törvénnyel kapcsolatos perek gyakorlata” tárgykörében felállított joggyakorlat-elemző csoport

A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Földforgalmi tv.) a preambulumban meghatározott célok elérése érdekében átfogó változásokat fogalmazott meg a termőföldekre vonatkozó tulajdoni és használati jogviszonyok létrejötte, megszűnése, megszüntetése, hatályossága és érvényessége tárgyában. A joggyakorlat-elemző csoport specialitását az adta, hogy a Földforgalmi tv. két jogág, a közigazgatási és a polgári jogi szabályozás területén átfogó változásokat idézett elő, ami a jogalkalmazás során számos jogértelmezési és jogalkalmazási kérdés megválaszolását igényelte és igényli.

További specialitást jelentett, hogy a joggyakorlat-elemzés tárgyát képező két alap jogszabályt [Földforgalmi tv. és a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról 2013. évi CCXII. törvény (a továbbiakban: Fétv.)] a jogalkotó a meghozataluk óta több ízben módosította, ezáltal bizonyos jogértelmezési és jogalkalmazási megoldások a rövid alkalmazási idő ellenére akár okafogyottá válhattak. Ezek a változások alapvetően a közigazgatási eljárás területét érintették. A közigazgatási ügyszakban az aktavizsgálat 2015. január 15-én lezárult, így az ezt követő döntések értelemszerűen már nem kerülhettek feldolgozásra. A létrejött joggyakorlat-elemzés ezért szükségképpen csak egy metszetét mutatja a bírói gyakorlatnak: az aktavizsgálat kezdetétől a vizsgálat lezárásáig terjedő időszakot fogja át.

A joggyakorlat-elemzés menete és módszere az volt, hogy a joggyakorlat-elemző csoport alakuló ülésén a törvényszékek és ítélőtáblák megküldött, a vizsgált tárgykörbe tartozó, jogerősen befejezett ügyekben meghozott ítétek ismeretében megtörtént az ügyek első szintű válogatása. Ezt követően történt meg a feladatok kiosztása, majd többszöri egyeztetést követően az egyes részfeladatok kidolgozása. A joggyakorlat-elemző csoport az esetleírásokat tekintve háromféle módszert alkalmazott: 1.) az eset leírása a Kúria döntésének ismertetésével együtt; 2.) a problémák tematikus ismertetése, majd külön részben e problémák jogorvoslati fórumrendszeren, végül a Kúria döntésében megjelenő megoldásának bemutatása; 3. jogszabályi szöveghez rendelt jogesetelemzés.

A joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló jelentésének kezdetén az Európai Unió (az Európai Unió Bírósága) joggyakorlatát majd pedig az Alkotmánybíróság vonatkozó döntéseit elemezte (A) rész). Ezt követően a közigazgatási ügyszakban felmerült, a föld tulajdonjogával, illetve a föld haszonélvezeti és használati jogával kapcsolatos anyagi jogi szabályokat elemezte egy-egy fejezet. Az összefoglaló az anyagi jogi szabályok bemutatását követően külön fejezetben az eljárási kérdésekkel is foglalkozott (mind a tulajdonjog, mind pedig a használati jogok megszerzése kapcsán), végül a földforgalmi eljáráshoz kapcsolódó nyilvántartási kérdéseket elemezte az utolsó fejezet (B) rész). Mindezeket követte a polgári ügyszak elemzése, az adásvétel, az elbirtoklás, a közös tulajdon megszüntetése, a termőföldre kötött haszonbérleti szerződések érvényessége, illetőleg a szerződésekkel kapcsolatos egyéb problémák, a feles bérleti jogviszony, a vadkár, végül a kijelölési ügyek tárgyainak sorrendjében (C) rész.

„A keresetlevél visszautasításának vizsgálata” tárgykörében felállított joggyakorlat-elemző csoport

A joggyakorlat-elemző csoport felállítására az adott okot, hogy a Kúria szakmai vezetése a Pp. 2018. január 1-jei hatálybalépése óta számos forrásból – így különösen a törvényszéki kollégiumok többsége által rendszeresen megküldött munkaanyagokból, a „Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Értekezlete”, az „Új Pp. jogértelmezési kérdéseivel foglalkozó konzultációs testület” részére az alsófokú bíróságok által megküldött problémafelvetésekből, valamint az Országos Bírósági Hivatalnak „Az új Pp. hatályosulását támogató Munkacsoport”-ja által rendszeresen közzétett ún. szintetizált összesítőiből – arról értesült, hogy a Pp. 176. §-ában írt, a keresetlevél visszautasítására vezető okok alkalmazásában az elsőfokú bíróságok szemlélete nem egységes, a gyakorlatuk nagy szórást mutat. Jogállami keretek között a jogbiztonság követelménye viszont azt kívánja, hogy a bíróságok az eljárási törvény szabályait egységesen alkalmazzák attól függetlenül, hogy az adott keresetlevél alapján indult eljárásra melyik bíróság az illetékes.

A joggyakorlat-elemző csoport vezetője megkereste valamennyi törvényszék elnökét annak kimutatása érdekében, hogy az egyes visszautasítási és eljárásmegszüntetési okok milyen számban fordultak elő a törvényszékeken és járásbírósági (kerületi bírósági) szinten. Az így nyert arányszám alapján határozták meg a konkrét aktavizsgálatba bevonandó ügyek számát és összetételét. Ezt követően a csoport bírói tagjai az érintett ügyek aktáit az ún. felkérő rendszerben, azaz közvetlenül vizsgálták. A vizsgálat tárgya nemcsak a döntéselemzés volt, hanem az eljárás egésze. Ezért a csoport tevékenysége kiterjedt a visszautasított keresetlevél tartalmi és formai elemzésére, továbbá a hiánypótlásra felhívó végzés tartalmának, az

eljárást ez okból befejező (elsőfokú vagy első- és másodfokú) határozat rendelkező részének és a határozat indokolásának teljes körű vizsgálatára is. Az érintett ügyek törvényszékenkénti vizsgálatát követően a tagok számszaki és tartalmi kérdésekben egyaránt elkészítették az összefoglaló jelentésüket.

A fenti, a gyakorlatot feltáró vizsgálati szakaszt a megállapítások témakörönkénti (horizontális rendszerű) elemzése és értékelése követte. A joggyakorlat-elemző csoport értékelő tevékenysége során felhasználta az Országos Bírósági Hivatal által szintetizált formában rendszeresen közzétett szakmai anyagokat is, valamint elemezte a Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Értekezlete, valamint az új Pp. értelmezési kérdéseivel foglalkozó konzultációs testület által elfogadott állásfoglalásokat. A joggyakorlat-elemző csoport áttekintette a vizsgált tárgykörhöz kapcsolódó, a *Kúriai Döntések*, a *Bírósági Döntések Tára* és az *Ítéletáblai Határozatok* című folyóiratokban közzétett eseti döntéseket. A joggyakorlat-elemző csoport bírói tagjai szakmai vitaanyagokat készítettek, amelyeket a csoport két ülésben tárgyalt és tette meg a javaslatait arra, hogy azok hogyan – milyen tartalommal és terjedelemben – jelenjenek meg az összefoglaló véleményben.

A joggyakorlat-elemző csoport munkájában részt vettek a kúriai bírácson kívül az alsóbb fokú bíróságok, a társhivatásrendek, az eljárásjogtudomány és az Igazságügyi Minisztérium képviselői is. A joggyakorlat-elemző csoport megállapításait 38. pontban összegezte, amelyek egy része alapjául szolgált a Pp. későbbi, novellásis jellegű módosításának.

„A sürgősségi pszichiátriai intézeti gyógykezelés elrendelésével kapcsolatos bírósági gyakorlat” vizsgálatára létrehozott joggyakorlat-elemző csoport

A Kúria elnöke az ítélkezési tevékenység vizsgálata céljából, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 29-30. §-aiban foglalt rendelkezése alapján maga is indokoltnak látta megvizsgálni a sürgősségi pszichiátriai intézeti gyógykezelés elrendelésével kapcsolatos joggyakorlatot, miután az Alapvető Jogok Biztosa az AJB-305/2017 és az AJB-344/2018. sz. jelentéseiben foglaltak kapcsán felkérte a Kúriát a sürgősségi gyógykezelés bírósági eljárásának országos gyakorlata megvizsgálására. A joggyakorlat-elemző csoport munkájában részt vettek a kúriai bírákon kívül az alsóbb fokú bíróságok, a társhivatásrendek, a tudomány és az Igazságügyi Minisztérium képviselői is.

A vizsgálat során a joggyakorlat-elemző csoport bírósági szervezetrendszerbe tartozó tagjai törvényszékenként 10-10, illetve a Fővárosi Törvényszék területéről 20, a törvényszéki elnökök által e célból rendelkezésre bocsátott ügy iratait vizsgálták. Ezzel párhuzamosan – a joggyakorlat-elemző csoport vezetőjének felkérésére – a joggyakorlat-elemző csoport más tagjai további szakmai anyagokat készítettek, illetve bocsátottak a joggyakorlat-elemző csoport rendelkezésére.

A vizsgálat fő szempontja az anyagi jog, illetve az eljárási jog szabályainak, a szigorú garanciális előírásoknak az érvényesülése volt. A vizsgálat tapasztalatai alapján az összegző megállapításukat követően a joggyakorlat-elemző csoport a jogalkotó számára 7 javaslatot, a bíróságok számára pedig 18 ajánlást fogalmazott meg.

Büntető Kollégium

2020-ban zárult le az összefoglaló jelentés elfogadásával két korábbi joggyakorlat-elemzés.

Országos büntetéskiszabási gyakorlat vizsgálata

Az „Országos büntetéskiszabási gyakorlat vizsgálata” elnevezésű többéves vizsgálódás eredményeként a Kúria megállapította: a vizsgált bűncselekmények kapcsán kiszabott joghátrányok esetében lényeges különbségek országos viszonylatban nem mutathatók ki. Javasolta egyben – és ez az év végére meg is valósult – egy olyan, könnyen kezelhető adatbázis létrehozását, kiépítését, amely tartalmazza, hogy egy adott bűncselekmény-kategóriára nézve milyen joghátrány: büntetés vagy intézkedés a tipikus; ezzel orientálva az ilyen ügyet tárgyaló bírót. Az orientáció magától értetődően csak tájékoztató és ajánlás jellegű lehet; a bíró az előtte levő ügy körülményeire nézve természetesen egyéniesít. A vonatkozó számítógépes program a Kúria intranetes honlapján az ország bírói számára elérhetően közzétételre került.

Ténybeli javítás a jogerő után – perújítás a büntetőeljárásban

Ugyancsak az év elején került elfogadásra a „Ténybeli javítás a jogerő után – perújítás a büntetőeljárásban” tárgyú joggyakorlat-elemzés összefoglaló jelentése, amely megállapította: a garanciális okból törvény erejénél fogva kötelezően elrendelt, illetőleg a jogosultak indítványa alapján lefolytatott perújítási eljárásokban rendkívül ritkán kerül sor a korábbi alapeljárásban meghozott jogerős érdemi ügydöntő határozatok megváltoztatására.

Az emberkereskedelem értelmezésével kapcsolatos bírói gyakorlat

A kártalanítás és a feltételes szabadságra bocsátás feltételei a büntetésvégrehajtási bírói gyakorlatban

2020-ban két büntető tárgyú joggyakorlat-elemzés indult a Kúria Büntető Kollégiumában. Egyrészt – a nemzetközi elvárásoknak megfelelően megváltozott jogi szabályozásra is tekintettel – „Az emberkereskedelem értelmezésével kapcsolatos bírói gyakorlat”; másrészt „A kártalanítás és a feltételes szabadságra bocsátás feltételei a büntetésvégrehajtási bírói gyakorlatban” tárgykörben. A járványhelyzet okozta nehézségek okán az összegző jelentések elfogadása 2021-re várható.

Az Érvénytelenség a munkajogban tárgyú joggyakorlat-elemző csoport által készített összefoglaló vélemény fontosabb megállapításai

A Kúria joggyakorlat-elemző csoportja 2020 novemberében fejezte be a munkajogi érvénytelenséggel kapcsolatos bírói gyakorlat vizsgálatát, s észrevételeit összefoglaló véleményben rögzítette. Ennek főbb megállapításai a következők: Ha a munkaviszonyban a munkavállaló a munkaszerződés érvényes létrejöttét, illetve a jogviszony keletkezését követően, annak fennállta alatt elveszíti a munkaszerződéshez (munkaviszonyhoz) szükséges alanyi képességét, nem állapítható meg érvénytelenség.

A szerződéskötéskor már hiányzó alanyi kellék a szerződés érvénytelenségét eredményezi. Utóbb nem következhet be érvénytelenségi ok, még akkor sem, ha valójában az alanyi kellék hiányát (hibáját) a szerződéskötés körében érvénytelenségi okként kellene minősíteni. Mivel az Mt. 44/A. § (2) bekezdésének „nem foglalkoztatható” fordulata nem ad egyértelmű eligazítást arra, hogy a munkáltatónak miként kell eljárnia abban az esetben, ha a munkavállaló elveszíti alanyi képességét, indokolt kezdeményezni e körben a törvény módosítását.

Az Mt. 20. § (3) bekezdése lehetőséget biztosít arra, hogy a jogosulatlan személy által tett jognyilatkozat miatti érvénytelenségi okot a munkáltató orvosolja akként, hogy az álképviselő által tett jognyilatkozatot az eljárásra jogosult személy utólag jóváhagyja. E jognyilatkozat megtételére az Mt. nem ír elő határidőt, így azt a jóhiszeműség és tisztesség elvének figyelembevételével időkorlát nélkül teheti meg az arra jogosult az eljárásjogi szabályok figyelembevételével.

A fél titkos fenntartása, vagy rejtett indoka a megtámadás érvényességét nem érinti. Színlelt szerződés esetében a felek tényleges akarata és nyilatkozata között egyezően eltérés áll fenn, a felek közös akarata arra irányul, hogy azt a szerződést, amely jognyilatkozataik alapján keletkezne, ne kössék meg, illetőleg helyette más tartalmat és más joghatást kiváltó szerződést kössenek. Amennyiben csak az egyik fél akarata tér el a kifejezésre juttatott nyilatkozatától, úgy nem színlelt szerződésről, hanem csak egyoldalú titkos fenntartásról van szó, ami a szerződés érvényességét nem befolyásolja. Az egyoldalú színlelés a szerződés érvényessége szempontjából közömbös.

A jóerkölcsbe ütközés tágabb, míg a jogszabályba ütközés szűkebb fogalom; önmagában egy megállapodásnak, vagy jognyilatkozatnak a munkaviszonyra vonatkozó szabályba ütközése még nem eredményezi annak jóerkölcsbe ütközését is, ahhoz ugyanis többlettényállási elem szükséges.

Amennyiben a felperes több okból is panaszolja az adott intézkedés jogellenességét, a bíróságnak vizsgálati sorrendet kell tartania: először a konkrét jogszabályba ütközést, utána az általános magatartási követelmények megsértését, végül a jóerkölcsbe ütközést kell vizsgálnia.

A bíróságoknak csak erre vonatkozó hivatkozás, kérelem esetén kell azt vizsgálnia, hogy a kifogásolt megállapodást (jognyilatkozatot) az arra jogosult fél megfelelő formában és határidőben megtámadta-e.

A hatályos Mt. egyértelműen arról rendelkezik, hogy a megtámadó nyilatkozatot a másik féllel kell közölni, ilyen előzetes eljárás hiányában az igény közvetlenül a bíróságon nem érvényesíthető. Ennek megfelelően az e körben a korábbi Mt. alapján kialakított joggyakorlat a továbbiakban nem alkalmazható.

A bíróságoknak csak erre vonatkozó hivatkozás, kérelem esetén kell azt vizsgálnia, hogy a kifogásolt megállapodást (jognyilatkozatot) az arra jogosult fél megfelelő formában és határidőben megtámadta-e.

Bár az Mt. 28. §-a nem ír elő indokolási kötelezettséget a megállapodást (jognyilatkozatot) megtámadó félnek, a jogbiztonság azt kívánja, hogy a megtámadó fél jelölje meg azt az okot illetve körülményt, amire állítását alapítja

A bírói úton történő igényérvényesítés jogáról, a megtámadás lehetőségéről nem lehet érvényesen lemondani. Az érvénytelenségre vonatkozó kógens szabályokat az Mt. Első Részének IV. fejezete tartalmazza, s attól a felek az Mt. 43. (1) bekezdésére tekintettel megállapodásukkal sem térhetnek el.

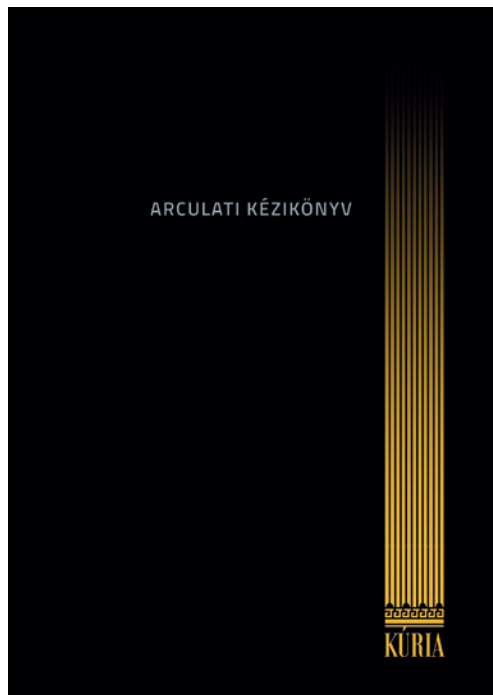

AZ ÍTÉLKEZÉSEN KÍVÜLI EGYÉB TEVÉKENYSÉGEK A KÚRIÁN 2020-BAN

A legfőbb bírói fórum alapfeladatát képező ítélkező és jogegységesítő tevékenység zökkenőmentes ellátását segítik a Kúria azon szervezeti egységei, amelyek a Kúria napi működésének pénzügyi, műszaki és informatikai hátterét biztosítják, valamint kommunikációs és nemzetközi kapcsolatait szervezik és alakítják.

A Kúria kommunikációja

A tartalmi irányelvek formai összetevői alkotják azt a speciálisan kialakított imázst, amelyet az *Arculati kézikönyv* tételesen meghatároz. Ezek a megjelenési követelmények és dizájnelemek mutatkoznak meg a levelezésben, a meghívók, névjegyek, emléklapok készítésében. A jövőben az *Arculati kézikönyv* egységes megjelenési elemei folyamatosan beépítésre kerülnek a Kúria mindennapos belső kommunikációjába.

A Kúria új talárja

Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke 2017-ben kérte fel Varga Edina textiltervező iparművészt, a Kúria művészeti vezetőjét egy új talár tervezésére, amely kellemes viselet és méltó bírói öltözék lehet.

Több elkészült változat, számos megbeszélés és egyeztetés során kristályosodott ki a jelenleg megszavazott és alább részletesen bemutatott bírói talár.

Az új talár tervezése során az alábbi fontos szempontok érvényesültek:

- a nemzeti jelleg,
- a bírói testület méltósága,
- az egyenlőség – jelen esetben, hogy férfiak és nők egyaránt viselhetik,
- a hagyományokhoz való kötődés és a modernség ötvözése.

A talár – akárcsak egy logó – szimbolikus jelentőségű.

Felfogható „rítustárgyként” is, mivel használata alkalomhoz kötődik, a reprezentáció eszköze és ennek érdekében díszítése hangsúlyos. Tervezésekor nem az aktuális divattrend volt a mérvadó, hanem az intézmény jellege, valamint a mindenkor kellemes viselhetőség. Az új talár bélés nélkül, egyrétegű kelméből készült, így zakóra, illetve blézerre felvéve sem túl vastag viselet.

Szabásvonala lefelé bővülő, hátrafelé hosszabbodó, lendületes. Ujja enyhén bővülő, a vállnál sűrűn rakott, az ünnepélyes magyar hagyományokat követi. Álló nyakkal készült, a nyakkörnél gombbal, majd rejtett patentsorral záródik. Az oldalvarráshoz méretes zseb illeszkedik, kulcs és telefon is kényelmesen elfér benne.

Minden testalkatnak előnyös, az elegáns megjelenés érdekében minimális a szabás- és anyagvariálás. A tervezésbe olyan opcionális megoldásokat alakítottak ki, amelyek kiemelhetik az egyéni alkat előnyeit:

- tépőzárral könnyen ki-be helyezhető válltöméssel rendelkezik,
- hölgyek részére külön bepatentolható és kimosható fehér inggallér választható.

A talárok alapanyaga viszkóz-poliészter-gyapjú keverék: szellős, nem gyűrődő kelme.

A fekete színű, arany-fekete zsinórdíszítésű talár fehér gallérral kiegészítve ünnepélyes hatást kelt.

A kúriai talár szimbolikus díszjei egyedileg, a Kúria számára készültek. A gombon a Kúria egyszerűsített logója domborodik, a szövött címkén a Kúria logója látható, az arany-fekete zsinór egy még működő paszománykészítő műhely terméke.

A zsinór-és paszománydíszítés csodálatos ékessége a magyar hagyományos viseletnek. Az önmagába visszatérő hurokdíszítés ősi motívum: az oldás és kötés mindenséget átfogó, varázslatos jelképrendszere jelenik meg általa. A zsinórmérték, mint az irányelvekhez való következetes igazodás, jól tükrözi a bírói kar szemléletét.

A Kúria bírái 2020. december 15-től vették át személyre szabott új talárjaikat, amelyeket a jövőben a nyilvános tárgyalások során viselhetnek.

KÖLTSÉGVETÉSI ÉS ELLÁTÁSI FŐOSZTÁLY

A Költségvetési és Ellátási Főosztály életében kiemelt változást jelent a főosztályvezető, Kovács Edit ideiglenes távolléte. Távozását követően feladatait a 2020-as évben is a főosztályvezető-helyettes látta el. A Költségvetési Osztály tevékenységét és munkásságát – hasonlóan az ítélkezésben résztvevőkéhez – szigorú, sokszor változó jogszabályi környezet határozza meg.

A jogszabályi előírások mellett az Országos Bírósági Hivatal mint fejezetet irányító szerv iránymutatásait is alkalmazni szükséges. A költségvetési pénzekkel való takarékos, szabályszerű és felelős gazdálkodás biztosítása kiemelt precizitást, fokozott időszerszerűséget és korszerű gazdálkodási rendszereket igényel.

A Költségvetési Osztály a feladatait az új koronavírus miatt kialakult járványügyi helyzet szigorú intézkedései (otthoni munkavégzés, karantén) mellett is határidőre, az előírásoknak megfelelően látta el.

Az Állami Számvevőszék éves, a 2020. évi gazdálkodást érintő átfogó ellenőrzése – az előző évekhez hasonlóan – a Költségvetési és Ellátási Főosztály munkájára és a Kúria gazdálkodására vonatkozóan elmarasztaló megállapítás nélkül zárult.

ELLÁTÁSI (MŰSZAKI) OSZTÁLY

Az Ellátási (Műszaki) Osztály 2020 folyamán az épületüzemeltetési feladatok mellett elsősorban a biztonságot és az energiahatékony üzemeltetést szolgáló, már korábban megkezdett felújítási munkákat folytatta. Munkatársaink számára – a napi feladatok elvégzése mellett – rendkívüli többletterhet jelentett a Covid-19-járvány elleni védekezés válságstáb által elrendelt, üzemeltetési jellegű feladatainak rendszeres, precíz elvégzése.

A korábbi években kitűzött céljainkon túlmenően – mint a székház üzemeltetésének igényes ellátása, valamint a Kúria és a társszervek szakmai tevékenységének magas szintű műszaki támogatása – idén arra törekedtünk, hogy mindent megtegyünk a járványügyi védekezés feladatainak hatékony ellátása érdekében. Munkatársaink lehetővé tették a plexifalakat helyezték ki a tárgyalótermekbe, kézfertőtlenítő automaták, figyelemfelhívó táblák elhelyezésére került sor, a takarítás és fertőtlenítés protokollját a járványügyi védekezés előírásaihoz igazítottuk. A koronavírus magyarországi megjelenését követő hetekben komoly kihívást jelentett a fertőtlenítőszer és védőeszközök beszerzése. 2020-ban a műszaki fejlesztéseket – a korábbi évekhez hasonlóan – főként a Kúria saját költségvetési forrásaiból és az Országgyűlés támogatásával tudtuk megvalósítani.

A székház új, teljes körű lefedettséget biztosító tűzjelző rendszerének kivitelezését az I. emeleti védelem kiépítésével folytattuk, az Országgyűlés által a Kúria rendelkezésére bocsátott forrás felhasználásával. Annak érdekében, hogy az épületben folyó munkát a legkevésbé zavarjuk, rádiós rendszerű érzékelők telepítésére tértünk át.

Az irodaterületek hűtési rendszerének kiépítése ütemezetten folyik. A 2020-as év folyamán a Nagy Ignác utcai és a Stollár Béla utcai épületszárnyak klimatizálásában léptünk előre.

Az energiahatékonyabbá tétel érdekében modern, jelenlét-érzékelők által vezérelt LED-es világítótestek beépítésével megvalósult a folyosói világítás korszerűsítése az alagsori, az I., II., III. emeleti szinteken, valamint a tetőtérben.

A vizesblokkok állapotát az elavult épületgépészeti rendszerek és berendezések jellemzik. Gyakori a csatornaszag, a víz- és csatornavezetékek, a szaniterek cseréje szükséges, a szellőzés hatásfoka nem mindenütt megfelelő. 2020-ban a gépkocsivezetők által használt vizesblokk került felújításra.

Az üzemeltetés biztonságának növelése érdekében elkészült az épület biztonsági világításának kiépítése (energiatakarékos, LED-es fényforrású biztonsági és kijáratjelző lámpatestekkel), a szerverszoba hűtési rendszerének átalakítása, az épület elektromos betáplálásának teljesítménynövelése, valamint a fűtési rendszer szabályozhatóságának kiépítése.

A további tervezett beruházások és felújítások nagy részének megvalósításához ütemezett kiviteli tervek állnak rendelkezésünkre. Így a felhasználható pénzügyi források függvényében a jövőben is folytatni tudjuk a legszükségesebb infrastrukturális fejlesztések megvalósítását.

2020-ban jelentős feladat volt a Kúria megnövekedett létszámú bíráinak és igazságügyi alkalmazottainak az átköltöztetése a Fővárosi Ítéltábla elköltözésével megüresedett szobákba. Ehhez kapcsolódóan kihívást jelentett az infrastrukturális igények zökkenőmentes biztosítása a járványhelyzetben. A költöztetések problémamentes lebonyolításához az érintett szervezeti egységek, a KSZOF, a Költségvetési Osztály és a Műszaki Osztály szoros együttműködésére volt szükség.

A felújítási és beruházási igények színvonalas megvalósításához a Műszaki Osztály minden munkatársa lelkiismeretes és kitartó munkával járult hozzá – az üzemeltetési munka járvány által nehezített napi feladatai mellett is.

BELSŐ ELLENŐRZÉS

A veszélyhelyzeti időszak kihívásai ellenére a Kúria 2020. évi ellenőrzési tervében foglalt ellenőrzési feladatok továbbra is maradéktalanul végrehajtásra kerültek. Soron kívüli és terven felüli ellenőrzésre nem került sor.

A Belső Ellenőrzés bizonyosságot adó tevékenysége során az elmúlt évben a gazdálkodással és az elektronikus iratkezeléssel összefüggő munkafolyamatokra összpontosítva látta el feladatát. A gazdálkodás terén a 2019. évi költségvetési beszámoló, valamint a tárgyi eszközök nyilvántartása, továbbá a 2019. évi beszerzések és közbeszerzések, az iratkezelés terén a Kúriára beérkezett elektronikus térítvények kezelésének vizsgálata került sor. Három korábbi ellenőrzés nyomon követése is megtörtént.

A belső ellenőr a 2019. évi költségvetési beszámoló összeállítását az ellenőrzés során kiválóan megfelelőnek minősítette, a vizsgált tételek vonatkozásában tett megállapításokra tekintettel javaslattételre nem volt szükség.

A Kúria tárgyi eszközeinek vizsgálatakor megállapítást nyert, hogy e területen a szabályozottság mértéke megfelelő, a tárgyieszköz-mozgások esetében az ellenőrzés a vizsgált tételeket a teljesítésigazolás, az utalványozás, érvényesítés, kötelezettségvállalás és ellenjegyzés tekintetében alapvetően szabályszerűnek találta. A belső ellenőrzési vezető javaslata a postai úton, a Kúriával szerződő fél általi aláírással már ellátottan érkező szerződések esetében a Kúria részéről történő aláírás dátumának feltüntetésére irányult, mivel szabályszerűen a kötelezettségvállalás időpontja nem előzheti meg annak ellenjegyzését.

A Kúrián a 2019. évi beszerzéseknek és közbeszerzéseknek az Országos Bírósági Hivatal Ellenőrzési Főosztálya által kiadott módszertan alapján lefolytatott ellenőrzése során a belső ellenőr bizonyosságot szerzett arról, hogy a szabályozottság mértéke megfelelő, a vizsgált beszerzések és közbeszerzések előkészítése és lebonyolítása szabályszerűen történt. A belső ellenőr javaslata a szerződések mellékleteinek közzétételére vonatkozott oly módon, hogy azon közbeszerzési szerződések esetében, ahol a szerződés törzsszövegében nem található utalás arra vonatkozóan, hogy valamelyik melléklet egyéb okból kifolyólag (üzleti titok, védett épület alaprajza stb.) nem nyilvános, a mellékletek is legyenek elérhetők a Közbeszerzési Hatóság által működtetett EKR és CoRe szerződésnyilvántartó rendszerben.

A Kúriára beérkezett elektronikus térítvények kezelésének vizsgálatakor megállapítást nyert, hogy a Kúria Ügyviteli Szabályzata rendelkezik az elektronikus térítvények kezeléséről, a Kúria Ellenőrzési nyomvonal C) pontjának II. pontja ugyan tartalmazza a kezelőirodára vonatkozó kontrolltevékenységeket, ellenőrzési pontokat, ám az elektronikus iratkezelésre vonatkozó szabályokat nem, így itt még nem szerepelnek az elektronikus térítvények kezelésére vonatkozó kontrollpontok. A szabályozottságon túl a vizsgálat elsősorban arra irányult, hogy a kezelőiroda munkatársai betartották-e az ügyviteli szabályzat azon előírását, miszerint a Kúriára beérkezett letöltési igazolást annak beérkezésétől számított 5 munkanapon belül kötelesek a BIIR dokumentumtárába feltölteni. A mindhárom ügyszakból véletlenszerűen kiválasztott 77 vizsgált tétel közül minden esetben legkésőbb 2 munkanapon belül feltöltésre kerültek az igazolások a dokumentumtárba.

A Kúria belső ellenőrzési vezetőjének tanácsadói tevékenysége a belső és irányító szervei szabályzattervezetek véleményezésére, a Kúria belső kontrollkörnyezetének javítása érdekében folytatott tevékenységekre, a 2020. évi Korrupcióellenes Együttműködés Konferencia háttéranyagának elkészítésében való közreműködésre, az IPAR 4.0 és a Kúria kapcsolatára vonatkozó tanácsadásra, továbbá a járvány elleni védekezésre fordított források felhasználásának az OBH elnöke által elrendelt felmérése tárgyban végzett tanácsadásra terjedt ki.

A KÚRIA KIFELÉ IRÁNYULÓ KOMMUNIKÁCIÓJA

2020-BAN

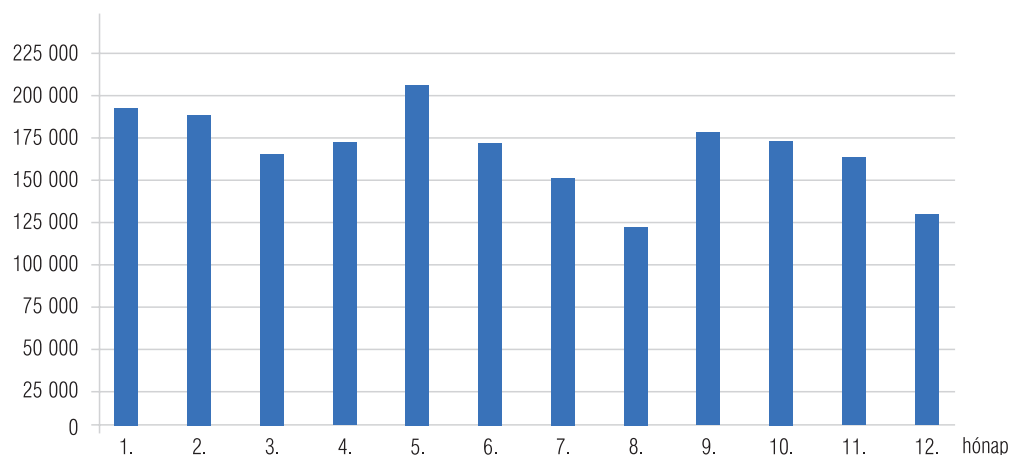
„Jó bíró csak sokat tapasztalt, bölcs észjárású, embertársai sorsát szívében viselő, derült-kezdélyű, becsületes, erkölcsös, jó ember lehet. A jogi tudás magasabb mértéke nem pótolja a bíróban nélkülözhetetlen emberi jellemvonások egyikének, vagy másikának a hiányát.”
(Juhász Andor)

Kiemelkedően fontos, hogy a bíróságon folyó munkát és eredményeket kifelé érthető és világos módon kommunikálja az intézmény. A Kúria külső kommunikációja jelentős fejlődésen ment keresztül az elmúlt években. Az intézmény és azon belül a Sajtótitkárság nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy a Kúria legfontosabb szakmai feladatai, a jogegység megteremtése és az ítélkezési gyakorlat színvonalának emelése érdekében elvégzett tevékenység megfelelő szakmai színvonalon jelenjen meg a sajtóban és a nyilvánosság előtt. A Kúria következetesen törekszik a közérthető és világos tájékoztatásra, illetve a bírói gyakorlatban bekövetkezett, szakmailag indokolt változtatások megfelelő nyilvános magyarázatára.

Az utóbbi években sikerült elérni, hogy a Kúria médiaarculata egyértelművé váljon, így az egységes megjelenés biztosított. Az egyik legfontosabb kommunikációs csatorna a Kúria honlapja. EU-s irányelv alapján a közfeladatokat ellátó szervek honlapját 2020. szeptember 23-tól Magyarországon is akadálymentesíteni kell. A Kúria honlapját 2018. novemberig visszamenőleg volt szükséges akadálymentesíteni. A Kúrián az akadálymentesítésért felelős felállított stáb elnöke dr. Sperka Kálmán volt. Az akadálymentesítésről és ennek állásáról a Kúriának nyilatkozatot kellett tennie. A Sajtótitkárság feladatát képezték a fotók, videók, közlemények, tájékoztató kisfilmek, kúriai esetek, kollégiumi tájékoztatók, valamint a képgalériában szereplő épületfotók akadálymentes megjelenésének elkészítése.

Látogatottsági statisztika

(2020. 01. 01. – 2020. 12. 31.)

A szöveges közlemények mellett egyre nagyobb hangsúlyt kaptak a multimediális tartalmak. Filmes összefoglalók készültek kúriai konferenciákról, a Teljes Ülésekről, számos informatív hanganyag és kép került a honlapra.

A Kúria honlapjának tartalmát gazdagítják a *Kúriai esetek* című videós kerekasztal-beszélgetések is. A 20-30 perces filmek kúriai bírák és külsős szakértők részvételével készülnek, a Kúrián lezárult ügyek megismertetését, közérthetővé tételét célozzák. A 2020-ban készült kisfilm egy, a borraivaló kezelésének folyamatát szabályozó kúriai döntést és egy másik témát dolgozott fel, amely arra a kúriai döntésre alapult, miszerint a pedagógussal szemben támasztott elvárásokkal összeegyeztethetetlen, hogy Facebook-oldalán rasszista, kirekesztő, szélsőséges nézeteket valló bejegyzéseket tegyen.

2020 elején tanulmánykötet jelent meg a Kúria közigazgatási szakágában 2019-ben ítélező bírák tollából. A könyv 21 tudományos értékű cikket és egyéb, a szakághoz kapcsolódó információt tartalmaz, valamint bepillantást enged a bírák munkásságába, életútjába.

INFORMATIKAI OSZTÁLY

2020 során jelentős számú informatikai eszköz beszerzésére és lecserélésére került sor – részben a Kúria saját beszerzésében, részben OBH központi beszerzésben. Ezen eszközök beszerzését részben azok elavultsága, részben a vírusvédelmi veszélyhelyzet miatti otthoni munkavégzés tette szükségessé. Így sor került a virtuális szerverkörnyezet megújítására, és új tűzfalrendszer beüzemelésére. A felhasználói munkát összesen 85 db PC és 128 db notebook üzembe helyezésével, 44 db nyomtató beszerzésével támogattuk. A Skype-értekezletek informatikai támogatásához 154 db webkamera beszerzésére került sor. Az otthoni munka támogatására a Skype és a távoli asztali/VPN-kapcsolatok beállítása, oktatása jelentős munkát jelentett az Informatikai Osztály munkatársainak. Mára elmondhatjuk, hogy a Kúria érintett munkatársainak nagy többsége biztonsággal tudja használni a távoli munkavégzés eszközeit.

Több olyan tárgyalás is sikeresen megrendezésre került, amelyen a VIA VIDEO-rendszer segítségével vettek részt a felek, vádlottak. A technikai feltételeket az Informatikai Osztály munkatársai biztosították.

A jogszabályi előírások szerint elvégzésre kerültek a honlapunk akadálymentesítésével kapcsolatos feladatok, oktatások.

A közigazgatási bíróságok átalakulásával kapcsolatos ügyviteli feladatok informatikai rendszerekre vonatkozó alkalmazása, a szükséges beállítások elvégzése is jelentős feladatot jelentett.

Fejlesztésre került a büntetékiszabást támogató alkalmazás, amely a kiszabott büntetések statisztikai adatait jeleníti meg a megadott paraméterek alapján, részben grafikusan is.

Kialakításra kerültek a Word-alapú határozatminták, illetve belső fejlesztéssel lehetővé tettük Word-határozatok feltöltését a határozatok adatbázisba. Újrafejlesztettük a határozatok és adatlapok adatbázisba történő feladásához szükséges szoftvert, így most már korszerű, webes felületen lehet a feltöltéseket elvégezni.

Meghosszabbításra került a mobil távközlési szolgáltatások igénybevételére szolgáló szerződésünk, és kiépítésre került a WIFI-hálózat sávszélességnövelésére egy új, mikrohullámú internetkapcsolat.

Szerződést kötöttünk és beüzemeltük a Kúria új beléptetőrendszerét, amely korszerűbb, támogatott felületen teszi lehetővé a rendszer kezelését, és az adatvédelmi szabályoknak megfelelő működtetését.

Saját forrásból kerül sor a Kúria optikai gerinchálózatának kiterjesztésére a IV. emelet használatba vett helyiségeire, amely a hálózati adatforgalom sebességét jelentősen megnöveli.

TÖRY GUSZTÁV JOGI SZAKKÖNYVTÁR

A Kúria Töry Gusztáv Jogi Szakkönyvtára a magyarországi Országos Bírósági Könyvtári Rendszer meghatározó intézménye, nyilvános szolgáltatásokat nyújtó jogtudományi szakkönyvtár, amelynek alapfunkciója, hogy szakirodalmi információs szolgáltatásokkal segítse a bírósági ítélkező munkát.

A 2020-as esztendőben a Covid-19 okozta járványügyi vészhelyzet egy egészen új és ismeretlen helyzetet teremtett a könyvtárak életében, működésében, s ez alól a Kúria Töry Gusztáv Jogi Szakkönyvtára sem volt kivétel. A Könyvtár legfontosabb feladata továbbra is a Kúrián folyó ítélkező munka támogatása volt, de a személyes könyvtárhasználatot felváltotta az online és egyéb elektronikus megkeresés, szolgáltatás. Emellett a Könyvtár az Országos Bírósági Könyvtári Rendszer egyik meghatározó intézményeként továbbra is törekedett arra, hogy szakmailag segítse a rendszer valamennyi könyvtárát, valamint a jogásztársadalom tudományos és kutató tevékenységét szakirodalmi szolgáltatásokkal.

Az állomány a felmerülő nehézségek ellenére 2020-ban is folyamatosan gyarapodott – egyrészt vásárlással, másrészt ajándékkönyvek útján. A Könyvtár hosszú évek óta számos könyvtári partnertől kap rendszeresen ajándékkönyveket, illetve a nyugdíjba vonuló bírók is jó néhány könyvvel gyarapították az állományt. Külön ki kell emelni dr. Baka András, aki ebben az évben jelentős mennyiségű könyvet ajándékozott a Könyvtárnak, illetve dr. Darák Pétert, aki – a korábbi évekhez hasonlóan – 2020-ban is számos kötetet gazdagította az állományt.

A Könyvtár az elmúlt évben is mindent megtett azért, hogy a használók, olvasók – a megváltozott körülmények ellenére is – minőségi könyvtári szolgáltatásban részesüljenek.

A Könyvtár március közepétől június végéig ügyeleti rendszerben, heti két alkalommal tartott nyitva, használata tehát egyértelműen megváltozott: a hagyományos és személyes könyvtári szolgáltatások mellett (tájékoztatás, szakanyaggyűjtés, kölcsönzés, fénymásolás, szkennelés) jelentősen megnőtt a távhasználat. Mindez annak köszönhető, hogy számos szabadon hozzáférhető, jogi vonatkozású elektronikus forrás, repozitórium és előfizetett adatbázis elérhető a bíróságon kívül is. A napi folyamatos tájékoztató munka mellett a távmunka lehetőséget adott egyéb – elsősorban adminisztrációs – feladatok elvégzésére is, illetve a könyvek tartalmi feltárása területén is jelentős előrelépés történt. A 2020-as év személyi változásokat is hozott. Június végén Gerencsér Judit könyvtárvezető helyét Tóthné Hamar Krisztina vette át, decemberben pedig Polka Zsuzsanna könyvtárossal egészült ki a Könyvtár. Így a személyi állomány változatlanul három fő szakalkalmazott könyvtárossal áll.

A kollégák az elmúlt évben is hangsúlyt fektettek az önképzésre, képzésre:

Júniusban „A hiteles jogi szaktájékoztatás elmélete és forrásai” címmel megrendezett képzési programot valamennyi kolléga sikerrel teljesítette, szeptemberben pedig a Kúria, az Országos Bírósági Hivatal, a Fővárosi Törvényszék, valamint a Magyar Könyvtáros Egyesület Jogi Szekciója szervezésében a Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont technikai támogatásával szakmai konferenciára került sor. Az ősz során a folyamatos helyhiány enyhítésére a Könyvtár egy kisebb önálló, bepolicolt raktári helyiséghez jutott, amely valamelyest enyhíti a raktározási gondokat.

A 2020-as év minden nehézség ellenére pozitívnak tekinthető, mivel a járvány miatt előtérbe kerültek a távolról is elérhető szolgáltatások, a távhasználat, és összességében megállapítható, hogy az olvasók, a használók és a Könyvtár is gyorsan és könnyen alkalmazkodott a megváltozott helyzethez.

TALÁLKOZÁSOK

A Kúria vezetősége és bírái 2020-ban a kialakult járványügyi helyzetre tekintettel csekély alkalommal voltak jelen személyes részvételt igénylő találkozók. A Kúria vezetői az egyre súlyosbodó Covid-19-járványra figyelemmel főként online felületen megrendezett szakmai konferenciákon vettek részt. 2020-ban a vészhelyzet határozta meg a Kúria rendezésében megtartott konferenciák és szakmai események jellegét is.

A Kúria 2020. május 20-án ismerteti az *Erkölc és jog* című konferencia előadásait tartalmazó kötetet

Dr. Darák Péter elnök úr 2020. május 6-án megtartja az Országgyűlés plenáris ülésén a 2018-as évről szóló beszámolóját

A Kúria vezetése 2020. július 1-jén megtartja az első félévet értékelő sajtóreggelijét a Kúria dísztermében – a járványügyi helyzetre való tekintettel korlátozott számú vendég jelenlétével

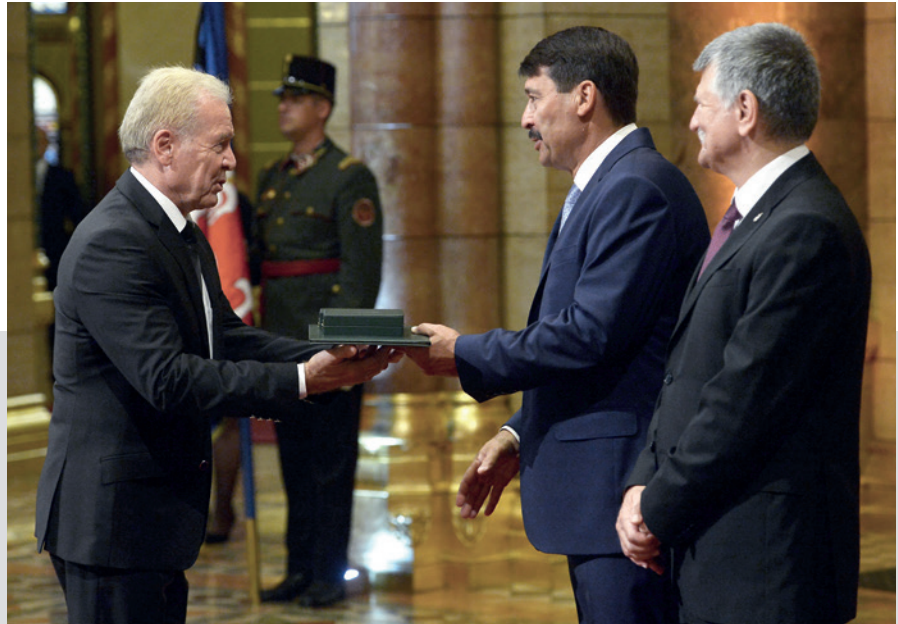

2020. július 13-án sor kerül a Kúria bírái számára megtartott Teljes Ülésre

2020. július 14-én ismertetik a gyakornoki pályázat elbírálásának eredményeit a díszteremben a Kúria vezetése és a pályázók jelenlétében

Dr. Áder János köztársasági elnök és dr. Kövér László, az Országgyűlés elnöke 2020. augusztus 19-én átadja a Magyar Érdemrend középkeresztje polgári tagozata kitüntetését dr. Kónya Istvánnak, a Kúria elnökhelyettesének

2020. augusztus 31-én dr. Székely Ákos átvehette a Kúria elnökhelyettesi kinevezését dr. Áder János köztársasági elnöktől ünnepélyes keretek között a Sándor-palotában

Az Országgyűlés 2020. október 19-én dr. Varga Zs. Andrászt 2021. január 1-jei hivatalba lépéssel a Kúria elnökévé választja

2020. november 3-án a legfőbb bírói fórum *Erkölc és jog II.* címen rendhagyó szakmai tanácskozást tart, amely a 2019-es konferencia folytatása

Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke 2020. november 24-én az Igazságügyi Bizottság ülésén a Kúria 2019. évi tevékenységéről, valamint az elmúlt vezetői ciklusának 9 évéről is beszél

A Kúria 2020. november 3-án nyilvános ülést tart a vörösiszap-katasztrófa kapcsán indult büntetőügyben (fotó: MTI)

2020. november 30-án a Magyar Ügyvédi Kamara De Justitia bene meritis érmét adományoz a Kúria elnökének, dr. Darák Péternek

Belföldi események

- *2020. január 6. – Megjelent a Kúria közigazgatási szakágának bírái által írt tanulmánykötet.*

Tanulmánykötet jelent meg a Kúria közigazgatási szakágában 2019-ben ítélező bírák tollából. A könyv 21 tudományos értékű cikket és egyéb, a szakághoz kapcsolódó információt tartalmaz, valamint bepillantást enged a bírák munkásságába, életútjába.
- *2020. február 10. – Könyvbemutató a Kúria 2020. évi első Teljes Ülésén.*

Az idei év első Teljes Ülését tartotta a Kúria 2020. február 10-én a legfőbb bírói fórum dísztermében. Dr. Darák Péter a tanácskozás elején köszöntötte a Kúriára újonnan kirendelt bírákat és nyilvánosan megköszönte dr. Székely Ákos és dr. Wellmann György leköszönő kollégiumvezetők munkáját.
- *2020. március 16. – Az új koronavírus által okozott járványügyi helyzetben szükséges intézkedésekről döntött a Kúria elnöke.*

2020. március 15-én rendkívüli ítélezési szünet lépett életbe a Kúrián. Dr. Darák Péter elnöki utasítást adott ki az új koronavírus által okozott járványügyi helyzetben szükséges intézkedésekről. A legfőbb bírói fórum nem tart tárgyalásokat és nyilvános üléseket. A Kúrián a személyes ügyfelfogadás szünetel.
- *2020. április 6. – Változások a Kúria vezetésében.*

Változások történtek a legfőbb bírói fórum szakmai irányításában. A Kúria elnöke új vezetőket bízott meg az igazgatási feladatokkal:

  - Dr. Sperka Kálmán tanácselnök a Főtitkári Titkárság működéséhez kapcsolódó egyes igazgatási feladatokat látja el,
  - a Kúria főtitkári feladatait dr. Suba Ildikó főtitkárhelyettes látja el,
  - a Polgári Kollégium irányításával összefüggő egyes igazgatási feladatok ellátását dr. Orosz Árpád tanácselnök és Böszörményiné dr. Kovács Katalin tanácselnök látja el,
  - a Büntető Kollégium irányításához kapcsolódó egyes igazgatási feladatokat dr. Székely Ákos tanácselnök látja el,
  - a 2020. április 1-jén létrejött Közigazgatási Kollégiumot dr. Kalas Tibor kollégiumvezető irányítja,
  - 2020. április 1-jétől a Polgári Kollégiumon belül működő Munkaügyi Részkollégium vezetéséhez kapcsolódó egyes igazgatási feladatokat dr. Tánzos Rita bírónő látja el.
- *2020. április 8. – Továbbra is biztosítottak az ítélezés feltételei a Kúrián.*

A Kúria közleményt adott ki arról, hogy a járványügyi veszélyhelyzet idején is ellátja az Alaptörvény és a jogszabályok által előírt ítélezési és jogegységesítési feladatait. A Kúria elnökhelyettese által vezetett háromfős Válságstáb rendszeresen ülésezik. Feladata, hogy folyamatosan nyomon kövesse a Kormány és az egészségügyi szervek által kiadott eljárásrendeket, tájékoztatókat, szoros kapcsolatot tartson a társszervekkel és az Országos Bírósági Hivatallal.

- *2020. április 30. – A veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő eljárásjogi szabályok alkalmazásáról alkotott kollégiumi véleményeket a Kúria Polgári Kollégiuma.*
A Kúria Polgári Kollégiuma a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő eljárásjogi szabályok alkalmazását illetően 2020. április 30-án három kollégiumi véleményt tett közzé.
- *2020. május 6. – A Kúria hatékonyan és gyorsan biztosítja az egységes joggyakorlatot.*
A Kúria 2012 óta a jogállam támasza, emeli az igazságszolgáltatás színvonalát, aktívan hozzájárul a jogfejlődéshez – mondta a Kúria elnöke az Országgyűlés plenáris ülésén 2020. május 6-án. Dr. Darák Péter a Kúria jogegység biztosítása és az önkormányzati normakontroll körében elvégzett 2018. évi tevékenységéről tartott beszámolót.
- *2020. május 20. – Kötet jelent meg az Erkölc és jog konferencia előadásaiból.*
A Kúria kötetet jelentetett meg a tavaly megrendezett *Erkölc és jog* című konferenciáról. A könyv a tanácskozáson elhangzott előadások alapján írt tanulmányokat tartalmazza.
- *2020. május 20. – Az Országgyűlés elfogadta a Kúria elnökének 2018. évi beszámolóját.*
Az Országgyűlés nagy többséggel elfogadta a Kúria elnökének beszámolóját a legfőbb bírói fórum 2018. évi tevékenységéről a jogegység biztosítása és az önkormányzati normakontroll körében.
- *2020. május 25. – A Kúria felkészült a jogegységi panaszok kezelésére.*
Dinamikus párbeszéd zajlott az államhatalmi ágak között – mondta dr. Darák Péter a 2019-es évről szóló beszámolóját ismertetve a Kúria Teljes Ülésén.
- *2020. július 13. – A Kúria Teljes Ülése.*
A napirendi pontok között szerepelt dr. Székely Ákos elnökhelyettesi pályázata elbírálásának ismertetése, Böszörményiné dr. Kovács Katalin, a Polgári Kollégium vezetéséért is felelős új elnökhelyettes köszöntése, valamint bejelentésre került az új talár bevezetésének dátuma.
- *2020. július 14. – A Kúria vezetése meghallgatta kilenc doktorandusz bemutatkozását és kutatási témájuk ismertetését.*
A kollégiumok, valamint a doktori iskolák képviselői 2020. július 14-én a Kúria dísztermében hallgathatták meg a doktoranduszok bemutatkozó és témájukat röviden ismertető előadásait.
- *2020. július 15. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke felszólalt a Groupama Arénában tartott ünnepségen.*
Lassan lezárul az első évtized az Alaptörvény hatálybalépése óta – emlékeztetett dr. Darák Péter megnyitóbeszédében a bíróságok napján, 2020. július 15-én. A Kúria elnöke a Groupama Arénában tartott ünnepségen felidézte a korábbi bíróságok napja rendezvényeken megtartott beszédei főbb gondolatait.
- *2020. augusztus 5. – Megjelent a Kúria 2019-es Évkönyve.*

- *2020. augusztus 19. – Megjelent a Kúriai esetek című videós kerekasztal-beszélgetések két új epizódja.*
 A két új rész a borraivaló kezelésének szabályairól, valamint annak a pedagógusnak a felmentéséről szól, aki egy közösségi oldalon kirekesztő bejegyzéseket tett közzé.
- *2020. augusztus 20. – Dr. Kónya István magas rangú kitüntetése.*
 Magyarország köztársasági elnöke a miniszterelnök előterjesztésére a Magyar Érdemrend középkeresztje polgári tagozata kitüntetést adományozta dr. Kónya Istvánnak, a Kúria elnökhelyettesének.
- *2020. augusztus 31. – Dr. Székely Ákos kinevezése.*
 Dr. Székely Ákos, a Kúria Büntető Kollégiumának igazgatási feladatokkal megbízott tanácselnöke átvette elnökhelyettesi kinevezését.
- *2020. szeptember 4. – A Kúria elnöke részt vesz a Széchenyi István Egyetem tanévnyitóján.*
 A Kúria elnöke is részt vett azon az ünnepségen, amelyen a huszonöt évvel ezelőtt, 1995-ben Győrben újraindult jogászképzésre emlékeztek 2020. szeptember 2-án. A Széchenyi István Egyetem (SZE) Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Karának tanévnyitóján a győri városháza dísztermében dr. Darák Péter előadásában a mesterséges intelligencia jogi hivatásban való alkalmazásáról beszélt.
- *2020. szeptember 28. – Megjelent a Kúria – Zsebkönyv Magyarország legfőbb bírói fórumáról 2020 című kiadvány.*
 Az információs kiskönyv a Kúria feladatait, történetét és néhány jelentős döntését mutatja be. A *Kúria – Zsebkönyv Magyarország legfőbb bírói fórumáról 2020* címet viselő kiadvány 260 oldalon közérthetően, fiatalos stílusban, színes képekkel és ábrákkal tarkítva, QR-kódok online tartalmakra mutató segítségével igazítja el az olvasót.

- *2020. október 20. – Az Országgyűlés 2020. október 19-én dr. Varga Zsolt Andrást 2021. január 1-jei hivatalba lépéssel a Kúria elnökévé választotta.*
- *2020. október 26. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke részt vett a XIV. Nemzetközi Adókonferencián.*
A bíróságoknak különleges szerepük van a hozzáadottérték-adóval (héa, a magyar rendszerben áfa) kapcsolatos eljárások alakításában – mondta a Kúria elnöke az Adózás Európában – XIV. Nemzetközi Adókonferencián 2020. október 26-án. Az online tanácskozáson dr. Darák Péter „A hozzáadottértékadó gyakorlata az európai és nemzeti adójog kölcsönhatásában” címmel tartott előadást.
- *2020. november 3. – Megtartották az Erkölc és jog II. című kúriai konferenciát.*
„Közelebb kerültünk az igazságosság bírósági kritériumainak meghatározásához azáltal, hogy számba vettük az erkölcs és a jog történeti párhuzamait és az általuk lefedett területek kérdéseit” – mondta a legfőbb bírói fórum elnöke az online formában megtartott *Erkölc és jog II.* című kúriai konferencián.
- *2020. november 24. – Dr. Darák Péter az Országgyűlés Igazságügyi Bizottsága előtt megtartotta a Kúria tavalyi évről szóló beszámolóját.*
Az Országgyűlés Igazságügyi Bizottsága egyhangúlag támogatta dr. Darák Péter tavalyi beszámolójának elfogadását. A Kúria elnöke a testület 2020. november 24-i ülésén ismertette a Kúria 2019. évi tevékenységét a jogegység biztosítása és az önkormányzati normakontroll körében.

A sajtó tájékoztatásával és a Kúria kommunikációjával kapcsolatos legfontosabb események

- *2020. január 27. – Tanulmánykötet jelent meg „Bírák vagyunk”: A bírói hatalom gyakorlásáról szóló 1869. évi IV. törvénycikk kihirdetésének 150. évfordulója tiszteletére címmel.*
A kötet a Kúria 2019. április 24-i ünnepi Teljes Ülésén és tudományos konferenciáján elhangzottakat tartalmazza. A tanácskozást az Országház felsőházi termében rendezték. A könyvben a kilenc tudományos előadás, az Országgyűlés elnökének ünnepi köszöntője, a Kúria elnökének, valamint az Országos Bírósági Hivatal elnökének zárógondolatai, illetve a kerekasztal-beszélgetések tanulságai olvashatók.
- *2020. március 12. – A Kúria elnöke a vészhelyzet előállásával kapcsolatos döntéseket hozott.*
A koronavírus okozta veszélyhelyzet mérlegelve a Kúria elnöke 2020. március 12-én döntött a legfőbb bírói fórumot érintő, a fertőzés elterjedését megelőző intézkedésekről. A Kúria elnöke elrendelte egy háromfős bizottság felállítását a Kúria elnökhelyettesének vezetésével, a felmerülő problémák kezelésére és a szükséges döntések és intézkedések meghozatalára. A bizottság rendszeresen ülésezett. Az intézkedések része volt, hogy a Kúria elnöke, bírái és igazságügyi alkalmazottai hivatalos kiküldetéssel nem utaznak külföldi országokba, a Kúria pedig nem fogad külföldi delegációkat.
- *2020. július 1. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke, valamint a Kúria vezetése sajtótájékoztatót tartott a Kúria 2020. első félévi tevékenységéről.*
A tájékoztató kiemelt témái voltak: a Kúria működésének értékelése a járványügyi veszélyhelyzet alatt, a félévben hatályba lépő törvénymódosítások következtében a Kúria szervezetét érintő változások, a Kúria főbb döntései és joggyakorlat-egységesítő tevékenysége 2020 első félévében, valamint a bírói gyakorlat vizsgálatának eredményei.
- *2020. augusztus – Megjelent a Kúria 2019-es Évkönyve.*
A kiadvány előszavában Pintér Sándor, belügyminiszter és miniszterelnök-helyettes kifejti, hogy „a Kúria nem egyszerűen egy intézmény megnevezése, hanem egy történelmi fogalom, mely az egységes és pártatlan bíráskodás jelképeként történelmi távlatokban is megőrizte tekintélyét”. Továbbá kiemeli, hogy „a Kúria logikai tisztasága, okfejtése és gondolatossága ma is követendő példa a bírák számára. Továbbra is megkerülhetetlen, nélkülözhetetlen a bíróság, kiemelten pedig a Kúria ítélkezési gyakorlata a jogalkotói szándéknak megfelelő törvények gyakorlati életbe való illesztésében”. A Kúria elnöke az Évkönyvben olvasható köszöntőjében arról ír, hogy a 2019-es évet joggal tekinthetjük a visszajelzések évének. Darák Péter hangsúlyozza, hogy „az alkotmányos ítélkezés igénye egyre inkább láthatóvá teszi az ítélelhozatal morális hátterét”.
- *2020. november 3. – Megrendezésre került az Erkölcs és jog II. konferencia*
Napjaink gyorsan változó, mindent megkérdőjelező világában újra és újra időszerűvé válik a jogrendszer, a jogilag szervezett társadalom és állam létalapjául szolgáló indokok keresése. A Kúria elnöke ismét tudományos konferenciát hívott életre az *Erkölc és jog* című konferenciasorozat foly-

tatásaként *Erkölc és jog II.* címmel. A rendezvény a Kúria dísztermében zajlott.

- 2020. december – *Elmarad a hagyományos félévértékelő sajtótájékoztató.*
Az érvényes járványügyi szabályok 2020-ban nem tették lehetővé, hogy a Kúria az újságírók személyes jelenlétével rendezze meg hagyományos félévértékelő sajtótájékoztatóját.

Fontosabb interjúk

- 2020. január 15. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke a 2019. év végi jelentősebb bírósági ügyekkel kapcsolatban, illetve a bírósági szervezetet és a Kúriát érintő legfontosabb változásokról is nyilatkozott az InfoRádióknak.
- 2020. január 16. – Megjelent dr. Kónya István A Be. egy éve kúriai szemmel című írása a Magyar Ügyvédi Kamara Ügyvédek Lapja című folyóiratában. A Kúria elnökhelyettese a 2018-ban hatályba lépett új büntető-eljárási törvényről írt átfogó tanulmányt. A legfőbb bírói fórum helyettes vezetője kiemelte, hogy „az új (hatályos) Be. biztosítja a büntetőügyek folyamatos elbírálását, és képes az időszerűség javítására is”.
- 2020. január 20. – Dr. Vaskuti András interjút adott az Emberi Erőforrások Minisztériuma Budapesti Javítóintézetéhez tartozó Növendékügyi Csoport hivatalos kiadványának. A Kúria Büntető Kollégiumának bírása elmondta, hogy „az ügyek elbírálásánál kiemelt jelentősége van a pedagógiai véleményeknek, a fiatalok személyiségének, annak, hogy hogyan viszonyul tettehez. Az ő esetükben a nevelési célon van a hangsúly.” A büntetőbíró szerint fiatalok esetében akkor lehet eredményes a büntetőfelügyelet, ha biztosított a rendezett családi háttér. Tapasztalatai alapján kiemelte, hogy a 18 év alatti bűnelkövetők esetében hatékonyabbnak tartja a javítóintézeti nevelést, mint a szabadságvesztést.
- 2020. január 29. – Az Országos Bírósági Hivatal *Jogkérdés* című internetes rovata interjút készített dr. Kónya Istvánnal. A Kúrián joggyakorlat-elemző csoport vizsgálja a jogos védelem gyakorlati kérdéseit, ezután szakértői grémium összesíti a vizsgálat eredményeit. Ennek kapcsán kérdezték a Kúria elnökhelyettesét, aki elmondta, hogy maga az alkotmányos szabályozás az élethez való jog védelmét írja elő, és ennek folytán biztosítja az önvédelem jogát, amelynek büntetőjogi megfelelője a jogos védelem.
- 2020. január 31. – Megjelent dr. Osztoivits András *Törvénymódosítás a bírósági joggyakorlat egységesítése érdekében – jó irányba tett rossz lépés?* című tanulmánya a *Magyar Jog* folyóiratban. A Kúria bírójának friss tanulmánya arra a kérdésre keresi a választ, hogy a 2019-ben elfogadott, az igazságszolgáltatás érintő törvénymódosítással létrehozott új eszközök előreláthatólag mennyire lesznek alkalmasak a nagyobb jogegység megteremtésére.
- 2020. május 28. – Dr. Fazakas Sándor a Kúria által tavaly megrendezett, *Erkölc és jog* című konferencia előadásait tartalmazó kötetéről nyilatkozott az InfoRádió *Paragrafus* című jogi szakműsorában. A Debreceni Református Hittudományi Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára hangsúlyozta az erkölcs és a jog viszonyáról folytatott szakmai párbeszéd fontosságát. Az erkölcs és a jog egymáshoz fűződő viszonya mindig tisztázásra szorul, és a Kúria interdiszciplináris konferenciája ehhez nagymértékben hozzájárul – emelte ki a professzor.

- 2020. május 29. – A *Magyar Nemzet*-ben megjelent dr. Osztovits András *Digitalizáció a bíróságok életében* című jegyzete. „A jól, kiszámíthatóan működő igazságszolgáltatás a társadalmi béke egyik sarokköve, és hatással van a gazdasági növekedésre is” – olvasható az írásban. A Kúria Polgári Kollégiumának bírója kifejti, hogy „az az ország, ahol először felismerik mindezt, komoly versenyelőnyt szerezhet a következő kérdésre adott válasz kidolgozásával: a bíróság elsősorban épületet vagy szolgáltatást jelent?”
- 2020. június 4. – A Kúria az alábbi idézettel emlékezett meg a trianoni békediktátum aláírásának 100. évfordulójáról:
„Országunk ezredéves területének kíméletlen megcsonkítása, testvéreink millióinak fájdalmas elszakítása és minden egyéb tekintetben a kegyetlen békefeltételek égbekiáltó igazságtalansága mélyszéles gyászba borítják agyongyötört, szegény hazánkat. De nem esünk kétségbe, mert bizva bízunk viharedzett nemzetünk államfenntartó erejében és kultúránk békés fegyvereinek elmaradhatatlan győzelmében. Részt vesz a békés diadal kivívásában nemzeti kultúránk egyik sziklavára: a magyar igazságszolgáltatás is, amely – élén a magyar kir. Kúriával – tántorítatlan törvénytisztelettel és részrehajlatlansággal iparkodik meghódítani a lelkeket.” (Az idézet Töry Gusztáv, a Kúria akkori elnökének megnyitóbeszédéből származik, amely a Magyar Királyi Kúria 1921. január 8-án tartott Teljes Ülésén hangozott el.)
- 2020. június 13. – Az InfoRádió interjút készített dr. Tálné dr. Molnár Erikával, a Polgári Kollégiumon belül működő Munkaügyi Rész-kollégium szóvivőjével. A szóvivő hangsúlyozta, hogy a munkaügyi jogvitákban hozott bírósági döntések óriási társadalmi és gazdasági jelentőséggel bírnak. Az idén hatályba lépő törvényi rendelkezések kapcsán emlékeztetett arra, hogy a munkaügyi bíráskodás első fokon törvénytisztelet szintre került, másodfokon pedig az ítéletábrák döntenek, ahol munkaügyi kollégiumok alakultak. A Kúrián működő rész-kollégium pedig azt a célt szolgálja, hogy a szakág megtartsa különleges elkülönült szakmaiságát, és iránymutatást nyújtson az alsóbb fokú bíróságoknak.
- 2020. szeptember 10. – Megjelenik dr. Osztovits András *Online bíróságok és az igazságszolgáltatáshoz való jog – esély vagy veszély?* című tanulmánya a *Magyar Jogban*. „A digitális bíróságok és az online bíróságok nem egymást kizáró, hanem egymást feltételező fórumok [...] Az ipari forradalom hatásaihoz képest nagyságrendileg nagyobb változásokat eredményező digitális forradalom már elkezdődött, ahol a jól, kiszámíthatóan működő igazságszolgáltatás változatlanul a társadalmi béke és a gazdasági prosperitás egyik sarokköve” – olvashatjuk a Kúria Polgári Kollégiumában működő bíró toliból.
- 2020. november 2. – Dr. Darák Péter interjút adott az *Index* hírportálnak. „A bírónak a politikai véleményeket figyelmen kívül kell hagynia döntése meghozatalakor. [...] Tudomásul kell venni, hogy a politikusoknak is megvannak a maguk politikai szempontjaik, amelyek adott esetben ügyekkel kapcsolódnak össze [...] minden magyar polgárnak tiszteletben kell tartania, hogy a bíró a köztársasági elnöktől kapja a kinevezését, és arra kap megbízást, hogy az eléje kerülő ügyeket a legjobb tudása szerint, részrehajlás nélkül eldöntse. A személyeskedés nem fér össze a jogállamisággal.” – fejtette ki a Kúria elnöke.

- *2020. december 14.* – Dr. Darák Péter interjút adott a *Pesti Ügyvéd* folyóiratnak. „A jog képes arra, hogy a fennálló társadalmi és gazdasági változásokhoz megtalálja a kulcsot és alkalmazkodjon hozzájuk [...] a sok évszázados problémamegoldási módozatok jól működnek a jog keretein belül, és a mesterséges intelligencia kapcsán is számos jó irányba mutató folyamat indult már el.” Arra is felhívta a figyelmet, hogy „ha bárkit jogsérelem ér, akkor a bíróságnak mindig ott kell állnia, hogy elégtételt adhasson számára. Ez alapvetően közbizalmi kérdés, ami erőteljesen összefügg a bíróságok függetlenségébe vetett hittel.”

Sajtó-háttérbeszélgetések és sajtómegjelenések a Kúria jogegységesítő tevékenységéről

2020-ban – a fokozódó járványügyi helyzetre tekintettel – a Kúria az újságírókat a személyes kontaktus mellőzésével, online formában tájékoztatta a lefolytatott jogegységi eljárások eredményeként született jogegységi vélemények tartalmáról. Az elfogadott vélemények – az előző évekhez hasonlóan – elérhetők a Kúria honlapján.

A Kúria videofilmes projektjei

- *2020. augusztus 19.* – Elkészült a *Kúriai esetek* című videós kerekasztal-beszélgetés sorozat újabb két epizódja. Az egyik kisfilm a Kúria fontos döntését dolgozza fel a borraival kezelésének folyamatával kapcsolatban, a másik egy munkaügyi perben született érdekes ítélet háttérét ismerteti egy pedagógus közösségi oldalon közzétett, kirekesztő posztjai kapcsán.

Nemzetközi események

Részvétel külföldi vagy külföldről szervezett eseményeken

- *2020. január 21–23.* – Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása részt vett az ENSZ Gyermekjogi Bizottságának ülésén Genfben.
- *2020. január 30. – február 1.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke és dr. Höltzl Lipót, a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának fősztályvezetője részt vett az Emberi Jogok Európai Bírósága ünnepi évnyitó ülésén és az ahhoz kapcsolódó nemzetközi konferencián Strasbourban.
- *2020. április 23.* – Dr. Simonné dr. Gombos Katalin, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása részt vett az Európai Jogi Intézet (ELI) koronavírus-helyzetben alkalmazandó elvekről tartott webináriumban.
- *2020. május 22.* – Dr. Simonné dr. Gombos Katalin, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása részt vett az Európai Jogi Intézetnek (ELI) a koronavírus szerződési jogra gyakorolt hatásáról szóló webináriumban.
- *2020. május 28.* – Dr. Orosz Árpád, a Kúria Polgári Kollégiumának igazgatási feladatokkal megbízott tanácselnöke, dr. Gyarmathy Judit, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása és dr. Osztovits András, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása részt vett a Public Administration International (PAI) bírósági rendszerek újjáépítése a koronavírus-járvány után témában tartott webináriumban.
- *2020. június 4.* – Dr. Simonné dr. Gombos Katalin, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása részt vett az Európai Jogi Intézet (ELI) fékek és ellensúlyok kérdése a koronavírus-járvány idején tárgyú webináriumban.
- *2020. június 18.* – Dr. Zumbók Péter, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása részt vett az Európai Jogi Intézet (ELI) jogállamiság kérdése a koronavírus-járvány idején tárgyú webináriumban.
- *2020. július 10.* – Dr. Orosz Árpád, a Kúria Polgári Kollégiumának tanácselnöke, dr. Osztovits András, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása és dr. Höltzl Lipót, a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának fősztályvezetője részt vett a Felsőbb Bíróságok Hálózatának a bírósági rendszerek átalakítása koronavírus-járvány idején tárgyú webináriumban.
- *2020. július 17.* – Rác Csilla, a Kúria Informatikai Osztályának osztályvezetője és Czibulka László, a Kúria Informatikai Osztályának osztályvezető-helyettese részt vett az Európai Unió Bírósági Hálózata technológiai innovációs tematikus együttműködési csoportjának webináriumban.
- *2020. augusztus 28.* – Dr. Bögös Fruzsina, a Kúria Közigazgatási Kollégiumának bírása részt vett a Környezetvédelmi Jogi Világbizottság (WCEL) webináriumban.
- *2020. szeptember 2–3.* – Dr. Csöke Andrea, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása részt vett az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat (EJTN) határokon átnyúló fizetésképtelenségi eljárások tárgyú webináriumban.

- *2020. szeptember 3–4.* – Szolnokiné dr. Csernay Krisztina, a Kúria Munkügyi Rész-kollégiumának bírása részt vett az Európai Jogi Akadémia (ERA) nemek közötti egyenlőség jogi szabályozása az Európai Unióban tárgyú webináriumán.
- *2020. szeptember 8–11.* – Böszörményiné dr. Kovács Katalin, a Kúria polgári szakági elnökhelyettese, dr. Simonné dr. Gombos Katalin, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása, dr. Zumbók Péter, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása, dr. Somogyi Gábor, a Kúria Büntető Kollégiumának bírása, dr. Stefancsik Márta, a Kúria Közigazgatási Kollégiumának bírása, dr. Orosz Dzszenifer, a Kúria Közigazgatási Kollégiumának jogi ügyintézője és dr. Lengyel Dániel, a Kúria Polgári Kollégiumának jogi ügyintézője részt vett az Európai Jogi Intézet (ELI) éves közgyűlésén.
- *2020. szeptember 25.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke és dr. Heinemann Csilla, a Kúria Közigazgatási Kollégiumának bírása részt vett az Adójogi Bírók Nemzetközi Egyesülete (IATJ) adóügyi eljárások a koronavírus-járvány idején tárgyú webináriumán.
- *2020. szeptember 28–29.* – Dr. Schwertner Nikolett, a Kúria Közigazgatási Kollégiumának bírósági titkára részt vett az Európai Jogi Akadémia (ERA) antidiszkriminációs jog tárgyú webináriumán.
- *2020. szeptember 29.* – Dr. Simonné dr. Gombos Katalin, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása részt vett az Európai Versenyjogi Bírók Szövetségének (AECLJ) virtuális közgyűlésén.
- *2020. október 8.* – Dr. Somogyi Gábor, a Kúria Büntető Kollégiumának megbízott tanácselnöke részt vett a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara és a Heidelbergi Egyetem közös online konferenciáján.
- *2020. október 9–10.* – Dr. Bögös Fruzsina, a Kúria Közigazgatási Kollégiumának bírása részt vett az Európai Unió Környezetvédelmi Bíróinak Fóruma (EUFJE) légszennyezés joga tárgyú online konferenciáján.
- *2020. október 15–16.* – Dr. Bögös Fruzsina, a Kúria Közigazgatási Kollégiumának bírása részt vett a ClientEarth igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés környezeti ügyekben tárgyú virtuális konferenciáján.
- *2020. október 22–23.* – Dr. Muzsalyi Róbert, a Kúria Polgári Kollégiumának jogi ügyintézője részt vett az Európai Igazságügyi Hálózat (EJTN) előzetes döntéshozatali eljárás tárgyú webináriumán.
- *2020. október 26–27.* – Dr. Stefancsik Márta, a Kúria Közigazgatási Kollégiumának bírása részt vett az Európai Igazságügyi Hálózat (EJTN) által szervezett online tanulmányi látogatáson az Európai Unió Bíróságán.
- *2020. október 27.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke részt vett az Európai Jogi Intézet (ELI) mesterséges intelligencia projektjéhez kapcsolódó online projekttalálkózón.
- *2020. november 4–6.* – Dr. Orosz Árpád, a Kúria Polgári Kollégiumának tanácselnöke részt vett az Európa Tanács Európai Bírók Konzultatív Tanácsának (CCJE) online plenáris ülésén.
- *2020. november 20.* – Dr. Simonné dr. Gombos Katalin, a Kúria Polgári Kollégiumának tanácselnöke részt vett az Európai Versenyjogi Bírók Szövetségének (AECLJ) virtuális ülésén.

- *2020. november 30. – december 7.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke részt vett a Közép- és Kelet-Európai Legfelsőbb Bíróságok elnökeinek virtuális konferenciáján.
- *2020. december 7.* – Dr. Hóltzl Lipót, a Kúria Nemzetközi, Tudományos és Dokumentációs Főosztályának vezetője és dr. Berkes Bálint, a Kúria Nemzetközi, Tudományos és Dokumentációs Főosztály főosztályvezető-helyettese részt vett az Európai Unió Alapjogi Chartája kihirdetésének 20. évfordulója alkalmából szervezett Európai Unió Alapjogi Ügynökségének online konferenciáján.
- *2020. december 17.* – Dr. Hóltzl Lipót, a Kúria Nemzetközi, Tudományos és Dokumentációs Főosztály vezetője részt vett az Emberi Jogok Európai Bíróságának és az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének menekültügyi tárgyú webináriumán.

Egyéb nemzetközi események:

- *2020. február 6.* – A Bergeni Egyetem joghallgatóinak látogatása a Kúrián.
- *2020. július 28–29.* – JuDr. Petr Anghalossy, a Cseh Köztársaság Legfelsőbb Bírósága elnökének és delegációjának látogatása a Kúrián.
- *2020. november 17.* – A Kúria online bemutatása az Európai Igazságügyi Hálózat (EJTN) eAIAKOS csereprogramjában résztvevő külföldi vendégek számára.

